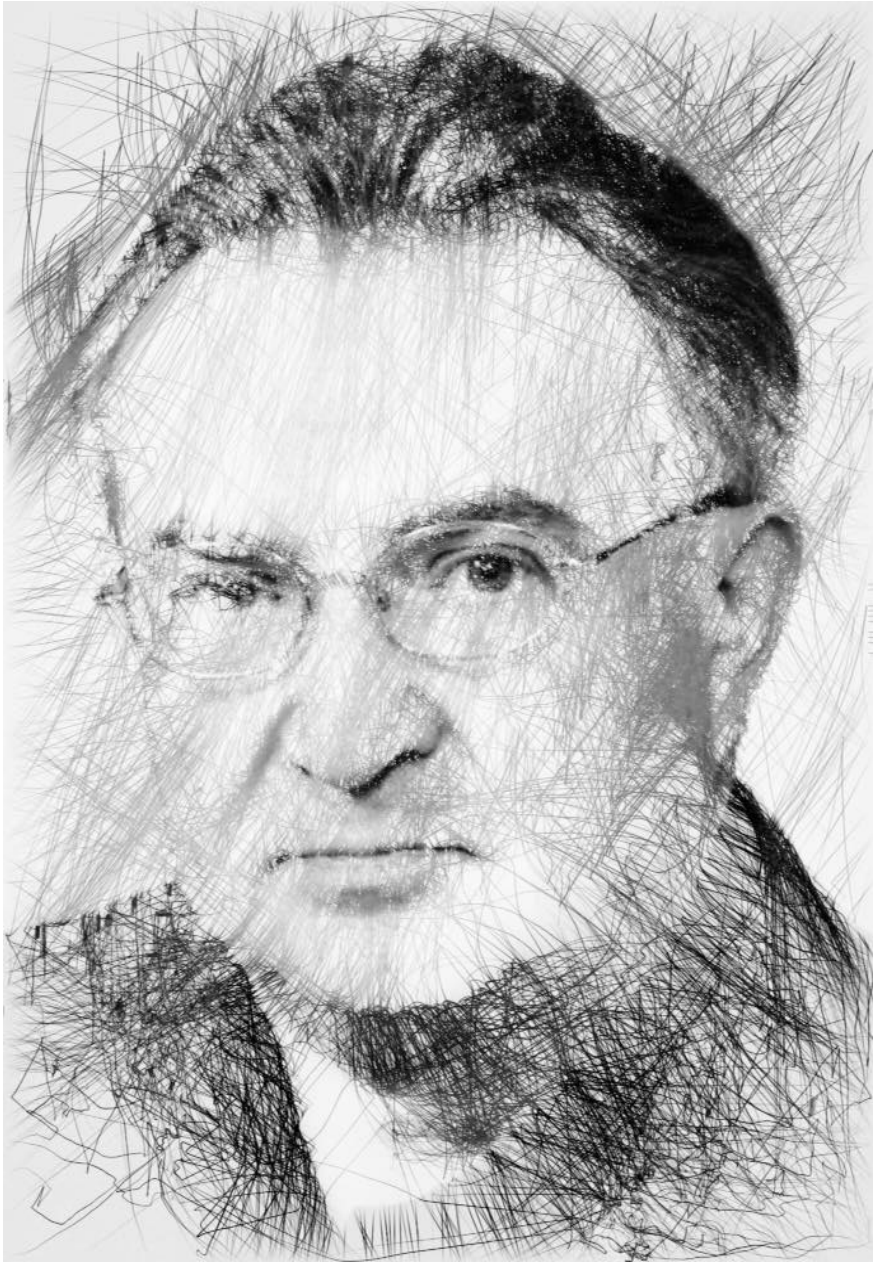

LIMBA ROMÂNĂ POEZIA SUFLETULUI MEU - ADRIAN ERBICEANU

volum aniversar

editura muşatinia

Limba română, poezia sufletului meu

Adrian Erbiceanu,

volum aniversar

Mușatinia, 2020

Editor: **Emilia Țuțuianu**
Redactor șef: **Dorin Dospinescu**
Ilustrație copertă: **Raluca Pilat**
Design copertă: **D.H. Silvian**
Design coperta interior: **Lucian Opriceanu**
coperta a 4-a: ***Se țin secundele de mână***, Adrian Erbiceanu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Limba română, poezia sufletului meu : Adrian Erbiceanu, volum aniversar. - Cordun : Editura Mușatinia, 2020
Conține bibliografie
ISBN 978-606-8203-96-6

821.135.1.09

Reproducerea textelor s-a făcut cu aprobarea domnului Adrian Erbiceanu

© Editura Muşatinia
email: musatinia@gmail.com
edituramusatinia@wordpress.com
tel. 0740484241

Adrian Erbiceanu, condei al poeziei românești contemporane

Limba română, poezia sufletului meu - astfel voi începe prin a-l defini pe poetul român Adrian Erbiceanu, ambasador pe meleaguri canadiene al versului românesc, președinte al Asociației Scriitorilor de Limbă Română din Quebéc - ASLRQ, asociație care menține treaz spiritul de simțire românească, pentru toți românii din diaspora.

Dacă pentru unii este *„un șlefuitor de cuvinte”*, pentru literatura română este un poet autentic, printre cei mai apreciați, un promotor al culturii românești, un păstrător al tradițiilor românești trecute prin simțirea sa lăuntrică de a se raporta la filosofia populară românească, așa precum reiese și din ***Tinerețe fără bătrânețe - povestire în versuri după un basm de Petre Ispirescu***. Departe de locurile natale, poetul rămâne cu sufletul alături de pământul ce i-a modelat menirea și creează o punte peste ocean, pentru ca fibra noastră națională să nu piară.

Volumul de față, dedicat timpului scurs și generos folosit, cuprinde ofrande literare scrise despre cărțile sale, precum și cronici literare făcute creațiilor altor autori. Anii constituie liniile unui răboj între care se întinde, atât cât este de bogată și de luminoasă, viața fiecăruia. Răbojul nu pune hotar la toate, dar le înțelepțește în timp. Timpul, o imagine a eternității - cum ar spune Platon, dăruiește în fiecare clipă momente unice. Nu vârsta contează! Intensitatea trăirilor reflectată în faptele

noastre este cea care edifică. Omul are două vârste: una cronologică și una a împlinirilor.

Ce simte astăzi Adrian Erbiceanu, la cele optzeci de primăveri? Frumusețea vieții, iubirea, bogăția strânsă în file de pateric? Citând din Rabindranath Tagore: *„la orice vârstă, omul este o ființă care se hrănește cu povești. De aceea, avuția povestirilor, pe care au strâns-o oamenii pe tot globul, din casă în casă, din secol în secol, fie în vorbă, fie și în scris, a depășit celelalte avuții omenești”*.

Vârsta cronologică a lui Adrian Erbiceanu o vedem din nota biografică prezentată la începutul acestui volum... și se pare că n-a fost un parcurs tocmai ușor. De multe ori trecând peste chemarea sufletului, cea mai mare parte a vieții o dedicăm pentru ceea ce este necesar supraviețuirii.

Așadar, pentru Adrian Erbiceanu, vârsta împlinirilor interioare a venit mai târziu. Viața pământească, atunci când cunoașterea noastră este imperfectă, este comparată cu copilăria, în timp ce perioada maturității este comparată cu aceea a vieții veșnice. Dar de n-ai avea dragoste, nu ești nimic. *„Dragostea nu va pieri niciodată.”* - 1 *Corinteni* 13.8-13

Adrian Erbiceanu s-a născut pe data de 6 ianuarie 1941, la București. La bunicii din partea mamei, în orașul Roman, își petrece cele mai frumoase momente ale copilăriei.

Conjuncturile vieții îl determină să urmeze cursurile Liceului Militar *Dimitrie Cantemir* din localitatea Breaza; urmează apoi studii militare superioare în localitățile Sibiu și Pitești (1959-1962). Este repartizat, cu gradul de locotenent, în garnizoana Vânju Mare (1962). În urma evenimentelor din Cehoslovacia (1968), este relocat la București. În anul 1970 absolvă cursurile Institutului Pedagogic din București, Facultatea de Filologie, Limba și literatura română.

Deține funcția de comandant de companie în garnizoana Mihai Bravu, până la sfârșitul anului 1974, când trece, la cerere,

în rezervă. În anul 1979 decide să emigreze în Canada, stabilindu-se în Montréal, Canada.

Nimic nu se poate compara cu lumea și locul nașterii. Poetul Adrian Erbiceanu, trăitor în Canada, a rămas legat prin dragoste și rădăcini bine înfipte în destinul său, de generațiile de înaintași români. O lume de poveste în care se regăsește în fiecare clipă. Din ce rădăcină ne tragem seva noi oamenii? Din cunoaștere, fericire și iubire, cred eu.

Departe de țară, poetul s-a identificat cu personajul din ***Tinerețe fără bătrânețe***, cel care își scrie dorul și durerea în versuri de un tulburător lirism.

„Vremea curge cât e vreme / Numai noi, săracii, parcă /
N-am avea de ce ne teme / Când cu vreme ne încarcă...”

Timpul devine sub condeiul lui Adrian Erbiceanu tema primordială a universului său poetic. Creațiile sale încorporează elemente proprii ce izvorăsc din fondul ancestral de simțire românească trecute prin imperceptibilul balans al cumpenei Timp și Eternitate. Omul este simbolul timpului, al tinereții fără bătrânețe, și... prin cuvânt, prin ceea ce lasă în urma sa, el devine **neuitare**.

Citindu-i poezia descoperi un poet gânditor profund, în versuri variate stilistic ce formează o sinteză culturală unică, o simfonie în continuă devenire, o muzică, o doină ce își va păstra noblețea strămoșească.

La împlinirea vârstei de 80 de ani, putem spune ca și Goethe: *„Unendlich ist das Werk, das zu vollführen Die Seele dringt”* (*„Infinită este opera pe care sufletul ne zorește s-o împlinim.”*).

Adrian Erbiceanu a considerat și consideră o datorie de onoare de a avea aceleași dureri și aceleași bucurii ca și poporul Român, iar tot ce a scris, din iubire de românism, nu se va pierde niciodată în uitare.

La Mulți Ani, Maestre Adrian Erbiceanu!

Emilia Țuțuianu

Iulia-Anamaria Salagor
În oglinda Poetului,
interviu cu Adrian Erbiceanu

L-am cunoscut pe poetul Adrian Erbiceanu la una din întâlnirile Asociației Scriitorilor Români din Canada. A avut amabilitatea să-mi ofere un exemplar din ultimul său volum de poeme, apărut la Editura Ardealul, în 2007. Versurile sale mi-au stârnit interesul, în calitatea mea de simplu amator de poezie, iar curiozitatea de a afla mai multe despre cel care le-a creat mi-a fost satisfăcută într-o dimineață însorită a acestei primăveri, printr-o discuție interesantă și agreabilă. La masa cafenelei Cafelix, de pe Cote-des-Neiges, unul din locurile de întâlnire ale membrilor *Cenaclului literar Eminescu*, mă aștepta un domn cu un zâmbet strengăresc și cu o privire jucăușă. „De negustor", mi-am spus. Prima impresie doar. Nu în totalitate greșită. Căci poetul Erbiceanu poate fi găsit pe internet și în calitate de agent imobiliar. Povestea care a urmat însă, spusă cu o voce plină de căldură și emoție, m-a făcut să înțeleg că în fața mea aveam un OM. Cu vise, aspirații, speranțe, dezamăgiri, temeri, înfrângeri și victorii. Ne-am despărțit după mai bine de două ore. Am avut bucuria să ascult, în interpretarea autorului, câteva poeme. Îmi vorbise ca unei fiice, i-am mulțumit pentru timpul acordat și am convenit să public *„doar ceea ce ține de Poet"*.

Iulia-Anamaria Salagor: *Ce sentimente v-au încercat la prima descindere pe pământ canadian, în 1979? În ce relații ați rămas cu mediul cultural din România?*

Adrian Erbiceanu: În contextul socio-politic din anii în care am părăsit țara, evident că sentimentul dominant a fost de ușurare, de eliberare, o posibilitate de a respira fără teama de a mai fi nevoit să mă autocenzurez la fiecare mișcare sau la fiecare cuvânt spus sau scris. Nevoia de a mă adapta la sistemul nord-american, cu toată complexitatea vieții lui, m-a silit într-un fel să închid poarta către lumea lăsată în urmă. Asta nu a însemnat, totuși, o ermetizare totală față de ceea ce se întâmplă în țara de origine. Din 1991 și până în prezent am vizitat România de mai multe ori. Ultimele vizite, mai ales, au avut ca rezultat publicarea cărților mele cât și stabilirea unor contacte, chiar de prietenie, îmi permit să zic, cu respectați oameni de cultură.

I.A.S.: *Deși debutul dvs. editorial s-a realizat relativ târziu, în 2003, cu volumul* ***Confesiuni pentru două generații****, urmat, un an mai târziu, de* ***Divina Tragedie****, ambele la Editura Tribuna, din Sibiu, ați colaborat cu poezii și reportaje în reviste militare încă din 1969. Cine v-a insuflat dragostea pentru poezie? Care sunt sursele dvs. de inspirație ?*

A.E.: De foarte tânăr am avut o neașteptată deschidere către literatură. Întreaga perioadă de școală elementară mi-am petrecut-o ca intern la un cămin de copii. Spre norocul meu, apetitul pentru citit a determinat conducerea instituției să mă numească bibliotecar. Eu și sute de cărți în jurul meu! În clasa a IV-a l-am întâlnit, în raft, pe Eminescu. În clasa a V-a l-am citit, la orele de română, neglijând conținutul predărilor, pe Homer. Omul se lovește în viață de multe. Bucuriile și necazurile sunt părți ale hranei sale sufletești. În toate aceste împrejurări, muzica și poezia sunt refugii bune și utile de relaxare. De multe ori cel încercat de vitregiile vieții simte nevoia de a se descărca, de a-și așterne pe hârtie gândurile. Dar asta nu înseamnă încă, neapărat, artă. Pe lângă talent, pentru a

scrie ceva care să merite atenţie, trebuie şi multă muncă. Sursele de inspiraţie, ale mele ca şi ale altora, ne stau la îndemână. Ele vin din viaţă.

I.A.S.: *Ce părere aveţi despre poezia actuală? Credeţi că se caută un nou fond, o altă formă? Cum ar trebui să fie o poezie ca să reziste timpului?*

A.E.: Stând pentru o aşa lungă perioadă departe de fenomenul literar românesc îmi este greu să mă rostesc asupra generaţiilor şi tendinţelor din ultimii 20-30 de ani. Cuvinte ca ,,optzecişti", ,,postmodernism"nu îmi spun mare lucru. Percep, însă, că au fost trenduri literare care şi-au avut reprezentanţii lor şi care au cam dispărut tot atât de repede cum au apărut.

Adevărul este că, în ultimii 6-7 ani, am început să urmăresc fenomenul literar din ţară, citind şi mai apoi colaborând cu poezii pe site-uri de internet.

Dintotdeauna creatorii de artă au avut tendinţa să fie cu un pas înaintea mulţimii consumatorilor. Fiecare generaţie şi-a adus contribuţia la evoluţia literaturii. Este normal să se dorească, de fiecare dată, de a se depăşi modelele, de a se plonja în ,,necunoscut", forţând matricea şi firescul limbii. Poezia se poate scrie sub multe forme. Interesul în poezie, în special în România, este încă ridicat. Nu toţi creatorii se ridică, însă, din punct de vedere calitativ, la înălţimea cerinţelor. Să nu ne mire, deci, că apar, din când în când, foarte vizibil, de altfel, în zilele noastre, forme vidate de conţinut şi lipsite de emoţii artistice. Spunând acest lucru consider că am atins şi ultima parte a întrebării. O poezie, ca să reziste timpului, trebuie să se sprijine pe un piedestal care să-i asigure o formă şi un conţinut adecvat. Marii noştri clasici rezistă cu stoicism dinţilor necruţători ai vremii tocmai datorită faptului că au

înțeles acest mare adevăr. Câți credeți că, din cei care scriu o așa zisă poezie, vor rezista exigenței timpului?

I.A.S.: *Ați publicat într-un interval de timp relativ restrâns trei volume de poezie. Această activitate intensă a ultimului deceniu demonstrează o vigoare a creației care trebuie să aibă o explicație. Care ar fi aceasta?*

A.E.: Aș zice, mai degrabă, că este vorba despre o acumulare; o acumulare cantitativă care, la un moment dat, a dat naștere unui salt calitativ. Poezia nu se ivește din nimic și nici nu țâșnește cu totul la întâmplare. Există o logică a fenomenului. Dacă cele trei volume nu au apărut mai devreme, trebuie să fi fost un motiv. Să nu uităm că viața nu este un traseu linear și pe deasupra, lipsit de obstacole. Fiecare om își are destinul său presărat cu evenimente mai mult sau mai puțin favorabile. Poezia, pentru mine, a fost aidoma unei umbre care mă urmărea necontenit. De multe ori ea a constituit izvorul liniștii mele interioare. Atunci când a sosit timpul, simțind că se cerea materializată, am așternut-o pe hârtie.

I.A.S.: *Poeziile dvs. se regăsesc pe internet, pe diferite site-uri. Ce părere aveți despre acest mod de difuzare și în ce măsura comentariile internauților vă influențează în procesul de creație?*

A.E.: Tehnica actuală evoluează într-un ritm de neimaginat. Cine și-ar fi putut închipui, doar cu vreo 10-15 ani în urmă, la ce grad înalt de dezvoltare vom asista astăzi în domeniul schimburilor de idei. Texte și imagini se scurg prin fața ochilor noștri, pe ecranele virtuale, cu viteza luminii. Internetul a devenit cel mai de seamă mijloc de informație. Cum se poate să nu ne folosim de el? Dar, tocmai datorită

ușurinței cu care poate fi accesat, te poți trezi cu surprize. În urmă cu 4-5 ani am postat poezii pe internet. Atunci, când le-am postat, mi-am luat un risc. Știam că, devenind publice, erau ușor de abordat. Comentariile unor recenzenți, de ocazie, aș zice eu, au fost, nu o singură dată, agresive. Mai târziu mi-am dat seama că era vorba de mici grupuri care încercau să se promoveze reciproc, neacceptând altceva decât numai ce corespundea felului lor de a gândi. Și într-un asemenea caz, n-ai ce să-i faci, totul ține de civilitatea fiecăruia. Există, în același timp, cititori care se apleacă asupra textelor, care înțeleg mesajele transmise prin poezie și care știu să le aprecieze. Mi s-a întâmplat, și nu o singură dată, să găsesc comentarii pe text pe care la început le-am considerat neavenite, dar care, mai apoi, le-am acceptat. Schimburile de idei, pe internet, pot fi considerate ca o dezbatere liberă, fără pretenții academice, ajutătoare în fenomenul creației. Ca și în cazul altora, și eu am văzut că, fără consimțământul meu, multe dintre poeziile postate de mine au fost preluate de către diferite site-uri și bloguri de pe internet. Dar asta nu m-a deranjat, dimpotrivă, am considerat-o ca o apreciere.

I.A.S.: *Aveți o anume ,,ars poetica", un manifest după care vă ghidați?*

A.E.: Poezia are regulile ei. Ca și muzica, de altfel, ea poate fi compusă și interpretată. Dacă poetul se dovedește stăpân pe meșteșugul său, contează mai puțin, cred eu, felul în care poezia este așternută pe hârtie. Ideea prevalează!

Scria Philip Pullman, în introducerea pe care a făcut-o la ultima ediție a celebrei opere literare ***Paradisul Pierdut*** (John Milton): *,,Un poem nu este o lecție; o povestire nu este un subiect de controversat. Felul în care poemele și povestirile acționează asupra minților noastre nu se bazează pe vreo*

logică, ci pe capacitatea lor de a promova, de a emoționa și de a inspira”.

Incapacitatea unora de a înțelege, spre exemplu, că versul liber, atât de uzitat în ultimul timp, departe de a fi o proză fracturată sau o simplă înșiruire de metafore, este o artă care cere meșteșug și dăruire, duce la o inundare a site-urilor literare cu poezie de slabă și foarte slabă calitate. Aceeași judecată se poate aplica la fel de bine și poeziei care respectă regulile clasice. Într-un comentariu lăsat la subsolul unui eseu semnat de Maria Prochipiuc, și remarcat într-un articol publicat de prof. Traian Gărduș în revista literară *Argeșul*, spuneam: *,,În poezie, mai mult decât în oricare altă formă scrisă, tendința de a te contopi cu ceea ce aşterni pe hârtie, este primordială. Tu, autorul, ești centrul acțiunii. Tu, ești ,,materia*” *poetică. Gândurile tale, visurile tale se transformă, dintr-un aluat brut, într-o pâine aburindă. Greu de spus unde începe și unde se termină poezia. Totul depinde de ,,foamea*” *pe care o avem. ,,Foamea*” *pentru frumos*”.

I.A.S.: *Ce înseamnă pentru dvs. recenta apariție editorială, volumul* ***De la Anna la Caiafa****, al cărui titlu a fost descifrat de Ioan Mariș (autor al prefeței), ca o metaforă globalizatoare pentru alergarea continuă a omului modern printr-o lume agitată și birocratizată la maximum, în căutarea de repere existențiale?*

A.E.: Titlul vrea să spună mult mai mult decât binecunoscuta expresie metaforică ce riscă să se golească de sensul ei profund prin supralicitare. Trăim într-o societate în care, practic, nu mai avem timp pentru noi. Alergăm și alergăm parcă lipsiți de busola care ar trebui să ne arate direcția dorită. Cartea, așa cum a fost gândită și dusă la bun sfârșit, mă satisface. În sprijinul acestei idei stau comentariile unor critici

respectabili din țară ca și din străinătate. Și nu în ultimul rând, opiniile cititorilor.

I.A.S.: *Care au fost criteriile care au stat la baza selecției poemelor ce au apărut în volumul* ***De la Anna la Caiafa****?*

A.E.: Poezia mea nu este rodul unui joc gratuit de cuvinte sau idei. Scriu din mine și pentru mine. Având acestea spuse, se poate trage ușor concluzia că nu sunt adeptul unei versificații facile, a unei versificații făcute de dragul colectării unor aplauze pe ici și pe colo. Atunci când am început selecția poeziilor pentru volumul ***De la Anna la Caiafa*** mă oprisem în jurul cifrei 100. N-a fost să fie așa. La scurt timp, 100 a devenit 76. Iar, cu numai o zi înainte de transferul cărții către editură, am mai făcut o tăietură adâncă. Așa cum arată acum, poemele se încadrează perfect în cele trei capitole planificate. Cât privește conținutul, prefer să las cititorul să facă un oarecare efort de gândire spre a ajunge la esență.

I.A.S.: *Dușmanul de neînvins al ființei rămâne Timpul, ,,zilele se destramă alergând". **Tempi passati, Timp și destin, ,,În timp–sub timp**, iată câteva titluri ale poemelor dvs. Tema timpului constituie un laitmotiv al ultimului volum: ,,Încolăcit, drumeagul geme / Sub pași, în vreme să răzbată, / Dar vremea îl topește-n vreme.../ Și casa-i tot neterminată". Ce ați dori să mai adăugați acestei case?*

A.E.: Dacă ar fi posibil aș reface casa din temelii, dar, cum din păcate acest lucru aparține de domeniul utopiei, mi-ar face plăcere să pot să-i mai adaug, cel puțin, un etaj sau două.

I.A.S.: *Ultimul poem din volumul* ***De la Anna la Caiafa*** *se termină într-o notă optimistă: ,,Și totuși, când nimeni nu pare*

să vină, / o mână să-ntindă prin veacul de ploi, / există-n adânc, undeva, o lumină: /lumina oglinzii ascunse în noi!". Ce putem vedea în lumina din oglinda poetului Adrian Erbiceanu?

A.E.: Viața! Viața așa cum ne este dată, cu toate ale ei, bune şi mai puţin bune, dar care merită să fie trăită.

text preluat din ***revista online Terra Nova, 2007***

Biografie – bibliografie
Adrian Erbiceanu

Adrian Erbiceanu s-a născut pe data de 6 ianuarie 1941 la București. Rămas orfan de tată de la o vârstă foarte fragedă, copilăria și-o petrece în orașul Roman, la bunicii din partea mamei. Reîntors la București, în vara anului 1947, este internat la un cămin de copii.

Studiile elementare le face, datorită schimbărilor de adrese ale căminului, la mai multe școli elementare, printre care și școala de pe lângă Liceul Sfântul Sava. În perioada 1955-1959 urmează cursurile Liceului Militar *Dimitrie Cantemir* din localitatea Breaza. Își continuă studiile militare superioare în localitățile Sibiu și Pitești (1959-1962). În toamna anului 1962 este repartizat, cu gradul de locotenent, în garnizoana Vânju Mare. În urma evenimentelor din Cehoslovacia (1968), este mutat la București. Până la sfârșitul anului 1974, când trece, la cerere, în rezervă, deține funcția de comandant de companie în garnizoana Mihai Bravu.

În 1970 absolvă cursurile Institutului Pedagogic din București, Facultatea de Filologie, Limba și literatura română. Emigrează și se stabilește în Montréal, Canada, în anul 1979. Este căsătorit, din 1971, cu Adela Erbiceanu (*n.r.* născută Baltag).

Înzestrat cu înclinații către poezie, Adrian Erbiceanu are șansa să beneficieze de condiții favorizante: la o vârstă fragedă i se încredințează coordonarea activității bibliotecii *Căminului de copii Filimon Sârbu,* din București.

Fericita împletire dintre elementul nativ și cel al mediului, vor întări și dezvolta personalitatea viitorului poet.

Începe să scrie versuri de la vârsta de 13 ani. La liceu, în 1958, este ales secretar al cenaclului literar. În 1965, prin intermediul pictoriței Tia Peltz, are ocazia să-i întâlnească pe scriitorii Mihail Sorbul, Camil Baltazar, I. Peltz, Eugen Frunză.

Colaborează, începând cu anul 1969, cu poezii și reportaje la reviste militare. Participă și câștigă premii la concursurile pentru „*Cea mai bună corespondență*”, organizate de gazeta ***Înainte***. La solicitarea redacției gazetei, contribuie, în perioada anilor ’69-70, cu o rubrică de fabule cu specific militar. În aceeași perioadă îi cunoaște și poartă discuții literare cu scriitorii Nicolae Tăutu, Florian Grecea, Rusalin Mureșanu, George Florin Cozma și Adrian Dohotaru.

Încadrarea într-un regim strict cazon de viață îi va limita contactul cu muzele, iar, după 1979, anul emigrării sale, nevoia de a se adapta la sistemul de viață nord-american îl va ține la distanță de preocupările literare. Răgazul necesar concentrării și selectării apare relativ târziu.

Debutul său editorial are loc în anul 2003, cu volumul de poeme ***Confesiuni pentru două generații***, la editura Tribuna (Tipotrib) din Sibiu.

În anul 2008 a fondat, împreună cu scriitorul Ionuț Caragea, ***Asociația Scriitorilor de Limbă Română din Québec***. Este președintele asociației și director al Editurii ASLRQ. Este membru al organizației culturale *Diversité artistique Montréal* (2008) și membru al *Uniunii Scriitorilor Europeni din Moldova* (2016).

Prin hotărârea Senatului Academiei Dacoromâne i s-a conferit, în vara anului 2016, titlul științific de doctor în daco-romanistică, specialitatea „*literatura daco-romanistică a românilor de pretutindeni*”.

Volume publicate: ***Confesiuni pentru două generații****, 101 poeme*, Ed. Tipotrib, Sibiu, 2003, cu o postfață de Emil David, director al editurii Universității *Lucian Blaga*; ***Divina Tragedie****, poem epic*, Ed. Tipotrib, Sibiu, 2004, cu un cuvânt

înainte de prof. univ. dr. Dan Popescu; ***De la Anna la Caiafa***, *poeme*, Ed. Ardealul,Târgu Mureș, 2007, cu o prefață de prof. univ. dr. Ioan Mariș; ***La fontaine de ce siècle*** (*Fântâna veacului*), Ed. ASLRQ, Montréal, 2009, traducerea și prefața: prof. univ. dr. Constantin Frosin; ***Printre silabe***, Ed. Singur, Târgoviște, 2011, prefața: prof. dr. George Coandă; ***Tinerețe fără bătrânețe*** - *Povestire în versuri, după un basm de Petre Ispirescu*, Ed. Anamarol, București, 2013, prefața: Ion Roșioru; ***Însemnele nopții***, *sonete*, Ed. Anamarol, București, 2016, prefața: Adrian Munteanu; ***Trepte*** - *100 poeme*, Ed. Princeps Multimedia, Iași, 2018, prefața: Daniel Corbu.

Este publicat în diferite reviste și ziare din țară și străinătate: *Transilvania* (Sibiu), *Convorbiri Literare* (Iași), *Târnava* (Târgu Mureș), *Gazeta de Transilvania* (Brașov), *Bucovina literară* (Suceava), *Argeș* (Pitești), *Poezia* (Iași), *Citadela* (Satu Mare), *Cetatea Culturală* (Cluj-Napoca), *Tribuna* (Sibiu*), Viața Vâlcii* (Râmnicu Vâlcea), *Gazeta de Transilvania* (Brașov), *Spații Culturale* (Râmnicu Sărat), *Cetatea lui Bucur* (București), *Le Courrier International de la Francophilie* (Galați), *Carte și arte* (București), *Vatra Veche* (Târgu-Mureș) *Melidonium* (Roman), *Floare albastră* (Centrul Cultural Spiritual Văratic, Neamț); *Didactica Nova* (Craiova), *Singur* (Târgoviște), *Sfera Online* (Brăila), *Basarabia literară*, *Constelații diamantine* (Craiova), *Revista 13 Plus* (Bacău), *Thesaurum* (Craiova), *O carte pe zi, Marea noastră* (București), *Agenția de presă Așii Români, Cititor de proză*, ca și în *Tribuna Noastră* (Montréal), *Candela de Montréal*, *Observatorul* (Toronto), *Destine literare* (Montréal), *Atheneum* (Vancouver), *Revista AGERO* (Stuttgart).

A participat, în direct, la emisiuni de radio și de televiziune: Radio Lynx, Radio România Internațional, Radio Pro Diaspora, OTV, DDTV. Este prezent, și preluat, pe diferite site-uri de poezie on-line.

Este inclus în: *Antologia „Voices of contemporary Romanian poets”*, selection and English version by Dan Brudașcu, Sedan Publishing House - Cluj, 2007; *Antologia ASLRQ*, Montréal, 2009; *Antologia Revistei Singur*, 2010; *Antologia Însemnele unei tăceri, Casa gândului* - Cleopatra, Bacău, 2012; *Antologia Simbioze Lirice* (1), Ed. Anamarol, 2013; *Antologia Scriitorilor Români de pe toate continentele*, Ed. Cetatea Cărții, București, 2014; *Antologia Simbioze Lirice* (5), Ed. Anamarol, 2014; *Antologia Planeta Iubirii,* Ed. Cetatea Cărții, București, 2014; *Antologia Simbioze Lirice* (12), Ed. Anamarol, București, 2015; *Antologia Limba Noastră cea Română*, Ed. Starpress, Râmnicu Vâlcea, 2015; *Antologia ASLRQ*, Montréal, 2015; *Antologia Simbioze Lirice* (13), Ed. Anamarol, București, 2015 (alături de nume ca: Ion Dodu Bălan, Dan Bodea, Ion Brad, Radu Cârneci, Ion Horea, Emil Lungeanu, George L. Nimigeanu, Paula Romanescu etc.); *Antologia lirică Carmen* (1), Ed. Anamarol, București, 2016; *Antologia lirică Carmen* (7), București, 2017; *Antologia multilingvă Simfonia Poeziei* (4), Ed. Anamarol, București, 2017; *Antologia lirică multilingvă Întâlnirea Poeților* (5), Ed. Anamarol, București, 2017; *Sociologie și Economie Spirituală*, Ed. Sigma, coordonatori Emilian Dobrescu și Edith Mihaela Dobrescu, pag. 36-54, București, 2017; *Dicționarul scriitorilor români de azi*, Iași, 2011; *Istoria literaturii scriitorilor români postrevoluționari* (1989 - 2010), Ed. Socrate, Craiova, 2011; *Dicționarul autorilor români contemporani*, Ed. Arial, Ploiești, 2013; Enciclopedia *Românii din Montreal*, Ed. Danway, Montréal, 2015; *Escale în Panteon de la Dosoftei la Vișnic*, autor Daniel Corbu, Ed. Princeps Multimedia, Iași, 2018, pag. 248-252; *Un Dicționar al Scriitorilor Români Contemporani*, Ed. Tipo Moldova, Iași, 2016, Vol. V, pag.205-214, coordonator, Ion Holban; *Escale în Panteon de la Dosoftei la Vișniec, Eseuri și portrete literare*, Ed. Princeps Multimedia, Iași, 2018, pag. 248-252, autor, Daniel Corbu; *Enciclopedia Scriitorilor Români*

Contemporani de Pretutindeni, autori Acad. Mihai Cimpoi și Traian Vasilcău, Tipografia Centrală, Chișinău, 2019, pag. 405.

Referințe critice: Adrian Munteanu, Adrian Popescu, Carmen Doreal, Cezarina Adamescu, Constantin Butunoi, Constantin Frosin, Constantin P. Popescu, Constantin T.Ciubotaru, Daniel C. Manolescu, Daniel Corbu, Doina Hanganu-Bumbăcescu, Doina Popa-Dexter, Eduard Huidan, Elena Buică, Virgil Borcan, Emil David, Emilia Țuțuianu, Eva Halus, George Coandă, George L. Nimigeanu, Gheorghe A.M. Ciobanu, Ioan Lilă, Ioana-Narcisa Crețu, Ion Mariș, Ion Roșioru, Ion Vlăduțu, Ionel Bota, Ionel Popa, Ionuț Caragea, Maria Prochipiuc, Marius Chelaru, Mihaela Ignat, Mihai Marcu, Mihai Miron, Mioara Băluță, Mircea Gheorghe, Nicolae Constantinescu, Nicolae Dina, Nicu Vintilă, Ortansa Tudor, Otilia Tunaru, Remus Foltoș, Ștefan Buzărnescu, Ștefan Dumitrescu, Traian Gărduș, Valeria Manta Tăicuțu, Victor Liviu Stoleru.

Cărți despre autor:

Cezarina Adamescu: ***Adrian Erbiceanu - În căutarea tinereții fără bătrânețe***, Editura Anamarol, București, 2016, 76 pagini, ISBN: 978-606-640-143-2

Remus Foltoș: ***Mari idei în poezia lui Adrian Erbiceanu***, Editura Fides, Iași, 2016, 108 pagini, ISBN: 978-606-691-028-1

Emilia Țuțuianu (coordonator): ***Adrian Erbiceanu un bijutier al gândului profund***, Editura Mușatinia, Roman, 2017, 140 pagini, prefața: Gheorghe A. M. Ciobanu, ISBN: 978-606-8203-59-1

I.

Despre poeziile lui Adrian Erbiceanu

Cronici literare

Motto:
Citindu-vă, o dată și-nc-o dată,
Înlănțuit de sens și de măsură
Mi-i ,,mintea tare greu îmburnițată"

Căci, umilit mă-ntreb, ce creatură -
,,Poet divin, lumină fără" pată
Vă dete harul ista de Statură!...

Văzut. Citit. Recitit. Asimilat. Și înalț și eu Divinului
precum domnia-ta, desigur, această frântură de odă,
de el însuși ticluită:

,,Tu mi-ești maestru și tot tu părinte,
Și de-s vestit, tu m-ai deprins cu-a tale,
Să-ncheg în vers măestrele cuvinte."

(Dante-Infernul. Traducere de Eta Boeriu, 1982)

Ioan Peia
comentariu pe marginea poemului epic Divina Tragedie, postat de Adrian Erbiceanu pe site-ul literar „agonia.ro", 08 Decembrie 2003

Emil David

Confesiuni pentru două generații

Nu pot să încep aceste rânduri fără a evoca întâmplarea fericită care mi l-a scos în cale pe ilustrul poet, pentru mine încă necunoscut, Adrian Erbiceanu. A fost o zi când destinul a făcut ca drumurile noastre să se încrucișeze, eu, la capătul unui fir din Sibiu, România, el, un român de undeva din Quebec, Canada. Și așa s-a născut volumul de ***Confesiuni*** care își începe azi drumul către cititor - pe un pod fragil al cunoașterii reciproce, al prețuirii (sper) reciproce în care doi oameni, de pe două continente, se legau întru același proiect editorial. Mărturisesc că și în clipa în care aștern aceste rânduri, pe Adrian Erbiceanu-poetul nu l-am văzut și nu-l cunosc decât din nesfârșite convorbiri telefonice, email-uri și faxuri. Un contact care ar fi putut rămâne, iremediabil, superficial și grăbit, așa cum sunt condamnate să rămână toate cele ce se petrec sub semnul tehnicii super sofisticate a secolului XXI, dacă nu m-aș fi bucurat de șansa, de privilegiul, de a-i fi citit, primul în România, versurile de o sensibilitate excepțională care rămân mărturia supremă a românului născut poet, oriunde l-ar duce vânturile lumii.

Așa se face că, paradoxal, pe omul-poet Adrian Erbiceanu îl cunosc astăzi, cred cu tărie, mai bine decât dacă am fi fost vecini o jumătate de secol...

Cum îmi place să cred că ni se destăinuie Poetul? A ales, din motive pe care inima sa le știe cel mai bine, să-și distileze trăirile și experiențele într-o triadă exemplară a existenței

umane, într-o triadă profund omenească în care, de 101 ori, își mărturisește prea-plinul fericirii sau nefericirii sale.

Îmi place să-l văd, sub prima arcadă a triadei, pe Adrian Erbiceanu - visătorul, cel care se joacă de-a stelele cu gândul pur și durerea veșniciilor de-o clipă, frumos nebun al tinereții trecătoare, crezând până la ultima sa fibră în iubirile adevărate, în dragostea ca o binecuvântare, ca o rouă, ca o eternă așteptare ce înflorește într-o împlinire cât o explozie stelară. Sunt, cu siguranță, adunați aici, nostalgic, anii tineri ai poetului care-și făurea cu multe sacrificii o carieră militară și un rost într-o viață ce avea să se dovedească mai complicată decât ne place s-o vedem când o primim în dar.

Mă bucur să-l simt, sub cea de-a doua arcadă a triadei, pe Adrian Erbiceanu - războinicul, omul lucid și matur, trecând prin experiențe de viață cruciale cum ar fi drumul greu al emigrării, al adaptării la un alt puls și ritm al trăirilor. Și versurile sale de dragoste le regăsim aici în registre mai ample, mai profunde. Iubirile și dorurile sunt fie temple în năruire, fie altare rugăciunilor de seară, fie insinuare adulterină și ruperi dăltuite-n piept, fie zălog între Virtute și Păcat. Poetul are aici din ce în ce mai pregnant percepția scurgerii ireversibile și nemiloase a timpului, amintirea dureroasă a nostalgiilor și uitărilor (da, și uitările pot rămâne în amintire!) ce curg spre o Mare care nu e niciodată plină, a clipelor ce se sting în solitudine, a ispitelor cu sens nedefinit, a jocurilor târzii și obosite, a dezintegrării vremii în secunde, a anihilării și topirii în ***Albastrul infinit***. Toate, vecine cu zădărnicia de la hotarul anilor de piatră: *„Pentru cine-am vrut să scriu poeme?/ Cărui gând i-am îngânat povești?/ Glasul meu pe cine-a vrut să cheme?/ Cărei inimi? Inimă, tu ești? ”*

Și, în fine, îl regăsesc pe Adrian Erbiceanu - înțeleptul, așezat sub cea de-a treia arcadă a triadei, asumându-și răspunderea supremă a senectuții: viitorul în trecut! Adică, o

privire lucidă, cinstită asupra vieții și morții. Adică, viața ca o sumă de povești și nimicuri, de vise mai mult sau mai puțin mincinoase, ca o rezultantă a misterioaselor predestinări mai presus de nimicnicia noastră.

Regăsim aici, patetic exprimată, și drama unei generații dezrădăcinate dar profund sensibile, care înțelege să-și regăsească rădăcinile fie și căutând cu disperare, după decenii întregi, așa cum a făcut-o Adrian Erbiceanu, manuscrisele unor pierdute povești în versuri de viață și dragoste.

Fac și eu parte din această generație a deznădejdii sublimată în sensibile metafore și zic că ar fi o binecuvântare dumnezeiască dacă ea nu s-ar sfârși odată cu veacul și mileniul. În fond, ce mai cerem atât de mult de vreme ce, vorba Poetului, ca un **Testament**: ,,*Trecând decorticat, prin vânt și ape / Un lucru-am învățat ca să accept: / Cu fiecare clipă-s mai aproape/ De liniștea pe care n-o aștept... ”*

Dar, resemnându-se, înțelept, cu liniștea din urmă căreia toți îi suntem datori, poetul Adrian Erbiceanu ne spune de 101 ori, de la mii de kilometri depărtare - și în asta constă marea minune a nașterii târzii a acestui volum de versuri - ne spune și ne cheamă să intrăm pe porțile iubirii: Porțile inimii mele deschise,/ Inima mea generoasă și mare/ Vă așteaptă, pe toți/ cu Bine ați Venit! la intrare.

Bine ai venit, Adrian Erbiceanu, la sărbătoarea infinită a Poeziei și în inimile noastre!

Postfață la volumul ***Confesiuni pentru două generații***

Eduard Huidan

Porțile lui Adrian Erbiceanu

Scriitorii diasporei ne-au obișnuit cu surprize dintre cele mai plăcute. Între cei mulți care scriu, de departe, măcinați de dor, de amintiri, cu gândul la rădăcinile aflate poate numai în morminte, sunt puțini cei care depășesc o anumită stare și reușesc să atingă condiția creatorului care are dreptul să viseze că va fi atins vreodată de aripa eternității. La KRON-Art, în premieră, iubitori de literatură s-au întâlnit cu poezia unui român, emigrat în Canada cu peste douăzeci de ani în urmă, Adrian Erbiceanu. Acesta a ținut să vină cu volumul de debut întârziat, în care a strâns poezii dintr-o viață – titlul cărții, ***Confesiuni pentru două generații*** este edificator – în România, pentru a se confrunta cu publicul „de acasă".

La Brașov, a fost o întâlnire specială, între oameni de cultură – la KRON-Art nu au venit numai scriitori, ci și artiști plastici, critici literari, ziariști, iubitori de literatură – ceea ce a creat cadrul unui fecund schimb de idei, pe marginea poeziei lui Adrian Erbiceanu dar și legat de literatură, în general, de condiția scriitorului, fie el situat, fizic, departe de țară, fie trăitor într-o Românie aflată într-o prea lungă și bezmetică tranziție.

Concluzia întâlnirii a fost că Adrian Erbiceanu este un Poet, o voce de care va trebui să se țină seama, un șlefuitor atent al versurilor, un surprinzător stăpân al cuvintelor unei limbi pe care, de ani și ani, o vorbește doar în familie. O vorbesc perfect și copiii domniei sale, născuți departe de țară,

însă iubitori de Eminescu, după cum a mărturisit public poetul. Despre volum vor scrie, desigur, criticii.

Cert este că miza pe care a pus-o pe acest autor Casa de Editură „Tribuna" din Sibiu, la simpla recomandare a unui prieten de departe, nu a fost un simplu gest de curaj ci un act de cultură, o investiție ce va înflori frumos în câmpul poeziei românești.

„Ci care ți-e chemarea și de unde?/ Cu care dintre degete-mi faci semn?/ Ce-mi ceri în schimb pe gestul tău? Răspunde!/ La care poartă vrei ca să te chem?!" sunt versuri care pot constitui o „cheie" pentru cei care își vor rezerva plăcerea de a zăbovi câteva ceasuri încercând la „porțile" lui Adrian Erbiceanu, deschise spre o lume fascinantă, care definește un poet subtil dar și de forță, în același timp. Reîntâlnirea cu el, conform promisiunii, la următorul volum, va fi, mai mult ca sigur, una fastă.

Gazeta de Transilvania, nr. 3897, 28 Mai, 2003

Mihai Miron

Proiecții pe hârtie

...Peste câteva zile, un alt prieten, ziarist, mă invită la o lansare de carte la Clubul Parlamentarilor. Aer condiționat, cafea, vin de calitate și sucuri naturale. Prăjiturele de complezență. Particip, destul de reticent la festivitate, alături de câțiva aleși ai neamului veniți să salute prezența unui român din exil, care hărnicește în lumea slovelor. Printre cei de față, primesc și eu un volum cu dedicația de rigoare. Îl bag în mapă și curios, acasă la lumina lămpii îl deschid.

Se cuvine să recunosc: circumspecția mea a fost învinsă de cele 101 de poeme de mai mare sau mai mică întindere ale lui Adrian Erbiceanu, adunate în volumul ***Confesiuni pentru două generații***.

Tânăr fiind , autorul s-a pregătit pentru cariera militară, pe care cu sau fără voie a părăsit-o alegând drumul ce l-a depărtat de baștină până, hăt, în Canada, unde destinul i-a pus cravata omului de afaceri. Poate tocmai depărtarea de rude, de țară, de prieteni la începutul celei de a doua vieți, i-a pus în mână condeiul poeziei pe care a redescoperit-o ca balsam de dragoste și adevăr.

Generațiile lui Adrian Erbiceanu sunt viețile sale deosebite de acasă și de altunde, vârste ale aceluiași în oameni diferiți. Depărtarea dintâi și căldura regăsirii cu cei dragi dau ton și substanță poeziei care nu trădează nici un moment realitatea omului de afaceri. Substanța versurilor este luată din lacrimă de stele, explozie solară și negru de cer înnoptat .

Vă puteți convinge și singuri:

„...Eram făcuți să fim obedienți; / Țineam în brațe blidul de gastrite, / Simbol canonizat de-adolescenți, / Abandonați la colțuri de iubite. / Pășeam prin purgatorii, reformați, / Tocind bocancii cu același număr, / Prezenți obligatoriu când, strigați, / Purtam același semn, nescris, pe umăr. / Acum pricepem toți ce vanități / Am dus o viață în desaga goală.../ Pe-același drum, parcurs și alte dăți, / Albiți de vreme, ne-ndreptăm spre școală". (***Induranță – Generației mele***)

Sigur că nu este nici locul și nici timpul unor adevărate acte de critică literară într-un cotidian cu alte țeluri principale, dar cred că între sfaturile bune ce le mai putem da concetățenilor este și acesta: citiți și acum în era calculatoarelor și a televizoarelor, citiți mai ales poezie.

Ea vă va face mai buni , mai inteligenți , mai sensibili. Și iată, poezie se mai scrie. De calitate. Eu cred că vă poate scăpa iarna de frig și vara de caniculă. Simțurile dumneavoastră se vor racorda la altceva, la inefabilul artei, al conceptului superior, al spiritului. Și de acestea, avem nevoie.

Ca de lumină.

Cronica Română, 13 iunie 2003; fragment

Adrian Firica

Poetul ca o carte fără coperte. Pe marginea a 101 poeme de Adrian Erbiceanu

Cu o seară înainte de lansarea de la Eliad, Adrian Erbiceanu, Radu Herinean și Bogdan Geană ne-au călcat pragul – mie și Adrianei. Mare plăcere, mare. Printre altele ne-am închipuit o carte fără coperți, adică o „carte conținut", fără ambalaj, apoi una constând numai din coperți, autorul urmând să-i dea „conținutul instant". Vizita s-a terminat cu Adrian recitând somptuos, stând în picioare, printre noi.

Dacă Adrian Erbiceanu nu se născtea în țara limbii românești, eu nu ajungeam să scriu o falsă prezentare de carte de poezie, carte ce se cheamă: ***Confesiuni pentru două generații.***

De fapt, eu nu fac aici decât o „licență de eseu" pe marginea a 101 de poeme.

„Alunecând din treaptă-n treaptă,/ Un univers fără sfârșit,/ O omenire te așteaptă/ Să spui, la toți, ce ai găsit." (***De dragoste***)

După spusele autorului, cele mai multe poeme din volum sunt scrise în adolescență, la vremea stării poetice, cum îndeobște se spune, stare păstrată, probabil, vreme îndelungată în latență, pentru a o retrezi de curând, la a doua tinerețe.

Poemele sunt grupate într-un triptic: *Jocul de-a stelele*, *Regăsirea lui Narcis* și *Viitorul în trecut*.

Jocul de-a stelele este tandru, ușor cast, de ce nu, ingenuu: *„Aveam în noi minunea clorofilei/ Sădită-n fiecare colț de iarbă."*

*(**Am luat**); „Ți-am spus în șoapte, ți-am șoptit cu ochii/ /Povestea mea născută din păcat.”* (***Ți-am spus în șoapte***).

Regăsirea lui Narcis e partea tumultoasă a triadei, parte învolburată unde: *„Ca repetări pe plombagine/ Filosofii am dezbătut.”* (***Când eram singuri***).

Lucrurile aici capătă ades proporţii homerice, avem de-a face cu încleştări, deşertăciuni, demoni, destine, protuberanţe, sensuri şi fără de sensuri, alambicări, adică într-un fel cu toţi narcişii la un loc, contorsionaţi în propria oglindire, suferinzi de un sindrom exantematic. Asta pentru că regăsirea nu are sens decât dacă jocul este unul cu cărţile pe faţă.

Viitorul în trecut e... un roman picaresc: vexaţie, dialectică, materialism, anduranţă, disociere, proorocire, transfigurare, iar *„La bar, femeile dansează goale.”* Pro memoriam.

Poetul nu experimentează. Se simte doar „bine” şi în forma poemului cu rimă şi la fel de comod, se mişcă atunci când e vorba de rigorile versului alb. Îl ajută mult o predispoziţie naturală pentru naraţiune, Erbiceanu având un filon epic special, care îl salvează de fiecare dată de retorisme.

Vă invit să citiţi cartea, să vă convingeţi de ce spune versul poetului, de la sine.

Bucureşti, ***Casa Eliad***, 18. 11. 2004

Mircea Gheorghe
Tinerețea poeziei

Cu volumul ***Confesiuni pentru două generații*** de Adrian Erbiceanu, ne aflăm în fața unei poezii scrise în urmă cu câtea zeci de ani, dar publicate abia acum într-o frumoasă ediție la Sibiu. Editorul de la Sibiu, Emil David, nu numai că a publicat volumul de poezii ce i s-a propus, dar l-a însoțit și de o prefață elogioasă în care evocă ,,întâmplarea fericită" ce i-a scos în cale ,,ilustrul poet", pentru el ,,necunoscut".

Având acum ***Confesiunile*** la îndemână se cuvine mai întâi de toate să apreciem temeritatea autorului. Nu e un lucru prea neobișnuit ca în tinerețe, oamenii, indiferent de profesia lor de mai târziu, să compună poezii, mai ales de dragoste, dar este cu totul neobișnuit și temerar ca după zeci de ani de tăcere literară, un autor să revină asupra textelor scrise la 18-20 de ani și departe de a le considera niște ,,păcate de tinerețe", să le recupereze și să le dea un loc important în viața lui.

A meritat să facă un asemenea efort domnul Adrian Erbiceanu?

Cu siguranță, da. Poezia care ni se oferă este de factură clasică. Este o poezie elegantă, muzicală, cu o emoție filtrată, de o anume virtuozitate în care când și când recunoaștem ecouri ale altor voci dinaintea sa, mai noi sau mai vechi, dar unele venind de foarte departe: de exemplu a lui Alecu Văcărescu (din ***Oglinda când ți-ar arăta***...) în ***Privind din umbră***, a lui Eminescu din ***Floare albastră*** în ***Când eram singuri***, sau a lui Minulescu în romanțe retorice, ușor

convenționale și cu finaluri anecdotice: ***Când te-am văzut... Duplicitate, De ce nu vii acum...***

Dar oricât ar fi de agreabile asemenea poezii, nu în ele trebuie căutate adevăratele resurse ale poetului, ci în altele unde acesta se lasă în voia unei expresivități necenzurate de ambiția de a uimi prin ingeniozitate: în ***Bătrânul orologiu***, remarcabilă în întregime, găsim o splendidă strofa în care lumina fulgurantă se asociază zgomotului de fierăraie al drezinei ce aleargă în noapte spre o ținta neprecisă. Drezina poate fi însăși viața noastră, obligată dramatic să concilieze fondul de impulsuri irațională cu limitele strâmte și imperioase ale convențiilor sociale și morale: „*Din când în când, un urlet vestea câte-o lumină/ Semnalul unisonic scăpat ca din durere/ În zgomotul isteric de fiare și de șină/ Lăsând cătune-n urmă, așa, ca o părere*."

În ***Din colțul meu*** retorica nu mai este exterioară. Poetul trăiește un sentiment chinuitor de descumpănire și de eșec existențial: ,,*A fost un timp când mă-nfrățeam la trântă/ Cu vreme și cu arbori și cu ger,/ Cu tot ce-n voalul Tău se înveșmântă/ Știam ce vreau. Azi nu știu ce să cer*".

În ***Insomnii,*** găsim o anxietate crispată. Eminescianul și somnul vameș vieții nu vrea să-mi ieie vamă, ne revine obligatoriu în minte, dar registrul este altul. Este relatarea unui coșmar. Nu avem gravitatea și condensarea extraordinară din poemul eminescian, ci expresia elocventă a unei sensibilități moderne - neputincioase și exasperate de fragilitatea vieții: „*Același vis îl văd în repetare/ Ca dorul când la brișcă se înhamă/ Extrapolat, încerc prin divizare/ Să-l fac, de pot, să-mi ieie iarăși vamă.// Ce relaxare stigmatizatoare/ Ce infamie care se recheamă/ Cu întreruperi ademenitoare/ Reîncepute pe aceeași gamă!// Mi-e somnul tot o cârpă zdrențuită,/ O dinamită c-un fitil ce arde/.../ Mă văd deja întins între brancarde/ O flacără de-abis încercuită/ Cu repetări, crescând, dinamitarde*."

Poate că-i e dat poetului Adrian Erbiceanu să fie descoperit acolo unde nu se așteaptă să fie căutat. Nu atât în poeziile de dragoste, cât în poemele acute care vorbesc de solitudine și de destrămare sufletească.

Cert este că publicate după mulți ani de la scrierea lor, poeziile acestea își păstrează prospețimea și în lipsa precizărilor poetului, nimeni n-ar fi putut spune ca ele au fost scrise într-o perioadă mai aproape de jumătatea secolului din care tocmai am ieșit decât spre sfârșitul lui.

Tocmai de aceea am putea spune că prin ***Confesiuni pentru două generații*** Adrian Erbiceanu realizează un act salutar de regăsire a unei identități pierdute. Nu-i putem dori decât s-o adâncească într-o viitoare carte.

Candela de Montréal, nr. 6, nov. – dec. 2003

Ion Vlăduțu

Confesiuni –
Din poezia exilului românesc

Culegerea de poezii intitulată ***Confesiuni pentru două generații***, cu subtitlul ***101 poeme,*** de Adrian Erbiceanu este o carte aparte; poetul însuși fiind o apariție unică pe firmamentul poeziei românești contemporane și am să mă explic imediat de ce. Dar mai întâi să vi-l prezint pe Domnul Erbiceanu.

Pe Domnul Erbiceanu l-am cunoscut anul trecut, cu ocazia unei vizite în Canada, în casa fostului meu coleg de facultate, prietenul meu vechi, sonetistul și mai ales bine cunoscutul epigramist – profesorul Traian Gărduș. Traian mi-a destăinuit o adevărată revelație a sa în materie lirică – cartea ***Poetului necunoscut***.

Am petrecut o noapte albă în compania prietenului meu și a alesei sale doamne Nazica, dar mai ales într-un har rar de împărtășire dintr-o lirică aparte; așa de aparte încât aș putea spune că imaginea poetică ce-mi era servită de ***Poetul necunoscut*** prin stihurile sale era de-a dreptul imprevizibilă. Și am să exemplific mai jos. Parafrazându-mi Nașul din Goleşti, tipul acesta era: „*de-a dreptul – pur și simplu!*” Să vedem de ce.

Mai întâi, această carte de debut este, de fapt, debutul „pur și simplu!” Poetul Erbiceanu debutează cu o carte și nu, cum tradiția ne învață, cu o strofă-două, pe la diferite gazete mai mult sau mai puțin literare sau pe la fitece „*foaie a vitelor de pripas*” – vorba Eminescului. El nu a publicat nici un vers mai înainte și apare dintr-o dată, ca un fulger! cu un volum bine structurat tematic și foarte original; ca să nu zic inedit. Și mai

apoi, parcurge în această carte de debut, un drum întreg, urcuș greoi, gestant în arta creației sale anevoioase. Versul se redă arghezian, trudit, chiar dacă are pas-par-tout note zburdalnice, topârcenești. Neologismul însă, tot așa de frecvent și fervent căutat ca pe la Topârceanu, are totuși altă greutate. E mai degrabă profund și mai apoi ornat. Eșalonarea se străvede în gradarea confesiunilor sale, pe capitole: ***Jocul de-a stelele, Regăsirea lui Narcis, Viitorul în trecut***.

Să urmărim împreună această gradare. Dar numai spre exemplificare, pentru că nici timpul meu și nici spațiul tipografic nu mă îmbie la un studiu exhaustiv. Ca să nu mai spun de exegeză, care, fără falsă modestie, îmi lipsește; eu fiind mai degrabă grămătic decât estet. Tot ce vreau și încerc să fac eu aici, este să vă prezint un ***poet necunoscut***, care odată ce vă este prezentat, vă va fi și bine cunoscut; aceasta pentru că, dacă e citit, poetul Erbiceanu nu mai are nevoie de nici o altă prezentare. Cartea sa nu numai că îl prezintă, dar îl și reprezintă totodată.

Și ca în orișicare prezentare, e un Prolog prologomena, ca în prima poezie – ***Geomanție*** (p. 5), în care, după ce copilul Adrian ne spune cum se juca cu pietricelele lui și cum cu fiecare pietricică devenea mai pirolatru, mai gnomic și mai soliloc - la nevoie, consultați un dicționar de neologisme, ca și mine! Se lasă încărcat de ponderea de stele din ***Jocul*** ce va să vină în versu-i mai târziu. Se cenzurează apoi în rezoluții simple, dar nu așa de pirolatru ca mai înainte, zicând și el ca toată lumea: ,,*...doi cu doi fac patru*". Și ne dăm seama că are dreptate. Tot aici, în analiză, poetul se descrie clairvoyant în drumul său de „globe-trotter nou" lăsând deoparte „*plăceri lascive*" sau „*idei moniste*" ce „mucezesc tardive", atunci când „imuabil", în lumea asta a pietricelelor sale, există doar El. Noroc cu para lui Newton - pe care eu o știam de măr! - care, căzând, i-a obliterat un vers cuneiform. Atunci, diletantismul

său gângav trăgea să moară și El *„...a suferit o lună. Enorm*." Dar preventiv, nu profilactic. Și astfel Adrian ajunse la Aristotel. De unde iar se vede cum că din jale s-a întrupat ***Electra***!

Citez: *„Ajuns distrat erou de tragedie / L-am întâlnit în raft pe-Aristotel. / Prin MIMETISM (s.a.) i-am scris o poezie / Și am rămas înfiorat. Și el*". În final, poetul ne asigură că: *„Eliberat de solipsism, sensibil*", gândul său *„Se vrea o strofă sau un vers, măcar*".

În realitate, Domnul Erbiceanu s-a eliberat de toate. De toate relele. Ofițer de carieră în România Soceaușistă, și-a dat jos galoanele militare fără voia Comandantului Suprem, și săltând din tină pe cele ale demnității umane, le-a făcut să scânteie în timp – de atunci și până azi. S-a prezentat atunci *„La raport*" și a spus: *„Eu vreau să emigrez în Canada! Cu orice risc*." Și a emigrat.

În poezie a atins în crescendo note alte, cu purități de lumină lină și de muzică siderală. Eternă rămânând doar harpa, vibrând în timp edenic, plângând sau jubilând iubiri terane, din câte au fost, din câte vor ca să mai fie.

Rămân aici cu această mult prea succintă prezentare, prin care doar am vrut să vă fac cunoscut pe „Poetul necunoscut" al Diasporei noastre.

Romanian Times, nr. 107/2004 - 29 aprilie

Dan Popescu
Cuvânt înainte la vol. *Divina Tragedie*

În spațiile *Revistei Transilvania* o să regăsiți, într-un serial poetic, capitolele unui interesant volum liric, în lucru, care are un titlu incitant: ***Divina Tragedie***.

Autorul, Adrian Erbiceanu, ne face părtași și martori la o mini-replică modernă și actuală a unei celebre creații dantești, ***Divina Comedie***. Poetul ancorat în alt spațiu istoric, cu o altă atitudine, având valențe civico-literare, dorește să ne convingă că oferă un registru poetic aparent facil și totuși distinct, încărcat de formula intimității poetice.

Divina Tragedie este un periplu dintr-o epocă apusă, spre o epocă revolută, dar plină de sechelele tovărășiei politice. Mai mult, suntem puși în fața unui rechizitoriu cu formule estetice. Erbiceanu nu uită în jocul poetic să presare judecăți cu valabilitate universală. Părăsind cetatea-i de fildeș, poetul se încumetă să coboare în vâltoarea vieții. Partizanatul politic și filosofic este regăsit aidoma creației lui Dante, a lui Hugo și Tolstoi și nu în ultimă instanță creației eminesciene.

Erbiceanu ne poartă în somptuoase habitate istorice, transpunându-se în diferite ipostaze, de multe ori comune și nouă, alternând, când pătimaș, când indiferent și rece, când om, când în haina luceafărului. Cert este un lucru: creația lui, derulată în cele XIII capitole, ne întărește convingerea că suntem practicanții expresiei libertății.

Personalități cunoscute politicii și istoriei noastre sunt zugrăvite de cronicarul-poet, oferindu-ne o litografie a comportamentului uman.

Versurile, uneori prozaice, au virtuți plastice, fiind adevărate spații scenografice care își așteaptă actorii.

Fonetismul versificatorului poartă aceeași amprentă dinamică.

Perechea poetului ***Divinei Tragedii*** se dorește a fi un vizionar. Poetul nu ezită să folosească în versificație tente burlești, tonul popular sau cel elevat, cum nu ezită să pigmenteze creația cu geologicul cuvintelor.

În tot acest peisaj transcendental Erbiceanu folosește temele și pentru o radiografie a moralității societății.

Simbolurile dau eterogenitate volumului ***Divina Tragedie***, dar și o factură parnasiană savantă.

Astfel, ***Divina Tragedie*** devine tragedia cotidiană.

Revista Transilvania, I / 2004

George L. Nimigeanu
Surpriza cu numele de Adrian Erbiceanu

Să aterizezi în forfota canadiană a Montrealului, străin cum străină e frunza-n pădure și să afli că acolo există cineva care a întrebat de tine, dorind să te întâlnească, mi se pare că este o surpriză mai mult decât plăcută.

Cu atât mai mult cu cât, ulterior, după un prim contact, afli că persoana respectivă se situează, cumva, pe aceeași lungime de undă cu modul tău de a vedea lumea, cu felul tău de a gândi și mai ales, cu modul tău de a „traduce" stările sufletești, impresiile și realitatea imediată, ca și cea ontică, în expresii specifice preocupărilor tale, hai să le zicem „colaterale" vieții de zi cu zi, căreia suntem obligați să-i răspundem cu promptitudine și aplicație, conform luptei cu existența.

Surpriza, pentru mine, s-a numit Adrian Erbiceanu. Ne văzusem la Mediaș „în doi timpi și trei mișcări", schimbând doar câteva cuvinte, cu ocazia lansării primei sale cărți, ***Confesiuni pentru două generații***, lansare mijlocită de cunoscuții oameni de presă sibieni Emil David și Adrian Popescu.

Ne-am văzut și ne-am despărțit. Ne-am revăzut, ca prieteni de data aceasta, la Montreal. Și ca și cum ne-am fi cunoscut de când lumea, ne-am regăsit – pe de-a-ntregul – în disputa „neiertătoare asupra cuvântului, cu și prin intermediul cuvântului. Și surpriza și mai mare, Adrian Erbiceanu nu mai era cel de la Mediaș, din ***Confesiuni pentru două generații***. Era unul nemulțumit de sine și de „Confesiuni..." și în noile

sale realizări poeticești, sărise câteva trepte în sus, dintr-un singur pas, țintind nu doar ***Divina Tragedie***, care fie spus, este o demonstrație de virtuozitate ca meșteșug poetic și totodată, o amplă fotografie mișcătoare, realizată cu mijloacele poeziei, asupra unor stări de lucruri trăite de noi toți, stări care au devenit deja istorie, dar care ne-au marcat iremediabil.

Este o carte singulară, neobișnuită.

Dar autorul ei se gândea la următoarea carte, ridicând privirea lăuntrică spre o țintă numai de el știută, neezitând însă să vorbească despre ceea ce îl frământă. Nemulțumirea de sine, sper, în cea de a treia carte, se va dovedi și productivă și benefică, așezându-l în adevărata sa lumină creatoare.

Mă simt obligat, destăinuindu-vă toate aceste, să adaug și cele ce urmează. Ca persoană particulară este de-a dreptul cuceritor, având o fire deschisă, comunicativă, deschizându-se ca o carte care se scrie pe dinlăuntru, neterminată însă și tocmai de aceea, gata să ia aminte la opinia celui de alături. Atent la ceilalți, este, în același timp, și atent cu sine, dovedind că poezia „îl scrie", întocmai cum poetul singur pe sine s-ar scrie.

Așa se face că poemele sale recente se remarcă prin conciziune și profunzime, prin claritate și acurateţe, prin perspectivă și seninătate, necantonând în zone închise.

La ora actuală, Adrian Erbiceanu este stăpân pe uneltele poetului care este și mai ales, știe să utilizeze aceste unelte.

El beneficiază de un aparte simț al limbii române, între cuvintele căreia nu ezită să infiltreze neologismul care nuanțează și colorează ideea și structura poetică, conferindu-i fluență și personalizând versul cu amprenta sa specifică. Posibilitățile sale creatoare îndreptățesc cu prisosință încrederea cititorului și iubitorului de poezie.

Eu, din toată inima, și azi – cu ocazia lansării montrealeze a volumului ***Divina Tragedie*** – dar și în viitor, cu ocazia viitoarelor sale cărți, îi doresc succes!

Revista Terra Nova, Montréal, Oct. 2016

Adrian Popescu
Divina Tragedie – o epopee poetică cu virtuți nebănuite

Dublu eveniment editorial găzduit de Biblioteca Județeană ASTRA, panteonul culturii și spiritualității locale și nu numai: este vorba de prezentarea producției editoriale a prestigioasei Edituri RAO București, grup editorial reprezentat de Ilie Câmpeanu și de lansarea volumului de poezii ***Divina tragedie***, aparținând poetului Adrian Erbiceanu, cel ce a revigorat mișcarea poetică din diaspora, poetul care și-a surprins confrații din țară.

Dacă Editura RAO ne-a copleșit cu oferte care mai de care mai spectaculoase, directorul Bibliotecii Județene ASTRA, fiind solicitat în încheierea unui parteneriat din perspectiva evenimentelor culturale din 2007, Adrian Erbiceanu, cu discreție și cu modestia specifică marilor creatori, ne-a împărtășit crezul său poetic, ne-a încântat cu stilul inconfundabil al recitatorului-orator, asemenea marelui critic George Călinescu, aducându-ne în sfera poeziei de inspirație socială, având izul creației lui Ioan Budai Deleanu și de ce nu, a magnificului Eminescu, două nume de care, creația lui Erbiceanu pare să-și lege pulsul creativ.

Am reținut, cu ocazia lansării ineditului volum, mărturiile de suflet ale directorului Casei de Presă și Editură Tribuna, Emil David, dar și notele critice, pertinente, ale lui Ion Onuc Nemeș, directorul Bibliotecii ASTRA.

Adrian Erbiceanu, prin acest volum, zidește iubirea peste ura istorică și ne postează într-o iconografie postmodernistă

unde „rostirea” uneori biciuie, alteori ironizează, dar de fiecare dată este dătătoare de speranță.

Revista ***Transilvania***, condusă de Corvin Lupu, a avut, în egală măsură, curajul și inspirația de a publica secvențial „cânturi” din acest serial poetic incitant, ca o mini replică la celebra creație dantescă ***Divina Comedie***.

Ne-au cucerit somptuoasele și arhitecturalele formulări poetice, muzicalitatea versurilor, care pun criticii literari într-o vădită încurcătură de a defini acest stil, fiind tentați să-i definească opera ca pe un stil original cu o rimă „a la Erbiceanu”, fapt ce ne aruncă în sfera poetică a celebrului Nichita Stănescu, cel ce a întors clepsidra artei poetice.

În fond, acest lucru nu este rău, așa cum avea să ne destăinuie un alt erudit, de data aceasta din mediul militar, gr.br. prof. univ. dr. Nicolae Uscoi, decanul AFT, căci, în peisajul contemporaneității culturale se simte nevoia unui fonetism versificator, capabil să readucă interesul pentru creația poetică.

Ar fi mai multe de spus despre explozia și efervescența novatorului Erbiceanu, dar cred că finalul acestei consemnări ar fi normal să aibă pecetea autorului care, în scrisoarea către cititori își încheia „preludiul” poetic cu: *„…Cercând povestea vieții în pagini s-o cuprind, / Cu gândul că, la vremea când anii ne-or cerni, / Ne-om depăna aleanul –poveste– la copii… / Iar ei purtând lumina – cuvânt peste cuvânt - / Vor da de-o umbră caldă. Și-o urmă pe pământ…*”

Tribuna, nr.4172, 30.11.2004

Ion Roșioru
Divina tragedie

Adrian Erbiceanu a debutat editorial cu ***Confesiuni pentru două generații***, în 2003. Poetul trăiește în Canada, de unde privește realitățile politice și economice românești cu o anumită detașare, spațiul preluând aici o funcție ce de regulă revine timpului.

Cea de a doua carte de versuri semnată de Adrian Erbiceanu - ***Divina tragedie*** (Editura Tribuna, Sibiu, 2004) - se vrea o replică la ***Divina comedie*** a lui Dante, via ***Stanțele*** lui George Topârceanu.

Cartea e dedicată poporului român și se deschide cu o *Scrisoare către cititor*, scrisoare din care aflăm că, departe de țara de obârșie, poetul se angajează să-și fructifice literar experiența trecerii: *„prin ani de pâclă - orânduiți cețos/ ca viforul ce bate și te pătrunde-n os*".

Trecutul nu-i dă pace și în acest caz, eliberarea prin scris se impune imperativ, ca o debarasare de prinosul de imagini coșmărești care-l apasă și-l învăluie mistuitor.

În tenebrele dintr-un spațiu ezoteric, malefic prin aceea că acolo ajung doar cei trimiși de Iele, poetul, și el o umbră, caută să iasă la lumină. Întâlnește umbra lui Topârceanu, care-l sfătuiește să nu se avânte spre creste și să nu-și asume visul ce l-ar costa viața. Poetul pleacă în căutarea luminii.

Paradisul semnifică aici minciuna comunistă din care se eliberează însă la vreme: *„Puterea drămuind-o să-mi ajungă./Ce bine c-am scăpat de utopie/ Că, până sus, mai este cale lungă!...*"

Poetul incarnează insurgentul, revoltatul mesianic menit să spulbere mitul fals al fericirii perpetue pe care o promit ideologii roşii.

Autorul înfierează practicile curente ale acestui tip de societate: delaţiunea, racolarea de turnători, şantajul, crima politică odioasă, inocularea fricii în sufletele celor mulţi sau nealiniaţi, anihilarea individului care gândeşte pe cont propriu.

Comunismul e ideologia care anesteziază judecata omului şi îi atrofiază raţiunea. Societatea comunistă e bazată pe minciună, pe vorbe goale, conceptul de egalitate e unul de faţadă. Omul e sub vremi. Puterea nu acceptă crâcnirea.

La capătul calvarului protagonistului se află templul credinţei. *Eul* narator caută îndârjit armura care să-l invulnerabilizeze în lupta cu întunericul roşu. Sentimentul de prăbuşire, de nimicnicie, îl invadează nu o dată şi mereu i se aminteşte că drum de întoarcere nu mai există: ,,*O voce-atunci căzu de sus: Străine,/ Oricine-ai fi, la poartă de se bate,/ Intrarea este pentru orişicine,// Ieşirea numai... pentru cine poate!*"

Poetul radiografiază nefasta instalare la noi a comunismului dogmatic, a ,,angajării" forţate a românilor pe calea trasată de Stalin.

Cei cu coloana vertebrală verticală au fost aruncaţi în infernul roşu şi aneantizaţi fără milă. Ieşirea din marasmul ideologic e apanajul celor temerari. Poetului i se revelează oracular steaua sa pentagonală şi el îşi asumă acest drum iniţiatic ireversibil. Limpezirea se produce greu şi tribulaţiile sunt dramatice. Capcanele se ivesc la tot pasul şi tentaţiile spre extreme îi zdruncină intuiţia şi-o fac ezitantă.

Destinul transfugului nu-i de loc unul roz; condiţia dezmoştenitului care a pierdut tot, în afară de accentul limbii materne, e una tragică prin excelenţă. Vocile lăuntrice îl mistuie în focul lor halucinant şi-i întreţin o perpetuă şi

sfâșietoare stare de derută ce-l determină să se compare cu un Dante perceput astfel ca existențialist avant la lettre.

Opțiunea, o dată îmbrățișată, nu exclude remușcările și nu potolește frământarea lăuntrică și setea de certitudini morale.

Terminarea ,,epocii de aur" nu coincide câtuși de puțin cu sfârșitul calvarului pentru milioanele de români care au ținut cu orice preț să-și păstreze demnitatea negârbovită.

Așa-zisa tranziție e sub multe aspecte tributară celei dintâi, de fapt e prelungirea, și-n multe privințe desăvârșirea acesteia, așa că ea-și găsește aceeași nemiloasă radiografiere în ***Divina tragedie***.

Libertatea e aici înăbușită prin modalități cu mult mai rafinate și mai cinice. Organele de represiune și-au schimbat doar măștile. Poliția politică e departe de a-și fi pierdut obiectul muncii și ea nu se dă în lături de la nimic în campania debarasării de cei ce stau în cale fanaticilor înfometați de putere. Cei care l-au redus fizic la tăcere pe tiran n-au făcut-o în alte scopuri decât spre a-i continua, parcă și mai îndârjit, opera urcării pe culmile de aur ale comunismului nemuritor, dar la fel de intangibil ca și Fata Morgana.

Cu toate acestea, istoria, din care Dumnezeu n-a fost încă alungat cu totul pare să surâdă celor ce, sub o formă sau alta, au îmbrățișat revolta împotriva statului totalitarist și a celei mai inumane dictaturi, și să dea un sens pozitiv jertfelor cu care poporul și-a păstrat esența ființei sale naționale.

Integrarea lui Adrian Erbiceanu în peisajul literar actual e una benefică pentru literatura română de atitudine civică.

Luceafărul, nr. 18, 11 mai 2005

Bogdan Geana

Divina tragedie sau Adrian Erbiceanu, alchimistul de sub gluga alegoriei

Zicea Aristotel în a sa ***Poetica*** cum că tragedia s-ar „despărți" de comedie prin faptul că prima năzuiește să-i înfățișeze pe oameni mai răi, cealaltă, mai buni decât sunt în viața de toate zilele.

Mai răi sau mai buni, cu alte cuvinte din nou grade, ceea ce în principiu ar trebui să ne trimită cu gândul la un nucleu. Din ce in ce mai mulți cunoscuți mă întreabă atunci când vine vorba despre vreun film: e comedie?

Există o teamă a mundanului de tragedie, iar dacă ar fi să mă raportez la Platon ar urma firesc concluzia că ne e teamă de „omul mai rău." Să fie oare teama de realitate, într-un context geo-politic în care se pot număra pe degete genurile de comedie care se perpetuează la ora actuală, totul nefiind decât o perpetuă repetiție a acelorași clișee?

Sunt întrebări forțat contemporane, misterul din spatele acestei dileme răscolindu-l pe Platon însuși, care nu aflase nici el răspunsul. Nu trebuie însă exclusă finalitatea, din nici unul dintre aceste două genuri.

Nimeni nu își dorește să trăiască o tragedie, dar pe nimeni nu mai sperie să treacă prin clipe tragice câtă vreme finalul este unul fericit. Adrian Erbiceanu pare să știe răspunsul, cel de-al doilea volum al său purtând pecetea alchimiei, ca rezultat al sublimărilor existențiale.

Divina tragedie, volumul de față conține 13 cânturi, fatidice ca și cifra cu pricină și vorbește despre același lucru despre care vorbea și Dante, în cealaltă „divină", cu specificarea

că Adrian Erbiceanu - autorul știe mai multe despre lumesc, în comparație cu „mai marele său Divin”.

Dacă la Dante între infern și paradis se afla un etern purgatoriu, la Adrian Erbiceanu răul și binele își păstrează dimensiunea abstractă iar purgatoriul se concretizează până la limitele pisăloage ale logoreei.

„De ce abandonasem Sanctuarul / Atât de liniștit și agreabil, / Când nu zărisem decât Felinarul?”... // Mă furișam prin golul deplorabil / Pașii-nșirându-i unul câte unul / Și clănțănind din dinți, de frig, probabil. // „O, de-aș ajunge să găsesc cătunul / Ce luminează ca un far, departe”... / Mi-am zis în gând îmbrățișând zăbunul; ”

Stimate Domnule Topîrceanu, Adrian Erbiceanu vă readuce în actualitate printr-un cover de vremuri noi.

Ne aflam în centrul unui coridor ca un balansoar, când la ușa Infernului, când la cea a Paradisului. La un moment dat una din porți tot se va deschide și atunci vom realiza dacă ***Divina tragedie*** este un volum tragic sau unul comic.

În definitiv totul nu depinde decât de „*cine scăpă cu viață*.” Cât de jumuliți, nu mai contează. Suntem laolaltă, și ca într-un film de groază, peste câteva ore unii se vor revolta că Adrian Erbiceanu nu a mâncat salam cu soia, iar alții că autorul îi minte acum cu cârnații și șnițelele sale vegetariene via-Québec.

„O voce-atunci căzu de sus: „Străine, / Oricine-ai fi, la poartă de se bate, / Intrarea este pentru orișicine, / Ieșirea numai... pentru cine poate!”

Cu alte cuvinte, tragicul lui Adrian Erbiceanu față în față cu gustul amar al divinului dantesc cu final fericit este pe atât de optimist pe cât de amuzantă pare o știre de la ora 5 în care se vorbește despre Sodoma la Govora. *„Nu-i oare Timpul copt, să-și joace Hora?... / Și, din pustiul nopții infidele, / Scăpate ca din mână de Pandora, // Pe cerul Țării se iviră stele*.”

Edili, oale, enormități, ana, vasile, teohari, gheorghe gheorghiu (nu Gigi ci Dej!) elena, antena, tutulora, ahile, olimp, goma, sodoma, stânga, dreapta, credit-bang, bancoflex, fondul nominal de investiții, magii, caritas, orizonturi roșii…

Acatistul lui Adrian Erbiceanu. „*Un babilon! Așa păreau s-arate / Încrengăturile de legi-spirală, / De-adunătura vremii guvernate*."

Casa Eliad, București, 2004-11-19

Doina Hanganu-Bumbăcescu

Divina Tragedie – o tragedie contemporană

Parafrazând titlul operei marelui Dante, Adrian Erbiceanu și-a intitulat poemul – căci este un poem dacă nu o epopee – ***Divina Tragedie***. Pentru ca asemănarea să fie și mai mare, acesta a fost compus în ***Cânturi*** – treisprezece la număr – alcătuite din terține, întocmai ca opera marelui italian.

Divina Tragedie este o radiografie a lumii politice românești contemporane, un tablou al moralității în care trăim. Este o creație îndelung gândită, cu viziune panoramică, urmărind nu efemerul, ci perenitatea.

Lucid și matur, cu experiențe de viață cruciale, Adrian Erbiceanu realizează în ***Divina Tragedie*** un adevărat rechizitoriu emițând judecăți cu valoare universală.

Imaginând o călătorie într-un spațiu tenebros, poetul nostru este creator de atmosferă. El demonstrează înțelegerea unei întregi epoci istorice ale cărei prelungiri le simțim încă și astăzi. Aluziile la perioada ceaușistă sunt evidente ca în versurile următoare: *„Era un timp perfect de-organizare / De muncă în comun și unitate / De Țară nouă descălecătoare / Când frate se alinia cu frate / Nu toți egali, dar asta ce contează / Când pe lozinci scria Egalitate?*”

Redând sunetele ce le aude în călătoria sa fantastică, sunete prevestitoare de apariții ce înspăimântă, realizează un tablou cu puternică forță de sugestie: *„Păreau în juru-mi toate că aleargă / purtate de o mână nevăzută // Crispat de starea abracadabrantă / Prin neguri încercam să vad Fantoma / Ce mă ținea în starea palpitantă*.”

Cu vigoare este creionată atmosfera închisorilor în care oamenii au avut de suferit chinuri cumplite, de pe urma acestui gigantic experiment eşuat, care a fost comunismul: *„Vină zeiță cu har și dedică / Cântarea ce simt că vrea să urmeze / Acelor ce acroșând fără frică / Au vrut un popor să descătușeze / Lăsând zălog pentru posteritate / Viața lor tânără pe metereze.*"

Vorbind despre acest poem de largă respirație, poetul și criticul Adrian Munteanu spune în însemnările sale că autorul ***Divinei Tragedii*** încearcă reabilitarea şi contemporaneizarea formulei renascentiste a sublimului Dante. Încercarea este meritorie și complexă, conchide recenzentul, părere la care subscriem şi noi.

O mențiune în plus pentru ***Scrisoare către cititor, poezie*** ce deschide volumul. Versuri frumoase, limpezi, sensibile, avertizează cititorul, fiind ca o chintesență a întregii lucrări: *„Pe fiecare filă a cărții care-o scriu / Las sufletu-mi să cearnă tăcere și pustiu", sau „Văd umbre ce se-adună pierdute, fără glas. / Să fie oare viața atât cât mi-a rămas?"...*

O ***Carte*** este una dintre cele mai mari şi mai inexplicabile minuni create de mintea omului. Nimic din ce-i omenesc nu-i este străin: viața, suferința, moartea, dragostea.

Cartea vorbește, plânge, țipă, tace, cântă și șoptește.

Străbaţi sute sau mii de kilometri ca să urci pe Acropole, să vizitezi Louvre-ul, să-ţi pui întrebări la Stonehenge. Dar cartea încape într-un buzunar şi o poţi purta cu tine oriunde.

Cartea concurează cu timpul sau cu piramidele.

Cartea este un miracol şi nu va pieri niciodată. De aceea ne bucurăm astăzi când lansăm o carte lăudându-i simplitatea, finețea, conciziunea, echilibrul şi profunzimea tonului general, invitându-ne la reflecție.

Revista Candela din Montreal, nr. 5 / 2006

Remus Foltoș

Divina tragedie - Sibilinic, nostradamic, surprinzător...

Prima reacție, la citirea acestui volum, a fost surpriza și uluirea. Deși rimele erau perfecte, îmi era deosebit de greu să urmăresc sensul. Sensul era cel puțin abscons, ocult.

Și apoi am fost, la a doua lectură, copleșit pe de-a-ntregul de acest fel de a vorbi. Fără doar și poate am înțeles valența ascunsă a acestui volum, caracterul de pionierat inclus în rădăcina cea mai intimă a poemului.

Nu vom stărui prea mult asupra acestui volum, deși ar fi trebuit să o facem. De regulă, atunci când poți spune lucrurile mai pe scurt, e bine să o faci. De ce să insiști acolo unde nu e cazul?!...

Divina tragedie e o lucrare poate singulară în literatura română. Există în ea un aer sibilinic, un iz de ghicitură ce te izbește la fiecare pas, creându-ți probleme de comprehensiune. E un efect stilistic de „încurcătură" foarte bine găsit. Ți se pare că este prezentată în fața ta o înșiruire de situații concrete greu de descifrat – într-un discurs aproape ininteligibil. De aici și acel farmec nostradamic.

Ți se pare că înțelegi, și totuși nu înțelegi.

Cu toate acestea nu-ți poți opri pofta de a continua lectura. Parcă te trage o mână nevăzută, spunându-ți să nu te dai bătut, spunându-ți că există acolo o miză cu mult mai importantă decât receptarea uniliniară a textului. Ți se pare un text cu mesaj ascuns. Un discurs pe care ți se pare că merită să-l epuizezi lecturându-l, deși nu-l poți epuiza cu înțelegerea ta.

Efectul e straniu și probabil, cum am spus, este singular. Avem, desigur, exemplul lui George Anca, exemplul de „a vorbi în dodii” – cu toate acestea poezia lui George Anca e undeva departe de ceea ce a descoperit Adrian Erbiceanu.

Și chiar dacă mesajul principial este sociologic, acest mesaj poartă în subsidiaritate și asupra altor direcții. Nu este de ajuns să înțelegi critica acidă la morala politică și socială a acestor vremuri. Și nu este suficient să devii conștient despre tentațiile negative ce ne brăzdează epoca. Este necesar să privești mai adânc, să fii conștient mai ales de „ambalajul” în care apare această critică. E foarte important.

Modul cum Adrian Erbiceanu spune lucrurile adaugă plus-valoare la orice idee ce este vehiculată.

Vorbind despre experiențele sale personale în ceea ce privește raportul cu evenimentele din jurul său, autorul inculcă acestor experiențe o patină reactivă eminamente etică.

Reacțiile sale sunt viu colorate, sunt acompaniate de o vervă rarisimă și specială. În mijlocul faptelor trebuie să știi să reacționezi. Să decizi. Să te supui când este cazul. Sau să te revolți, de asemenea.

Biruința asupra negativității evenimentelor trebuie să fie preocuparea din fiecare clipă. Niciodată nu te poți mulțumi cu ceea ce ai „câștigat”, cu ceea ce ai „în fața ta”. Idealul și problema idealului, poate, este cel mai bine reprezentată în acest volum. Omul este purtat la suprafața oceanelor furtunoase doar de idealurile sale.

Cine nu are un ideal, nu poate supraviețui.

Probabil că lecția cea mai însemnată a volumului este tocmai aceasta: să te menții pe linia de plutire pe care numai idealurile ți-o pot furniza.

O altă impresie ce are percutanță și promptitudine este „hărțuirea” sensului.

Poetul parcă se repliază mereu, și cu aceeași forță, din fața simplicității, ca și cum i-ar fi teamă că ar putea cădea în

plictiseală și banalitate. Suprapopularea unui sens cu mai multe sensuri subiacente este un procedeu prin care este viciată claritatea, dar este cultivată solicitudinea atenției și interesului.

E ca în viață: destinul frecventează mai multe cărări concomitent, iar omul este supus unor permanente încercări și cumpene, este situat mereu la răspântii, cărora, de multe ori, nu le poate ghici însemnătatea. Dacă ar fi uzat de o formă de expresie simplă, ***Divina tragedie*** s-ar fi scufundat într-o peremptorie și prelungită poliloghie anostă.

Dimpotrivă, așa cum ne apare, ea magnetizează, împrăștie un farmec irezistibil. Ca o veritabilă mitologie personală, așa cum ni se prezintă, ***Divina tragedie*** va avea pentru marele public multe necunoscute – așa cum, de altfel, are și pentru mine.

Cu toate că am discutat câteva lucruri cu însuși autorul ei, această lucrare nu este decât o invitație de a descoperi biografia poetului.

Dar totul ia o formă interesantă: numai acela care se va opri cu răbdare asupra biografiei poetului, va putea descifra textul.

E ca un joc al poetului cu cititorii săi. Un joc pe care Adrian Erbiceanu îl propune ca și cum ar face un pariu cu posibilitatea sau imposibilitatea de a descifra un destin. Oare un destin uman poate sau nu poate fi descifrat? Asta este cea mai gravă întrebare.

Dacă poetul își cunoaște destinul, oare cititorul lui cel mai avizat va putea descifra semnele poetului lăsate printre lucrurile și evenimentele lumii?... Aici mi se pare că atârnă în cea mai mare măsură miza acestui volum.

Extras din vol. ***Mari idei în poezia lui Adrian Erbiceanu****,*
Editura Fides, Iași, 2016

Cezarina Adamescu

Sensuri și interpretări în poemul epopeic *Divina Tragedie*

Călătorie între lumi sau ***Strania întâlnire în Eternitate*** s-ar putea intitula acest poem epopeic în terține pe care autorul l-a gândit ca o satiră socială de proporții, cu nuanțe filozofice și trimiteri la capodopera renascentistă al cărei titlu este vehiculat de sute de ani fără să se epuizeze. Faptul că *Divina Comedie* continuă să inspire și astăzi poeții lumii este dovada că opera e nemuritoare.

Începând de la titlu care face trimitere la *Trilogia* lui Dante Alighieri, pe tot parcursul volumului se conturează proiecția alter-egoului poetic – plasat în spații metafizice și în timpuri revolute, nu numai ca martor contemplativ, dar și ca spirit justițiar vrednic de a emite judecăți de valoare asupra evoluției lumii, culturii și civilizațiilor trecute, dar și proiecții ale timpurilor actuale.

Idei și sensuri cât se poate de subtile, un joc între lumi labirintice, personajele-umbre, pornite în căutarea luminii, ca și o dispunere de mijloace specifice poeziei clasice, de asemenea proporții, fac din cartea poetului Adrian Erbiceanu o operă covârșitoare pentru zilele noastre.

Nu ne-am propus să decodificăm toate sensurile pe care autorul le proiectează în cele *13 Cânturi*, cu trimiteri la societate, cu osebire la trăsăturile politicianului român în diferite regimuri.

Per ansamblu, politicienii contemporani sunt numiți: „haita josnică la fire”, ofițerii de securitate sunt „sfinții”,

„guzganii”. Sunt aduse în prim plan personaje din guvern, parlament și senat, șefi de stat, întreagă clasa politică actuală, într-un limbaj aluziv destul de transparent.

Autorul nu uită nici celebrele mineriade post-revoluționare. Se pare că el este destul de informat și nu se poate detașa total de realitatea românească, pentru că nu descrie toate acestea la modul contemplativ, ci pe un ton satiric-acid.

De asemenea, subtilităţile de limbaj, pretextul personajului însoțitor sau expresiile românești neaoșe care au intrat în limbajul curent, contribuie la crearea atmosferei.

Deși face suficiente inserții în capodopera lui Dante, ceea ce presupune că a studiat-o temeinic, nu se poate spune că ***Divina Tragedie*** este o parodie sau o replică la adresa ei.

Aceste proiecții în zig-zag, fie în lumea ireală, ezoterică, fie în lumea reală și înapoi în cea a umbrelor, din care răsar personaje notorii cum este poetul George Topîrceanu - existent aici ca să-i slujească ideea - susțin edificiul poetic și subliniază anumite aspecte pe care autorul dorește să le reliefeze.

Faptul că Adrian Erbiceanu face conexiune între prezentul recent, trecutul de care abia s-a eliberat, dar și într-un viitor, nu întunecat, nu în bezmeticie, ca un cer fără stele cum se profilează la începutul poemului, ci unul în care speranţa a învins și pe boltă au început să răsară astrele, mai strălucitoare ca oricând, este edificator.

Încă din epistola către cititor care deschide cartea, poetul mărturisește că pe fiecare filă a acestei cărți, *„las sufletu-mi să cearnă tăcere și pustiu*”.

O dată cernute prin sita vremii tăcerea și pustiul, autorul scoate la lumină epocile apuse, utopia comunistă precum și spiritele malefice (*Străbunica, Veteranul* – cu aluzie directă la cuplul dictator), care au tutelat aceste epoci, peste care praful

vremii s-a așternut „*precum un greu lăcat*”. (***Scrisoare către cititor***).

Este o intenție cât se poate de nobilă să cercetezi arhive, să te informezi și să redai lumii strălucirea de altădată, întreprindere destul de îndrăzneață destinată istoricilor.

Poetul, la rândul lui, este fascinat de toate aceste mistere care decurg unul dintr-altul într-o înlănțuire, încercând să dezlege, pe cât posibil aceste mituri și să le afle izvorul. Izvorul care să-i permită să scoată la iveală propriile gânduri pentru a le așterne apoi, posterității.

Aceasta este intenția vădită a autorului. Din mute și neclare, „*pierdute, fără glas*” - umbrele trecutului devin astfel vorbitoare, interogative, solicitându-i autorului, la rândul lor, răspunsuri, ca să-și poată găsi liniștea.

Astfel, periplul poetului este justificat în totalitate prin dorința de cunoaștere și de însușire a trecutului, în căutarea unei căi care să-l ducă la adevăr: „*Că nu mai știu din suflet ce neguri să discern, / Ce adevăr mi-e cale, cât drumui prin infern / Și lumii în ce rosturi înalte m-am deschis / Cum visul către viață și viața către vis. / Că-n cele ce urmează e-atâta adevăr - / Încât de-ar fi cu forța de el să mă dezbăr - / N-aș mai avea din mine nimic să mai aleg / Când umbrele m-or prinde și cotropi întreg*.” (***Scrisoare către cititor***).

Mereu în luptă cu timpul, poetul își derulează anii cutreierând cu mintea „natalele meleaguri” cu intenția vădită de a-și orândui întâmplările și vârstele pentru a le așterne într-o oarecare ordine pe hârtie.

Nici acesta nu este un lucru lesnicios, pentru că: „*Bat clipele din aripi, torcând în jurul lor / Un iureș, ca o horă în ritm absorbitor, / Ce mă ridică-n trepte, din ce în ce mai sus... / C-atâtea se cer spuse și încă nu s-au spus*”.

Și încă o mențiune: autorul consideră o datorie morală de a-și derula viața într-o formă poetică, cu gândul că le va lăsa moștenire urmașilor, povestea vieții sale.

Aceste colocvii cu umbrele apuse constituie substanţa cărţii ***Divina Tragedie***. Autorul şi-a structurat amintirile pe cânturi, după schema ***Divinei Comedii***...

Cu ocazia lansării cărții la Sibiu, Adrian Popescu, într-un articol intitulat ***Divina Tragedie - o epopee poetică cu virtuți nebănuite*** (*Tribuna*, nr.4172, 30.11.2004), interpretează în felul următor versurilor cu care se încheie acest periplu neobișnuit: *„Adrian Erbiceanu, prin acest volum, zidește iubirea peste ura istorică și ne postează într-o iconografie post-modernistă unde „rostirea" uneori biciuie, alteori ironizează, dar de fiecare dată este dătătoare de speranță."*

Analist fin al realităților românești, Adrian Erbiceanu, chiar de se află la o distanță de 7000 de km. de țară, își poartă țara pretutindeni. Deși plecat de mulți ani, el urmărește cu asiduitate mersul societății post-decembriste și e la curent cu politica, economia, industria, cultura, arta, viața socială.

Acolo unde s-a stabilit, n-a uitat nici o clipă că e român. Faptul că e președinte al ***Asociației Scriitorilor de Limbă Română din Québec*** și director al Editurii ASLRQ, unde îi promovează, alături de scriitori români din Diaspora și pe cei de acasă, Adrian Erbiceanu întreține o bună relație de colaborare cu oamenii de cultură din orice colț de lume. Prin tot ce face, dovedește că e un brav român care nu și-a uitat originea, istoria, limba și tot ce înseamnă **Acasă**.

În vizitele sale în țară, reînnoiește legăturile culturale, își lansează cărțile nou apărute, promovează creatori din toate domeniile. În plus, e un bun ambasador al culturii și civilizației românești, sfințind locul pe care și l-a ales, cu frumoasa limbă moștenită și cu însuși sufletul său în care încape o țară.

Extrase din vol. ***Adrian Erbiceanu - În căutarea tinereții fără bătrânețe,*** Editura *Anamarol*, București, 2015

Emil David
Divina tragedie

Încep printr-o mărturisire de suflet: am avut privilegiul să asist la ,,nașterea" acestei cărți care-și ia azi zborul către cititorul român. În urmă cu mai bine de un an, poetul Adrian Erbiceanu, venit pentru întâia oară la noi, la *Tribuna* sibiană, din îndepărtata Canadă, pentru a-și lansa volumul de succes ***Confesiuni pentru două generații***, purta deja în sine și cu sine ideea generoasă, palpitantă a ***Divinei Tragedii.***

Ea avea să se contureze definitiv chiar în acele zile și săptămâni fie din mărturisirile sincere pe care le-am schimbat atunci în niște seri de neuitat, fie din dialogurile nesfârșite pe care le-am purtat în lungile drumuri prin țară între așezările pe care poetul însuți le alesese ca să le dăruiască, frumos și simplu, cartea sa dintâi.

Omul Adrian Erbiceanu, lipsit ani în șir de contactul nemijlocit cu realitățile românești, mai cu seamă în niște momente și conjuncturi când acestea se modificau cu o viteză ametitoare, dorea cu tot patosul să pătrundă esența vieții românești, mecanismele ei intime dincolo de umbre și lumini, pentru a-l ajuta pe poetul Adrian Erbiceanu să le distileze în expresii și licențe poetice remarcabile, șocante chiar pe alocuri.

Nimic mai frumos, nimic mai demn de prețuire decât osteneala și zbaterea poetului - trăind la aproape infinite distanțe geografice de ,,proza" cenușie și sordidă a realităților țării sale de baștină - de a scutura de praf și mizeria cotidiană, de a o așeza în retortele nebănuite ale unui suflet sensibil, de a o trece prin alchimia inspirației și a o sublima în poezie.

Proza vieții românilor exprimată în poezia devenirii lor, măcar și pentru multele și nedreptele suferințe pe care au fost siliți să le îndure!

Ar mai fi de spus că mesajul poetic al lui Adrian Erbiceanu, înainte de a se întrupa în cartea de față, a răzbătut către cititorul român de poezie bună prin paginile prestigioasei reviste *Transilvania* care își leagă astfel numele de această creație.

Ar mai fi de spus că mă simt încă dator cu o sumă de promise și neexpediate texte cuprinzând idei și păreri personale asupra unor evenimente din viața românească menite să îmbunătățească bagajul de cunoștințe al autorului. Mă mângâi însă cu gândul că este poate mai bine că s-a întâmplat așa, pentru că această carte, trebuia, obligatoriu, să rămână o creație sută la sută Adrian Erbiceanu.

Nimeni nu poate judeca azi mai bine, mai obiectiv, mai lucid și mai tăios viața complexă a României, decât un român de dinafara ei!

Postfață la volumul ***Divina tragedie***

Ioan Mariș
Poet al Tainei

Invitația amabil-curtenitoare venită de peste Atlantic, de a mă pronunța asupra poeziei pe care o scrie Adrian Erbiceanu, selecționată în volumul ***De la Anna la Caiafa***, predat Editurii Ardealul din Târgu Mureș, a constituit pentru mine o surpriză, determinându-mi curiozitatea. Un sumar curriculum vitae ne spune nouă, cititorilor, că poetul s-a născut la București, cu peste 60 de ani în urmă. A făcut studii militare: Liceul *Dimitrie Cantemir* de la Breaza și Școala de Ofițeri la Pitești, după care a absolvit și Institutul Pedagogic din București, Facultatea de Filologie, specializarea Limba și literatura română (1970).

A debutat în reviste militare (1969) publicând poezii şi mai ales reportaje. Din 1979 este stabilit în Canada, la Montreal. După 1990 începe să colaboreze la publicații din țară: *Transilvania* (Sibiu), *Convorbiri literare* (Iași), *Târnava* (Tg. Mureș), *Bucovina literară* (Suceava).

Editorial, Adrian Erbiceanu debutează în 2003 cu volumul de poezii ***Confesiuni pentru două generații*** (Editura Tribuna, Sibiu). La aceeaşi editură apare în 2004 al doilea volum: ***Divina Tragedie,*** poeme apărute inițial în revista Transilvania.

Din anul 2004 Adrian Erbiceanu este membru al *Asociației Scriitorilor Români* din Canada.

Întâlnirea cu poezia din volumul, sugestiv intitulat, ***De la Anna la Caiafa*** ridică de la început câteva întrebări, legate de conceptul de poezie şi de contactul cititorului avizat, al lectorului inițiat în decriptarea textului cu poezia poetului

român din Canada. Critica de poezie este în ultimă instanță „*o întâlnire cu sinele tău surprins ca o dâră a textului altora*" (cf. Marin Mincu, *Textualism și autenticitate*, Ed. Pontica, 1993).

Orizontul de așteptare al cititorului, trăirile și angoasele sale, sinele său se regăsesc în textele poetului Adrian Erbiceanu. Încercăm să răspundem la această întrebare fără a absolutiza răspunsul, ce vizează un domeniu al inefabilului, cum e cel al poeziei, emanația unei instanțe enunțiatoare, transcendente care e eul poetic ce se construiește pe sine în relația cu interioritatea sa și cu mundanul.

Eul poetic apare textualizat, devenind propriul obiect de textualizare. În ce măsură eul poetic în cazul lui Adrian Erbiceanu se încarcă de o transcendență a sinelui, o transcendență ce devine obiectul propriei sale investigații, e o întrebare mai mult decât retorică. Poezia reflexivă, aflată la antipodul poeziei tranzitive, (aceasta din urmă impusă de canonul modernității târzii și afirmată de postmodernism) e considerată, astăzi, o poezie retro, cultivată la scară mai redusă.

Poetul Adrian Erbiceanu scrie o poezie reflexivă în sensul că eul poetic se comunică pe sine și apoi comunică, respectiv, sunt atinși prin actul poetic și cei aflați în zona referențială, cititorii.

Temele și motivele liricii sale sunt cele ale marii poezii dintotdeauna: meditația asupra trecerii ireversibile a timpului, nostalgia copilăriei, iubirea, dorul, casa - vatra, taina ce bate „la poarta înserării", zădărnicia, deșertăciunea, visul, umbra, oglinda, căutarea, vina ontologică etc.

Dintre temele și motivele ce se impun la prima lectură, meditația asupra timpului are o preeminență și e reiterată în multe poeme, mai ales în cele ce se apropie mai mult de forma sonetului sau chiar sunt sonete. Timpul măsoară destrămarea ființei și se impune întrebarea/constatarea retorică „*De ce*

născutul trebuie să moară" și clipa, măsurată de „tic-tacul vremii – ornic-ceas", trece prin ființă fără ca eroul liric să-i poată desluși temeiurile ultime.

Aceeași conotație o are această supra-temă și în alte versuri, unde timpul e imaginat ca alunecare spre *„liniștile cele fără fund*": *Alunecăm ca umbrele pe ape / Spre largurile care ne ascund, / Cu fiecare clipă mai aproape / De liniștile cele fără fund....*"

Poet al Tainei, și Timpul este o asemenea taină, Adrian Erbiceanu provoacă prin cuvânt runicele semne ale vremii, ajungând la adagiul: „*murim cu fiecare clipă*" din momentul în care ne-am născut, acceptând „*zădărnicia cea dintâi*", a căderii în timp, ca dat ontologic încifrat în codul nostru genetic, unde moartea dă expresie vieții.

„Predestinați, purtăm mesaje / Închise într-un cod uman, / Edificând eșafodaje / Pe dangătul cotidian. // Și toate cu meșteșugire / De ornic vechi, nelegitim, / Ce bate clipa-n izbăvire / Și izbăvirea-n țintirim."

Poetul simte presiunea timpului și o exprimă într-o viziune metaforică. „*Păduri cețoase*" îi cresc în cale, iar timpul „*îl prăvale în țărână*". Solitudinea, rătăcirea pe cărări și vârfuri învăluite în zări de fum îl predispun pe eroul liric la meditații aproape funebrale.

„Singur cu mine doar... ca o părere / În care mor știutele cărări... / Mi-e gândul ostenit, vorba – tăcere,/ Și-mi sunt povara vechii întrebări // Când rătăcesc pe vârfuri lunecoase / În gravă cumpănire... zări de fum / Mă-nvăluie în giulgi, nesățioase... / Bat marginile și mă sting precum // Sub rece ploaie vetrele se sting... / Zilele-mi sunt niște ravene seci, / Barba îmi crește, tristele mă ning... / Ce nebunie te-a făcut să pleci?"

Există aici o întreagă mitologie a trecerii, a rătăcirii pe cărări necunoscute. Figurile trecerii sunt aici ficționalizate prin câteva motive lirice (reiterate și în alte poezii), cum ar fi: marginile, ploaia rece, vetrele ce se sting etc. Comparația

zilelor cu niște ravene seci (de reținut livrescul termenului ravene), precum și motivele lirice enumerate mai sus și subordonate imaginarului trecerii, a timpului ireversibil, întreține tensiunea discursului poetic.

Poetul e asemenea miticului Aeneas care rătăcește pe mările vieții. E un nou Ulise ce nu mai găsește drumul spre Itaca, rătăcind de o viață pe o urmă, ca în final să se viseze trecut peste apele Styxului de către barcagiul Charon: *„Și mă visez. Și-n visul meu profan / Mă clatin suspendat. Dacă se curmă, / Charon mă trece apa... pe un ban."*

Poezia, cuvântul adunat *„sub pleoapa serii"*, îi oferă rătăcitorului poet, ce caută în Itaca un ethos al locuirii în logos, temeiuri ale devenirii și puterea de a înfrunta destinul precar: *„Sub pleoapa serii îmi adun cuvântul / Să am cu cine înnădi taifas. / Între cuvinte-mi freamătă pământul / Să nu pricep din el cât a rămas. /...// Silabele se leagă de cuvinte, / Ca strugurii de vrejul lor amar, / Prin Toamna care-aleargă înainte... / Cât, zici, c-a mai rămas din Călindar?"*

Într-o altă ars poetica, creatorul liric se întreabă retoric ex abrupto: *„Pentru cine-am vrut să scriu poeme? / Cărei inimi i-am căutat răspuns / Și de cine în poem se teme / Gândul meu în care ard pe-ascuns?"*

Poetul este asemenea sculptorului care încearcă să elibereze din beznele materiei *„trupul mării de mărgean"*. Poezia apare asemenea Afroditei din spuma mării după o cazană ce a făcut ca ciocanul și dalta sculptorului-poet să se rupă de întuneric. Apar aici ecouri din Arghezi, cel din *Nehotărâre* și *Psalmi: „Eu pe cine-alint între cuvinte / În poemun care ard de viu, / Nepătrunsul să-l pătrund... aminte / Litera în vorbă când o scriu?"*

Într-un alt poem poetul se imaginează ca și miticul Icar. Starea de zbor, de unduire este generată de vibrația orfică a cuvântului, a vocilor interioare ce-l livrează pe poet înspre un

nu știu cine și un nu știu ce: *„Mă poartă, uite-așa, o unduire / de aripi... presimțindu-le că-mi cresc / – simptom acut de gravă cumpănire – / între ce vreau și ce am să găsesc.”*

În numeroase poeme autorul se lasă antrenat, scris de limba română, refăcând în propriul său discurs traseul scriiturii poetice ce trece prin Eminescu, dar și prin Goga, Arghezi, Blaga, Minulescu etc. Intertextul lui Adrian Erbiceanu se nutrește și din mitologia unor mari culturi și din *Cartea Cărților – Biblia*.

Ca forme ale liricului poetul preferă sonetul, mai ales atunci când iscodește tainele universului în neîntreruptă alergare a timpului. Pentru candoarea și frumusețea ei citățm aici integral o poezie pe tema timpului ca nostalgie a copilăriei, a căutării acestui topos paradisiac: *„Am pornit la drum de seară / Să-i spun țarinii povești. / Eu îl sui, drumul coboară... / Tu, copile, cine ești? // Prins de volburi, la strâmtoare, / Gândul dă a se-odihni; / Sus e cald, jos e răcoare... / Tu, copil, de unde vii? // Ca și pasul ce străbate / Printre patimi, la răscruci, / Visele se frâng mai toate... / Tu, copil, unde te duci? // În balans pe vechea punte / Peste vămile lumești, / Clipa mi-e răboj pe frunte... / Tu, copile, unde ești?”*

Cititorului mai tânăr, cu lecturi din noua poezie anglo-saxonă, dar și din cea românească (cf. N. Stănescu, M. Ivănescu), ar putea să i se pară acest gen de poezie ca fiind ușor vetust, datat, retoric și afectat prin reiterarea unor topici din sfera romantismului. Există însă numeroși alți iubitori de poezie care preferă tocmai un asemenea discurs liric, timbrat de o prozodie clasică, așa cum scrie poetul Adrian Erbiceanu.

Cât privește titlul, el ni se dezvăluie abia odată cu parcurgerea întregului volum. Această metaforă mai mult revelatorie decât plasticizantă ne introduce în odiseea dramatică a omului modern.

Odisee care e o lungă și continuă căutare / alergare de la ***Anna la Caiafa***. Poezia lui Adrian Erbiceanu este mai mult

decât un violon d'Ingres, e o poezie a sentimentelor rostite cu simplitate, sentimente ce se textualizează într-o prozodie clasică.

Prefață la volumul ***De la Anna la Caiafa***

Virgil Borcan
Cumpăna din ochiul furtunii

Într-o lume care „gâfâie” din ce în ce mai sacadat, într-o lume grăbită, nervoasă, informatizată și hiper-materialistă, Dumnezeu îngăduie - ca pe niște oaze în mijlocul deșertului-oameni și clipe de mare substanță, care ne hrănesc îmbogățindu-ne spiritual și mulțumită cărora putem nu doar „să ne tragem sufletul”, ci să și privim cu optimism viitorul, cu sau fără încălzire globală...

Un astfel de om este „desțăratul” Adrian Erbiceanu, venit de peste Ocean să înfrunte canicula brașoveană a solstițiului de vară și să ne încânte cu acest al treilea volum al său, ***De la Anna la Caiafa***. Act de curaj nu doar din pricina căldurii sufocante, ci și (mai ales „și”) datorită faptului că autorul înfruntă volens-nolens o prejudecată estetică deosebit de tenace, întreținută de „fabricanții de opinie” ai literaturii de azi.

În esență, aceasta afirmă: *„Nu scrii fără rimă, deci nu ești „postmodern” ; nefiind postmodern, nu exiști (ca poet)!”*

Acest clișeu, care devine uneori mai supărător decât o viespe nervoasă și bezmetică, are în realitate consistența gunoiului ascuns sub covor de o slujnică pe cât de leneșă, pe atât de bovarică. În fond, nu toți cei care înșiră cuvinte (adesea în disprețul sau - mai grav - necunoașterea gramaticii elementare) sunt Poeți, chiar dacă o afirmă.

Se pot oferi numeroase contraexemple. Cel mai la îndemână este al regretatului Gellu Naum, care până deunăzi a scris în manieră suprarealistă, fără ca cineva să aibă îndrăzneala de a-i contesta calitatea de poet.

La urma urmei, raţionamentul, preluat din muzică, îi aparţine lui George Enescu, nu există decât poezie bună şi poezie proastă, indiferent de epoci, curente şi generaţii mai mult ori mai puţin belicoase.

V-am rămas datori cu o demonstraţie, dar vom lăsa textul să o facă, oarecum de la sine. „*Simt vântul umbrei cum spre somn mă-nclină*”. Precum limba unui orologiu sau, mai bine, umbra unui cadran solar, avansând uşor dar implacabil către final, eul poetic e împins, înclinat (smerit, am putea spune) către somn, deci către moarte. Constatarea (făcută în acest prim vers al sonetului ***Doar umbra***) nu stârneşte deznădejde, întrucât poetul îşi asumă condiţia tragică fără resentimente şi fatalism: „*Complexitatea ei* (a umbrei n.n.) *că mă domină*”.

Aceeaşi percepţie a atotputerniciei „umbrei” o are, în alt registru, Nechifor Lipan, care afirmă repetat în ***Baltagul,*** cu un stoicism de care doar ţăranul român e în stare: „*Nimene nu poate sări peste umbra lui*”.

Deşi inexorabilă şi poate iminentă, moartea nu dizolvă, nu aboleşte, nu reduce la neant, întrucât ea e doar „*patul germinativ*” pentru resurecţie: „*noaptea ce se-ncumetă spre zi*”. Ca să elimine orice dubiu, poetul ne face părtaşi la „*Taina grea*”, a „*Cuvântului pus peste cuvânt*”.

Avem astfel de-a face cu o autentică poezie, în buna tradiţie a lui Ioan Alexandru, care însă nu e monotonă şi monocordă, întrucât eul liric cântă la mai multe instrumente.

Descoperim cu încântare, în poezia lui Adrian Erbiceanu, „parfumul” lui Vasile Voiculescu, Radu Gyr sau Ion Pillat, fără măcar o urmă de epigonism; la ani lumină de versificaţia stearpă şi rutinieră, Adrian Erbiceanu este, pur şi simplu, un poet autentic, aleg la întâmplare: *Semne, Căutare, Atâtea.*

Nu ne rămâne decât să citim şi, desigur, să aşteptăm, întrucât Adrian Erbiceanu nu-şi va înşela vocaţia reală: cea de

poet de limba română (și întru limba română), dar trăind în creuzetul multicultural al înfriguratei Canade.

Unde sperăm ca gândul nostru de recunoștință să-l însoțească.

Prezentare făcută în ziua solstițiului de vară,
22 iunie 2007, la mansarda *Casei Baiulescu* din Brașov

Valeria Manta Tăicuțu

Oglinda ascunsă-n adânc

Poemele din volumul ***De la Anna la Caiafa*** (Editura Ardealul, 2007), scrise în dulcele stil clasic, au o tematică generoasă: filosofie, religie, dragoste și moarte, destinul creatorului și actul de creație ca ritual mistic, punte de legătură între sacru și profan.

Construcția ușor clasicizantă și tonul mărturisitor își găsesc explicația într-o credință aproape uitată în rolul cathartic al scrisului: cel ce compune parcurge treptele inițierii ontologice, se purifică, penitent, caută iertarea și relația pierdută cu divinitatea, după care urmează iluminarea, comunicarea propriu zisă, ascultarea și refacerea, prin discursul liric, a gestului creator originar:

„M-aștern la drum cu vrerea de-a străbate / Prin taina grea, ca printr-un vechi descânt, / Prin lumile în mine sigilate...// Dar nu e cer deasupra-mi, nici pământ; / Doar umbra se întinde peste toate / Și e Cuvântul pus peste cuvânt!” (***Doar umbra***).

Așezate în trei cicluri (*La poarta înserării, Perdelele nopții* și *Printre silabe*) elegiile molcome ale lui Adrian Erbiceanu pornesc de la ceea ce este iluzoriu, fragil și perisabil: valul, spuma, umbra, visul, dorul, pentru ca, după trăirea dureroasă a discrepanței dintre realitate și aspirații (*„Mă poartă, uite-așa, o unduire (...) / Între ce vreau și ce am să găse*sc”), să se ajungă la echilibrul clasic dintre bine, frumos și adevăr.

Poetul rămâne îndrăgostit de formele perfecte împodobite în straiul sobru și elegant al figurilor de stil tradiționale: *„Ca lacătul ce nu se mai descuie / când ai nevoie și-l înfrunți febril / în brațe te strângeam ca pe-o statuie / care ardea în simțul meu*

tactil" (***Ca lacătul***); metafora eminesciană a iubitei ca statuie de marmoră, sugerând perfecțiunea și răceala, este transferată în câmpul semantic al focului, procesul incluzând sinestezia de tip modern, pe care nici chiar poeții cu alte gusturi estetice n-o refuză.

Obsesia spațiului închis, neliniștea și neîncrederea au în contrapondere „fereastra luminată", credința în ordine și în liniște – condiții necesare și suficiente pentru aflarea Căii; un ușor ermetism semnalizează, din când în când, pericolul în care se află cititorul: acela de a trece prea ușor peste versuri, citind numai în planul de suprafață și ignorându-l pe cel al semnificațiilor ascunse.

Uneori, Adrian Erbiceanu exilează în metatext un mesaj destinat doar inițiaților, dar, așa cum se întâmplă în cazul poeților cu talent, procedeul nu uzurpă bucuria simplă a lecturii: *„E-o ordine – o Ordine în toate, / Un Solitar – în drum spre împlinire - / Dă semn evocator de libertate.../ Dar câte nu zvonesc a risipire?!..."* (***Semne***).

Lumea ca teatru, culisele, mâna nevăzută ce trage sforile și statutul de marionetă într-o vale a plângerii cu ciclicitate istorică spiralată sunt teme de meditație și, totodată, elemente de construcție; poate că, pentru receptarea poetică modernă, prezența mai multor simboluri într-un singur poem, arhitectura barocă a figurilor de stil, precum și redundanța cultivată ca procedeu artistic pot părea prețios artificiale, așa cum pare orice bijuterie prea îndelung șlefuită: percepi numai efortul, nu și arderea lăuntrică a artistului, tulburarea lui din momentul când s-a născut ideea: *„Îmi cad pe clape notele răzlețe - / Eresuri strecurate prin cuvânt; / Lumina când mă scol îmi dă binețe, / Dar sunt luat de ape și de vânt. // Un fel de dănțuire-nvolburată, / Ca vremea care arde în imberbi, / Îmi arde răsuflarea ferecată / De ale clipei otrăvite ierbi. // E valea mea, laguna mea, e marea / E liniștea ce străjuie cu foc / Speranțele în care desfătarea / Își caută și nu-și găsește loc; //*

*E presimțirea mea neîmplinită / Ori sunt doar niște jocuri de opal? / E patima ce trage obosită / Ca barca înecatului la mal? // Că tot ce-am căutat în legi nescrise / - Va fi oare cândva să și găsim? - / Stă în balansul porților deschise/ Care ne joacă-n rosturi, legitim...” (**Căutare**).*

Înserarea este conotată ca trecere și moarte, treptele ei marcând urcușul anevoios, acceptarea târzie și silită, nevoia de a ști cu siguranță că mai există ceva dincolo și întrebările menite să nu-și afle răspuns în plan fenomenal: „*Din adâncimi – pe ape dispersate / Ce-și cată vad să-ncalce alt hotar - / Călăuzit de-un simțământ primar, / Sui treptele-ntrebării ferecate. // La poarta înserării gândul bate. / Incertitudini – trepte de altar - / Grăbite se preling pe minutar: / Nimicnicie și...eternitate! // Așa adun corvoadă la corvoadă, / Inscripții – tăinuind aspru consemn - / Vizibile, când n-aș vrea să se vadă. // Nu-i frică să mă-mpingă, nici îndemn; / Doar ghemul care singur se deznoadă / Să-mi lase mie, și pe toate, semn*” (***La poarta înserării***).

Sonetele de acest tip (petrarchist-dantești), de o muzicalitate perfectă, reușite ca formă și transmițând o viziune amară asupra destinului pământesc al creatorului de artă, sunt destul de rare în volum.

Adrian Erbiceanu preferă madrigalurile ori poemele de meditație nesupuse în formă fixă, care-i dau posibilitatea unei desfășurări emoționale incandescente.

Între iubire și moarte diferența fiind nesemnificativă, este greu de spus unde se termină madrigalul și unde începe revolta metafizică; din îmbinarea celor două planuri rezultă nota particulară a poetului care, deși umblă pe drumuri arhicunoscute, reușește să-și păstreze prospețimea mirării, ingenuitatea percepției, aceasta în ciuda a ceea ce deja am amintit ca fiind o meditație lucidă asupra statutului ontic al creatorului de frumos.

Ciclul ***Perdelele nopții*** reia temele din ***La poarta înserării***, numai că, de data aceasta, privirea peste, așteptarea, bănuiala se transformă în privire dinlăuntru, certitudine și renunțarea la speranță / visuri deșarte.

Ceea ce transmit versurile poate fi înscris în romantismul elegiac eminescian: elementele de decor se interiorizează, primesc semnificații morale și ajută la conturarea unui univers personal în care nimic nu mai este ceea ce pare a fi.

Desemantizarea / semantizarea termenilor se produce după mecanisme ce nu mai au la bază normalitatea, conformitatea cu vreun model ori cu rânduiala.

Cuvintele-obiecte sunt înlocuite de cuvinte-stări / atitudini / procese psihice, din interconexiunea lor rezultând un profil de personalitate poetică.

Alunecarea, plutirea, umbra și valul trimit la o percepere dinamic-voliționlă a propriului univers: „*Născuți întru durerea ce atestă / deșertăciunea timpului pierdut, / În tâlcuri vorba scapără modestă, / Pașii ne sunt mereu la început...// Alunecăm ca umbrele pe ape / Spre largurile care ne ascund, / Cu fiecare clipă mai aproape / De liniștile cele fără fund... // Ne rătăcim în noi pe o cărare, / Al cărei capăt dă în infinit, / Mânați de vechea vieții întrebare.../ Răspunsul însă oare l-am găsit? // Umblăm prin noi nădăjduind lumina / Cu pași mărunți și veșnic visători / Neștiutori că-n noi rodește vina / Celei mai vechi, celei mai dulci erori...*” (***Ca umbrele pe ape***).

De la Anna la Caiafa este o expresie a incertitudinii poetului, a neputinței lui de a se lăsa locuit de mituri, de a alege dintre variante pe cea mai apropiată de dimensiunea lui lăuntrică.

Un sonet intitulat ***Cabală*** transmite starea de neliniște, de căutare, precum și încercarea de a scoate la lumină, din stratul subliminal, a ceea ce este arhetipal, profund misterios și stabil: „*Mă răsuceam prin lumea siderală, / Pe patul ancestral de muribund, / Ca într-o vrajă neagră, colosală, / Bizară, pradă unui vis profund. // (...) O liniște adânc – transcendentală, / Odihnitoare-n plinul ei rotund, / Mă-nvăluia, luându-mă în*

poală, // Cerându-mi cu tăcere să-i răspund. / Și în tăcerea lumii abisală / Cădeam prin mine-n mine să m-ascund".

În ultimul ciclu, poetul scăpat de „forfota înserării", de naufragiul clipei, trăiește spaima unui nou început, emoția lui febrilă, și descoperă în minte aceeași „Fântână a Veacului", ecluză pentru „*Minciuna travestită-n adevăr*": cuvântul nu mai dezvăluiește nimic, ci devine unealtă pentru consumarea în imaginar a tuturor iluziilor.

Cuvântul-complice, desacralizat și lipsit de valoare și putere ajunge să crească artificial într-o butaforie de teatru în teatru: „*Complice-mi sunt, cât mă îndeamnă șoapta / Descătușată, darnic, dintre foi. / Mă oglindesc spre stânga-n cel din dreapta, / Dar oare cum ajuns-am să fim Noi? / Silabele se leagă de cuvinte, / Ca strugurii de vrejul lor amar, / prin toamna ce aleargă înainte...*" (***Printre silabe***).

Speranța într-o refacere a unității și echilibrului pierdut dintre lume și creator se află adunată în puterea artistului de a oglindi / sublima realitatea: „*Și totuși când nimeni nu pare să vină / o mână să-ntindă prin veacul de ploi, / există-n adânc, undeva, o lumină: / lumina oglinzii ascunse în noi*" (***Oglindă ascunsă***).

Cetatea culturală, nr.8 (68), Cluj, August 2007

Daniel Constantin Manolescu
ECCE HOMO!

Dixit Pontius Pilatus, Guvernator Roman al Iudeii, când Iisus a revenit în fața sa, după lungul periplu căruia l-au supus toți cei care nu îndrăzneau să-și asume răspunderea condamnării unui inocent. De la șefii religioși evrei (Anne și Caïphe) la Herod Tetrarcul Galileii și terminând cu Pilat din Pont, pribegia acelei nopți a rămas în amintire cu numele: ***De la Anna la Caiafa***!

Cântând în versuri pribegia trăirilor sufletești, poetul Adrian Erbiceanu asumă principala moștenire a condiției umane: Căutarea! Cine? Unde? Cum? Ce sens are viața asta? De ce niște simpli muritori pot avea noțiunea de Infinit? De ce suferința dragostei este frumoasă? Și de ce frumusețea ei doare?

Lăsând critica pe seama criticilor de meserie, am avut curiozitatea să parcurg, cu sufletul unui cititor simplu din popor, volumul de versuri ***De la Anna la Caiafa*** al poetului Adrian Erbiceanu.

Nu spuneau oare strămoșii noștri latini că dincolo de critici și de comentarii de tot felul, până la urmă: Vox Populi – Vox Dei!?

M-am lăsat așadar ghidat de ritmul versurilor și pe drumul începuturilor poemelor dumisale, am îndrăznit să-mi aștern pe hârtie periplul literar. Adeseori în timpul lecturii m-am simțit aproape de poet și de gândurile lui.

Citindu-i cânturile, simt vântul umbrei cum spre somn mă-nclină și mă-ncercă uite-așa un dor de ducă! Adeseori în răscrucile de drumuri ale vieții, m-am simțit ca lacătul ce nu se

mai descuie. Am simțit că în jurul meu e liniște – o liniște precară în care îmi cad pe clapele vorbelor notele răzlețe ale gândurilor.

Atunci, odată trecut de prima panică, am strecurat prin vise, grea, căldura și-am spus ***Vieții*** la rândul meu: *„Sunt umbra ta... și te urmez de când prin sălcii vântul se frământă și-atâtea ape curg și nu se-ntorc!”. Iar inima mă îndemna: „Spune-i! Că-s drumurile toate un fel de răsfoire înapoi! Că-n mine treaz mă-torc și că Norocul... imperturbabil... trece!”.*

C-aici printre străini am adus de toate de-acasă și cu toate astea... adeseori îmi bate-n tâmplă dorul greu și rece. Că gândurile mele plutesc ca-ntre vecii de apă precum Adam care nu prea știa de unde vine, la primul vals în care s-a înclinat spre Eva.

Poete Adrian, prin versurile tale sunt acolo de unde am plecat cu toții și sunt în același timp aici departe. Este oare cineva vinovat pe de-a-ntregul?

Iubirile ne vin din străfunduri – pe ape dispersate și suntem născuți întru durerea ce atestă zborul nostru între mare și cerul albastru.

De câte ori, jos, la vreuna din răscrucile vieții ne-am simțit gata de ducă și învăluiți în lumea noastră de vise am traversat pădurile cețoase ce ne creșteau în cale?

De câte ori, citind durerea celor pe care îi iubeam, ne-am simțit bântuiți de vântoasele de seară și ca-n poemele lui Eminescu ne-am zis că vremea care vine, sfârșește prin a trece chiar dacă-i greu când sui pe o potecă rătăcită?

Poete Adrian, nu ești singurul care și-a risipit prin note vechi talentul, ca într-un balet al lebedelor negre.

În ce mă privește, simt în freamătul versului tău... că bolovanii ce ți-au stat în cale...au fost răsturnați și ca un horoscop al vremurilor uitate, simt suflarea versului tău care-ncovoaie gândul spre aspre fulgerări de vânt noptatic.

Ca și tine, am mers pe drumul Vieții și de când alerg pe drumul ăsta lung cu ochii hămesiți de Sori, încins de gânduri și răsucindu-mă prin lumea asta siderală, am găsit în sfârșit un liman unde să zac un pic și să mă hodinesc la ceas de seară: grădina poemelor tale. Îți mulțumesc frumos!

Citindu-te, pentru întâia oară am înțeles că taina unei zile ce-și trage-n ea canicula poate ascunde și mâlul din noi dar că... dacă adun ciob cu ciob, pot să întregesc un vis al răsădirii speranțelor, ce se va propaga ca un ecou pe aceleași căi necunoscute de sub pleoapa serii ce ne adună cuvintele rupându-ne din somn.

De fapt pentru cine vrei să scrii poeme?

Prin forța propriei tale confesiuni, ne-ai arătat că de câte ori ne îndoim de noi înșine, se-nlănțuie cortegiul călare al erorilor umane care dintr-un veac spre altul și dintr-un leat în altul își întind brațele spre toamna țărmurilor greu de cucerit.

Poate nu am învățat tot ce-ai vrut să ne spui dar te asigur că nu voi uita nici trecerea ta prin gândul meu, tăcut ca o streașină de casă...și nici chemarea ta.

Citindu-ți versurile, am înțeles că de multe ori așezăm trecutul într-un vag șirag de insinuări de fapte și apoi încercăm să intrăm cu el în spațiul prezentului ce se dilată ca o casă neterminată.

Stângaci, lovim de multe ori ulcele și spargem oale din care curge vinul ca-n fiecare toamnă iar toamnele, la rândul lor curg una după alta, desprinse ca dintr-o oglindă și murind un pic în fiecare clipă.

De la Anna la Caiafa, mișcarea de balansoar pe circumferința unui cerc, mai totdeauna impusă de evenimente externe voinței noastre, continuă să agite omenirea și în ziua de astăzi. Din fericire atunci ca și acum... există **Învierea**!

Mulțumesc așadar poetului Adrian Erbiceanu pentru ofranda generoasă a versurilor sale și prin intermediul acestui scurt comentariu literar, recomand călduros volumul de

versuri ***De la Anna la Caiafa*** tuturor iubitorilor de poezie și de frumos.

Ce gen poetic? Romantism? Tranzitiv? Postmodernism? Retro? Reflexiv? Neo-romantism?

La urma urmei ce importanță are când, pentru noi, cititorii de toate zilele, este o chestiune de... gust? „*Degustibus non... criticandum!*" se spunea cândva la Roma, nu-i așa?

Vă doresc lectură plăcută.

Revista Atheneum, Nr.10, Octombrie 2007

Victor Stoleru

Adrian Erbiceanu – *De la Anna la Caiafa*

La Editura „Ardealul”, din Târgu-Mureș, a fost publicată de curând placheta de versuri ***De la Anna la Caiafa***; cartea este scrisă de poetul Adrian Erbiceanu, stabilit în Canada, de formație militară, cu studii liceale la Colegiul Național *Dimitrie Cantemir* de la Breaza și Școala de Ofițeri de tancuri din Pitești și superioare La Facultatea de Filologie a Universității din București.

Debutul său a fost în 1969, la diferite publicații militare, cu poezii și reportaje în reviste ca: *Transilvania* (Sibiu), *Convorbiri literare* (Iași), *Târnava* (Târgu-Mureș), *Bucovina literară* (Suceava) ș.a.

Editorial, Adrian Erbiceanu a debutat în 2003, cu volumul de stihuri Confesiuni pentru două generații, la Editura *Tribuna* din Sibiu. La aceeași editură, apare în cursul anului următor a doua carte de poezie, ***Divina Tragedie***, care adună poeme tipărite în revista *Transilvania*.

În 2004, Adrian Erbiceanu devine membru al *Asociației Scriitorilor Români* din Canada.

Poetul scrie o poezie a cugetării, în sensul că eul poetic se comunică pe sine și apoi comunică și sunt atinși prin actul poetic, bineînțeles, cititorii.

Volumul este structurat în trei secțiuni: ***La poarta înserării, Perdelele nopții, Printre silabe.***

Tematica liricii este aceea a poeziei dintotdeauna: reflecții privind trecerea ireversibilă a timpului, copilăria, dragostea, dorul, misterul care bate „*la poarta înserării*”, visul, umbra, oglinda etc.

Una din temele și motivele care apar chiar la prima lectură este meditația asupra timpului, prezentă în multe poeme, mai cu seamă în sonete. Vremea e drămuită de destrămarea ființei, impunându-se tocmai interogația retorică *„De ce născutul trebuie să moară”*, conotație care există și în alte versuri, unde timpul apare ca alunecare spre *„liniștile cele fără fund”*: *„Alunecăm ca umbrele pe ape / spre largurile care ne ascund / Cu fiecare clipă mai aproape / de liniștile cele fără fund...”*

Scriitorul simte presiunea timpului și se exprimă într-o viziune tipic metaforică de „păduri cețoase”. Singurătatea, rătăcirea pe cărări și vârfuri învăluite în zări de fum care predispun pe eroul liric la meditații morbide: *„Singur cu mine doar... ca o părere / În care mor știutele cărări / Mi-e gândul ostenit, vorba – tăcere / Și-mi sunt povara vechii întrebări.”*

Trecerea e ficționalizată prin mai multe motive lirice, prezente și în alte poezii cum sunt: marginile, ploaia rece, vetrele care se sting; toate sunt subordonate imaginarului trecerii timpului, care este ireversibil, întreține tensiunea discursului liric.

Poetul este un veritabil Ulise, care nu mai află calea spre Itaca, rătăcește de o viață pe o urmă, ca la sfârșit să se viseze trecut peste apele Styxului, de către luntrașul Charon.

Într-o ars poetica, se întreabă direct: *„Pentru cine-am vrut să scriu poeme? / Cărei inimi i-am căutat răspuns / și de cine în poem se teme / Gândul meu în care ard pe-ascuns?”*

El ne apare precum sculptorul care vrea să se elibereze de beznele materiei *„trupul mării de mărgean”*.

Textul liric apare ca Afrodita din spuma mării, după chinul ce a însemnat ca ciocanul și dalta sculptorului-poet să se rupă de întuneric. Apar aici ecouri din poezia Psalmilor arghezieni: *„Eu pe cine-alint între cuvinte / În poemu-n care ard de viu, / Nepătrunsul să-l pătrund... aminte / Litera în vorbă când o scriu?”*

Mai sunt și alte înrâuriri în lirica poetului din Eminescu, Blaga, Minulescu și la care se adaugă și din mitologia biblică.

Între speciile fixe de poezie, autorul preferă mai ales sonetul.

Poezia lui Adrian Erbiceanu este una a sentimentelor rostite cu simplitate textualizată în prozodie clasică.

Articol preluat din volumul ***Recenzii de istorie literară****,*
Ed. Arefeana, București, 2007

Mircea Gheorghe
Confirmarea unei identități: Adrian Erbiceanu, *De la Anna la Caiafa*

În 2003, în luna decembrie, salutând în ***Candela*** apariția primului volum de poezii al lui Adrian Erbiceanu, terminam în felul următor: „/.../ *am putea spune că prin* ***Confesiuni pentru două generații****, Adrian Erbiceanu realizează un act salutar de regăsire a unei identități pierdute. Nu-i putem dori decât s-o adâncească într-o viitoare carte*”.

Ne aflăm la aproape patru ani de la această urare și trebuie spus din capul locului că ea s-a împlinit cu brio. Poetul a publicat între timp două volume: ***Divina tragedie***, un poem de largă respirație, de mare virtuozitate prozodică, puțin ciudat, care ambiționează să fie mai mult decât o simplă imitație a Divinei marelui florentin Dante, iar acum de curând volumul ***De la Anna la Caiafa***. Numele său este cunoscut pe internet și identitatea sa literară este bine fixată în rândul cititorilor de poezie românească de la Montreal.

Cu atât mai mult putem conchide că Adrian Erbiceanu și-a regăsit întrutotul identitatea de poet ignorată multă vreme, cu cât ultimul volum cuprinde o poezie elegantă, rafinată, de o impecabilă calitate stilistică.

Volumul acesta cuprinde trei cicluri: ***La poarta înserării, Perdelele nopții*** și ***Printre silabe***. Sunt trei cicluri care delimitează trei câmpuri între care diferența este de nuanță nu de culoare. Dominante sunt melancolia în fața trecerii timpului, paseismul, angoasa vârstei târzii, dragostea crepusculară - teme majore ale poeziei din toate timpurile, de

la Horaţiu, la Ronsard, la Lamartine ori la Fernando Pessoa - transmise prin prisma unei sensibilităţi cenzurate, s-ar zice, de raţiune şi pudoare.

Rezultă un discurs liric fluid, al cărui tumult strunit de arcanele prozodice ajunge până la noi sub forma unei poezii de virtuozitate formală, de rezonanţă parnasiană.

De aici preferinţa poetului pentru formele fixe, pentru sonet în primul rând.

Tonul e dat de prima poezie Doar umbra, unde imaginile, „obiectele" poetice sunt abia conturate, evanescente, abstracte : *„vântul umbrei*", *„cărări cu vină - fără vină", „trepte-ntăinuite de lumină*". Poetul porneşte spre universul interior, unde tutelare sunt umbra şi cuvântul, ceea ce este un fel de a defini, involuntar sau nu, şi spiritul poeziei sale: *„M-aştern la drum cu vrerea de-a străbate / Prin Taina grea, ca printr-un vechi descânt, / Prin lumile în mine sigilate.../ Dar nu e cer deasupra-mi, nici pământ; / Doar umbra se întinde peste toate / Şi e Cuvântul pus peste cuvânt!*"

Umbra este de altfel un motiv poetic recurent la Adrian Erbiceanu, ceea ce-l aşază într-o descendenţă romantică îndepărtată franco-germană pornind de la Adalbert von Chamisso cu al său Peter Schlemihl.

În ***Sunt umbra ta*** avem la dispoziţie două lecturi posibile: mai întâi se poate spune că umbra este însoţitoarea fidelă a poetului în toate întreprinderile sale: *„Sunt umbra ta şi te urmez supus, / Cu fiecare răsărit de soare, / Până şi-n golul umbrei interpus / Ca un sigiliu sec, de încifrare. // A tainei tale care m-a sedus / Să-nşirui lumea: urme pe-o cărare*."

Dar din alt punct de vedere, umbra este marca devotamentului total, poetul însuşi este umbra cuiva, şi atunci citim o poezie de dragoste delicată, în spiritul truverilor: *„Sunt umbra ta şi te urmez spre seară / Dar umbrele nasc umbre strecurând / Dorul prin dor...şi ne topim arzând - / Îngemănate lumânări de ceară*".

Cum umbra este o proiecţie, ne apropiem prin aceasta de motivul tabloului de la Oscar Wilde cu ***Portretul lui Dorian Gra***y.

Şi astfel, în altă poezie, ***Umbra clipei***, umbra este sursa vitalităţii sufleteşti, esenţa vieţii interioare: „*Sub aspre fulgerări de vânt noptatic / Umbra mi-o trag... cum trage rădăcina / Vigoarea înălţării ei din tina / Singurătăţii somnului apatic*”.

Sunt şi alte motive romantice, târzii fără să fie desuete, în poezia lui Adrian Erbiceanu şi faptul nu e surprinzător defel ţinând seama că romantismul înainte de a fi un curent literar limitat la o anumită estetică şi la o anumită epocă, este o stare sempiternă a poeziei, traversând, sub diferite întrupări, toate curentele şi orientările literare.

La Adrian Erbiceanu, motivele romantice poartă sigiliul sensibilităţii autoreflexive contemporane.

Retorica eminesciană din: *„Încorda-voi a mea liră pentru glorie să scriu? / Oare glorie să fie a vorbi într-un pustiu?" devine la Adrian Erbiceanu examinare chinuitoare a propriului destin poetic: „Pentru cine-am vrut să scriu poeme? / Cărei inimi i-am căutat răspuns / Şi de cine în poem se teme / Gândul meu în care ard pe-ascuns.*” (***Pentru cine***)

Singurătatea din atâtea dintre poemele lui Adrian Erbiceanu este şi ea mărturia unui spirit bacovian.

Iată deprimarea şi atmosfera pluvioasă: *„Fug prin ploaie... nimeni nu mă ştie, / Nimeni nu m-aşteaptă dincolo de ea... Pasul rar şovăitor îşi scrie / Urma lui în risipirea mea*”... (***Regăsire***) Sau senzaţia intimităţii care, la poetul nostru, anesteziază fondul depresiv, cu speranţe: *„E linişte - o linişte precară / Un vânt descarcerat dintre culise, / A veşnicie bântuie pe-afară.../ Tu luminezi ferestrele deschise // E-o ordine - o Ordine în toate, / Un Solitar - în drum spre împlinire - Dă semn evocator de libertate.../ Dar câte nu zvonesc a risipire?!*” (***Semne***)

Să notăm în trecere că autorul îi dedică lui Bacovia o poezie ***De crezi sau nu,*** în care reiterează o serie dintre motivele bacoviene: plumbul, parcul, abatoarele, gările.

Adrian Erbiceanu scrie şi o glosă ca un fel de replică la celebra glosă eminesciană, propulsat, probabil, de aceeaşi emulaţie care l-a condus la scrierea ***Divinei tragedii***.

Cititorul nu-şi poate reprima un sentiment de déjà vue la parcurgerea primei strofe, dar sentimentul acesta este superficial, datorat mai ales similitudinii formale. Fiindcă în rest glosa lui Adrian Erbiceanu nu este câtuşi de puţin o imitaţie.

Acolo unde Eminescu reflecta amar asupra societăţii şi a singurătăţii omului de geniu, Adrian Erbiceanu reflectează la îndoielile şi eşecurile proprii.

Nu mai e ipostaza singularităţii romantice apodictice, ci aceea a omului contemporan destrămat între adevăruri relative: *„Spre toamnă braţele se-ntind /Ca nişte ramuri de copac.../Încerc din mine să desprind /Nedumerirea-n care zac;/ Să înţelege - precum aş vrea - /De ce-am trăit, de ce-am visat, / Pe câmpul cotropit de nea, /Printre frunzişul destrămat" //„În mine vin şi se petrec /Furtuni după furtuni mereu, /Alergătură şi eşec - Dezlănţuiri în apogeu."* (***Acelaşi veac, acelaşi leat***)

De la ***Ana la Caiafa*** este astfel un volum substanţial, de poezie adevărată. Că poetul are uneori şi reflexe care-l trag înapoi în poezii precum: ***Atâtea*** (prea eminesciană) ***Ca salcia*** (ruralism sămănătorist), este adevărat.

Dar ele şi alte câteva de acelaşi fel sunt izolate printre multele poezii autentice a căror valoare conferă poetului Adrian Erbiceanu un profil pregnant, numai al lui, între poeţii români din diasporă.

Revista Candela, Montreal, oct. 2007

Ion Roșioru
De la Anna la Caiafa

Adrian Erbiceanu a făcut studii militare temeinice și deopotrivă filologice.

Din anul 1979 s-a stabilit la Montreal, în Canada, după ce în deceniul anterior desfășurase o activitate literară și publicistică în revistele românești ale vremii.

Editorial, poetul a debutat însă în anul 2003, cu volumul ***Confesiuni pentru două generații***, urmat, un an mai târziu, de ***Divina Tragedie***, ambele la Editura Tribuna din Sibiu.

Cel de-al treilea volum al său, ***De la Anna la Caiafa*** (Editura Ardealul, Târgu Mureș, 2007) conturează profilul unui poet reflexiv, ferm, decis să plonjeze în abisul sinelui întru o mai bună cunoaștere și sondare a ființei peste care stă să se abată umbra supremă.

Crezul poetic e tranșant și implică o ambiție poetică pe măsură: *„M-aștern la drum cu vrerea de-a străbate / Prin Taina grea, ca printr-un vechi descânt, / Prin lumile în mine sigilate.../ Dar nu e cer deasupra-mi nici pământ; / Doar umbra se întinde peste toate / Și e Cuvântul pus peste cuvânt!*" (***Doar Umbra***)

Poetul se află acum într-un anotimp biologic al regăsirilor, al întoarcerii într-o Ithacă pe care, în momentele sale de descumpănire, Ulysse o crezuse pierdută. Drumul parcurs e unul pardosit cu îndoieli, cu eșecuri revelate, cu peceți încremenite peste tainele firii nu altfel decât drugii și lacătele din Psalmii arghezieni. Toate aceste opreliști și zădărniciri intensifică, în chip paradoxal, bucuria de la capătul căutării și descoperirii sau doar conștientizării misterului existențial, ca și

zăbovirea în echilibru și în lumina **Cuvântului genetic** (***Mă-cearcă uite-așa, Ca lacătul, Semne***)

Nota dominantă a devenirii și întregirii prin și cu valențe metafizice a eului poetic însetat de logos e neliniștea, spaima ființială profund interogativizată că eventuala stare de beatitudine, fie ea și pasageră, nu-i decât o iluzie: *„E valea mea, laguna mea, e marea, / E liniștea ce străjuie cu foc / Speranțele în care desfătarea / Își caută și nu-și găsește loc" (**Căutare**).* Aventura întâlnirii miracolului merită să fie iscată și trăită cu toată tensiunea de rigoare, indiferent de finalitatea ei: *„Am zăvorât în noi lumina zilei / Atât de strâns c-a început să fiarbă.../ Întrezăream minunea clorofilei / Ce rostuie în firele de iarbă // Și-am ars pe scări de vis fremătătoare / Ca niște repezi ropote de ploi.../ De fiecare dată fiecare, / Să ne-amăgim cu lumea, amândoi..."* (***Tempi passati***)

Constantele universului poetic al lui Adrian Erbiceanu sunt umbra, lumina, cuvântul, iubirea, neliniștea, iluzia, tăcerea, marea trecere, credința, înveșnicirea, creația, alteritatea, solitudinea, îndoiala etc., toate acestea aduse neîncetat și diversificat la numitorul comun al Tainei ori puse în ecuații lirico-gnomice tulburătoare, într-un joc de irizări diamantine unice și irepetabile.

În creuzetele de alchimist dau în clocot amintirea și visul, trăitul și nădejdea, certitudinea și dubiul acerb, sentimentul de plenitudine a clipei de față și groaza de vidul eternității, zborul celest și zidirea trupului în temelii de mănăstire, claustrarea și dezmărginirea, regăsirea sinelui și pulverizarea în neantul atotmistuitor, norocul și eroarea, somnul și trezia, luciditatea și buimăceala.

Citățm, aproape la întâmplare: *„Mi-s drumurile toate o podvoadă, / Un fel de răsfoire înapoi / A cărții-n care tainic se-nnoadă / Neliniștea trăirilor în noi. // Apele-mi sunt meandre ferecate – / Vârtej de umbre-n viu așezământ, / Arpegii volatile-ngemănate / În plămădirea primului cuvânt. // Iar gândurile-n*

zveltă osteneală / Trepte în piatra visului cioplesc, / Dând înălțimea clipei la iveală / În cele câte mă alcătuiesc // Într-o fără de tihnă alergare / Prin cartea răsfoită îndelung – / Cărarea spre povestea viitoare... / la care, parcă, n-am cum să ajung..." (***Alergare***)

Discursul poetic e un ingenios ceremonial al unor combustii sufletești ce se vor totale, efecte spectaculoase înregistrându-se pe întreg palierul erotic al cărții. *„Din vinul cel vechi ți-am oprit un pahar / Ofrandă – după cum se cuvine – / Dar aducându-ți atâtea în dar / Am uitat de un lucru: de mine..." (Am adus). Respectiv: ,,Povestea ta povestea mea, sub vreme, / Să-nchidă-n ele sensul echivoc / Al întâlnirii flăcărilor noaste-n / Aceeași clipă și același loc*" (***Ce taină***)

Dușmanul de neînvins al ființei rămâne **Timpul**. Și poetul îl simte cu dureroasă acuitate: *„Ca o minciună consolatoare, / Vremea mă ninge, clipa mă doare..." (**Punct de fugă**)*

Ca și*: „e-atâta mâl ascuns în noi, că, dacă / aș scotoci în timpul-antipod, / cu fiecare pas tot mai săracă /s-ar face punga dată s-o deznod; // tot mai puțină apă-ar da fântâna, / tăcerea s-ar întinde ca un val /atoateștiutor – strivind lumina / descătușată-n spațiu-ancestral // tot mai puternică ar fi arsura / pe ochii-nchiși – ca-n țarină de lut – / de frica iernii ce închide gura / pe șoapta clipei care a trecut // și n-ar rămâne-n mintea ce refuză / băltite ape – nici cât fir de păr – / decât Fântâna Veacului: ecluză / Minciunii travestite-n Adevăr*" (***Fântâna Veacului***)

Tot Timpul este acela care-l obligă pe poet la accelerarea sondării eului rimbaldian-labișienelor iluminări și arderi nevămuite: *„Datornici, osteniți de-alergătură, / Să ardem pe-al ideii noastre rug, / Fantasmagorici, visului măsură - / Dar zilele ca niște ciute fug // Și noi în noi ne căutăm, pe unde / Cărările în mers ni se ascund, / Ca-ntr-un ceaslov lumina când pătrunde / În noaptea neființei fără fund. // Timpul – paradox – ne-aduce*

aminte / De ceea ce va fi, scara din gând / Nu e de piatră, însă e fierbinte! / Zilele ne destramă alergând..." (***Paradox***)

Conştiinţa acută a galopantei şi mistuitoarei treceri a insului prin univers îi inculcă gânditorului responsabilitatea spulberării oricăror prejudecăţi: „*Doar orologiu-şi toacă-n perete cutezanţa, / Trezind în ziduri glasul ecoului profund, / Reamintind că Timpu-i şi Lege şi Instanţa...// Şi noi credeam – vai nouă! – pământul că-i rotund!*" (***Şi noi credeam***)

Adrian Erbiceanu e un bun mânuitor de paradoxuri şi de fulguraţii revelatoare, fluenţa şi acurateţea versului de implacabilă tăietură sintactică amintind de scrisul aproape inegalabil al lui George L. Nimigeanu, între cei doi poeţi existând şi o strânsă relaţie de prietenie îmbucurătoare într-o lume literară subminată de ură şi de invidii meschine. Iată un exemplu în care românul canadian excelează în ipostaza de tâlcuitor de fire: „*fugim de şansa unică de-a crede / că un sfârşit e doar un început, / învăluiţi în teama ce precede / descinderea pe-un ţărm necunoscut; / şi sucombăm când dăm a înţelege / că spaţiul nostru strâmt e alterat / de aceeaşi forţă-n stare să dezlege / încurcătura-n care... am intrat*" (***Curriculum vitae***)

Subconştientul revelat poate fi o alternativă şi o revanşă asupra derizoriului vicisitudinal din om: „*Ciob după ciob adun să întregesc / Imaginea ce-a prins a descompune / Preceptele din vechea dimensiune; / Oglinda poartă către nefiresc // Curbate umbre – roade de genune – / În taină împletesc şi despletesc / Străvechi năvoade. Strig, dar nu zăresc / Decât un zid... şi-un semn: Deşertăciune! // Atât de-adânc din noduri mă încheg, / Că rătăcit, pe propria mea scară, / ard gând în gând cercând să înţeleg // Cât a rămas din mine în afară / Şi cât în golul dat să mă dezleg... / Şi-aşa mi-e dat pentru a câta oară?*" (***Oglindă***)

Cartea de faţă a lui Adrian Erbiceanu se hrăneşte din marea cultură literară a lumii, reflexele intertextuale sclipind în fiecare pagină. Largii palete tematice şi motivice i se asociază forţa artizanală aparte în strunirea ritmurilor clasice şi

a formelor poetice ce reclamă virtuozitate – multe din poemele cărții structurate pe trei cicluri fiind sonete, câteva rotruanje și chiar o glosă în care poetul ce imprimă gândului o amețitoare viteză de propagare divergentă se întrece pe sine.

Titlul cărții e decodat de Ioan Mariș, în prefața exhaustivă și de mare prestanță, ca o metaforă globalizatoare pentru perindarea printr-o lume agitată și birocratizată la maximum a omului (post)modern ce-și caută cu înfrigurată disperare reperele existențiale.

De La Anna la Caiafa e o carte de luat acasă, vorba lui Gabriel Rusu, iar numele lui Adrian Erbiceanu unul demn de toată atenția și care face cinste literaturii române actuale atât din țară, cât și din diaspora românească. Ideea poetului de a-și transpune poemele într-o altă limbă de mai largă circulație nu poate fi decât de bun augur.

Revista Luceafărul, nr. 44, din 5 decembrie 2007

Traian Gărduș

Contemporan și clasic

Debutul editorial al lui Adrian Erbiceanu vine în anul 2003, când i se publică volumul ***Confesiuni pentru două generații***, la Editura Tribuna din Sibiu. La numai un an diferență, aceeași editură îi va gira și volumul ***Divina Tragedie***, o satiră de largi dimensiuni a lumii politice contemporane. Anul acesta, o altă editură transilvăneană, Editura Ardealul din Târgu Mureș, editură a Societății Scriitorilor Mureșeni, i-a publicat volumul ***De la Anna la Caiafa***. Cele trei volume de poezie apărute până acum sub semnătura sa constituie suficiente argumente pentru a alcătui un triptic de pilaștri, o fundație solidă pe care se poate sprijini creația sa literară.

De la Anna la Caiafa - Titlu memorabil!

Trecută prin timp, această expresie metaforică se potrivește cum nu se poate mai bine lumii noastre eterogene. Cele trei părți ale volumului – ***La poarta înserării, Perdelele nopții, Printre silabe*** se împletesc și se despletesc ca într-un joc de lumini și umbre proiectate pe fundalul unei simfonii când grave, când acute, spre desfătarea ochiului și a minții.

Sursele de inspirație și tematica poemelor sunt diverse, propunând un orizont vast de deplasare a fanteziei cititorului, cu trăiri și angoase diferite, un pelerinaj halucinant în zone de transcendență. Poemele sunt cantabile, muzical scrise, ca și în celelalte doua volume.

Adrian Erbiceanu este adeptul unei arte poetice clasice, cultivând adesea forma fixă. Sonetul îi este la îndemână. Poetul încorporează în cuprinsul acestui volum, ca un corolar, o

Glossă. De la inegalabilul Eminescu și până astăzi, nu știu câți s-au încumetat să se atingă de o asemenea forma fixă, extrem de rafinată, dar dificil de realizat.

Dragostea, subiectul cel mai uzitat în poezia tuturor timpurilor, nu este ocolita nici de către Adrian Erbiceanu. Meșteșugit alcătuite, poeziile sale nu te lasă să ghicești care este unghiul cel mai adecvat din care să poți privi și descifra secretul: ,,*Mă prinde, uite-așa, un nu știu cine, / și-un nu știu ce m-atrage spre-nserat, / dar glasul tău zvonește viu în mine / și iar mă-ntorc la poarta ta... și bat...*" (***Mă-ncearcă uite-așa***)

Rigoarea metrică, rimele, ca și metaforele, iscusit folosite, sunt atribute sine qua non ale poeziei adevărate. Spunea Nicolae Lazăr, în introducerea la dicționarul său de rime: ,,*Poezia fără cadență metrică e ca și proza; ca și o muzică fără melodie; nu poate avea viață, fiindcă memoria nu o reține decât ca proză, iar dacă o reține fragmentar și cu greutate, o pierde în schimb foarte repede și pentru totdeauna*".

Poetul, parcă venind în întâmpinarea celor afirmate, ne delectează: ,,*Sunt umbra ta... și te urmez de când / Lumina te-a scăldat întâia oară / Cu-aceeași certitudine precară, / De salt între acum și... pe curând*." (***Sunt umbra ta***)

Întrebările, îndoielile, revolta sunt motive recurente în acest volum. Stăpânit de fermentul creației și fidel dragostei pentru poezie, el trudește pe manuscrise, selectând, stilizând, neacceptând să facă rabat la calitate: ,,*în poezie, mai mult decât în oricare formă scrisă, tendința de a te contopi cu ceea ce așterni pe hârtie este primordială. Tu, autorul, ești centrul acțiunii. Tu ești materia poetică. Gândurile tale, visurile tale se transformă, dintr-un aluat brut, într-o pâine aburindă. Greu de spus unde începe și unde se termină poezia. Totul depinde de foamea pe care o avem. Foamea pentru frumos*."

Cu acest ultim volum, Adrian Erbiceanu ne dovedește că este un maestru al cuvântului.

Din multitudinea vocilor critice care s-au rostit despre poeziile sale îmi voi permite să reproduc pe cea a unui condeier brașovean, directorul Revistei de Transilvania, Eduard Huidan: ,,*Adrian Erbiceanu este un poet, o voce de care va trebui să se țină seama, un șlefuitor atent al versurilor, un surprinzător stăpân al cuvintelor unei limbi pe care, de ani si ani, o vorbește doar în familie*".

Porțile lui Adrian Erbiceanu (sunt) deschise spre o lume fascinantă, care definește un poet subtil, dar și de forță, în același timp".

În încheiere, o remarcă specială pentru ținuta grafică excelentă în care ni se înfățișează volumul. O notă în plus la adresa autorului, care a coordonat prezentarea grafică.

Revista ARGEȘ, Cafeneaua literară, 13 oct. 2007

Ionel Popa

Mesaj poetic din Canada

Adrian Erbiceanu – *De la Anna la Caiafa*

Literatura diasporei românești - fără a nega cele câteva încercări timide și sporadice - este, încă, neglijată, dacă nu voluntar, atunci involuntar, ca un reflex al unor vremuri trecute. Situația este cu atât mai dureroasă, cu cât pe mulți dintre scriitorii români din străinătate îi întâlnim în paginile revistelor românești sau, în cazurile fericite, le citim cărțile tipărite în România. Un caz ilustrativ, în acest sens, este cel al poetului Adrian Erbiceanu, trăitor, din 1979, în Canada. Recentul său volum ***De la Anna la Caiafa***, a apărut în 2007, la Editura Ardealul din Târgu-Mureș.

Întorcând ultima pagină a cărții, dincolo de frumusețea versurilor, se constată caracterul meditativ - melancolic al poeziei, liantul unității celor trei cicluri ale volumului: ***La poarta înserării, Perdelele nopții*** și ***Printre silabe.***

Ca expresie a nostalgiei după **Casa-vatră**, acolo în străinătăți a luat cu sine, drept merinde, și sarea și apa și pâinile, și împreună cu acestea, și ghiveciul cu flori.

Dar toate cele pe care le-a luat cu sine n-au fost în stare să potolească dorul. În străinătăți ,,timpul - lege și instanță" are alte dimensiuni și intensități, Timpul fiind meta tema versurilor. ,,*Alunecarea ca umbrele pe ape / spre lagunele care ne ascund*" generează o adevărată constelație de teme și motive poetice: căutarea, drumul, visul, copilăria, casa, zădărnicia, vina ontologică.

Poemele volumului sunt meditații întru citirea semnelor care dau sama de lucrarea timpului asupra ființei umane.

În ontologia poetică a lui Adrian Erbiceanu căderea în timp este păcatul originar. Din perspectiva curgerii ireversibile a timpului, viața este punte între ,,leagăn" și ,,parastas".

Ideea nu este originală - e un dat ontologic - dar se impune imaginea poetică în care poetul exprimă această idee: ,,*și-același vis, ce-ascunde-n el furtuna / - Din leagăn, punte către parastas - / Ca un blestem, ne-nvolbură întruna: / Atât a fost... Atât a mai rămas.*" (***Bat caldarâmul vieții***)

Versurile oferă un bogat câmp semantic al timpului: păduri cețoase, vârfuri lunecoase, giulgiul rece, ploaie, drumul, pasul, clipa, răbojul, cale, orologiul, ornic, secunda, cadran, scară, calendar, vântul, alergare. Poetul, ducând ,,*vântul umbrei*" în spinare, se așterne la drum pentru a străbate ,,*Taina grea ca printr-un vechi descânt, / Prin lumile în mine sigilate*". (***Doar umbra***). Se vădește faptul că poetul are dorul căutării și harul poetic: ,,*Mă-ncearcă, uite-așa, un dor de ducă // (...) // Mă poartă, uite-așa, o unduire/ de aripi... presimțindu-le că-mi cresc*".

Poezia ***Mă-ncearcă uite-așa***, din care am citat, este o autodefinire. Astfel de autoportrete și arte poetice sunt mereu prezente în volum.

Pe drumul căutărilor, poetul dă de ,,*lacătul închis*" (arghezian). Poezia ***Ca lacătul***, este ilustrativă pentru textele în care eul poetic se adresează unei o a doua persoane. Cine este această persoană? Iubita, poezia, divinitatea? În căutarea semnelor prin ,,*vremea răvășită de furtună*", poetul este un solitar. (***Semne***)

Frecvența întrebărilor susține caracterul reflexiv al versurilor, dar și punctează tensiunea trăirilor. Dubitativ, poetul nu renunță la urcarea pe scara ,,*visurilor fremătătoare*".

Unul dintre textele de rezistență ale volumului este ***Piatra rară***. Ascultând tic-tacul vremii, poetul descoperă legea universală care stă deasupra omului - întrebare: ,,*Mi-e întrebarea.../ .../ De ce născutul trebuie să moară". În dansul*

viclean și alunecos al timpului, eul liric e un veșnic ,,felinar întrebător" (***Vals***)

O elegie a dorului este ***Iubirile.*** Prin vocabular și prozodie, versurile ne conduc spre un model: Lucian Blaga.

Un alt aspect al tehnicii poetice este dedublarea: persoana a doua, căreia poetul i se adresează mereu, în tonalități grave, poate fi ,,duhul său" (***Parte de vină***).

La poarta înserării (metafora curgerii timpului), care încheie primul ciclu, e o sinteză a acestuia. Urmând treptele întrebărilor, poetul, ,,ghem" ce se ,,deznoadă", bate la ***Poarta înserării.***

Textele celui de al doilea ciclu (***Perdelele nopții***) se strâng într-o adevărată viziune: ,,*Popa citește un nou acatist*". O bijuterie a volumului este poemul ***Tu copile***: ,,*Am pornit la drum de seară /Să-i spun țarinii poveşti. /Eu îl sui, drumul coboară.../Tu, copile, cine eşti? //Prins de volburi, la strâmtoare, /Gândul dă a se-odihni; /Sus e cald, jos e răcoare.../Tu, copil, de unde vii ? / /Ca și pasul ce străbate /Printre patimi, la răscruci, /Visele se frâng mai toate.../Tu, copil, unde te duci? / /În balans pe vechea punte /Peste vămile lumești, /Clipa mi-e răboj pe frunte.../Tu, copile, unde ești?*" //

Timpul e linear, dar numai aparent; el e labirint - vezi frecvența lexemelor: rătăcesc, cărări, potecă, hățișuri, cale - ***Același veac, același leat, Timp și destin***.

Poetul e într-o permanentă neodihnă, ,,*între rău și bine*" și sortit să muncească la o casă care mereu rămâne neterminată ***La casa mea***.

În ciclul al treilea, după cum sugerează și titlul, ***Printre silabe***, sunt frecvente artele poetice și autoportretele. Textul poetic contopește cele două teme. Actul poetic este căutare și jertfă: ,,*Eu pe cine-alint între cuvinte/În poemu-n care ard de viu, /Nepătrunsul să-l pătrund... aminte/Litera în vorbă când o scriu*." (***Pentru cine***)

Poezia dă puterea de a confrunta răstignirea pe crucea timpului: ,,*Silabele se leagă în cuvinte /Ca strugurii de vrejul lor amar, /Prin toamna care-aleargă înainte.../Cât zici c-a mai rămas din călindar?*" (***Printre silabe***)

Poezia ***Risipa noastră*** e ,,*un ocean albastru*". ,,*Era pe vremea*". Jertfa creatoare e și cântec și bucurie ,,*Mă-ncearcă uite-așa*".

Poetul e un Ulise și un Aeneas, călător pe mare, spre un noptos unde îl așteaptă un Charon. Versul prilejuiește mărturisirea vieții. În curgerea timpului, viața poetului devine **Carte**. Drumul vieții este ,,*ales*", adică hotărât, poetul trecându-l ,,*din vamă-n vamă*", urmându-și ,,*chemarea*": ,,*osânda-i fără de popas*". Speranța, visul și actul creator determină ,,*ruperea din somn*" și ,,*ardere pe rug*"; ,,*Vremea trece, cuvântul rămâne*". (***Era pe vremea***)

Poetul este o ființă unică aflată între ontic și existențial ***Între gânduri***. De aceea el refuză viața ca simplu ,,act de prezență", neavând timp pentru vremea care coace ,,*semințe negre*". (***Act de prezență***)

Poezia lui Adrian Erbiceanu e străbătută și de o undă de religiozitate. Psalmistul devine un ,,*alergător*" - ,,*Alergarea continuă*", spre taina – poveste, ,,*Ce taină*", sperând să găsească răspuns la întrebarea ***Până când***.

În ***Balet***, textul e construit pe simbolul complex al lebedei: pornit din ,,*baletul lebedelor negre*", psalmistul parcurge drumul greu spre ,,*baletul lebedelor albe*". În sonuri vag - ecleziastice e scrisă și poezia ***Oglinda***.

Extrasă din universul trăirilor proprii, meditația melancolică irigă versurile volumului pe care-l comentăm. Irigat de această substanță lirică, poezia lui Adrian Erbiceanu nu este una pesimistă.

Cu toate acestea, poezia sa nu este nici împotriva curgerii timpului, pentru că niciunde în versurile sale nu vom găsi o revoltă. Poetul scrie o poezie a asumării ontologicului.

Nu întâmplător versurile sale au un sens etico - filosofic testamentar: ,,*N-au să ne ierte pe vecii urmașii/ De nu ne-am potrivi cu grijă pașii/ Pe scara timpului - testamentară*".

Întorcând și ultima pagină a volumului, suntem în măsură să clarificăm și semnificația titlului volumului: poetul, răstignit între cuvinte, se află în permanentă interogație, drumul ***De la Anna la Caiafa*** este drumul vieții.

Concluzionând, putem afirma că Adrian Erbiceanu scrie poezie elegiacă în tipar clasic. Și dacă am amintit de influențe și similitudini cu Blaga și Arghezi, am făcut acest lucru tocmai pentru a sublinia aspectele fericite prin care poetul se integrează în tradiția marii noastre poezii.

Volumul asupra căruia am stăruit în comentariul nostru ne oferă prilejul de a contura profilul liric al unui poet cu o sensibilitate viguroasă și clar personalizată.

Adresăm un cuvânt de apreciere și pentru talentul și imaginația lui Adrian Popescu, artistul care a ilustrat volumul cu trei tablouri care ,,prefațează" cele trei cicluri ale cărții, la care se adaugă și imaginea de pe copertă.

Prin culoare, simbol și spațialitate, artistul plastic a reușit să concretizeze, în mod meritoriu, conferind vizibilitate conținutului ideatic și afectiv al versurilor din volumul de versuri ***De la Anna la Caiafa***, al poetului român din Canada, Adrian Erbiceanu.

Revista Citadela, Nr. 4-6, Satu Mare, 2009

Ioana-Narcisa Crețu

Adrian Erbiceanu - *De la Anna la Caiafa*

Volumul de poezii al scriitorului român stabilit de aproape 30 de ani în Canada, apărut în 2007 la Editura Ardealul din Târgu Mureș, vine să continue discursul liric început cu volumele ***Confesiuni pentru două generații*** (2003) și ***Divina Tragedie*** (2004).

Frământările poetului matur, ajuns la ora bilanțului, se observă de la început din gruparea creațiilor în trei secțiuni: ***La poarta înserării, Perdelele nopții, Printre silabe***. Primele două ilustrează problematica existențială, iar ultima preocuparea pentru creație.

Din lectura volumului se constată predilecţia pentru momentul amurgului și al nopții ce ilustrează o acută percepție a scurgerii timpului. E motivul pentru care autorul alege simbolul umbrei, în poeziile ***Doar umbra***, ***Ca umbrele pe apă, Umbra clipei, Sunt umbra ta***, iar din regnul vegetal – salcia, ***Ca salcia***.

Trecerea ireversibilă a timpului (vorbind de *Tempi passati*) este marcată de revenirea obsesivă asupra acestei teme în multe creații (de pildă, în ***Timp și destin***) și de folosirea imperfectului în titluri ca: ***Eram acolo, Era pe vremea***. Poetul se vede trăind în timp și sub timp (poezia intitulată chiar ***În timp – sub timp***), iar viața este un dute-vino reluat parcă în ritm sisific (***Alergare continuă, Punct de fugă, Alergare***).

Zădărnicia acestui demers existențial este sugerată atât de titlul erudit al volumului (***De la Anna la Caiafa***), cât și de utilizarea frecventă a adjectivelor demonstrative de identitate în poeziile ***Aceleași vânturi, Același veac același leat.***

Momentul bilanţului este un moment de rememorare a trecutului (***Parte de vină, Iubirile***), a amintirilor din copilărie (***Tu copile***), dar şi un moment al adevărului (***Mărturisire, Parte de vină***). Sentimentul este cel al însingurării şi al nepătrunsului (***Însingurare, Ca lacătul***).

Tonul melancolic, nota dominantă a volumului, este susţinut şi de forma poeziilor: o glossă (***Acelaşi veac acelaşi leat***), 14 sonete cu forma clasică (2 catrene şi 2 terţine) şi multe poezii ce se încheie cu 1 sau 2 versuri finale, cu rol de concluzie simţită ca o sentinţă definitivă.

Erudiţia poetului bănuită în alegerea titlului e confirmată de uşurinţa folosirii citatelor din latină (*Ab jove principium*), a prezenţei simbolurilor din antichitate, mitologie sau Biblie în titluri ca: ***Babylon, Cabală*** sau în poezii, de exemplu, evocarea Dalilei lui Samson în *Ab jove principium*, a lui Aeneas, în ***Şi mă visez***, dar şi de frecvenţa termenilor neologici - solitar, balans, imberbi, precară, certitudine, agonie, volatile, miraj, imperturbabil, traiect, nevralgicei, convalescenţă, crepusculară, insidioase, eternitate, contrabalans, abscons, exonerat, fantasmagoric, funebru, vorace etc.

Registrul lexical nu ar trebui să pară nimănui vetust sau de un romantism desuet, aşa cum poate se sugerează în prefaţa volumului, ci vine în completarea firească a tipului de discurs clasic şi sobru ales de autor.

De aceea îşi găsesc locul în volum cuvinte ca: îşi năruie, dănţuire, roiniţă, inişte, pritocit, năpastă, ţarina, rână, răboj, leat, hurducă, bidiviu ş.a. Aceste caracteristici nu exclud tonul jucăuş, e drept mai puţin prezent, dar care demonstrează complexitatea creativă a autorului, de pildă, prin alegerea unor titluri mai puţin obişnuite cum ar fi conjuncţia Şi sau a unor expresii ce dau oralitate textului (poezia ***Mă-ncearcă uite-aşa***). Sentimentul unei adresări directe apare şi prin folosirea vocativului în titlul şi laitmotivul creaţiei ***Tu copile***.

O oarecare neliniște și frământare, în ciuda unui calm aparent rece, se observă și din îmbinarea versului scurt cu cel lung, adesea în defavoarea ritmului. Această trecere se observă atât în cadrul aceleași creații, cât mai ales prin alternarea poemelor cu versuri de lungimi diferite. Astfel, unele versuri „curg" cum sunt cele din poeziile ***Și*** sau ***Iubirile***: „*Iubirile vin, /Iubirile pier... /Cui să le dau, /Cui să le cer? //Doruri ascunse, / Patimă crudă – /Cine să vadă, /Cine s-audă? //Vise cărunte, / Nadă prin nadă – /Cine s-audă, /Cine să vadă? //Mantii de ape, / Lujeri de foc – /Râd ...de durere, /Plâng...de noroc*."

În schimb, majoritatea poemelor, sonetele în special, aduc în prim-plan o poezie „grea" nu numai prin conținut, ci și prin lungimea versurilor: „*Simt vântul umbrei cum spre somn mă-nclină,/Trecând prin mine – parcă mi-ar vorbi /Cu simplitate, ca și cum n-ar ști /Complexitatea ei că mă domină. "* etc. (***Doar umbra***)

Valoarea creației lui Adrian Erbiceanu rezultă și din dificultatea construcției poeziilor sale, aici, în afară de sonete, e vorba în primul rând de glossa ***Același veac același leat***. Dacă în acest caz asocierea cu poezia eminesciană e inevitabilă, registrul stilistic e propriu autorului. De pildă, trecerea timpului e văzută metaforic în ***Piatră rară***, unde: „*Hipnotic ceasul... umblă către seară /Pe-un eșafod de trepte muribunde*", căci „*veacul firavei secunde*" trăiește o convalescență crepusculară.

Existența tulburată de aceleași frământări e descrisă într-un registru simbolic în poezia ***Aceleași vânturi***: „*Mă bântuie vântoasele de seară... /Cu-o lume-ntredeschisă mă pătrund. / Rătăcitoare-n golul furibund / Mă amăgește clipa solitară*."

De altfel, vântul ca simbol crepuscular asociat zeului Morfeu revine și în poezia ***Duplicitate*** printr-un epitet dublu în sintagma morfinomane, somnolente vânturi. Multe simboluri sunt insolite cum este și cel din titlul ***Fântâna Veacului***, simbol definit tot în manieră inedită de poet la

finalul poeziei, căci ***Fântâna Veacului*** este: *„ecluză / Minciunii travestite-n Adevăr*”.

În ciuda sobrietății tematice legată de trecerea inexorabilă a timpului, de tristețea dată de realitatea unei existențe ce se îndreaptă inevitabil spre apus, volumul se încheie în manieră optimistă prin recurgerea la un alt simbol drag autorului, cel al oglinzii: *„Zac toate desprinse ca dintr-o oglindă, / cioburi ce-apasă pe-un suflet buimac,/gânduri ce dau, hibernal, să mă prindă;/ cicloane stârnite când vorbele tac. //Ce aripi, ce vise, ce gânduri topite / se cern fără șansă să mă reculeg, / când firul pierdut, printre căi legiuite, / mă încolăcește să nu-l mai dezleg. //Și totuși, când nimeni nu pare să vină, / o mână să-ntindă prin veacul de ploi, / există-n adânc, undeva, o lumină: / lumina oglinzii ascunse în noi!”* (***Oglindă ascunsă***)

Volumul ***De la Anna la Caiafa*** ilustrează *„odiseea dramatică a omului modern*” (Ioan Mariș), dar poezia lui Adrian Erbiceanu rămâne poezia unui Orfeu care nu și-a vândut harfa de dragul modernității unei vieți lipsite de har.

Ionuț Caragea
De la Anna la Caiafa
de Adrian Erbiceanu

În contextul poeziei contemporane cu aspirații tot mai severe spre complex, elaborat, tehnologic, versul în stil clasic devine din ce în ce mai ignorat sau pur și simplu desconsiderat. Însă, printre câțiva veterani ai războaielor ideologice împotriva doctrinelor, volumul ***Divina Tragedie***, Editura Tribuna, Sibiu, sau înstrăinării cuvântului de ce înseamnă mai pur, mai românesc și mai pe sufletul omului, poetul Adrian Erbiceanu își continuă „confesiunile pentru două generații" cu un nou volum de poezii apărut în anul 2007 la editura Ardealul din Târgu Mureș, intitulat ***De la Anna la Caiafa***.

De la Montréal la Sibiu, din România în Canada, periplul poetic nu pare să fi influențat scrierea autorului în ce privește semantica sau limbajul. Acuratețea scrierii, regulile prozodiei clasice, sunt evidente și de necontestat. Poetul își poartă costumul la patru ace, costum pe care l-a ținut zeci de ani la naftalina cuvintelor bacoviene, minulesciene, coșbuciene sau eminesciene.

Aflat la vârsta sedimentării poetice și a investigației dincolo de banalitatea pe care o oferă palpabilul, Adrian Erbiceanu „ne duce cu vorba" prin tranșeele minții și spiritului, purtându-și medaliile (cuvintele) cu respect și abnegație. Lumea tainelor sale sau tainele lumilor văzute doar de figurile fără chip și luntrașii plătiți, sunt teme majore ale acestei cărți.

De la Anna la Caiafa are și conotație dimensională pe axa verticalității – cer și pământ, pe axa timpului – tinerețe și senectute, pe axa transcendentală – viață și moarte.

Nevoia transcendenței este acută, dar cine știe drumul către ce? Poetul caută răspunsuri tot în trecut: *„mă prinde, uite-așa, „un nu știu cine”, /*și *„un nu știu ce” m-atrage spre-nserat, /dar glasul tău zvonește viu în mine /și iar mă-ntorc la poarta ta și bat*." (***Mă-ncearcă uite-așa***)

Și cum nimeni nu răspunde... poetul își anticipă căderea, simțind uneltirea timpului și a oglinzilor virtuale din lumea aparent siderală: *„O liniște adânc – transcendentală, / Odihnitoare-n plinul ei rotund, /Mă-nvăluia, luându-mă în poală, /Cerându-mi cu tăcere să-i răspund. /Și în tăcerea lumii abisală /Cădeam prin mine-n mine să m-ascund".* (***Cabală***)

Motivul umbrei este predominant în poemele lui Adrian Erbiceanu. Umbra înseamnă complezență și complementaritate, voalare și relevare: *„Din umbre nu poți face piedestal /Nici unei flori! Dar umbra te arată /Lumii cum ești... Lumina ție dată /Te face doar cu fapta ta egal."* (***Act de prezență***)

Sau, mai mult de atât, irefutabilitate, supunere necondiționată: *„Alunecăm ca umbrele pe ape / Spre largurile care ne ascund, / Cu fiecare clipă mai aproape / De liniștile cele fără fund...*" (***Ca umbrele pe ape***)

Autorul se regăsește cu adevărat numai în lumea cuvintelor sale. Depărtarea de tară, vorbirea curentă a unei limbi străine, toate acestea l-au izolat în sanctuarul poetic.

Dar cum orice supliciu este și deliciu, poezia își merită prețul. Limba română capătă valențe spirituale, chiar dacă nominal Dumnezeu lipsește din acest volum. Paradisul, infernul, heruvimii, personajele mitologice nu fac decât să evidențieze cadrul metafizic.

Revenind pe axa timpului, și aici mă refer doar la omul poet, amintirile revin mereu și mereu în cuvinte pline de tâlc și savoare. *,,Vreme trece, vreme vine, Toate-s vechi si nouă toate..."* își începea marele Mihai Eminescu celebra ***Glossă.*** Adrian Erbiceanu are îndrăzneala și reușește să ne ofere o replică de valoare și rafinament prin poezia ***Același veac același leat*** : *,,Fără să uit, fără să-nvăț, /Șters e răbojul, an cu an, /Din inocență sau răsfăț, /Cât timpul risipit în van, /Pe care nu pot să-l adun /Printre frunzișul destrămat; /Mă pierde și nu știu s-o spun – /Același veac, același leat."*

Cu un simt deosebit al cuvântului, cu un respect pentru adevăratele valori ale literaturii române, Adrian Erbiceanu a făcut un pas decisiv prin volumul ***De la Anna la Caiafa***. Pe treptele consacrării, pe treptele transcendenței umane, cu spatele drept și privirea înainte.

Chiar dacă viața este un act premeditat.

Chiar dacă tot ce rămâne la un moment dat este doar pulberea din ochii destinului: *,,Trecutul – vagi insinuări de fapte /Inadvertent trasate pe hârtie, /De-o mână care a crezut că scrie /În plină zi, ca să le șteargă-n noapte - /E doar paliativ... de nevralgie!"* (***Trepte***)

Revista *Observatorul*, Toronto, 4/6/2008

Cezarina Adamescu

Cuvânt peste cuvânt - Lumina umbrei

În prefața pe care profesorul univ. dr. Ioan Mariș o face la acest volum, distinsul critic îl numește pe Adrian Erbiceanu „Poet al Tainei”. Și nu este deloc departe de adevăr.

O taină este și comuniunea discretă, dar destul de intimă, între autor și eventualul critic care, dacă nu ajunge la o anumită pătrundere în intimitatea autorului, nu poate decripta în totalitate, mesajul creațiilor. Poetul ne invită să-i fim oaspeți în casa cărții sale de suflet, ***De la Anna la Caiafa***, cel de-al treilea volum de autor, editat în 2007 la Editura Ardealul de la Târgu Mureș.

Străbatem spațiile celor câteva mii bune de kilometri, până colea, peste Ocean și deschidem cartea, mai întâi cu sfială, apoi din curiozitate.

Și cu cât înaintăm, cu atât interesul crește. Ne regăsim în aproape fiecare filă și acest lucru ne dă imboldul să continuăm lectura, cu și mai multă curiozitate. E un joc, o modalitate de relaxare, un prilej de meditație, o empatie, o provocare? Toate la un loc și încă ceva pe deasupra. Ceva inefabil, aparținând numai poetului. Și parcurgem împreună, pas la pas, umăr lângă umăr, acest traseu inedit, prin sentimente, trăiri, angoase, bucurii și triste ți, ca și când ar fi proprii.

Acesta este misterul de neegalat al Poeziei.

Edificiul poetic se construiește, nu din cărămizi și piatră, ci punând cuvânt peste cuvânt, susținute de un liant spiritual izvorât din sinea poetului. Duhul acestei lucrări aprinde vreascurile de suflet într-un foc care nu lasă în urmă cenușă. E

posibil să te întâlnești cu cineva în transcendență, la marginea unui gând? În poezie, da. E ca și când ai fi atins de aripa Măiestrei.

Fie Aeneas, fie Ulisse, fie Icar, pe mare, în aer sau pe uscat, poetul pornește în marea aventură a Poeziei, în căutarea Muzei. Preocupat de formă, dar și de spiritul Poeziei, ca și argonauții în căutarea lânii de aur, poetul este supus tentației cunoașterii absolute. Dar poți să atingi Zenitul, Nadirul, altfel decât cu ochii închipuirii?

Un univers, la început necunoscut, care ți se revelează treptat, pe măsură ce te adâncești în lectură. Și dacă în prima poezie autorul vede ***Doar umbra*** – treptat, orizontul se luminează, până la incandescența solară. Pătrunzător, *„vântul umbrei*" cutreieră ființa cu toate *„cărările cu vină – fără vină*", spre treptele *„întăinuite de lumină*", unde va afla răspunsurile la întrebările zăvorâte încă în minte, ***Prin lumile în mine sigilate***: *„Dar nu e cer deasupra-mi, nici pământ; /Doar umbra se întinde peste toate /Și e Cuvântul pus peste cuvânt!*" (***Doar umbra***)

La Adrian Erbiceanu cuvintele, imaginile nu sunt ce par a fi la prima vedere. Umbra e *„trasă prin lumină*"; cupa e *„încă nebăută*"; pata-i *„fără vreo pricină*"; gândul e *„pod între zăvoare*", o *„vâlvătaie pârguită*" care *„Nu-și găsește dezlegare*", un amestec ciudat de *„Agonie și... Ispită!*" (***Ritm***)

Nu o dată, poetul e prins în mreje, în miraje, mirifice lumini, *„Miraj rodind al viselor traiect...*" (***Norocul***). Dar oare norocul nu e un miraj, o mreajă în care omul e prins, mai ales atunci când șovăie și nu dibuiește Lumina? În percepția sa, Norocul este o *„roiniță visată /La capătul nevralgicei nevoi / Cumpănă-ntre acum și niciodată?" Și răspunsul vine imediat: „Focul nu arde cum ni-l facem noi?*" (***Norocul***)

Dintr-o nevoie de echilibru, autorul este într-o retrospectivă a căutărilor, a spațiului ideal, numit îndeobște, copilărie. Unele poezii poartă această amprentă ca pe un „dor

fără saţiu”. Fluide, graţioase, eufonice, cu un ritm alert şi o cadenţă susţinută, cu o bună dozare a emoţiilor, fără efuziuni lirice care nu s-ar încadra în linia liricii acestui poet, poeziile din volumul ***De la Anna la Caiafa*** răspund unor nevoi afective ale iubitorilor acestui gen. Ele alcătuiesc o frescă a sufletului poetului, aflat în deplină maturitate artistică.

Lumea cuvintelor sale este pliată cu abilitate pe lumea reală, pe prezentul acesta acerb nesăţios, imperativ, care te acaparează. Dar este şi un spaţiu al mărturisirii, al trăirilor intense, transfigurate şi transpuse în imagini poetice. Poemele din acest volum sunt toposuri afective ale unui univers propriu, răsfrânt în afară, spre oameni.

Reflexivitatea versurilor este o altă caracteristică a acestor creaţii. Cel mai bine este reflectată în poemul ***Act de prezenţă***, filozofic prin excelenţă, în care distingem o sumedenie de nuanţe: *„Nu-i piatră să nu fie răsturnată, /Nu-i val nedestrămat de câte-un mal! /Lumina ferecată-ntr-un cristal /Sigur, cândva, va fi desferecată. //Din umbre nu poţi face piedestal /Nici unei flori! Dar umbra te arată /Lumii cum eşti... Lumina ţie dată /Te face doar cu fapta ta egal. //Doar amăgirea scormone vorace... /Când dreptu-i strâmb, strâmbul răsare drept, /Prostia-l are slugă pe deştept /Şi-ntre minciuni, când adevărul tace, //Speranţa stă cu mâinile pe piept. /Sub timp seminţe negre vremea coace... /Dar eu cu starea asta nu fac pace, /Eu nu am timp... şi n-am de gând s-aştept!..”.*

Se pare că starea care-l defineşte pe autor este: *„Şi stau descumpănit în cumpănire”* (***În timp – sub timp***) într-o lume de contraste în care biruie îndoiala şi tăcerea abisală. Un Babylon, în care poetul *„Eliberat – ca dintr-un vis ocult”* – se prinde-n jocul viselor-ielelor: *„Vântoasele mă prind în horă iară”: //.... //„Şi ard cu visu-n spaţiul expirat, /Rătăcitor pe-o mare de himere... /Şi nu mai am cu cine ţine sfat”*. (***Între gânduri***)

De fapt, aceasta este și drama omului contemporan: însingurarea, lipsa de comunicare și de comuniune: *„iar noi / niște insule într-o / întrebare de veghe / fiecare de sine / și de celălalt / la o mie de leghe*”. (***Babylon***)

Tonul grav, profund, lipsa oricăror efuziuni sentimentale superflue, fac din poezia lui Adrian Erbiceanu – o mostră de poezie filozofică actuală.

Atunci, e legitimă căutarea asiduă de sine, într-o lume care și-a pierdut aproape total reperele: *„Și noi, în noi ne căutăm, pe unde / Cărările în mers ni se ascund, / Ca-ntr-un ceaslov lumina când pătrunde / În noaptea neființei fără fund.*” (***Paradox***)

O dragoste bine temperată, statornică-n sine, adeseori neîmpărtășită, un mănunchi de gesturi discrete învăluite-n tăceri, un vis ascuns în sine *„ca-ntre vis și veghe*”, parcă recheamă taina flăcării mistuite pe rugul tinereții și ar vrea să reînvie *„sensul echivoc /Al întâlnirii flăcărilor noastre-n /Aceeași clipă și același loc.*” Însă clipa s-a risipit demult în așteptări, în tăceri și în vise: *„Dar heruvimii tac!... și se întâmplă /Că tot mai rar ceasornicul din piept /Naște lumina visului pe tâmplă... /Și nu știu cum și cât și ce aștept...*” (***Ce taină***)

O foarte reușită **Glossă**, intitulată ***Același veac***, încununează volumul de poezii ***De la Anna la Caiafa***, în care poetul *„Împins de teamă spre trecut*”, meditează la mersul veacului, la Timpul risipit în van, înțelegând ceea ce-i de neînțeles: *„Că nu-i nimic de înțeles /Din câte mi s-au dat-luat, /Fără vreo urmă de succes, /De-același veac, de-același leat*”.

O construcție amplă, de zece strofe a câte 8 versuri, cu rimă încrucișată, cu o prozodie perfectă, după toate regulile teoriei versificației este o izbândă a creației acestui poet, care a încercat toate formele poeziei clasice cu o iscusință greu de egalat.

Finalul volumului este deschis spre lumină, spre viață: *„Și totuși, când nimeni nu pare să vină, /O mână să-ntindă prin*

veacul de ploi, /Există-n adânc, undeva, o lumină: /Lumina oglinzii ascunse în noi!" (***Oglinda ascunsă***)

O poezie de elită, fără a fi elitistă, o poezie reflexivă care te determină să mai aștepți o zi în care s-ar putea să apară picătura aceea de lumină hărăzită fiecăruia dintre noi.

Reproducere din vol. Adrian Erbiceanu – ***În căutarea tinereții fără bătrânețe***, Ed. Anamarol, București, 2016; text prescurt

Remus Foltoș
De la Anna la Caiafa -
Jaloane printre mari idei

Filosofia timpului.

... Între cer și pământ, poetul absoarbe serenitatea cerului și fatalitatea șubredă a pământescului, devenind o entitate dihotomică ce nu se poate „plasa" cu adevărat nici de o parte, nici de alta. Și tocmai de aceea, situarea lui se va produce în extensiunile timpului: în amintire, în clipă, și în ceea ce „*prinde să se înfiripe*" – ca un viitor în care trecutul și prezentul sunt proiecții într-o durată eternă. Poetul spune așadar: „- *Cât înainte tot pe-atât în spate –/ Eternitatea fiecărei clipe...*"

O întrebare absolut halucinantă: pentru trecerea „cosmică" a vremii, autorul se întreabă cui ar trebui să-i plătească această traversare a clipei prin sinea lui: „*cui și cu cât datornic i-am rămas*". E un soi de responsabilitate pentru existența aflată sub mai marele Destin, o existență ce nu poate fi deloc întâmplătoare, căci ea se petrece neapărat cu un Sens (cu majusculă). E imposibil, din moment ce te afli în mijlocul evenimentelor Devenirii, să nu existe vreun rost al acestora. Nu se poate concepe ca totul să fie la întâmplare. Și cu toate acestea, pentru ordinea în care se petrec lucrurile în lume, omul nu știe cui să-i „fie dator", cui și cum anume să răspundă, prin responsabilitatea sa, acestor evenimente.

Situația este una existențială, și modalitatea oarecum originală de a pune problema (a fi dator pentru că ești în mijlocul existenței) – respectiv a închipui că există un „comerț" (dator) între marele Destin universal și opțiunile destinale ale

omului - reprezintă un fapt aș spune, inefabil nu numai în poezia autorului nostru, dar și în poezia de totdeauna. A gândi în acest fel reprezintă un lucru destul de rarisim.

Un poem care își expune ideile profunde apare sub forma aproape a unei ghicituri. E vorba de „clipa" care ia înfățișarea unor „liniști" serene și eterne ce amintesc de o cărare ce „dă în infinit". Dar, odată cu explorarea infinitului, îi apare omului și „*vechea vieții întrebare*" la care este greu de găsit răspuns. Căci e vorba despre Sensul existenței lui, un sens greu de pătruns, și care e vechi de când lumea.

Omul caută „lumina" – cum se spune în poem - năzuiește spre explicația totală a tuturor lucrurilor, uitând că nu trebuie, și mai ales, nu-i este sortit să se apropie de această zestre universală, despre care numai Dumnezeu poate da seamă. De aceea, această rostuire a tuturor lucrurilor, pe care omul tânjește s-o cuprindă, stă sub semnul „*Celei mai vechi, celei mai dulci erori...*"

Găsind diferența dintre resimțirea feerică a trecerii vremii și varianta nemiloasă și negativă a ei, autorul le alătură cu dezinvoltură într-o singură propoziție, ca și cum ar fi găsit nu o diferență, ci un dublet complementar: „*Vremea mă ninge, clipa mă doare...*"

Îngrijorat ca „*fugara clipă să n-o scap din mână*", poetul, atunci când îi răsună în urechi îngemănarea creatoare a cuvintelor, se alege cu același rezultat negativ: „*Dar tot pe ce mă reazem cade sec,/ Cum ciutura scăpată în fântână*" – semn că nu cuvintele pot patenta adevărul. Apa vieții nu e de găsit prin „traversarea" cuvintelor. Altceva e de făcut pentru a pătrunde în iatacul absolutului...Dar poetul – cel puțin în această poezie – nu ne spune nimic despre asta. El se mărginește să indice că acest soi de „clipă", despre care e vorba, e amăgitoare: „*Mă amăgește clipa solitară*".

Bogăția posibilităților (sau a Posibilului) ce sunt incluse în „conceptul” de timp este explorabilă; poți visa la nesfârșit la evenimente ce încă nu sunt, la felul nenumărat cum ai fi putut proceda în mijlocul evenimentelor trecute, sau poți să te gândești la neașteptatul infinit, închis în miezul prezentului: „*vremea, când te cheamă,/ Ascunde-n ea cărări cât pentru zece*”.

A nu-ți înțelege destinul nu e un lucru pentru care un om trebuie să fie considerat necumpănit. Dimpotrivă, e în firea lucrurilor ca omul să nu înțeleagă mare lucru din viața lui. Dar atunci când acest lucru e perceput ca o virtute, apare o divergență între ceea ce omului îi este sortit, și ceea ce el poate face – în virtutea liberului arbitru – pentru a-și „face cale” printre evenimentele care îl privesc: „N-*am cum răzlețe clipe să înnod*”, căci „*vremea nu se lasă prăduită*”. „Luntrașului” (să spunem Charon) nu i se va da „răvașul” cu care omul a pornit în procesualitatea vieții (pe traseul destinal), căci el (omul) nu se va lăsa „*de nimeni jecmănit*”. Soarta care „pleacă” odată cu omul, pe calea fără întoarcere, nu e neapărat dinainte „hotărâtă”. Omul are, totuși, puterea de a se opune destinului.

Poetul se simte „legănat” de trecerea timpului – o senzație oarecum cosmică și unică și destul de greu de găsit în altă parte, la alți poeți: „*Bătăile de ornic stihuri cântă/ În basme legănându-mă și-n stele*”. Frumusețea spusului e mai mult decât prezentă, e perfect întruchipată.

Un timp aproape de consistență „lichidă” (deci o senzație de „curgere” concretă) se transformă într-o instanță ce alipește sau dezbină conținuturile de gândire. Ca și cum ar fi o „formă” goală în chipul unui mecanism, ce, de la sine, în virtutea legilor atracției și respingerii, stăpânește gândirea, Timpul este singurul care hotărăște pentru o variantă sau alta a opțiunilor destinale ale omului, care, de altfel, se află „*descumpănit în cumpănire*”.

Timpul, spune poetul: „*drămuindu-mă, conchide...”* Omul nu e stăpân deplin pe destin. A înclina balanța spre un

conținut sau altul (de gândire) nu este un fapt care să țină întru totul de libertatea umană. Cel care îl „marchează” pe om este nu numai un impuls individual al voinței, ci un „bobârnac” pe care principiul determinist al însuși Timpului îl pune în joc.

Dependența conștiinței, ca determinism strict din partea Timpului asupra ei, are drept urmări o arbitrarietate întreagă de gesturi (în interiorul Devenirii) ale căror rost nu poți să-l înțelegi. De aici apare frica pentru a te fi înnămolit în aceste arbitrarietăți și a-ți fi pierdut libertatea: *„Timpul n-are vreme să adaste,/Iar eu nu vreau cuiva să mă supun!”*

Problema timpului este pusă, la autorul nostru și în mod simplu, să spunem, cum a făcut-o cu un gest fondator Eminescu: *„Cu mâne zilele-ți adaogi/ Cu ieri viața ta o scazi/ Și ai cu toate astea-n față/De-a pururi ziua de azi”*. Autorul nostru „ne expediază” astfel: *„Ieri a fost mâine; Mâine e Azi”*.

Un soi de plictiseală, de saţietate, pe care o aplică Timpul conștiinței noastre, se referă la coincidența ontologică dintre trecut și viitor. Nimeni nu ne poate convinge că viitorul nu va avea aceeași „formă”, aceeași „consistență” precum trecutul. Pare că nimic nou nu ne poate rezerva viitorul – și asta după o lege universal inexorabilă. Situația poate genera nostalgie: *„Cădem pe gânduri”* în mijlocul unor *„cărări absente”* și *„zilele aleargă înapoi”*.

Timpul ne este înfățișat și ca Lege dar și ca Instanță absolută peste tot ce ființează. Așadar Legea care mișcă Universul, dar și Instanța, la care se raportează orice justificare a mișcării. Legea e angrenajul, e mecanismul; Instanța e ceea ce supraveghează și ține socoteala totului aflat în *„procesiune”*. Așadar Timpul e unul, atât sub aspect *„neutru”*, ca agent al mișcării (lege); dar e și „inteligență” sub aspect aproape *„personal”*, căci se *„exprimă”* ținând socoteala (instanță).

Aptitudinea de a concretiza, de a pecetlui cu substanță, de a închega, de a da ființă „conceptului” de Timp – este un motiv

des întâlnit la Adrian Erbiceanu. Poetul are senzația concretă a Timpului, fie că se îndreaptă cu privirea spre timpul trecător, fie că se îndreaptă spre Veșnicia fără început și sfârșit. E, poate, o putere sau o forță – contemplative, prea adesea greu de întâlnit.

...Inversarea cronologică de desfășurare a sensului.

Aproape în orice poem al lui Adrian Erbiceanu, sensul (semnificant sau semantic) nu se constituie urmând o cronologie obișnuită. E implicată acolo o cronologie inversată: în loc să se desfășoare înspre finalul poemului, acest sens se „reîntoarce" la partea de debut a poemului. Întreg înțelesul este constituit invers: de la coadă la cap. Cu cât te afunzi în poem, cu atât nu înțelegi lucrurile decât „înspre" începutul lui. Senzația e perplexantă, paradoxală, și absolut specială. E o marcă sigură a originalității. Ba chiar se poate spune mai mult: această inversare de direcție a sensului face ca prima reacție să fie aceea de derută. Iar imediat după aceea îți dorești să recitești poemul pentru că, parcă, nu l-ai înțeles. Aici e tot farmecul. Căci recitindu-l găsești de fiecare dată mai multe valențe ideatice. Și cu cât trece timpul, recitind din nou, parcă alte lucruri îți vin în minte. Asta se constituie ca o calitate de excepție a textului. Pentru că puțini poeți sunt aceia pe care să-i poți reciti mereu și mereu. E ca și cum ai efectua exerciții cu propria ta putere de înțelegere ce se răsfrânge mereu în tot mai mari cercuri concentrice. E ca și cum textul s-ar rescrie mereu el însuși. Cum am spus, n-am întâlnit încă o astfel de poezie.

reproducere din volumul
***Mari idei în poezia lui Adrian Erbiceanu**,*
Editura Fides, Iași, 2016

Constantin Frosin

EN GUISE DE PRÉFACE - Adrian Erbiceanu

„La fontaine de ce siècle”- poèmes

La complexité de la poésie d'Adrian Erbiceanu rend très difficile notre tâche de le situer dans un certain cadre, courant littéraire ou de pensée, comme il se doit d'habitude. Apparemment, il pratique un éclectisme sage et généreux, ce qui nous fait le situer dans le prolongement du gândirism/penséisme roumain des années 1930. A cela près que le traditionalisme des gândiristes/penséistes comportait « un sens dynamique, d'actualité, parce qu'il avait un sens de permanence » (Nichifor Crainic, ***In sensul traditiei / Au sens de la tradition***, in *Gândirea/La pensée*, no. 1-2 de 1929). Et l'un des mots-clés de la poésie d'Adrian Erbiceanu est justement la permanence, l'éternité. Signe qu'il ne bâtit pas sur le sable, mais à chaux et à sable, il admet l'éphémère de la condition humaine, mais vise à l'éternité, voire à l'infini...

A la différence des gândiristes/penséistes, il n'accentue point le caractère religieux de la culture roumaine, ni n'insiste dans sa poésie sur cet aspect. On peut dire que la religion n'y entre pour rien dans la poésie d'Adrian Erbiceanu, qu'elle n'a rien à voir avec la poésie ! Ce qui est Dieu vrai ! Il ne sait pas si bien dire...

Du reste, en amant chevronné, notre poète papillonne et butine ça et là ce qui lui plaît et ce qu'il trouve digne de constituer la matière de ses vers. Il ne s'en revendique point du gândirisme/penséisme roumain, il a la nostalgie des traditions, mais n'en fait pas une maladie mortelle, d'autant plus que ses poèmes lui sont dictés, même s'il n'habite plus sa patrie, mais

bien le Canada, un des plus beaux et accueillants pays du monde, vraie terre d'asile pour les Roumains sérieux et appliqués, désireux de faire leurs preuves, de faire valoir leurs mérites et qualités, de s'intégrer de tous les points de vue dans la collectivité d'accueil, même d'un point de vue artistique, littéraire et spirituel.

Et comme il sait que l'union fait la force, il a fondé, il n'y a pas longtemps, l'Association des Ecrivains d'Expression Roumaine du Québec (ASLRQ), qui fêtera un an de sa constitution en publiant une belle anthologie des poèmes de ses membres canadiens/québécois, mais aussi des membres invités, de Roumanie, tout d'abord, comme de juste. Voilà que, par voies détournées, il renoue avec la tradition roumaine et réunit autour de lui le plus d'écrivains possible.

Attendu que la poésie doit garder son parfum de mystère, que le chroniqueur se doit de ne jamais lever le voile de ce mystère, car le lecteur a le droit d'en faire ses délices, de s'en repaître à cœur-que-veux-tu, nous n'allons ni dévoiler les secrets de sa poésie, ni montrer du doigt ses éventuels défauts, car la joie de le lire doit rester entière, et le critique doit garder bouche cousue, ne pas souffler au lecteur ses impressions et déductions, il doit le laisser faire, et il ne doit pas y trouver à redire...

D'autre part, à force de le déchiffrer, de le tourner et retourner sous toutes ses coutures, nous sommes tombé amoureux de la poésie d'Adrian Erbiceanu, ce qui redouble l'ardeur de notre tâche, la rendant sinon impossible, du moins pénible (au sens de très difficile, voir le Petit Robert). Mais comme il prétend que personne d'autre ne le connaît mieux que nous, qui l'avons mis sous la loupe pour en déceler toutes les nuances possibles, qui l'avons mis en examen pour nous persuader de certaines vérités (même si, parfois, fort d'une subtilité rare, il les faisait prendre pour un faux ou un faux-

semblant…), nous avons finalement accepté ce pari avec nous-même et avec sa poésie.

Pour revenir à notre poète et à sa poésie, nous allons simplement énumérer quelques-unes de ses lignes directrices. Il porte l'accent sur le contenu divin du Beau, sur ce qu'on a appelé, dans le temps (à l'époque des penséistes roumains) la contemplation mystique de Sophie, de la sagesse divine. Et là, il puise non seulement aux mystiques médiévaux, mais aussi et surtout à Sergueï Boulgakov, Nicolaï Berdiaev ou Herman Keyserling. Ce dernier, du reste, dans son livre Das Specktrum Europas, voyait l'avenir de la spiritualité et de la culture roumaine dans un retour au byzantinisme.

Le fait est que le modèle institué par Lucian Blaga influence fortement Adrian Erbiceanu, qui accepte sans ciller que l'éternité est née au village, à la campagne… Et dans sa création poétique, il ambitionne de nous faire comprendre, du moins dans un registre nostalgique, le fait que le village est le symbole parfait de la spiritualité roumaine, qui la garde intacte, qui la conserve telle quelle, malgré l'assaut de la modernité et de ses corollaires.

Même à défaut de la foi en Dieu, on trouve chez lui un optimisme frénétique, atteignant plus d'une fois à l'extase. Voilà que, pour une fois, la malédiction de l'angoisse, de l'inquiétude métaphysique ne s'accompagne pas, dans son cas précis, du frémissement religieux. Il n'en est pas moins vrai qu'il officie en vrai Grand Prêtre dans le temple de sa création poétique, où il prétend écrire sous la dictée, mais nous le sentons polir et repolir la pierre de sa poésie, mettre et remettre mille fois l'ouvrage de ses poèmes sur le métier des affres poétiques, fébrilement.

Dans ce recueil, il nous propose une riche lyrique, où les procédés symbolistes sont à l'honneur, où l'on retrouve un certain Blaga ou Ion Pillat, mais aussi quelques-uns des

symbolistes français, comme certains expressionnistes allemands. Il y chante les endroits et les parages où il a vu le jour et où il a passé son enfance, il chante aussi la terre roumaine, le sang, le dor, parfois une certaine vengeance couve dans ses vers à l'adresse de ceux qui ont souillé ces terres ou les ont humiliées sous leurs bottes… Un certain panthéisme perce de la plupart de ses poèmes, mêlé à un ethnos fervent.

Nous croyons ne pas nous tromper, en affirmant qu'Adrian Erbiceanu est un poète à part, qui, se réclamant discrètement des gândiristes/penséistes et traditionalistes, est en train de devenir déjà « un classique en vie »… Dans ses phrases poétiques, il y a pullulement, voire chevauchements de sens, et l'on sait que l'abondance fait peur parfois, selon le dicton : Le mieux est l'ennemi du bien, mais Abondance de biens ne nuit jamais, n'est-ce pas ? Maître du style, il forge des images parfois inattendues, non familières à la poésie en général, n'empêche, l'inédit et l'ineffable se côtoient harmonieusement chez lui, qui vise dangereusement à la perfection, comme en ignorant (apparemment) que Ad augusta per angusta…

On le sent peiner, haleter même en quête de l'image parfaitement convenable, de la figure de style adéquate, du mot qui décrive le plus complètement possible son état d'âme et son intention poétique. C'est un vrai poète-forgeron, selon nous, car il écrit sur l'airain, dans la durée, pour l'éternité, s'arc-boutant des pieds et des mains à l'infini… On le devine scruter de son regard d'acier l'éphémère en quête du durable.

Pour tout dire, nous avons fait une passion pour sa poésie, car ce fut l'amour à première vue, le coup de foudre, quoi!

L'amour à première lecture, que les lecteurs de ce beau recueil partageront avec nous, et ils n'en regretteront rien… Nous nourrissons l'espoir que ledit recueil ne passera pas inaperçu, que les revues littéraires le feront remarquer, et que la critique de spécialité le mettra à la place d'honneur.

A la fin mais non pas en dernier lieu, Adrian Erbiceanu est un impeccable chantre de l'amour, qui, fidèle au principe (si l'on peut dire…) : Ut pictura poesis, dresse avec une subtile sensibilité, toute une galerie de tableaux de ses amours successifs et indélébiles, paraît-il. Il n'est pas près d'oublier que c'est l'unique sentiment/état d'âme qui différencie l'homme d'avec les autres êtres, le seul que l'on puisse étendre au prochain, voire à Dieu. Et là, l'amoureux incorrigible qu'il est, a recours à la panoplie des romantiques chantant l'amour, ce qui ouvre déjà une autre perspective sur sa poésie.

Jouant un peu sur son nom, en toute innocence (et sans penser à mal), nous pensons qu'Adrian Erbiceanu est un grand poète en herbe, dont on aura bientôt des nouvelles et qui fera couler pas mal d'encre dans les pages des revues ou dans les histoires littéraires roumaines ou canadiennes. Nous sommes fort content d'avoir eu la chance, le plaisir et l'honneur de le traduire, ayant acquis la ferme conviction que notre traduction le fera connaître (et, pourquoi pas, reconnaître…) par ses pairs, ainsi que par les littératures canadienne et française !

Adrian Erbiceanu - *Fântâna veacului - poezii*

(traducere Mihaela Gheorghe)

Complexitatea poeziei lui Adrian Erbiceanu face dificilă sarcina noastră de a-l situa într-un anumit cadru, curent literar sau gândire, așa cum ar trebui de obicei. Aparent, el practică un eclecticism înțelept și generos, ceea ce ne face să-l situăm în extensia gândirismului românesc din anii 1930.

Cu excepția faptului că tradiționalismul gândiriștilor includea *„un sens dinamic, de actualitate, deoarece el avea un sens de permanență*" (Nichifor Crainic, ***În sensul tradiției/ Au***

sens de la tradition, în *Gândirea*, nr. 1-2 din 1929). Iar unul dintre cuvintele cheie ale poeziei lui Adrian ERBICEANU este tocmai **permanența, eternitatea**. Semn că nu construiește pe nisip, ci cu var și nisip, el admite efemerul condiției umane, dar își propune eternitatea, chiar infinitul ... Spre deosebire de gândiriști, el nici nu subliniază caracterul religios al culturii românești, nici nu insistă în poezia sa asupra acestui aspect...

El nu revendică gândirismul românesc, cu toate că are nostalgia tradițiilor, fără a face din aceasta o boală mortală, mai ales că poeziile sale i se dictează, chiar dacă nu mai trăiește în țara sa, ci în Canada, una dintre cele mai frumoase și primitoare țări din lume, un adevărat pământ de azil pentru românii serioși și harnici, dornici să dovedească cine sunt, să își afirme meritele și calitățile, să se integreze din toate punctele de vedere în comunitatea gazdă, chiar și din punct de vedere artistic, literar și spiritual.

Și, știind că unitatea este cea care dă putere, a înființat, nu cu mult timp în urmă, *Asociația Scriitorilor de Limbă Română din Québec* (ASLRQ), care va sărbători un an de la constituire prin publicarea unui frumoase antologii de poezii ale membrilor săi canadieni quebecoazi, dar și ale unor membri invitați din România.

Iată cum, pe căi ocolite, el reia legăturile cu tradiția românească și reunește în jurul său cât mai mulți scriitori de limbă română. Înțelegând că poezia trebuie să-și păstreze parfumul de mister, iar cronicarul nu trebuie să ridice niciodată vălul de pe acest mister, deoarece cititorul are dreptul să se bucure de el, să se bucure de din toată inima de ceea ce vrea inima sa, nici noi nu vom dezvălui secretele poeziei sale...Pe de altă parte, încercând s-o descifrăm, întorcând-o pe toate părțile, ne-am îndrăgostit de poezia lui Adrian ERBICEANU, care dublează ardoarea sarcinii noastre, făcând-o dacă nu chiar imposibilă, cel puțin dureroasă (în sensul de foarte dificilă, vezi Petit Robert).

Dar, așa cum susține că nimeni altcineva nu îl cunoaște mai bine decât noi, care l-am pus sub lupă pentru a detecta toate nuanțele posibile, care l-au examinat pentru a ne convinge de anumite adevăruri (chiar dacă, uneori, cu o subtilitate rară, el le-a lua drept falsuri sau pretenții ...), am acceptat în sfârșit acest pariu cu noi înșine și cu poezia lui. Revenind la poetul nostru și la poezia sa, vom enumera doar câteva dintre orientările sale. El se axează pe conținutul divin al Frumosului, pe ceea ce se numea la acea vreme (în perioada gândiriștilor români) contemplarea mistică a Sofiei, a înțelepciunii divine. Și acolo el se aseamănă nu numai cu misticii medievali, dar și (mai ales) cu Serghei Bulgakov, Nicolaï Berdiaev sau Herman Keyserling.

Acesta din urmă, în plus, în cartea sa ***Das Specktrum Europas***, vedea viitorul spiritualității și culturii românești într-o întoarcere la bizantinism. Faptul este că modelul instituit de Lucian Blaga îl influențează puternic pe Adrian ERBICEANU, care acceptă fără să clipească că eternitatea se naște la sat, la țară...

Și în creația sa poetică, își propune să ne facă să înțelegem, cel puțin într-un registru nostalgic, faptul că satul este simbolul perfect al spiritualității românești, care o păstrează intactă, care o păstrează așa cum este, în ciuda atacului modernității și corolarelor acesteia.

Chiar și în absența credinței în Dumnezeu, găsim la el un optimism dezlănțuit, care ajunge uneori la extaz. Iată că, cel puțin o dată, blestemul angoasei, al anxietății metafizice nu este însoțit, în cazul său specific, de fiorul religios.

Cu toate acestea, nu este mai puțin adevărat că el slujește în templul creației sale poetice, acolo unde pretinde că scrie sub dictare, ca un adevărat Mare Preot, dar îl simțim lustruind și finisând, iar și iar, piatra poeziei sale, punând și repunând de mii de ori, cu febrilitate, opera poeziilor sale despre travaliul

durerilor poetice. În această culegere, el ne oferă o lirică bogată, în care procedurile simboliste sunt la loc de cinste, unde regăsim un Blaga sau Ion Pillat, dar și pe unii dintre simboliștii francezi și anumiți expresioniști germani. El cântă acolo locurile și regiunile în care s-a născut și unde și-a petrecut copilăria, cântă și pământul românesc, sânge, dorul, uneori o anumită răzbunare mocnește în versurile sale adresate celor care au murdărit aceste pământuri sau le-au umilit sub cizmele lor...

Un anumit panteism străpunge majoritatea poeziilor sale, amestecate cu un etos fervent. Credem că nu ne înșelăm afirmând că Adrian ERBICEANU este un poet aparte, care, pretinzând discret că se trage din gândiriști și tradiționaliști, este pe cale să devină deja „un clasic în viață”...

În frazele sale poetice, există o proliferare, chiar suprapunere a semnificațiilor, și știm că abundența este uneori înfricoșătoare, după cum se spune în dictonul: „*Mai binele este dușmanul binelui, dar Abundența binelui nu dăunează niciodată, nu-i așa?*” Stăpân al stilului, făurind imagini uneori neașteptate, nefamiliare poeziei în general, ne împiedicând coexistența armonioasă a ineditului și inefabilului în poezia sa, el țintește, în mod periculos perfecțiunea, ignorând parcă (aparent) că *Ad augusta per angusta*...

Îl poți simți trudind, gâfâind chiar, în căutarea imaginii perfect potrivite, a figurii de stil adecvate, a cuvântului care descrie cât mai complet posibil starea sa sufletească și intenția sa poetică. El este un adevărat poet-făuritor, după părerea noastră, pentru că scrie pe alamă, de-a lungul timpului, pentru eternitate, sprijinindu-se cu picioarele și mâinile de infinit... Ni-l putem imagina cercetând cu privirea sa de oțel efemerul în căutarea durabilului.

Ca să fim sinceri, am făcut o pasiune pentru poezia lui, pentru că a fost dragoste la prima vedere, care a lovit ca un trăsnet! Dragoste la prima lectură, pe care o vom împărtăși cu

cititorii acestei frumoase culegeri, și ei nu vor regreta ... Nutrim speranța că această culegere nu va trece neobservată, că recenziile literare o vor face remarcată iar criticii de specialitate o vor pune la loc de cinste.

În sfârșit, dar nu în ultimul rând, Adrian ERBICEANU este un cantor impecabil al iubirii, care, fidel principiului (dacă se poate spune așa...): **Ut pictura poesis**, întocmește cu o sensibilitate subtilă, o întreagă galerie de tablouri ale iubirilor sale succesive și de neșters, se pare. Nu este ușor să uităm că acesta este un sentiment unic / o stare de spirit care diferențiază omul de alte ființe, singura care poate fi extinsă la aproapele său, chiar la Dumnezeu. Și acolo, el, îndrăgostitul incorigibil, recurge la panoplia romanticilor care cântă dragostea, ceea ce deschide deja o altă perspectivă asupra poeziei sale.

Jucându-ne puțin cu numele său, cu toată inocența (și fără să gândim rău), credem că Adrian ERBICEANU este un mare poet în devenire, despre care vom avea în curând vești și care va face să curgă multă cerneală în paginile revistelor sau în istoriile literare românești sau canadiene.

Suntem foarte bucuroși că am avut șansa, plăcerea și onoarea de a traduce din poemele sale, după ce am dobândit convingerea fermă că traducerea noastră îl va face cunoscut (și, de ce nu, recunoscut...) de către colegii săi, precum și de literatura canadiană și franceză!

Prefață, prof. universitar **Constantin Frosin**
(Text prescurtat)
(Editat de *Asociația Scriitorilor Români din Québéc*,
2009, Montréal)

Ioan Lilă

Planeta unui Poet de mare Surpriză
Adrian Erbiceanu –
La fontaine de ce siècle

„Sunt umbra ta...și te urmez de când / Lumina te-a scăldat întâia oară / Cu-aceeași certitudine precară / De salt între „acum” și... „pe curând” - **Adrian Erbiceanu**.

Nu l-am cunoscut, nu am avut această onoare. Vremurile ne-au risipit pe toate meridianele lumii, internetul ce ne mai dă prilejul să ne întâlnim deasupra Oceanelor și să ne împărtășim visurile. Mai zilele trecute am primit, datorită bunăvoinței maestrului Corneliu Leu, care a scris și a gândit mai mult decât noi toți – www.cartesiarte.ro, un volum (electronic) din partea unui poet ce își împlinește menirea cu un profesionalism sobru și parfumat cu eternitate: ***La fontaine de ce siècle, poèmes*** (Traduction et préface Constantin Frosin, profeseur d'université) – ASRLQ, 2009.

Trebuie să fiu precis în amănunte pentru a reliefa dimensiunea spirituală a actului creator. Poeții sunt firi delicate, visători incurabili, ei sunt norii catifelați care ne răcoresc sufletele, petalele florilor de cireși ce ne ning adolescența, pentru că asta este vârsta poeziei dintotdeauna.

Recunosc faptul că, deși trăiesc în Franța de câțiva ani, nu am ajuns încă un expert în limba franceză, nici nu cred că voi deveni, nu prea mai am timp la vârsta mea, ca să o aprofundez, deși este fascinantă, dar și împănată cu dificultăți lingvistice ce mă ametesc; cu toate astea, citesc (uneori cu dicționarul alături), dar poezia lui Adrian Erbiceanu nu este un articol de

ziar, nici o cronică mondenă, ci o poiană a visurilor pure care mă îmbată cu puritatea ei. *„D'ombre on ne saurait faire un piédestal / Pas même pour une flore!"* (***Acte de presence***)

Aici este cheia descifrării poeziilor delicatului poet. Metafora este subtilă și grațioasă și de o frumusețe emoționantă. Nu asta este menirea poetului, să ne tulbure sufletele? Eu nu sunt critic, nu am instrumentele necesare, ca să disec poezia, s-o analizez în intimitatea ei fabuloasă, să o compar, să o clasific, eu scriu doar despre emoția ce îmi inundă sufletul. *„Parmi les saules, le vent se tourmente /Arrangeant son vêtement à l'infini /Pareillement à la fille qui, penchante, / de sa batte, bat le linge à lenvi*."

Citind titlul volumului de poezie al distinsului poet Adrian Erbiceanu, ***La fontaine de ce siècle***, gândul m-a dus la *„Je meurs de soif auprès de la fontaine*", de François Villon.

La François Villon trimiterea este subtilă, după cum intuiesc eu, la cultură, la cunoașterea lumii ca spectacol al Gândirii, nu carnavalesc, de care poetul era ,,însetat", *„e-atâta mâl ascuns în noi, că, dacă / aș scotoci în timpul-antipod, / cu fiecare pas tot mai săracă / s-ar face punga dată s-o deznod; // tot mai puțină apă-ar da fântâna, / tăcerea s-ar întinde ca un val / atoateștiutor - strivind lumina / descătușată-n spațiul ancestral; // tot mai puternică ar fi arsura / pe ochii-nchiși - ca-n țarină de lut - / de frica iernii ce închide gura / pe șoapta clipei care a trecut / și n-ar rămâne-n mintea ce refuză / băltite ape - nici cât fir de păr - / decât Fântâna Veacului: ecluză / Minciunii travestite-n Adevăr." (**Fântâna Veacului**)*

„Și toate cu meșteșugire / De ornic vechi, nelegitim, / Ce bate clipa-n izbăvire. / Și izbăvirea-n țintirim." (***Izbăvire***)

Eu cred că poetul Adrian Erbiceanu (și o să-i zic, de aici înainte, ,,scriitorul"), scriitorul, ziceam, i-a pășit pe umbră lui François Villon, învățându-i maniera, nu manierismul, care este o altă propoziție, precum trecerea de la egal la egalitate,

pentru că, așa și gândește scriitorul Adrian Erbiceanu, pe spații imense. *„Mă-ncearcă, uite-așa, un dor de ducă / prin albele zăpezi ce mă-nconjor, / s-alerg prin ele - unică nălucă, / o spumă pe-un tangaj zămislitor.*" (***Mă-ncearcă uite-așa***)

Fiecare termen al poeziei sale urmează parcă legile unor teorii, matematice și, peste tot, unitatea de gândire a simțirii de care poetul este însetat, contrariile sunt evitate cu mare talent, dar nu prin separarea unei idei metaforice de o alta, mai violentă, ci prin topirea în același creuzet a sentimentelor pure. *„Povestea ta, povestea mea, sub vreme, /Să-nchidă-n ele sensul echivoc /Al întâlnirii flăcărilor noastre-n /Aceeași clipă și același foc. //Dar heruvimii tac!...și se întâmplă /Că tot mai rar ceasornicul din piept /Naște lumina visului pe tâmplă... /Și nu știu cum și cât și ce aștept...*" (***Ce taină***)

Cum se ajunge la acest proces alchimic, în care sufletul joacă rolul de sintetizator al emoțiilor?

Se ajunge așa: Adrian Erbiceanu are nu numai talent, dar și o cultura solidă. Vrem, nu vrem, scriitorii sunt livrești, ei înțeleg lumea în ansamblul ei, dar poeții se feresc de acest melanj al finitului cu infinitul. *„E valea mea, laguna mea, e marea, /E liniștea ce străjuie cu foc /Speranțele în care desfătarea /Își caută și nu-și găsește loc; //E presimțirea mea neîmplinită, /Ori sunt doar niște jocuri de opal? //E patima ce trage obosită /Ca barca înecatului la mal? //Că tot ce-am căutat în legi nescrise /Va fi oare cândva să și găsim? -/Stă în balansul porților deschise /Care ne joacă-n rosturi, legitim...*" (***Căutare***)

Și la mijloc *„a fi*" ! A fi stăpânul cuvintelor. *„Închide-ți pumnul. Taci ! E trist și greu. /Dar colo la răscruce poate-s eu!*" (***Chiromanție***)

Din ce este făcută poezia? Din cuvinte? Nici vorbă! Poezia lui Adrian Erbiceanu este un sistem cosmic, ea trăiește din irealitatea realului: nici apă, nici pământ, nici cer, nici foc, în ea ard galaxiile și perfecțiunea formelor îi dă o coloratură magică: **metafora**!

„Val spumat pe creasta dunei - /Răzleţire solitară, /Umbră trasă prin lumină, /Cupă încă nebăută, /Pată fără vreo pricină, / Piatră arsă, iarbă mută...” (***Ritm***)

Toţi ştim care este definiţia metaforei, nimeni nu ştie ce este metafora, până nu a suferit de zbaterea ei interioară. Tremurul petalelor de crini imperiali şi, apoi, realitatea, care este grosieră. Unde îi este poezia? În irealitate, desigur. *„Comme le saule qui n’échappe - tant s’en faut / Au vent, hirsute par le tourbillon, / La fille reste jusqu’à mi-corps dans l’eau / Et m’induit sans cesse en tentation... „* (***Pareil au saule***) *„Ca salcia ce nu mai scapă /De vânt, prin vânturi despletită, /Stă fata, până la brâu în apă, /Şi mă tot duce în ispită...”*

Poate că un critic ar găsi alte cărări spre poezia lui Adrian Erbiceanu şi chiar mi-ar putea reproşa o grămadă de lipsuri în analizarea... dar eu nu analizez, eu intru în rezonanţă cu poezia şi îi descifrez mesajele interioare, ţinând cont că imaginea unui obiect nu este obiectul, senzaţia vine din reflexie, nu din percepţie. *„Atâtea ape curg şi nu se-ntorc /Să vadă pieptul muntelui cum storc, /Mocnind într-o ascunsă zbuciumare /Ca-n primul tremur - prima sărutare; //Atâtea frunze cad, codrul rărindu-l, /Să-l bată ploaia, vântul hăulindu-l, /Că mă afund în ochiul lui tomnatic, /Răpit şi trist, şi-atât de singuratic; // Atâtea ceasuri bat stârnind minutul /În care-ntrezărind necunoscutul /Ce sunt - parcă mă vântur prin blestem /Şi-n nopţile din mine mi te chem*. //Atâtea ape mor pe căi de ape.../ *Cad frunzele din cer tot mai aproape.../Ceasuri atâtea-mi bat la căpătâi... /Tu fragedă lumină îmi rămâi.”* (***Atâtea***)

Astea sunt instrumentele filosofiei, care se potrivesc şi la poezia lui Adrian Erbiceanu. Ar mai trebui să pomenesc aici de ritm, de armonie, dar nu este nevoie, pentru că, în cele din urmă, şi finitul este infinit (finit la infinit!): *„Din naufragiul clipei... între pleoape /Strivind lumina visului pierdut.../Dar*

spaima cuibărește-n zări, pe ape, /Ispite ale altui început…" (***Neodihnă***)

Să fie Universul sferic? Adică, să renunţăm la piramidă din simplul motiv că, fără unghiuri, sfera este mai uşor de prins în palme?

„Desperecheate, vorbele se-ngână /De câte ori prin ele dau să trec, /Fugară clipa să n-o scap din mână. //Dar tot pe ce mă reazem cade sec, /Cum ciutura scăpată în fântână… /Și tot aceleași vânturi mă petrec." (***Aceleași vânturi***)

Atunci, şi stele ar fi fixe, dominate de inteligenţa alunecării pe orbite anoste.

Și, apoi, mai există gândul care înnobilează. *„Plutesc prin gând ca-ntre vecii de apă: /Deasupra-mi cerul gol și legământul /De-a nu lăsa pustiu să bată vântul /Prin visul nostru gata să înceapă. //Văd jos din bezna grea mijind pământul /Și pe pământ pe cel ce groapa-și sapă /Cum se-mormântă-n propria lui groapă, /Fără să-și poată ști deznodământul. /Cu-atâtea amintiri desperecheate, /Ce bat insidioase din aripe, /Zborul mă poartă prin eternitate… //Și-n mine prinde să se înfiripe / - Cât înainte tot pe-atât în spate – Eternitatea fiecărei clipe…"* (***Plutesc***)

Și mai există aici plăcerea lecturii care face parte din esenţa poeziilor lui Adrian Erbiceanu, ce se conţine în ea însăşi. *„Les rêves - autant d'essaims d'étoiles éphémères - Brûlent fameusement sous l'horizon drapé, /Mais leur spectacle une belle vigueur me confère… //Et me consume dans l'espace expiré, Vagabondant sur une mer toute de chimères… /Et je n'ai plus personne à qui causer."* (***Entre les pensées***)

Teza fundamentală a lui Platon – la care filozoful a ajuns prin propria lui ,,metodă" de analizare a lucrurilor, fenomenelor şi a rezonanţelor acestora în viaţa noastră cotidiană (că, la ce altceva s-ar raporta filosofia?) – este ,,Ideea"! Din punct de vedere ontologic, **Ideea** este, în esenţa ei interiorizată, eternă şi inepuizabilă. Eu nu am demenţa de

a-l contrazice pe Platon și de a intra într-un conflict de idei cu ***Phèdre***, cu ***Phédon***, cu ***Ménon*** și cu atât mai puțin nu mă las invitat la ***Banquet***. Atac însă la ***République*** pentru că, ce facem cu ,,l'expérience"? De unde altundeva să ne vină «Ideea», cea gândită ca o sumă de fațete ale realității? Cum îmbrățișăm ideea asta? În fața realității trebuie să umblăm la ordinea ontologică. Trebuie să aliniem conceptele fundamentale ale gândirii, până vom ajunge la capătul capătului caracterului ei experimental. A uita și a nu uita nu încetează niciodată. Imaginea lucrurilor, faptele, gândurile și, de ce nu, și ideile ne vin de undeva și sunt o alternativă continuă între a fi și a nu fi. Între egal și inegal există o anumită diferență de temperatură. Pentru a fi și mai exact în aceste ,,idei" subliminale, trebuie să umblăm puțin în volumul (de data asta în limba română) ***De la Anna la Caiafa*** al scriitorului Adrian Erbiceanu. Ca să-ți dai seama că un tort este bun, nu trebuie să-l mănânci pe tot, ci este de ajuns să îl guști. Volumul de poezie a apărut la Editura Ardealul din Tg. Mureș. Deși Adrian Erbiceanu trăiește la Montréal, iată că nu și-a retezat rădăcinile. Cam aici s-ar ancora și volumul.

Iată aici frumusețe de poezie, emoție pură, crucificare pe ideea de eternitate a spiritului. *„Jos la răscruce, gata de ducă / Ce mă tot ține, mă tot hurducă. //Dorul atârnă frunză săracă / Dragostea vine, dragostea pleacă... //Prind, ca din palme, să se răsfire /Cioburi păstrate în amintire... //Ca o minciună consolatoare, /Vremea mă ninge, clipa mă doare...*"

Poezia am citat-o în întregime (***Punct de fugă***, p. 39) și o știu pe de rost. Dacă nici poezia asta nu este o rugăciune pioasă, atunci ce este? Talentul poetului este desăvârșit. Zău că îmi vine să citez tot volumul!

Fraza șlefuită până la delicatețea dantelei țesute de păianjeni vrea să îi redea simplității o dimensiune

monumentală, cu scopul vădit de a-i sublima metaforei suavitatea.

Metafora însă este actul pur al creației: abundența de culori, de imagini poetice, de reverberații sublime – nu pot fi scoase înafara poeziei. Ca să îi (re)dai monumentalitate simplității – ca mijloc de expresie – trebuie să apelezi la o anume sobrietate a expresiei *„Dar heruvimii tac!... Și se întâmplă /Că tot mai rar ceasornicul din piept /Naște lumina visului pe tâmplă... /Și nu știu cum și cât și ce aștept”* (***Ce taină***, p. 64, ***De la Anna la Caiafa*** - Adrian Erbiceanu)

Confluențe literare, 10.09.2011

Maria Prochipiuc

La fontaine de ce siècle –
O carte desenată pe tâmpla timpului

Adrian Erbiceanu un autor român stabilit în Canada de foarte mulți ani nu și-a uitat limba în care a rostit primele cuvinte. Un om al Cuvântului pe care îl însuflețește și îl duce spre eternitate, prin viziunea sa spre infinit. Versurile sale sunt pline de substanță, emanând un parfum plin de mister, savurat din plin de cititor.

Poezia lui Adrian Erbiceanu păstrează simbolul spiritualității române în asaltul modernității, autorul are îndemânarea de a da cuvântului toate valențele potrivite stilului său de gândire și mai ales de percepție, merge pe tradițional cu toate că imaginile uneori sunt neașteptate. Poezia este divinul din fiecare din noi, dar nu toți reușim să înmulțim acest talant, nu reușim să ne identificăm cu ceilalți, nu reușim să ne deschidem sufletul, gândesc că ar fi un egoism al egoului sau poate nu avem predilecție spre poezie, înmulțim acest talant în alte domenii.

De fapt în cazul lui Adrian Erbiceanu talantul lui este poezia, pe care o concepe, nu ca pe ceva obișnuit, ci ca o puritate divină, în care imaginile se îmbracă în sensibilitate, emoție și voci care vorbesc cititorului.

Starea sufletească a poetului îmbracă versul într-o sensibilitate subtilă, el nu încearcă să cânte iubirea, ci, el o cântă cu adevărat într-un vers profund într-un joc normal al sentimentelor. Versul este o perspectivă spre zbor în universul unei lumi ce se poate face cunoscută prin pătrunderea semnificațiilor.

De cele mai multe ori autorul se pierde, alteori se regăsește contemplând anotimpurile în pas de vals: ,,*Te joci cu vorba, ca să mă escorte / Prin vreme, ca o masă piroforă”.*

În zilele în care ne perindăm, în lumea în care trăim suntem niște călători grăbiți, nu mai avem timpul necesar sau nu ne mai facem timp să înțelegem frământările, căutările și revelațiile poetului. Nu mai avem timp și poate nici nu ne interesează să refacem traiectoria creației din perspectiva noastră ca cititor.

Volumul ***La fontaine de ce siècle*** e o invitație a poetului către cititor. Nu trebuie decât să încercăm să-i deschidem fereastra sufletului, să ne ostoim setea de frumos, descifrându-i semnele. Pentru acest lucru nu avem nevoie decât de disponibilitate, pentru a-i cunoaște poezia și cum altfel decât pătrunzând în interiorul cărții, unde vom avea și surprize.

Poetul nu caută lumina, ci, el se îmbracă cu ea, ca și cu o haină. Folosește tonuri baritonale pentru a da gravitate versului, dar apoi uită și se trezește valsând, aducându-ne în realitatea contemporană.

Timpul este fără de timp, pentru că totul merge spre eternitate, de fapt el își deschide sufletul lăsând versul să-i descifreze universul interior, pentru a fi pus într-un potir special pentru cititor. Parafrazând cuvintele Mântuitorului pot spune cu certitudine: cine bea din apa aceasta nu v-a mai înseta niciodată!

Am parcurs, ca dintr-o suflare, pasaje poetice, poezia și gândirea, unui poet adevărat, ce se descoperă și se încifrează totodată, ni se așează pe tavă, ne pune sufletul înainte, cu sfiiciunea, dar și îndrăzneala, celui care știe ce îl așteaptă, dar niciodată nu încetează să spere spre mai mult.

Voi încheia cu un citat din prefața cărții: ,,*Jucând puțin cu numele lui, cu toată inocența (și fără gânduri ascunse), ne gândim că Adrian Erbiceanu este un mare poet al ierbii, de care vom mai auzi și care va face multă cerneală să curgă în paginile*

revistelor literare și in cercurile românești și canadiene. Suntem foarte încântați de a fi avut șansa, plăcerea și onoarea de a traduce acest volum de poezii, având ferma convingere că traducerea noastră îl va face cunoscut și, de ce nu, recunoscut atât de către compatrioții săi, cât și de literatura canadiană și franceză!"

Articol preluat de pe *siteul literar „agonia.ro”*

Eva Halus

La fontaine de ce siècle - Fântâna vieții în viziunea poetului Adrian Erbiceanu

Într-un moment în care mi se părea că poezia este pe cale de dispariție, că materia ei cu care este învăluită realitatea pragmatică este pe cale de a se scurge din lume, redescopăr un poet care în jocul său cu materia și timpul dă voce în ziua de azi și duce mai departe câteva elemente importante din istoria poeziei și a civilizației și anume contemplarea mistică a Sofiei (înțelepciunea divină), a conținutului divin al Frumuseții, situându-se în linia misticilor medievali și a lui Serghei Bulgakov, Nicolai Berdiaev și Herman Keyserling, precum și a gândirismului/panseismului românesc, pentru a-l cita pe Constantin Frosin, traducătorul și prefațatorul prezentului volum de poezii.

La fontaine de ce siècle (Editura ASLRQ, Montreal, 2009), reunește în paginile ei aceste elemente ce se conturează pe un fond de profundă cunoaștere a naturii, a naturii umane și a vieții.

Femeia din poezia lui Erbiceanu, eterna femeie căreia i se poate adresa doar un poet, este ori Sofia - înțelepciunea, ori muza inspiratoare (ca la Bulgakov), care apare și este conspiratoare la însăși formularea versurilor, cea spre care se leagănă în mod normal sentimentele și gândurile, în jocul lor cu materia și timpul. În jocul acesta poetul se regăsește, se pierde, contemplă spații și anotimpuri, elaborează stări și sentimente în decorul natural, care la rândul lui freamătă, se transformă și dezvăluie noi și noi detalii, acompaniind la pas iambic pe cel care se află proiectat în mijlocul lor și în același

timp este ,,istorisitorul": ,,*Tu joues avec les mots, pour que ça m'escorte /Au fil du temps, en vrais masse pyrophore*" (***À ton appel***)... ,,*Te joci cu vorba, ca să mă escorte /Prin vreme, ca o masă piroforă*" (***Chemarea ta***); ,,*Quel rêve clignote dans tes yeux ? /Et qui alors connait mon histoire en longueur, par cœur?*" (***Quel secret***); ,,*Ce vis clipește-n ochii tăi? Și cine / Povestea mea o știe pe de rost?*" (***Ce taină***)

Prezența timpului este adesea menționată și apare în momentul unei conștientizări a sinelui, ca un reflex produs de atingerea de aripa eternității:

,,*Tant des montres sonnent, mesurant le temps révolu / Alors que là dedans j'entrevois l'inconnu /De moi - suis-je un blasphème à la va-vite...*"și ,,*Tant de montres sonnent à la tête de mon lit.../Toi, lumière délicate, à moi t'unis.*" (***Tant et plus***); ,,*Atâtea ceasuri bat stârnind minutul /În care-ntrezărind necunoscutul /Ce sunt – parcă mă vântur prin blestem...*" și ,,*Ceasuri atâtea-mi bat la căpătâi... /Tu fragedă lumină îmi rămâi.*" (***Atâtea***)

Uniunea cu lumina este un simbol puternic, însă autorul ne lasă să înțelegem că acest simbol - împreună cu multe altele de acest fel - nu este pornit dintr-o venerație religioasă, ci mai curând din alfabetul omului modern care este poetul, lăsându-ne să întrevedem deschiderea spirituală a unei renașteri în timpuri contemporane.

Daca ne-am putea închipui ce muzică produc aceste versuri, aș alege pentru multe un ton bariton, grav, cum ar fi, de exemplu, în versurile următoare:

,,*Plus je m'élève, plus je m'abaisse et sombre.../Un lourd silence s'empare de moi et m'enserre, /d'une force obsessionnellement testamentaire...*" (***Ce sont les mêmes vents***);

„Cu cât mă-nalț, cu-atâta mă afund. /Grea liniște mă prinde și-nconjoară, /C-o forță obsesiv-testamentară". (***Aceleași vânturi***)

Sau: *„La pluie le flagelle, le vent y souffle et crie, /Que moi je plonge dans son œil comme automnale, /Blessé et triste, solitaire, à soi égale*." (***Tant et plus***); *„Să-l bată ploaia, vântul hăulindu-l,/Că mă afund în ochiul lui tomnatic, /Răpit și trist, și-atât de singuratic*." (***Atâtea***)

Dar și stanțe de vals:

„... Et tellement appréhensive et candide /Qu'à mon sort je t'avais incorporée"; *„Atât de temătoare și candidă /Încât te-ncorporasem în destin. "*

Sau: *„Tu passais, aux ailes du vent, spectaculaire, /À travers pensées illicites et sublimes.....//Voulais, mais ne savais te retenir.../Dans la nuit papillonnante éphémèride, /Pourquoi ne viens-tu, quand je sais venir?*"; (***Pourquoi ne viens-tu pas***); *„Treceai, pe-aripi de vânt, spectaculară, /Prin gânduri ilicite și sublime.....//Voiam dar nu știam să te rețin.../Prin noaptea fluturând efemeridă,De ce nu vii acum când știu să vin?*" (***De ce nu vii acum***)

Dacă am fi să asociem o artă plastică poemelor lui Erbiceanu, aceasta ar fi, fără îndoială, sculptura, prin frecventele referiri la eternitate; referiri care propun diverse unghiuri și ipostaze à propos de timp și de scurgerea lui, exact ca și un sculptor care dăltuiește și produce forme și unghiuri care dau viață eternei marmure într-o formă umană. Și aici mă refer la Michelangelo Buonarroti, unul dintre marii umanizatori ai Renașterii:

„D'un sens aride, avide demandais la pluie, /Pour que l'humide contour - abysses sculpturaux - /Pourfendent le moment, le format en épi, /Lequel se rigidifie en mondes idéaux." (***Quand je t'ai vue***); *„C-un simț arid, avid cerșeam să plouă, / Conturul ud, abise sculpturale, /Clipa s-o facă, despicată-n două, /Să-nțepenească-n lumi imateriale*." (***Când te-am văzut***)

Sau: ,,*Le cœur fait: Dis-lui, sans rancune, /Ne la laisse pas crépusculaire, /Vague d'écume sur la crête des dunes - / Éparpillement solitaire /Ombre entraînée par la lumière, / Coupe non encore bue, qui reste là, désuète, /Tache qui n'a pas de raison claire, /De la pierre brûlée, de l'herbe muette…*" (***Rythme***); ,,*Inima mă-ndeamnă: Spune-i! /N-o lăsa, crepusculară, /Val spumat pe creasta dunei - /Răzleţire solitară, /Umbră trasă prin lumină, /Cupă încă nebăută, /Pată fără vreo pricină, /Piatră arsă, iarbă mută…*" (***Ritm***)

În sfârşit, rugăm pe cititori de-aş închipui că fiecare carte publicată în secolul nostru este o mărturie a prezentului, o fereastră a sufletului şi receptacol, primind la sine universul şi descifrându-i semnele. Titlul acestui volum de poezii, ***La fontaine de ce siècle***, reproducând titlul unuia dintre poeme, vorbeşte, tocmai, despre această scurgere inexorabilă a timpului, despre această ,,*fântână a secolului*" care, asemănătoare vieţii, se scurge şi ea:,,*…finirait par donner moins d'eau qu'hier*"…,,*tot mai puţină apă-ar da fântâna*".

Natura cognitivă a versurilor poate surprinde cititorul, autorul dezvăluind adevăruri universale despre viaţă şi moarte, cuprinse în tot ce se înţelege prin spiritul uman, dezvăluind o rafinată cunoaştere a lumii şi a aspectului fenomenal al acesteia.

O notă aparte se cuvine a fi acordată efortului de excepţie depus de prof. univ. dr. Constantin Frosin, traducătorul poemelor. Cunoscând dificultăţile pe care le solicită traducerea unor texte, fie ele cât de simple, în respectarea prozodiei şi a ideilor ce le guvernează, traducerea în franceză a poemelor lui Adrian Erbiceanu a constituit un adevărat tur de forţă.

Oglinda literară, Nr. 97, 2010

George Coandă

Adrian Erbiceanu - Un Poet printre silabe jubilatorii

De multă vreme mă supun, fără să mă oblige nimeni – să fie vorba de o pornire masochistă? – caznei de a semna cronici literare, multe de întâmpinare; uneori o fac cu plăcere, alteori dintr-o asumată complezență, luându-mi, deontologic, o marjă de siguranță ca să nu mi se bată obrazul că sunt prizonier al unor concesii „de băiat bun".

Am avut astfel posibilitatea să „degust" literatură, și cu deosebire, poezie, fel de fel, de la cumințenii clasicizate, ca scriitură, până la experiențe și experimentări mai mult sau mai puțin fericite. Iar când mi s-a oferit prilejul să-mi cadă în mână scriitori de garantată autenticitate am trăit cu emoție estetică momente de revelație, așa cum mi s-a întâmplat și acum cu volumul „canadianului" Adrian Erbiceanu care, într-o noapte (pe partea est-europeană) de lirism transatlantic – pe mobil, și uite cum, cu adevărat, lumea a devenit un „sat global" – m-a încântat cu lecturi persuasive din volumul său, gata de a intra la tipar, ***Printre silabe***.

Un titlu sugestiv ales pentru poeziile sale – adânci în sensuri, asemenea unor silabe fosforescente ale unor planete de dor – caligrafiate în „dulcele stil clasic" (rondel, sonet, catren, distih, poeme), autorul refuzându-și spectaculozitățile postmoderniste ori epatările abscons onirice. Am putea vorbi de un feedback, de o premeditată – ca o irepresibilă seducție – redescoperire a liricului prozodic, Adrian Erbiceanu „marșând" pe o plajă tematică, de la versul cu impresiuni filosofice sau de mărturisire de viață domestică, la cel de iubire, învăluit în

moravuri de sugestivităţi decente, repudiind explicit poezia lubricităţilor pornografice.

Iată câteva paradigme: *„Din scămoşarea vremilor precare/ Separ câte un fir de adevăr/ Cercând cu gândul scara vieţii care,/ Urcând-o, m-a făcut să muşc din măr...”* (***Intermezzo***); *„Mă-ntorn în mine treaz/ tu crezi că dorm/ tic-tacul/ mă punctează uniform// c-un gând alt gând/ îl vămui/ îl dezbrac/ te uiţi şi crezi că dorm/ şi taci/ şi tac...”* (***Şi***); *„Când calea ţi se-nvăluie-n lumină/ Şi te aprinzi de strălucirea ei,/ Pe care drum aştepţi, dac-o să vină?/ Şi cât de mult, cu inima, o vrei?...”* (***În calea ta***)

Ecce homo! Ecce poeta vates! Pentru mine, Adrian Erbiceanu este Poetul despărţirilor de sine (lirice) tutelate de incantatorii stări aurorale de suflet, şi pe care – mă încumet să-mi asum această opinie – îl consider o voce de primă relevanţă nu numai în literatura diasporei româneşti, ci în însăşi esenţa literaturii româneşti de astăzi.

Şi aşa cum m-a convins pe mine, sunt convins că-şi va impresiona toţi cititorii acestor pribegii printre silabele propriei **ARS POETICA/ARS JUBILATORIA.**

Prefaţă la volumul ***Printre silabe***

Elena Buică

Adrian Erbiceanu: *Printre silabe*

Am avut o zi bună când am primit vestea că pe 21 aprilie 2012, la Montreal a fost lansat volumul de poezii ***Printre silabe*** (Editura Singur, Târgoviște, 2012), semnat de poetul Adrian Erbiceanu - cunoscut în lumea scriitorilor canadieni nu numai ca poet, ci și ca președinte și cofondator al ***Asociației Scriitorilor de Limbă Română din Quebec*** (ASLRQ) și ca director al Editurii de limbă română din capitala provinciei.

Volumul a inaugurat colecția celor 50 de volume de versuri cu rimă, din cadrul Proiectului „*Întoarcerea poetului risipitor*”, sub îndrumarea și îngrijirea Editurii Singur din Târgoviște. M-a bucurat reîntâlnirea cu poeziile sale fiindcă ele au puterea să lumineze o zonă sensibilă din câmpul trăirilor frumoase, poezii care încântă prin dulcele și nemuritorul stil clasic.

Cele 60 de poeme ale volumului se înscriu pe linia ce-l definește pe autorul lor. Chiar de la primele pagini te lași sedus, ca de-o vrajă, rămâi captiv paginilor ei, de parcă te-ai afla sub influența unui puternic câmp magnetic.

Și în această nouă apariție editorială autorul adună fiorul romantic în poeme care încântă prin muzicalitate și cumințenie orânduită în ineditul și spontaneitatea metaforelor, prin esențializare, prin har, rigoare, concentrare, disciplină, simboluri fundamentale ale prozodiei - daruri poetice la care ar râvni orice truditor al cuvântului în care susură versul tăinuit în adâncuri. Sunt poezii scurte, ca niște bijuterii delicate, dar încărcate cu puterea de va crea emoții și trăiri revelatoare.

Actul creației nefiind ușor, putem spune că prin efortul său, autorul s-a învins pe sine și ne-a dăruit poezii care ajută spiritul să aspire spre culmile înaltului și ale desăvârșirii, căci ce altceva înseamnă poezia pentru poetul Adrian Erbiceanu, dacă nu puterea izbăvitoare a frumuseții pure?

El ne mărturisește, chiar în primele pagini, că *„Anticipând vibrarea/ Nestăvilită, dusă la extrem”* este *„purtat de gând”*, cu modestie și chiar cu umilință, prin tezaurul aducerilor aminte și-atunci, *„de prin culise strâng uitarea/ Și-o mântui rostuind-o în poem”*. (***Intermezzo***)

Ne ține cu cartea îndelung deschisă, cel mai adesea, poezia de meditație. Bogată în nuanțe filosofice, meditația este la ea acasă, căci viața l-a înzestrat pe autor și cu darul gândului profund, cel al înțelepciunii.

Sunt poezii cu o gamă infinită a reverberațiilor spirituale care pătrund în adâncul ființei noastre, luminându-l. Tumultul sufletesc atinge esența și ne reîntoarce la valoarea intrinsecă a ceea ce suntem, ne poartă spre sinele nostru.

Meditațiile sale devin subtile filtre prin care nu pot trece decât esențializări ale unor idei, trăiri, aspirații, poetul modelând realitatea în imagini literar-artistice „grele” de sensuri: *„Atras în focul sacru, pe nevrute,/ Poftirile mă strâng, neomenești,/ Să uit de tânguire și virtute,/ Pe drumul rătăcirilor lumești.// Ci-ntemnițată-n umbrele trecute,/ Tăcerea doare... spre a ști că ești!...”* (***Neliniști***)

Poetul mânuiește cu măiestrie sugestia pentru a ne transmite gânduri și sentimente, zestrea unei cromatici sufletești tulburătoare: *„Se leagănă, de somn, cărarea,/ Pe umbre lungi, mereu mai lungi,/ Învăluind în vis uitarea.../ Cât timp îți trebuie s-ajungi?”*// (***Tu poate știi***)

Precum în operele marilor poeți, într-o viziune largă, întâlnim și în creația poetului Adrian Erbiceanu sentimentul cosmic împletindu-se cu cel pământesc: *„Din încifrarea spre*

albastru/ În liniști încropii oceane/ Și liniști-pești, și diafane/ Căderi spre oare care astru?" (***Trecea o doamnă***)

Folosind interogația retorică, poetul instituie starea de interacțiune permanentă cu cititorul.

Nu puteau lipsi din versurile poetului Adrian Erbiceanu nici anumite nuanțe folclorice menite să trezească în noi nostalgia plaiului mioritic, cum se întâmplă în distihul ce are drept titlu cuvântul care, numai pentru români are o rezonanță specială – ***Dor***: „*Jos la răscruce, gata de ducă/ Ce mă mai ține, mă tot hurducă.// Dorul atârnă frunza săracă/ Dragostea vine, dragostea pleacă...// Prind, ca din palme, să se resfire/ Cioburi păstrate în amintire...// Ca o minciună consolatoare/ Vremea mă ninge, clipa mă doare*".

Creațiile lui Adrian Erbiceanu au darul de a ne fascina și printr-o simplitate și cumințenie inconfundabilă a limbajului poetic, cu frumuseți născute din armonii interioare, din învăluiri și reverii, trebuindu-ți o mare dexteritate pentru a le stăpâni.

Pentru frumusețea ei, redau în întregime poezia ***Ca salcia***, un poem în care gingășia feminină și frumusețea naturii sunt ilustrate în cuvinte simple - departe însă, de sfera superficialului sau banalului - în construcția căreia predomină comparația. Imaginile vizuale îți dau impresia că te afli în fața unui pictor măiestrind penelul și dirijând pensula cu mâna-i plină de har spre fixarea reperelor, pe care le îmbracă apoi într-o feerie de culoare.

„Prin sălcii vântul se frământă./ La nesfârșit fixându-și straiul/ Ca fata, ce de mijloc frântă,/ Își bate rufele cu maiul.// Deposedat, se-mpleticește,/ În propria-i intimitate,/ Ca fata ce, pălind, roșește,/ C-o prinzi cu poale suflecate.// Ca salcia ce nu mai scapă/ De vânt, prin vânturi despletită./ Stă fata, pân`la brâu în apă,/ Și mă tot duce în ispită."

Poeziile de dragoste ocupă un loc însemnat în creația autorului. Sunt poezii de o mare sensibilitate, dar, în același

timp, stăpânite de o notă de sobrietate. Femeia este spiritualizată, sugestiile învăluite în decență și noblețe, dezvăluie o aleasă educație a autorului, iar căldura umană pe care o degajă, îmbrățișează frumosul și emoția cu sinceritate și trăire poetică unică. *„Misterul focului albastru/ pe ape stinse de rubin/ în ochii tăi ascund dezastrul/ visului clipelor ce vin.// Transcrisă-n falii de lumină,/ disimulate în eter,/ uimirea strânge și dezbină// averea clipelor ce pier.// Din fulguirea ce precede/ dezlănțuirea de ninsori/ oricât ai vrea, oricât ai crede/ timp nu-i pentru măsurători.// Doar gestul, simpla arătare/ din prea adâncul răscolit,/ desfide clipa care moare...// Pierzându-te... m-am regăsit!”* (***Misterul focului***)

„Alunecam ca o iscoadă/ Ce prinde firul de-nceput,/ Când întunericul - pe stradă/ Mă-nvăluia-n necunoscut./ Șaradă trasă prin șaradă!.../ Scăpat din frâie, aș fi vrut/ Să mă revezi; să-ți fiu dovadă/ Că sunt pe urma ta pierdut./ Mă avea suflet o tornadă,/ Ardeam închis în dor durut/ Și steaua mea mijea... să cadă/ Din visul frânt... nestrăbătut...// De-atuncea nu te-am mai văzut!” (***Pe urma ta***)

Am convingerea că istoria literaturii române care urmează a se scrie de-acum înainte nu va pierde din vedere originalitatea și sensibilitatea acestor creații, în care firescul și plenitudinea vieții sunt pietre de temelie așezate cu migală în edificiul spiritual ridicat din poeziile lui Adrian Erbiceanu, bijuterii componistice prin care respiri prospețimea și trăiești fiorul poetic cu ecouri romantice, amintind de poezia eminesciană - parte neruptă din sufletul românilor, oriunde s-ar afla ei.

Revista ***Constelații diamantine***, 15 iulie, 2012

Cezarina Adamescu

Mistuit de focul sacru – poet în căutarea luminii

Focul cel fără de flacără și fără cenușă al **Poeziei** poate să ardă mai intens decât orice pălălaie. Sunt oameni mistuiți de el care nu mai doresc sau nu mai pot să scape din această vâlvătaie continuă.

Adrian Erbiceanu este **Poet** în toată puterea și frumusețea acestui cuvânt. Autorul nu s-a mulțumit doar cu *„vagi insinuări de fapte / Inadvertent trasate pe hârtie, / De-o mână care a crezut că scrie / În plină zi, ca să le șteargă-n noapte*" (***Trepte***) – ci sub imboldul sufletesc care nu-i dă pace, dar mai ales *„de teamă / Că n-o să știe nimeni cum te cheamă" și de „adânca sete / de adevăr*" care *„tăcerea ți-o destramă*" – s-a dedicat întru totul **Poeziei**, convins că ea o să-i confere locul de cer predestinat celor aleși.

Poetul vorbește despre sine ca adresându-se altcuiva, un alter ego care-i șoptește tainic: *„Ca focul sacru te retragi în tine, / Să-ți redescoperi rostul, iminentul, / Scris – încifrat, ascuns pe firmamentul / Ce licărește între rău și bine…*" (***Trepte***)

Pentru a-și exprima gândurile în mijloace de expresie lirică, a ales toate formele versului clasic: rigurozitatea sonetului, catrenului, distihului, terținei, strofelor în cinci versuri, păstrând cu sfințenie prozodia și căutând rima perfectă, cu o meticulozitate pe care n-o mai afli la autorii contemporani.

E destul de îmbucurător faptul că, în vremurile precare pe care le trăim, când *„Ura e dragoste; dragostea-i ură… / Ieri a fost mâine; Mâine e Azi*" (***Printre silabe***), se găsește un om

care încearcă să separe *„câte un fir de adevăr / Cercând cu gândul scara vieții care, / Urcând-o, m-a făcut să mușc din măr”*. (***Intermezzo***)

Poemele lui Adrian Erbiceanu au acea cantabilitate care le fac ușor de reținut și induc o stare de armonie trupească și sufletească, revigorând și însănătoșind organismul precum vitaminele. Ele sunt departe de trivial, de lubric, de vulgul cotidian transpus în cuvinte licențioase devenite obișnuință și necesitate pentru scriitorii tineri, deși poemele au un strop de spirit ludic și multă autoironie ca ingrediente necesare gustului de autenticitate.

Se-ntâmplă ceva când citești o poezie a acestui original autor: tonul îți sună familiar, cunoscut, ai vrea să-l asemuiești cu altcineva, însă e de neasemuit, nu se lasă prins în tiparele obișnuite, e ceva cu totul nou și neașteptat, un amestec de tandrețe și ironie învăluite în muzica sacră a versului ritmat, eufonic, curgător prin retortele sufletești.

Uneori, s-ar crede că sunt versificări facile, dar nu e vorba de așa ceva. Versul curge într-adevăr mai lesne, dar procesul este amănunțit, laborios, nimic aruncat la întâmplare, ideile se înlănțuie firesc, iar ritmul și rima îi dau melodicitate aparte. În plus, avem de-a face cu o poezie confortantă, odihnitoare, plină de armonie care induce o stare de bine. Pendulând între dorință și cumpătare, *„stau prins ca-ntr-o capcană ilicită”*, ori: *„Și stau descumpănit în cumpănire”*, gândul poetului pendulează: „ar trebui să plec și n-o pot face”. (***Chemarea ta***)

Chiar și când scrie vers alb, autorul păstrează rima întâmplătoare, muzicalitatea și ritmul susținut, alert, neșovăielnic.

Poezia lui Adrian Erbiceanu este rotundă. Nu poți smulge din ea nici o fărâmă, nici un colțișor. Și în această privință, ea se apropie de perfecțiune. Persistă printre temele principale, îndoiala, iluzia, ispita, balansul, nehotărârea, vântoasele, care

ori îl prind în horă, ori îl bântuie pe poet, orologiul nemilos, care *„Măsoară Nesfârșitul, cel făr' de Început…"* (***Noi, neputând pricepe***), visul tăinuitor, dar și cumpătarea, măsura lucrurilor și a sentimentelor, uitarea și amintirea în tandem.

De fapt, pe nesimțite, intri în rezonanță cu atmosfera creată de poet din cioburi de vitraliu, din melodii frenetice, din forfota silabelor printre care pașii lui cutreieră fără ostoi, vorba lui: *„Încolăcit în trenele uitării - / Uitării ce mă țintuie în prag"* (***Ispita***), simțind *„Ispita umbrei cuibărite-n noi"*. Urmele pașilor devin vizibile și te invită la intrarea în poveste. Sau la o veche iubire care nu e decât un *„Miraj pierdut pe-o insulă deșartă"*. (***Miraj***)

În acest joc continuu de lumini și umbre, între vis și realitate, nu o dată, poetul recunoaște: *„m-am adâncit în marea de iluzii, / pradă ascunsă visului culpabil / plăsmuitor al stării de efuzii"*. (***Claustrare***)

Conștiența drumului său ascendent îl ajută să-și limpezească și gândurile și privirile și cuvintele: *„Mă rup din somn de parcă mi-ar fi teamă, / Parcă aș rupe-o parte din întreg. / Prin viață drumul nu eu mi-l aleg, / Eu doar îl sui trecând din vamă-n vamă"*. (***Mă rup din somn***)

Deși navighează adeseori în concret: *„Bat caldarâmul vieții"*, această călătorie inițiatică pe tărâmul cuvintelor îi este de folos poetului și doar în virtutea drumului suitor el își găsește rostul și odihna: *„Mi-adun puterea câtă mi-a rămas, / Către speranță-nsuflețind lumina / Izvorului ce-n vise prinde glas… / Și doar așa îmi regăsesc hodina!"* (***Mă rup din somn***)

Reflexivă, caldă, cu inflexiuni molatece, poezia lui Adrian Erbiceanu este o cale perfectă de comunicare cu semenii, cu sine însuși, cu Universul. Ceea ce nu e puțin, dimpotrivă.

Reproducere din volumul
Adrian Erbiceanu - În căutarea tinereții fără bătrânețe,
Editura Anamarol, București, 2016, text prescurtat

Ortansa Tudor

Adrian Erbiceanu - *Printre silabe*

Spunând Adrian Erbiceanu, ne gândim, în primul rând, la cofondatorul și Președintele *Asociației Scriitorilor de Limbă Română* din Québec și la Directorul executiv al Editurii de limbă română (ASLRQ) din metropola canadiană Montréal. Dar de data aceasta Adrian Erbiceanu ni se prezintă cu un volum de poeme, carte ieșită proaspăt de sub tipar datorită efortului Editurii Singur din Târgoviște.

Talentul poetic al dlui Adrian Erbiceanu, dublat de instruirea specială de care s-a bucurat în țară - ca elev al unor școli de elită: Liceul Militar din Breaza, Școala Militară Superioară de Ofițeri din Pitești și ca absolvent al Facultății de Limbă și literatură română, la Institutul Pedagogic din București – și-au pus amprenta asupra operei sale literare. Recitindu-i poemele, descoperim o stare originală de poezie, o stare ce se degajă din versuri armonioase, scoțând în evidență virtuțile expresive ale limbii române, muzicalitatea ei.

Melodicitatea discursului liric dovedește stăpânirea artei scrierii poetice clasice, ordonate, disciplina unei scriiturii îndelung studiate, dar și farmecul ambiguității moderne. Volumul - o creație lirică deschisă, sinceră și luminoasă, ascunzând ,,printre silabe" ecouri ale unor seisme sufletești proprii autorului dar și condiției emigrantului - reprezintă însăși modernitatea versurilor ,,clasice" pe care nu toți o înțelegem sau o înțelegem cu greu.

Poetul își deschide sufletul celui care știe să-l citească. El știe cum să transforme în ,,marea poezie" propriile meditații,

sentimentele, acele ,,gânduri ilicite", cărora le sunt supuse toate vârstele. El urcă trepte după trepte (v. ***Treceai, În calea ta, Și tot alerg, Bat caldarâmul vieții***), purtat, parcă, de un nestăvilit dor, Dorul-dor devenit concept filosofic la Lucian Blaga, reflectat în poezia lui Goga și împământenit de Grigore Vieru.

Poetul nu s-o fi gândit, poate, la aceste apropieri, dar cititorul le face pentru că împreună aparținem aceluiași spațiu al inconștientului, spațiu care, parcă profetic, a fost numit ,,spațiul mioritic".

Vreți să știți cât de român este Adrian Erbiceanu, care este contribuția sa la dezvoltarea limbajului poetic românesc? Citiți-i atent acest ultim volum! La nici un poet din Diaspora nu am găsit atâta romantism evocator ca în Poezia lui.

Am întâlnit, e drept, tablouri nostalgice ale plaiurilor natale presărate cu intraductibilele cuvinte românești: dor, plai... ce ne apar ca scăpărări de stele pe firmamentul peisajului poetic al țării de origine, dar la Adrian Erbiceanu am descoperit constelații; expresii întregi transformate în simboluri. El îi dă cuvântului intraductibil românesc, conotații noi, traumatizante. Pentru frumusețea și tragismul ei, îmi permit să reiau în întregime poezia intitulată, pur și simplu ***Dor***: ,,*Jos la răscruce, gata de ducă / Ce mă mai ține, mă tot hurducă. // Dorul atârnă frunză săracă, / Dragostea vine, dragostea pleacă... // Prind, ca din palme, să se răsfire / Cioburi păstrate în amintire... // Ca o minciună consolatoare, / Vremea mă ninge, clipa mă doare...*"

Poezia lui Adrian Erbiceanu e învăluită în taină, în doruri ce transpar în boare folclorizantă, în starea eminesciană; de aici și polarizarea atenției către ,,marea trecere", cu toate interjecțiile și semnele ei de exclamare. Și poezia sa are : ,,*un nu știu ce, și-un nu știu cum*", adică un farmec aparte. Rătăcitor, el suie din treaptă în treaptă, piramidal.

Ajuns în vârful ultimului modul al coloanei infinite, imaginează o spirală din care năzuieşte să cuprindă infinitul, căci asta ne este soarta celor care ne-am născut pe plaiurile lui Eminescu și Brâncuși.

Să năzuim mereu spre altceva, tot mai sus, dar care veșnic ,,*va rămânea departe*".

Și, conchide poetul în poezia ,,*Mă-ncearcă, uite-așa": ,,Mă-ncearcă, uite-așa un dor... / Și iar mă-ntorc la poarta ta și bat...*". La poarta cui? - ne întrebăm noi, cititorii - **La poarta Poeziei!**

Volumul ***Printre silabe***, prin varietatea, profunzimea și modernitatea materialului expus, este o carte grea de sensuri care ne invită să o citim cu mare atenție. Cele 60 de poeme cuprinse în acest volum constituie un florilegiu.

Nu ne rămâne decât să mulţumim Editurii *Singur* pentru această neașteptată oportunitate.

Revista *Boema*, Nr.5 (39) , Galați, mai 2012
Revista *Luceafărul*, 22 aprilie 2012

(sumar al prezentării făcute sâmbătă 21.04.2012, cu ocazia lansării volumului poetului Adrian Erbiceanu, ***Printre silabe***, la *Centrul Socio-Comunitar*, 6767 Côte-des-Neiges, Montréal)

Constantin P. Popescu
Printre silabe

Adrian Erbiceanu aduce prin volumul ***Printre silabe*** (Ed. *Singur*, 2011) un grupaj de poezii sensibile, care pot duce gândul și emoția cititorului departe, în timpuri de romanțe amintind întrucâtva de Minulescu (ex. ***Treceai,*** p. 15)

Păstrându-și nota originală, poetul cultivă un stil în care împletirea imaginilor în versuri se face cu multă abilitate, utilizând forma clasică a poeziei cu rimă, deseori atât de părăsită în anii din urmă.

Există multă gingășie și impresii picturale, alături de reflecții încărcate de înțelepciune în versuri melodioase, bine strunite în cuvânt, amintind câteodată baladele cavalerești, altădată de un romantic trubadur îndrăgostit.

Poetul își trăiește dorul (vezi ***Însingurare, De ce nu vii acum, Dor***), pasiunea sau extazul în imagini precum: ,,*Misterul focului albastru / Pe stinse ape de rubin*".

De cele mai multe ori, poetul este un îndrăgostit, declarând simplu: ,,*Mă avea suflet o tornadă / Ardeam închis în dor durut"* (p. 11***, Pe urma ta***)

Poeziile lui Adrian Erbiceanu pot ajuta la înțelegerea faptului că sunt zadarnice orice clasificări sau cuantificări valorice ale materiei subtile numită poezie, că poetul este întotdeauna un spirit liber, dar înlănțuit asemenea unui Prometeu, pedepsit parcă să exprime inexprimabilul unor stări de dincolo de cuvinte. ,,*Din ușă-n ușă bat, printre destine, / să aflu drum, din Carte a-mi citi... / Pe partea asta-s eu... Dincolo cine / Îmi luminează marginea de zi?"* se întreabă poetul,

întrebându-și în egală măsură cititorul (p. 64, ***Printre silabe***, poemul care este titlul volumului).

De asemenea, aș cita adevărate momente de luciditate în fața spectacolului lumii actuale: *„Ura e dragoste, dragostea-i ură… / Ieri a fost mâine; Mâine e Azi. // Adevărul, frate bun cu Minciuna, / S-a logodit cu un glob de cristal…* (p. 61, ***Perdelele nopții***)

Printre silabe, imagini și rime, ca printre adevărate borne de pe drumul vieții, Adrian Erbiceanu este un călător neobosit pe tărâmul poeziei.

Dacă îi suntem alături fie și numai pentru o bucată de drum, cât acest volum de versuri, ne vom simți cu siguranță mai buni.

Se află oare o altă răsplată mai plăcută pentru un poet?

O carte frumoasă, cea dintâi din seria ***Întoarcerea poetului risipitor***, îngrijită de Editura *Singur* și promotorul Ștefan Doru Dăncuș, în dorința pe deplin legitimă de a aduce în atenția publicului cititor valorile poeziei prea adesea risipite în experimente nu dintre cele mai fericite.

Revista ***Vatra veche***, nr. 7 (43), iulie 2012

Remus Foltoș

Printre silabe: Intruziuni contemplative în panoplia unui lirism special

În volumul ***Printre silabe***, multe poeme emană un lirism solid, viguros și veritabil, calchiat pe o patină aproape elegiacă, cu siguranță contemplativă.

O oarecare tristețe și o îngândurare, într-un sens specific aici marcate de un ton interogativ panprezent, reprezintă o atitudine, iarăși, aproape singulară în poezia românească. Stilistic vorbind avem de-a face cu procedee și subterfugii absolut cuceritoare și percutante. Un soi de prospețime a mesajului răspândește în jur un aer de respirări reverberative, de mister, de adieri semantice interesante.

Problema **timpului**, a destinului, a dragostei neîmpărtășite, a legăturii dintre viață și creația artistică, a zădărniciei, a sensului existenței - sunt cele mai prezente, așa cum cel mai întâlnit ,,procedeu poetizant" este acel ,,plutind" eminescian care garantează întotdeauna o poezie profundă și bine scrisă. Se simte pe ici pe colo și un oarecare timbru al lui Panait Cerna, și, după cum am mai amintit, al lui Ion Barbu.

Dar să comentăm câteva poeme, și să fim generoși, citându-le în întregime, căci merită!

Convins de evanescența Trecutului, care lasă în urmă semne precare, poetul nu-și poate întemeia arta lui decât pe un Prezent creator - al cărui catharsis îi alimentează îndreptățirea și justificarea: ,,să-ți încrețească pielea".

Din acest **Prezent** irumpe un flux care face ca Nemanifestatul să se manifeste: ,,*văzutele mijind din nevăzute*". Iar în acest loc al izbucnirii Prezentului (să spunem, de

conștiință) trebuie să se afle o anume ,,sete" care este și una a ,,*adevărului*" - căci această valoare trebuie să o aibă tot ceea ce este spus. Nu poți spune lucruri numai pentru a le înșira ca pe niște rufe pe sârmă. Aceste lucruri au, și trebuie să aibă, un rost ,,*scris – încifrat*", undeva pe un firmament ce licărește ,,*între rău și bine*".

Trecerea timpului, trecutul, viitorul - parcă nici nu mai contează dacă nu este instaurată ,,dictatura" unui Prezent eminamente responsabil: ,,*Trecutu-i mort! Mâine-i un vis! Prezentul...*": ,,*Trecutul – vagi insinuări de fapte/ Inadvertent trasate pe hârtie,/ De-o mâna care a crezut că scrie/ În plină zi, ca să le șteargă-n noapte –/ E doar paliativ de... nevralgie!// Ce freamăt poate-atunci, inexorabil,/ Să-ți încrețească pielea, făcând cute,/ Temându-te de cele neștiute,/ În care parcă nu-i nimic palpabil,/ Văzutele mijind din nevăzute?// C-o mână ștergi scriptura pe tablete,/ Cu alta-ncerci să o refaci, de teamă,/ Că n-o să știe nimeni cum te cheamă,/ Nici în cuvinte ce adâncă sete/ De adevăr tăcerea ți-o destramă.// Ca focul sacru te retragi în tine,/ Să-ți redescoperi rostul, iminentul,/ Scris – încifrat, ascuns pe firmamentul/ Ce licărește între rău și bine.../ Trecutu-i mort! Mâine-i un vis! Prezentul...*"

Acasa poetului – vorba lui Nichita Stănescu – este în cuvânt. Iar acest cuvânt al lui Adrian Erbiceanu conține și ,,*mărinimie*", și ,,*vatră*", și ,,*adăpost*". Cuvântul este singurul care poate înfrânge ,,*uitarea*" – atunci când este ,,*rostuit*" în poem. Iar ,,*balanța vieții*", deși este dinainte cumpănită, poezia – ca rezultat al acestei socoteli din interiorul cuvântului - poate fi un ,,timp suspendat" deasupra tâmplei unde este stăpân visul, și de asemenea, toate câte multe sunt de spus: ,,*Din scămoșarea vremilor precare/ Separ câte un fir de adevăr/ Cercând cu gândul scara vieții care,/ Urcând-o, m-a făcut să mușc din măr.// Purtat de gând – anticipând vibrarea/ Nestăvilită, dusă la extrem –/ Umil, de prin culise strâng*

uitarea/ Și-o mântui rostuind-o în poem.// La braț cu depănarea ei fierbinte,/ Balanța vieții – dată, cum a fost! –/ Înlănțuie dorințele-n cuvinte:/ Mărinimie, vatră, adăpost...// Și de tic-tacul tinde să răzbată/ De treapta tâmplei undeva mai sus,/ Pe unde viața visele-și desfată,/ E semn că încă multe sunt de spus!"

Între vis și veghe, identitatea mai adâncă a poetului ridică *„adăpost"* unei povești (de dragoste, evident) știute pe de rost. Dar e o poveste ce ține în ea un *„sens echivoc"*, o nehotărâre dată de imposibilitatea împărtășirii acestei iubiri: *„nu mi-ai dăruit un gest măcar!..."*, *„dar heruvimii tac!..."*, *„și nu știu cum, și cât, și ce aștept..."*

Până și visul spre această iubire nu mai naște aceeași lumină ca în trecut. Totul este asemeni unei *„taine"* care *„clipește"* în ochii iubitei. Dar e zadarnic: *„Ce taină ești, că pentru-ntâia oară/ Toți heruvimii-n sufletul altar/ Cântând deschis-au raiurile-n mine?.../ Tu nu mi-ai dăruit un gest măcar!...// Ce vis clipește-n ochii tăi? Și cine/ Povestea mea o știe pe de rost?/ Ascuns în mine, ca-ntre vis și veghe,/ Inima îți ridică adăpost,// Povestea ta, povestea mea, sub vreme,/ Să-nchidă-n ele sensul echivoc/ Al întâlnirii flăcărilor noastre-n/ Aceeași clipă și același foc.// Dar heruvimii tac!... și se întâmplă/ Că tot mai rar ceasornicul din piept/ Naște lumina visului pe tâmplă.../ Și nu știu cum, și cât, și ce aștept..."*

Atunci când gândul îți este *„furat"* de *„ghemul"* amintirilor, și când cobori *„din treaptă în treaptă"*, legănat de *„somn"* și de *„uitare"*, când umbrele sunt *„mereu mai lungi"*, și când știi că ți-ai dat întâlnire cu un *„suflet rătăcit"*, apare întrebarea: ce este de știut?... ce este de aflat?

Poate trecând prin toate acestea, le știi pe toate, și ai *„ochii larg deschiși"*. Poate nu poți afla nimic, cu toate că te afli *„încă-n uimire"*. Iată cât de frumos spune poetul: *„Încerci să le pătrunzi pe toate,/ Cu ochii larg deschiși spre zări,/ Răspuns, pentru eternitate/ Cătându-i lumii la-ntrebări...// Alunecând din treaptă-n treaptă,/ Pe scara fără de sfârșit,/ Alt suflet rătăcit*

așteaptă/ Firescul semn... că l-ai găsit.// Se leagănă, de somn, cărarea,/ Pe umbre lungi, mereu mai lungi,/ Învăluind în vis uitarea.../ Cât timp îți trebuie să-ajungi?// Cu pași mărunți, încă-n uimire,/ Atârni, ca de un gând furat,/ De ghemul strâns în amintire... / Ce-ar fi să știi?... Ce-i de aflat?" Neînțelegând ce i se întâmplă (*,,șaradă trasă prin șaradă*"), dorind ca iubita să înțeleagă sentimentul lui - care este acela al unei pierderi iremediabile - poetul resimte o răvășire totală (că este sufletul unei *,,tornade*"). Nici măcar visul nu mai poate îndulci această durere (a unui *,,dor durut*"). Visul e *,,frânt*", e *,,nestrăbătut*". Steaua poetului *,,mijea... să cadă*". Și odată cu ea - ca în urma unei voințe siderale - va cădea și orice posibilitate de a mai vedea chipul iubit.

Iată versurile: *,,Alunecam ca o iscoadă/ Ce prinde firul de-nceput, /Când întunericul – pe stradă –/ Mă-nvăluia-n necunoscut.// Șaradă trasă prin șaradă!.../ Scăpat din frâie, aș fi vrut/ Să mă revezi; să-ți fiu dovadă/ Că sunt pe urma ta pierdut.// Mă avea suflet o tornadă,/ Ardeam închis în dor durut/ Și steaua mea mijea... să cadă//, Din visul frânt, nestrăbătut,/ Pe veci făcut să-mi fie nadă.../ De-atuncea nu te-am mai văzut!"*

De o sinceritate dezarmantă, următorul poem reprezintă o declarație de dragoste plină însă de regret. E adâncirea într-o amintire pregnantă și insistentă, de o covârșitoare precizie lirică. Cu o cadență ireală și plină de un sfâșietor dramatism, ea reactualizează mereu și mereu aceeași preumblare repetitivă pe aceeași ,,stradă" (*,,același gest și azi mă urmărește*") unde altădată dragostea înflorea.

Numai că azi pe acea stradă nu sunt decât *,,ascunse vămi cu semne apocrife*". Iar gândul care mai poate ajunge azi acolo este *,,ne-ndurător și fără de tăgadă*" – semn că totul este definitiv pierdut.

Iată versurile: ,,*Cum oare să-ți arăt că port în mine/ aceleași gânduri reverențioase/ când gestul tău, cu unduiri feline,/ cu fir de stea pe suflet mi se coase?// Stigmatizat de el, inexplicabil,/ m-am adâncit în marea de iluzii,/ pradă ascunsă visului culpabil / plăsmuitor al stării de efuzii.// Ascunse vămi, cu semne apocrife,/ benevolențe, ademenitoare,/ cum valul mării, seara, pe recife/ m-au sechestrat în rece claustrare...// Același gest și azi mă urmărește,/ cutreierând, pierdut, pe vechea stradă,/ când gândul rătăcit se regăsește/ Ne-ndurător și fără de tăgadă*."

O dragoste neîmpărtășită se transformă alchimic într-un vis cu ochii deschiși, iar ,,*calea ți se-nvăluie-n lumină și te aprinzi de strălucirea ei*". Carnea ,,*îți arde ca într-o sfântă joacă*", ,,*nehotărârea bate-n tine-o toacă*", ,,*clipa e cât un veac*", și toate îți sună ca o ,,*sentință*". Căci cea pe care o iubești, și care nu-ți răspunde dragostei tale, nu face altceva decât să ,,*absoarbă*", oarecum magic, fluxul tău ființial, fără însă să dea nimic în schimb.

E o ecuație ce se sfârșește întotdeauna cu ,,*înfrângerea*" și ,,*dislocarea*" celui care iubește și nu este iubit.

Iată poemul: ,,*Când calea ți se-nvăluie-n lumină/ Și te aprinzi de strălucirea ei,/ Pe care drum aștepți, dacă-o să vină?/ Și cât de mult, cu inima, o vrei?// Îți arde carnea, ca-ntr-o sfântă joacă./ Nu pătimești de cele dimprejur./ Nehotărârea bate-n tine-o toacă,/ Sentinței tale dăruind contur.// Clipa e cât un veac, în așteptare./ Dorințele în vis te-ademenesc,/ Dar ele bat cu aripa-n uitare :/ Cum au venit, așa te părăsesc!// Că, precum scrie-n vechile hrisoave:/ Luat de val, cu valul te topești,/ Cât nu ai ochi spre cel care te soarbe/ Și parte n-ai de cel care-l dorești...*"

Faptul că am fost martori ai propriei noastre existențe - care s-a proiectat rând pe rând, eveniment cu eveniment, în noi ca într-o oglindă; faptul că sufletul nostru a fost ca o bucată de ceară în care s-au înscris, ca pe un răboj, toate evenimentele existenței noastre: – confirmă că purtăm în noi imaginea lumii,

că purtăm mereu cu noi o carte deschisă unde semnele lumii își caută și își găsesc rostul.

Destinul nostru e împletit cu destinul Cosmosului. Noi facem parte din lume, așa cum lumea face parte din noi. Nu putem trece prin existență fără să lăsăm urme, așa cum lumea nu se scurge pe lângă noi fără să-și întipărească în noi trecerea.

Chiar și atunci când viața noastră ni se pare fără nici un rost, apare chiar în acel moment un corolar, un sens, care ne salvează de la zădărnicie. Și nici nu trebuie să înțelegem întotdeauna sensurile existenței noastre. Căci sunt mulți care nu o pot face, și nu pot fi învinuiți.

Abia mai târziu, ca la o anumită scadență, și ca și cum lucrurile s-ar petrece de la sine, toate se lămuresc și ne umplem de lumina înțelegerii. Poemul e de excepție: ,,*Zac toate desprinse ca dintr-o oglindă,/ cioburi ce-apasă pe-un suflet buimac,/ gânduri ce dau, hibernal, să mă prindă;/ cicloane stârnite când vorbele tac.// Ce aripi, ce vise, ce gânduri topite/ se cern fără șansa să mă reculeg,/ când firul pierdut, printre căi legiuite,/ mă-ncolăcește să nu-l mai dezleg.// Și totuși, când nimeni nu pare să vină,/ o mâna să-ntindă prin veacul de ploi,/ există-n adânc, undeva, o lumină:/ lumina oglinzii ascunse în noi!*”

Extras din vol. ***Mari idei în poezia lui Adrian Erbiceanu***, Edit. Fides, Iași, 2016

Ion Roșioru

Rescrierea - o formă de intertextualitate

Despre procedeul literar al rescrierii unei opere literare de către un alt autor m-am ocupat și altădată, mai precis atunci când, în studiul monografic intitulat Șerban Codrin sau meditația unui poet occidental într-o grădină Zen, am analizat ***Țiganiada*** lui Ion Budai Deleanu, poem pe care părintele Baladierului îl transpusese în proză.

Defineam, atunci, rescrierea ca formă, extremă poate, de intertextualitate și arătam că *„ea a fost practicată și de alți scriitori atunci când limba respectivei lucrări începe să devină incomprehensibilă pentru cititorii altui orizont de așteptare lingvistică, numindu-se adaptare, transpunere dintr-un canon versificațional mai greoi într-altul prozastic mai accesibil, ca și dintr-un dialect periferic, devenit între timp arhaic, în limba literară curentă. Un exemplu evident îl constituie transpunerea* ***Odiseei****, din versuri în proză, de către Eugen Lovinescu, ori a* ***Divinei Comedii*** *de către Alexandru Marcu, sau, de pe alte meridiane, „translarea" în limbaj reactualizat, de către Italo Calvino, a poemului de strălucire renascentistă Orlando furioso de Ludovico Ariosto*".

O formă de rescriere este și abrevierea, povestirea pe scurt, rezumatul, ca și parodia. S-ar putea adăuga, dându-i dreptate lui Călinescu, și plagiatul care, când e vorba de basm, n-a scandalizat pe nimeni, în sensul că toate basmele lumii sunt, în fond, plagiate... pozitive și constructive. Încercând să facă o distincție între basm și roman, divinul critic îl apropia pe cel dintâi mai mult de poezie decât de proză, pentru demonstrația

sa, truvabilă în Estetica basmului, pledând existența fabulosului și a personajelor himerice.

După el, în basm se suprapun, în principiu, două planuri: unul prozaic (prosastic), realist, care studiază „*problemele cele mai acute ale vieții individuale, familiei, societății*", și un altul „*hieroglific sau simbolic, mai limpede poematic*", care „*se impune conștiinței prin sugestii*".

Când Adrian Erbiceanu, poet stabilit în Canada din 1979, propune o rescriere în versuri a basmului românesc atipic al lui Petre Ispirescu (1830-1887), ***Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte***, el nu face altceva decât, printr-un demers destul de temerar, să pedaleze pe sugestia călinesciană a dimensiunii poematice a oricărui basm, cu atât mai mult a unuia încărcat de permanentă și stringentă filozofie folclorică.

Departe de patrie, poetul se identifică în mare măsură cu protagonistul pe care, odată cu înaintarea în vârstă, dorul îl răvășește până la strigăt. Celebrul și totodată, tulburătorul basm citit în urmă cu doisprezece lustri l-a urmărit pe rescriptor toată viața, după cum o afirmă într-o confesiune recentă plină de duioșie.

Basmul ispirescian, singurul fără happy end din câte se știu până acum, își are povestea lui. Celebrului culegător i-a fost povestit în copilărie de tatăl său, dar abia în 1862 a fost publicat în ziarul *Țăranul Român*, sub titlul ***Făt-Frumos sau tinerețe fără bătrânețe.*** Sub numele care l-a consacrat peste vremuri, acest basm-meditație asupra condiției umane a apărut în volumul ***Legende*** sau ***Basmele românilor adunate din gura poporului,*** de P. Ispirescu, culegător-tipograf (1882) bucurându-se de o introducere mai mult decât entuziastă a **Bardului de la Mircești.**

Încadrat de două intervenții metatextuale prin care se intră și, respectiv, se iese din text, discursul acum în straiele croite impecabil ale prozodiei clasice, urmează firul narativ

călăuzitor al basmului pe care îl esențializează, îl modernizează și-l împrospătează cu o nouă și mult mai tranșantă forță imagistică.

Un accent parcă și mai apăsat cade pe meditația asupra timpului care se relativizează imperceptibil.

Încă de la bun început timpul e perceput diferit de muritori în funcția de categoria socială căreia îi aparțin: *„Vremea curge, cât e vreme.../ Numai noi, săracii parcă / N-am avea de ce ne teme/ Când cu vreme ne încarcă*".

Feciorul de împărat refuză să se nască la soroc, lăsând la o parte faptul că venirea lui pe lume fusese provocată pe cale magică, și atunci tatăl său se vede nevoit să-i promită, dat fiind că *„timpul nu-i făcut să ierte*", tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte, adică lucruri intruvabile, asumându-și, fără să vrea o vină tragică pentru care va plăti prin aceea că la împlinirea vârstei de 15 ani fiul îl va părăsi pentru totdeauna, adică se va îndeplini ceea ce profeție bătrânul unchiaș: *„va aduce suferință/ bucurii și întristare*".

Timpul care postmerge nașterii e unul accelerat, ca și cum n-ar mai avea răbdare. Prințul crește într-un an cât alți copii în șapte. Pe de o parte, *el viejo padre* nu-și mai încape în piele de bucurie că are o așa odraslă de fecior dotată cu toate calitățile fizice și intelectuale, dar, pe de altă parte, e ros de neliniștea că nu-i va putea oferi moștenitorului la tron ceea ce, într-o clipă de nesăbuință paternă, i-a făgăduit, întrucât *„de viață fără moarte,/ nu e pământean să știe*".

La rându-i, micul protagonist intuiește că nu-i deloc bine să-i dea vremii păsuire. Șase săptămâni se scurg cu pregătirile de plecare în marea aventură existențială - lustruirea armelor de tinerețe ale tătânelui, întremarea gloabei jigărite până ce aceasta se transformă în cal năzdrăvan cu patru aripi, încărcarea proviziilor în carele ce urmează să-l însoțească și de care el se va descotorosi pe drum, ca și de ostașii, tot unul și unul, destinați să-l însoțească în insolita expediție etc.

Itinerariul dintre timpul profan și cel de dinainte ca omul edenic să fi mușcat din fructul interzis, e presărat de peripeții cu sens inițiatic, ca în orice scenariu basmic, dar nimic nu-i poate opri pe cei doi, călăreț și cal, din expediția lor către un ideal. Spațiul traversat devine tot mai mult o funcție a timpului. După ce se potolește tornada care i-a surprins în pădurea de Sibile, drumeții zăresc pe cer „*două luni în loc de una*”. Calul, etern raisonneur avizat, îi conștientizează voinicului că se află pe tărâmul Gheonoaiei care se și ivește „*cu trup de șarpe și cap de broască*”. I se taie coada (în basm i se tăia un picior) și Spaima-Spaimelor se predă și, în chip neașteptat, îl invită pe învingător acasă și-i propune ca soție pe una din cele trei fete ale sale, ca și o treime din moșia care găzduia o câmpie enormă de oseminte de temerari ce se avântaseră pe teritoriul ei. Voinicul nu cedează tentației și-și continuă drumul, mai bine zis se teleportează în alt topos malefic, căci ,,*Vremea trece...să revină/ Și revine ca să treacă*”... După ce înfruntă și aici vânturile răzvrătite, zăresc pe cer doi sori în loc de unul. Au ajuns pe tărâmul Scorpiei, sora și mai malefică a Gheoanoiei cu care se afla în perpetuă dispută pentru pământurile pe care le pustiau ca-ntr-o adevărată apocalipsă ori de câte ori aveau chef. Nici o sămânță nu mai încolțea aici, aerul era fierbinte ca smoala clocotită, iar de izvoare de potolit setea nici pomeneală: „*De prăpăd și fierbințeală/ N-aveai loc să pui piciorul:/ Aerul duhnea a smoală,/ Însetat era izvorul.../ – „Făt-Frumos, în șa te ține:/ Scorpiei nu-i știu pereche –/ Gheonoaia, pentru tine,/ A fost floare la ureche!”* Deposedată de unul din cele trei capete, Scorpia se predă.

Biruitorul se arată mărinimos de fiecare dată și le redă, în chip miraculos, integritatea corporală victimelor sale cărora le-a cruțat viețile ticăloase.

Dorul îl mână arzător spre *„viața fără moarte*” și e atât de preocupat de expediția sa încât pierde șirul zilelor și al nopților. Așa că ajung la cea de a treia probă inițiatică, o pădure plină de fiare sălbatice.

Acum pe cer nu mai există nici lună nici soare și sorți de izbândă nu mai sunt. Singura soluție e survolarea „miticei păduri”, dar, la coborârea din slăvi, calul năzdrăvan atinge un copac și tot codrul cu fiarele lui flămânde se trezește. Norocul vine din partea zânei care își calmează lighioanele și pământeanul e îmbiat în palat. Ținutul e un topos edenic utopic: florile nu se ofilesc niciodată, frunzele nu cad, zefirul blând adie învigorator, animalele nu se sfâșie între ele etc.

Și ce-i mai important aici este că presiunea timpului a fost definitiv învinsă: *„Petrecând vreme uitată/ Într-atâta frumusețe,/ Fața lui, înnobilată/ Scânteia de tinerețe,/ Semn că timpului măsură/ îi găsise... și... dovadă / Că-n râvnita aventură/ Îi fusese dat să șadă*” (p.58). Cele trei zâne, dintre care cea mai mică îi va deveni soție, locuiau aici de la începutul lumii.

E o oază unde uitarea îl face fericit. Fericirea însă, individuală sau colectivă, n-are însă istorie. Ea se este (vorba lui Nichita Stănescu) și atât. Doar că, vorba șlagărului *„se cere păzită/ de oarba ispită*”, ispită care nu întârzie să se ivească. Are chipul unui iepure, nu întâmplător simbol al fricii de ceva care, conform proverbului, se întâmplă întotdeauna.

Atras în ritualul vânătorii, act magic pe orice jarișteă mitică, în interzisa *Vale a Plângerii,* adică acolo unde pot fi percepute *„plânsetele din genune*” și unde vânturile despletite îi trezesc *„gândurile toropite/ De plăcerile rapace*” și, mai ales, *„Dorurile lumii toate:/ Dor de mamă, dor de tată*”, fericitul cantonat de milenii în tinerețe veșnică redescoperă neliniștea muritorului revoltat de altădată. Cele trei zâne, văzându-l cum se topește pe picioare, conchid, în cele din urmă că *„Nemurirea-i/ Visul viselor deșarte*” și-l lasă să plece. Cal și călăreț, străbat în sens invers *„ani-lumină/ În făptura unei clipe*”. Natura sălbatecă și

ostilă de altădată a făcut loc civilizației materiale moderne. Peste tot s-au înălțat sate și orașe, câmpiile s-au acoperit de holde. Scorpia și sora sa Gheonoaia au devenit niște legende de care foarte puțini locuitori își mai aduc, destul de vag, aminte. Și-n timp ce fostul voinic stă, intrigat, de vorbă cu acești oameni care-l cred căzut de pe altă lume, îmbătrânește rapid, sub ochii lor. De-abia mai ține frâul în mâini iar barba albă îi ajunge până la brâu. Calul face o ultimă încercare să-l determine să se întoarcă acolo unde *„îl așteaptă veșnicia/ lângă soață și cumnate”*, dar se vede nevoit să plece singur în timp ce stăpânul rămâne să rătăcească printre ruinele palatului părintesc unde, într-un tron colbuit din pivniță, îl aștepta, în agonie, însăși moartea. Bucuria ei e teribilă: *„Bine ai venit, copile,/ Împreună cu norocu-ți,/ Că de nu, nu aveam zile,/ Prăpădindu-mă în locu-ți*”. Rocada între cei doi se produce instantaneu. Dorința muritorului de a-și exorciza inerenta extincție apune subit și irevocabil.

El a cunoscut clipa faustică înveșnicită și a evadat din ea, așa cum a făcut, întru mântuirea-i, și celebrul alchimist din perioada renascentistă.

Feciorul de împărat din basmul care l-a fascinat pe Adrian Erbiceanu este și el un arhetip al condiției umane, un etalon axiologic și o expresie a subconștientului colectiv al umanității, cum ar spune Carl Gustav Jung.

Referindu-se, într-o lucrare de doctorat coordonată de profesorul Nicolae Constantinescu, la atipicul basm românesc, tânăra cercetătoare Mihaela Chiorean (Grigorescu) nota: *„Lecția basmului Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte ar fi următoarea: moartea acordă adevărata dimensiune vieții umane, imprimând acesteia un sublim al existenței. Prin existența ritualizată, individul accede la adevărata nemurire, prin intermediul devenirii. Suprimarea morții ar deveni sinonimă*

cu suprimarea adevărului ontologic care constituie ființa umană”.

Sub pana măiastră a lui Adrian Erbiceanu, arhicunoscutul basm popular auzit cu aproape două veacuri în urmă de bucureșteanul Petre Ispirescu, a devenit, puternic personalizat, un poem tragic, mustind de cele mai neașteptate tâlcuri, despre destin, conflict între generații, revoltă împotriva condiției umane, ideal, rost al individului pe lume, căutarea a paradisului pierdut, sacrificiu uman, durere, precum la daci, de a nu fi nemuritor ca zeii, testare a limitelor insului în încleștarea cu forțele stihinice ale naturii, pace, solidaritate, curmare a războaielor, omenie, comunicare, dragoste, singurătatea și tristețea omului într-un univers cel mai adesea ostil și alienant, confruntare a binelui cu răul, evadare din increat și întoarcere în el după un periplu existențial misterios, dureros și spectaculos și, cu precădere, o meditație asupra timpului care nu iartă.

Poemul e scris alert, implicarea lirică fiind vizibilă și de bun augur: „*Punând capăt la poveste,/ Gândul, fremătând, ne duce/ Spre îndepărtări celeste,/ Unde altă stea străluce.../ Iar pe raza-i de lumină,/ Străjuind noaptea adâncă,/ Prințul mândru să revină,/ Trei zeițe-așteaptă încă!*”

Legătura dintre emițătorul (omniscient) de text și receptorii săi e frecvent controlată de cel dintâi: „*Să ne fie cu iertare!.../ Basmul altcum stă s-ateste!/ Rogu-vă aveți răbdare,/ Că-nainte mult mai este*”.

Rimele nu o dată ingenioase își au farmecul lor special: „*Când văzură cu nu-i cale/ Să-l rețină cu de-a sila,/ Soțioara - cuib de jale,/ Împietrită - plânsu-și-l-a,/ Că pe fruntea sa Pieirea/ Sta înscrisă ca-ntr-o carte - / Semn lăsat că Nemurirea-i/ Visul viselor deșarte!” Formulările gnomice învrăstează în chip plăcut discursul poetic. „Dar ulciorul gol nu merge/ De prea multe ori la apă*”.

Efortul poetului Adrian Erbiceanu de a transla un tip de discurs într-altul merită toate aplauzele și toată recunoștința.

Prefață la vol. ***Tinerețe fără bătrânețe***

Elena Buică

O meditație profundă despre viață și moarte - *Adrian Erbiceanu - Un nou volum: Tinerețe fără bătrânețe*

Am avut satisfacția să particip la lansarea volumului semnat de domnul Adrian Erbiceanu intitulat ***Tinerețe fără bătrânețe***.

Volumul este o transpunere în versuri a îndrăgitului basm popular ***Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte,*** publicat de Petre Ispirescu în urmă cu mai bine de 150 de ani, basm transfigurat într-un poem care ne invită la o profundă meditație asupra temelor fundamentale ale vieții.

Evenimentul a avut loc la Biblioteca Metropolitană din București, *Sala Mircea Eliade*, în data de 27 mai 2013, în prezența unui numeros public alcătuit din personalități ale lumii literare și admiratori ai cuvântului frumos așezat în pagină.

Cu o aleasă bucurie am participat la acest eveniment deoarece am avut o relație mai deosebită cu plămada acestui poem, la care am fost martoră în mai multe etape, datorită „micilor" indiscreții telefonice ale autorului.

De când mă știu, folclorul a constituit pentru mine o atracție neobișnuită, așa că i-am adresat poetului Adrian Erbiceanu un cuvânt de mulțumire că ne-a prilejuit întâlnirea cu una dintre comorile creației noastre populare.

Pentru că avalanșa informațiilor și tăvălugul tehnicii aduc prefaceri profunde în întreaga lume, desigur că nu va putea scăpa nici satul, cu zestrea lui din vechime, cu adevăratele sale comori, unice în lume, cum sunt călușarii mei teleormăneni,

care vor lua distanţă din ce în ce mai mare, împinse înapoi de marile prefaceri. Uităm din ce în ce mai des de existenţa întruchipată de satul străbun, de oamenii simpli care aparţin gliei cu tainele şi frumuseţile ei specifice, cu ,,cuminţenia pământului" românesc, ţăranii de la talpa ţării care mai poartă în ei adâncul strămoşesc, adevărul, lumina, pacea şi liniştea după voia Domnului.

Poetului Adrian Erbiceanu i-a intrat în suflet această operă populară, de o construcţie cu totul aparte, şi nu a mai lăsat-o să plece decât după ce a trecut-o prin alambicul creaţiei sale şi a reîmprospătat-o cu puternica forţă a recreerii într-un limbaj poetic autentic.

Îmbrăţişând valorile secular-româneşti ale basmului şi transpunându-l în poezie, autorul ne oferă reîntâlnirea cu bucuria curată a copilăriei, concomitent cu prelevarea substraturilor basmul, cu o maturitate spirituală care presupune o experienţă de viaţă pentru a putea pătrunde înţelesurile ei adânci, dimensiuni prinse în plasa vieţii altfel interceptate decât cele filtrate prin ochii unui copil.

Atât basmul popular, cât şi poemul poetului Adrian Erbiceanu, au mai multe motive epico-filozofice, motive străvechi, adevărate căutări menite să satisfacă nevoia de a pătrunde dincolo de limitele cunoaşterii.

Este un basm-meditaţie asupra condiţiei umane, despre destin, ideal, rostul omului pe pământ, despre căutarea fericirii şi a nemuririi, despre timpul care nu iartă pe nimeni căci: „*Nemurirea-i/ Visul viselor deşarte*", un adevăr absolut, care trece peste adevărul nostru intim, dar mai ales, poemul este o profundă meditaţie asupra scurgerii timpului pe care o percepem fiecare în mod diferit: „*ani-lumină/ În făptura unei clipe*", ori: „*Vremea trece... să revină/ Şi revine ca să treacă*"... sau: ,,*Vremea curge, cât e vreme ... / Numai noi, săracii, parcă / N-am avea de ce ne teme/ Când cu vreme ne încarcă*".

Poemul ne invită la introspecții, căci el privește dincolo de cuvinte, încercând să atingă starea cea înaltă, dar și pe cea de jos a adâncimilor insondabile, dincolo de hotarele știute și neștiute ale puterii de înțelegere a minții omenești.

El ne avertizează că viața și moartea nu pot exista decât împreună. Oricât ar fi de dureros, trebuie să acceptăm ideea că sublimul vieții îl dă moartea, că numai moartea este cea care dă sens vieții: *„Nu știu dacă-i loc a spune,/ Dar trecând Văii hotarul,/ Plânsetele, din genune,/ Răscoliră călindarul,/ Dându-i clar a înțelege/ – Precum zânelor măiestre –/ Că acolo unde-i lege/ Nu-i tocmeală, nici sechestre*."

Tulburătoarea temă a perceperii timpului, ne stârnește o profundă admirație pentru omul nostru simplu, temă pusă în discuție cu mult înainte ca marele fizician Albert Einstein să enunțe celebra teorie a relativității timpului.

La fel de tulburătoare și realizată cu deosebită artă este și cea a dorului pentru că el a făcut parte din zestrea noastră de suflet și a fost înstrăinat.

Cel puțin noi, cei plecați din țară, nu putem citi aceste stări sufletești fără să simțim o mare strângere de inimă sau chiar să păstrăm câte un strop de rouă în colțul ochilor cuprinși de „***Dorurile lumii toate****:/ Dor de mamă, dor de tată*”.

Bogăția de idei este pusă în valoare și de frumusețea versurilor în pur stil clasic, cu o deplină acuratețe a tehnicii poetice.

Poemul strălucește prin limbajul liric, prin ritmicitate și muzicalitate. În timpul lecturii ești însoțit, parcă, de o melodie psalmodică ce sugerează vechimea și rezistența la modele trecătoare.

Versurile par să se aștearnă singure pe hârtie, cu o mare ușurință sub presiunea unei stări de har. E o poezie care trăiește prin sine.

Versurile sunt bogate în sensuri, cu trimiteri spirituale și au fantastica putere de a pune pecete pe ființa omului aflat singur în fața marilor probleme ale lumii: *„Și, strunindu-și, iară, calul,/ Cu privirea-nnegurată,/ Pas cu pas, trecu portalul/ Țării lui de altădată,/ Neputând nicicum să creadă/ Ce-a rămas din fosta glie/ Țărm de vis și de baladă,/ Leagăn de copilărie!"*

La lansare s-au spus alese cuvinte de apreciere și la adresa remarcabilului critic literar Ion Roșioru pentru competența cu care a prezentat volumul în prefața care îl însoțește, talentatului pictor Adrian Popescu, pentru înălțimea la care s-a ridicat prin desenele care au ilustrat cartea și neobositei și inimoasei editoare, Elena Rodica Lupu, pentru ediția de lux a acestui volum.

Totul contribuie la o concluzie în final: cu siguranță, Istoria literaturii române care se va scrie în viitor, va avea câteva pagini de prezentare a creației poetului Adrian Erbiceanu în care poemul ***Tinerețe fără bătrânețe*** va ocupa un loc remarcabil și durabil.

Pulsul plin de viață al acestui poem ne îndreptățește să credem că totuși, pentru el s-ar putea să se împlinească preceptul care ne pare acum doar o iluzie – viață fără de moarte.

Confluențe literare, 28.07.2013

Mihai Miron

Tinerețe fără bătrânețe

În avanpremieră pentru Sărbătoarea Limbii Române de la 31 august, luni 27 mai a.c. la Biblioteca Municipală din București a fost lansat volumul de versuri ***Tinerețe fără bătrânețe*** al unui scriitor canadian de origine română.

Domnul Adrian Erbiceanu este membru fondator și președinte al *Asociației Scriitorilor de Limbă Română din Québec*, dar și Director executiv al Editurii de limbă română (ASLRQ) din Montréal. Domnia sa s-a născut pe 6 ianuarie 1941 în București. A absolvit Liceul Militar din Breaza și apoi Școala Militară de Ofițeri din Pitești. Ca filolog s-a pregătit mai târziu la Institutul Pedagogic din București urmând cursurile Facultății de Limbă și literatură română. A colaborat cu poezii și articole în revistele *Transilvania* din Sibiu, *Convorbiri Literare* din Iași, *Târnava* din Târgu-Mureș, *Bucovina Literară* din Suceava, *Sfera-Online*, *Gazeta de Transilvania* din Brașov, *Argeșul* din Pitești, *Atheneum* din Vancouver, *Intermundus Media, Agero* din Germania, *Poezia* din Iași, ca și la publicațiile românești din Montreal, acolo unde locuiește din 1979 până în prezent.

Adrian Erbiceanu a debutat relativ târziu, la 62 de ani, în 2003, la Editura Tribuna din Sibiu, cu volumul de versuri ***Confesiuni pentru două generații***, pe care de asemeni l-am prezentat la timpul respectiv. A mai publicat până astăzi încă 6 volume de scrieri poetice, dintre care cel mai recent, ***Tinerețe fără bătrânețe***, la editura bucureșteană Anamarol chiar la începutul acestui an. Este o povestire în versuri după basmul ***Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte,*** cules cu

mai bine de un secol și jumătate în urmă de Petre Ispirescu, de la... tatăl său, publicat prima oară în jurnal la 1862 și în volum 20 de ani mai târziu.

Avem de a face în această situaţie cu o poveste veche în haine noi, care respectă modelul scurt al versului popular, de 8 silabe de aceasta dată: ,,*Tot cătând, din fapt de sară, / Răspuns clar la întrebare, / Negurile înhămară / Stelele la Carul Mare – / Peste timp și peste lume / – Cât a fost și cât mai este – / Punte arcuind, anume, / Tâlcurilor din poveste*".

În creaţia folclorică nimeni nu-și asumă originalul, știm de pildă că George Coșbuc a regăsit în strigăturile de la hora satului Hordou, versuri de ale sale, ,,folclorizate" de fratele său.

Ne întâlnim acum cu un proces literar inversat: autorul preia o poveste cu formă oarecum fixă prin editare și difuzare mai ales sub formă de carte. Primul editor nu și-a asumat creaţia ci doar publicarea ei. Era o perioadă în care romantismul românesc se suprapunea în bună parte peste creaţia folclorică – adevăratul nostru clasicism.

Autorul de faţă, contemporan nouă, nu-și asumă nici el subiectul, ,,povestea", ci doar forma versificată pe care i-o dă. Trecerile din vers în proză și invers nu sunt deloc străine modelului popular, după cum nici ,,semnarea" versurilor: întâlnim procedeul mai ales în scrisorile de cătănie folclorizate apoi în cântece, alteori în strigături cu adresă și semnătură finală în vers, iar mai târziu în ,,caietele" de versuri culese sau compilate de ,,scriitorul" popular.

Domnul Erbiceanu, poet cu studii filologice de specialitate și operă poetică ce stă sub semnul lirismului autentic, dar și cu o reală chemare către epopee, mânuiește cu abilitate versul bine rimat, ritmurile ce se schimbă după nevoile de expresivitate, de la alexandrine la cel de esenţa folclorică – cum este cazul în opera de faţă.

Pentru că este sigur ca avem de a face cu o operă personală, o creație valoroasă, o rescriere cum spunea criticul Ion Roșioru.

Desigur că tuturor vă este cunoscut subiectul, toți v-ați bucurat de poveste în copilărie, sau mai târziu în citirea ei pentru copii și nepoți. De aceea nu vă voi spune nimic despre subiect, decât că el este tratat prin sublinierea valențelor tragice cu mijloace clasice apropiate autorului nostru și în alte volume ale sale.

Și ca să revin la formă, de data aceasta îmbrăcând un ,,fond" bine cunoscut și asumat, forma, deci, este plină de sensibilitate, de un lirism pur, profund românesc, ceea ce dovedește încă odată că emigrația nu reprezintă în niciun caz o rupere ci - poate, doar – o plecare cu multe întoarceri și mii de fire ce leagă ,,omul" de originea sa.

Tocmai de aceea, Adrian Erbiceanu este și rămâne în esență – român. Îmi susțin afirmația cu două citate din opera poetică a autorului nostru:

Scrisoare către cititor

,,Pe fiecare filă a cărții care-o scriu / Las sufletu-mi să cearnă tăcere și pustiu;/ In fiecare urmă, pe drumul ce-l străbat, / Se-așează praful vremii, precum un greu lăcat. / E-n toate-o-nlănțuire ce-ncerc să o dezleg / Când vremea se încoardă și mă cuprinde-ntreg / Și nu-mi dă nici răgazul nici mintea s-o adun / De parc-ar vrea să spună ce n-aș voi să spun."

Dedicația volumului actual: ,,*Fiilor și nepoților mei, / și, nu în cele din urmă, / limbii române*."

Volumul se bucură de o grafică excepțională semnată de sculptorul Adrian Popescu, dar și de o tipărire foarte bună din partea Editurii Anamarol.

După toate acestea, nu mai rămâne decât un lucru de făcut: citiți cartea!

Revista *Zeit*, nr. 53, Iulie 2013

Ștefan Dumitrescu

Un mare poet român, dl. Adrian Erbiceanu, se întoarce acasă, în literatura română

În bunătatea și dărnicia Sa, Domnul ne dăruiește surprize plăcute... O colegă de breaslă, scriitoarea Adriana Elena Răducan, ne-a trimis fotografii de la lansarea din Craiova a cărții ***Tinerețe fără bătrânețe***, a domnului Adrian Erbiceanu, președintele *Asociației Scriitorilor de Limbă Română din Quebec* (ASLRQ) – Canada. Apoi la rugămintea noastră, pentru că suntem foarte interesați de tot ce s-a scris și se scrie în legătură cu basmul ***Tinerețe fără de bătrânețe***, care, ca și balada și mitul ***Miorița***, este actul de naștere al neamului traco-dacoromân, ne trimite pe internet cartea domnului Adrian Erbiceanu, o carte aparent pentru copii, pentru că ea transpune în versuri basmul ***Tinerețe fără de bătrânețe și viață fără de moarte***, basm pe care îl cunoaștem din cărțile de școală, dar pe care, vai, nici până acum nu am reușit să-l descifrăm, să-i cunoaștem mesajul profund, „miezul epico-filozofic", care zace de milenii în ultimul nivel semantic al lui.

Cartea ne interesează pentru că motivul basmului ***Tinerețe fără de bătrânețe*** este unul dintre pilonii-memorie ai mitologiei neamului, una dintre lespezile mari din temelia culturii poporului daco-român, alături de mitul și de balada ***Mioriței***.

Amândouă aceste creații ale spiritualității daco-românești fiind culmi ale creației universale stau cu cinste alături de cele mai mari, mai profunde și strălucite creații ale umanității. Din

păcate n-am avut cărturari care să ne reveleze și să ne întărească acest adevăr, care ne face cinste înaintea tuturor popoarelor lumii, și care ar trebui să ne ridice în conștiința și în memoria noastră...

Adevărul acesta ar trebui să-i facă pe guvernanții noștri să nu ne umilească, să nu-și bată joc, să nu distrugă acest neam care vine de foarte de departe din istorie, și care este creatorul unei Mari Culturi. Și Țările mari ale istoriei contemporane ar trebui să ne respecte pentru aceasta, pentru că nici Franța și nici Anglia nu au dat asemenea capodopere ale creației umane, așa cum sunt ***Miorița***, basmul ***Tinerețe fără de bătrânețe***, sau poemul ***Luceafărul,*** al lui Eminescu.

Balada ***Miorița*** și basmul ***Tinerețe fără de bătrânețe*** ne-au fascinat și ne-au intrigat de când eram copil... Am citit ***Miorița*** și basmul ***Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte*** de sute de ori, impresionați până la lacrimi, sperând de fiecare dată că vom afla adevărul... Mult mai târziu, în anii facultății, citind studiul lui Mircea Eliade despre Mănăstirea Argeșului, în care Manole își zidește în trupul bisericii soția, am avut impresia că începem să înțelegem mesajul pe care-l poartă de mii de ani, în nivelul profund al corpului ei, balada ***Miorița***... Descoperirea lui Constantin Noica, precum că basmul ***Tinerețe fără de bătrânețe***... conține în structura sa informațională Ideea relativității, idee fundamentală care se regăsește și în poemul ***La steaua***, al lui Eminescu, ne-a întărit convingerea aceasta... Am stat ani întregi aplecați asupra acestor două mari capodopere ale creației umane, uimiți, fascinați, intrigați, încercând să ajungem la mesajul important, fundamental pe care îl conțin.

După cum se știe, la nașterea unui copil dacii plângeau, (pentru că el coborând în lumea de jos, avea să trăiască în *Valea Plângerii*, care era lumea noastră, pământeană, și cântau și jucau atunci când murea, pentru că pleca din *Valea Plângerii*

și se întorcea în lumea de sus, lumea *Tinereți fără bătrânețe și a vieții fără de moarte.*

Ei bine, credem noi, basmul ***Tinerețe fără de bătrânețe*** ne vorbește tocmai despre acest Eveniment, al nașterii copiilor rezultați din încrucișarea zeilor cu pământencele. Copilul care trebuie să se nască este un astfel de copil, care are cunoștința și memoria faptului că aparține unei alte lumi, unde oamenii sunt nemuritori (zeii) și că lumea noastră este o lume degradată, a suferinței și a neputinței, iar el refuză să se nască într-o asemenea lume. Avem, astfel, pentru prima dată în toată istoria umanității acest motiv epico-filozofic al refuzului Entității care vine dintr-o altă dimensiune, de a se naște. Acceptă, totuși, să se nască, doar după ce tatăl lui, Împăratul, îi promite **Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte**.

Pentru prima dată vedem așadar în literatura română și universală motivul ființei care pendulează între cele două lumi, care nu poate accepta și nu poate trăi în nici una din ele, motiv pe care îl întâlnim și în poemul ***Luceafărul***, al lui Eminescu, în care este vorba tot despre o ființă, ***Luceafărul***, care aparține lumii superioare, eterne, și care îndrăgostindu-se de o pământeancă, va dori să se întrupeze pe pământ. Gest fatal, căci va fi dezamăgit și atunci se va întoarce în lumea lui de sus, în care a dorit să ajungă Fiul de Împărat din basmul ***Tinerețe fără de bătrânețe***. **Luceafărul** este așadar o ființă tragică, nefericită, ca și Fiul de Împărat din basm, care pendulează între cele două lumi. El se va salva însă, spre deosebire de fiul de Împărat din basmul nostru, revenind în lumea lui de sus. De aceea spuneam noi că acest basm, ***Tinerețe fără de bătrânețe*** este una din marile Creații ale spiritului uman.

Și acum să revenim la cartea domnului Adrian Erbiceanu, pe care am citit-o, în format *pdf*, cu nesațiu și cu mare interes. Uimirea și bucuria au fost cu atât mai mari cu cât am descoperit unul din basmele cele mai frumoase și bine transpuse în versuri din literatura română...

Marele merit al autorului este însă în primul rând gestul reactualizării **Mitului**, al aducerii la suprafață al unui conținut important și vechi din substratul memoriei colective a neamului daco-român, al unor structuri informaționale care „vin" din profunzimea subconștientului colectiv al acestui popor.

De ce s-a apucat să versifice domnul Adrian Erbiceanu tocmai acest basm, tocmai acest motiv epico-filozofic, și nu altul? Din cauză că structuri ale subconștientului domnului Erbiceanu „și-au reamintit", s-au „trezit", și au „readus la suprafață" aceste conținuturi ancestrale, pe care toți credem că le avem în subconștientul nostru colectiv.

A existat o comunicare subterană, o rezonanță între conținuturi și structuri ale subconștientului colectiv al domnului Adrian Erbiceanu și informația mitică, abisală din memoria colectivă a acestui neam...

Este exact ceea ce a trăit, ceea ce s-a întâmplat cu dacismul la Eminescu, cu setea lui de a plonja în straturile adânci ale culturii dace, ale memoriei, ale universului cultural al poporului daco-român.

Reactualizarea, re-potențarea acestor conținuturi ancestrale mitice credem că sunt caracteristica geniului. Basmul acesta conține în corpusul său, în straturile profunde ale mesajului său informații extraordinare, motive epico-filozofice de mare importantă, care ar trebui descifrate, decodate, și transpuse în opere literare, aduse la suprafață, și puse în circulație. Iată de ce demersul domnului Adrian Erbiceanu este unul important în cultura română și trebuie privit și din această perspectivă.

O a doua mare bucurie pe care ne-o face dl Adrian Erbiceanu este când descoperim valoarea și frumusețea poemului, a basmului versificat ***Tinerețe fără de bătrânețe***. Dacă acest poem - care precizăm este transpunerea în versuri a

basmului ***Tinerețe fără de bătrânețe*** - așa cum l-a scris Adrian Erbiceanu, ar fi fost scris de George Coșbuc (poemul îți amintește, fără să copieze, ***Nunta Zamfirei***, sau basmul ***Călin, file de poveste*** de Mihai Eminescu) și ar face parte din opera lor, l-am aprecia cu toții ca fiind un poem foarte realizat, produs al talentului lui George Coșbuc sau Eminescu. Sau, altfel spus, basmul acesta versificat de domnul Adrian Erbiceanu este la fel de bun, de valoros ca și ***Nunta Zamfirei*** sau ca basmul în versuri al lui Eminescu.

Rămânem uimiți de talentul poetului Adrian Erbiceanu, de măiestria lui de a împerechea și de a potrivi cuvintele, de simțul ritmului, al curgerii imaginilor, de varietatea, de muzicalitatea și bogăția rimelor, de imaginea proaspătă a tușelor, de simțul limbii...Nu putem să spunem decât că domnul Adrian Erbiceanu este unul dintre poeții contemporani foarte talentați care a reușit să ridice în limba și literatura română o construcție literară care va dăinui...

Dar basmul ***Tinerețe fără de bătrânețe***, al domnului Adrian Erbiceanu, transpus într-un poem de o frumusețe rară, care emană perfecțiune, nu este numai o reactualizare și o versificare în limba română vorbită, a basmului și a motivului mitic al jertfei (căci fiul de Împărat se jertfește atunci când pleacă în căutarea **Tinereții fără de bătrânețe**) ci este și o interpretare a basmului, a motivelor străvechi, mitologice, pe care basmul le conține în corpusul său, pe care le-a conservat și le-a transportat prin istorie până la noi.

Dar despre aceasta în Cronica viitoare, când vom ilustra afirmațiile noastre cu citate din poem.

P I – fragmente -
Revista *Așii Români*, 1 iulie 2013

Ionel Popa
Un poem ontologic

Intertextualitatea este de două feluri corespunzătoare la două modalităţi de practicare: ca joc, simplă demonstraţie de dexteritate, şi rescriere în ideea unor scopuri înalte şi nobile. În al doilea caz procedeul literar al rescrierii presupune muncă migăloasă şi efort creativ.

Când Adrian Erbiceanu repovesteşte în versuri basmul românesc ***Tinereţe fără bătrâneţe şi viaţă fără de moarte,*** nu face numai rescriere, ci săvârşeşte şi un act de creaţie: Adrian Erbiceanu, ***Tinereţe fără bătrâneţe***, Ed. Anamarol, Bucureşti, 2013.

În ce constă partea creativă a poetului Adrian Erbiceanu?

În rescrierea basmului firul narativ este esenţializat, nu redus cum se mai întâmplă la alţii. Axul narativ rămâne drumul iniţiatic.

În acest basm românesc, mai mult ca în oricare altul, drumul nu este atât în spaţiu, cât în timp.

Noul coautor al basmului va pune accent tocmai pe acest aspect reuşind astfel să aducă în prim-plan potenţialul filosofic al basmului.

Autorul rescrierii nu se lasă prins în plăcerea descrierilor, el desfăşoară o meditaţie asupra timpului.

Scenariul epic are în filigranul său sigla timpului: Împăratul şi Împărăteasa au ajuns la bătrâneţe şi nu au urmaş; moştenitorul va veni pe cale magică datorită uncheşului dibaci în toate; prinţul refuză să se nască la soroc; pentru a se naşte părintele îi făgăduieşte *,,tinereţe fără bătrâneţe şi viaţă fără de moarte*”; feciorul creşte într-un an cât alţii în şapte; tânărul crai

își părăsește părinții care nu-i pot da ceea ce i-au promis și pleacă în lume, în căutarea nemuririi.

În noul text basmic anumite lexeme și sintagme care desemnează ideea de timp au o anumită frecvență. Lor li se adaugă formula mediană specifică basmului care împinge, duce înainte povestea: *„Să ne fie cu iertare! ... / Basmul altcum stă s-ateste! / Rogu-vă aveți răbdare, / Că-nainte mult mai este."*

Sunt respectate cele trei etape ale inițierii:

1. Trecând prin pădurea de sibile, prințul și calul său înaripat ajung pe tărâmul Gheonoaiei vegheat din cer de *„două luni în loc de una"*. Înfrântă în luptă, Gheonoaia se predă și-i oferă viteazului ca soție pe una din fiice și o parte din împărăție. Prințul nu se lasă captiv în acest spațiu apocaliptic, pleacă mai departe;

2. Fiul de împărat ajunge pe tărâmul Scorpiei, sora Gheonoaiei, mai malefică decât aceasta. Descrierea noului tărâm, este sumară, dar capabilă să sugereze caracterul ambiguu, de antegeneză și de sfârșit de lume. Scorpia învinsă se supune tânărului crai. Biruitor, el, și de data aceasta, este mărinimos, lasă pe cei doi monștri în viață. Prințul nu se lasă ispitit de promisiunile mărunte și trecătoare ale Scorpiei. Stăpânit de dorul după *„viața fără de moarte"* pleacă mai departe;

3. Pierzând socoteala zilelor și a nopților călărețul și calul ajung la pădurea animalelor sălbatice. Pe cer nu există nici soare, nici lună. E o noapte veșnică. Calul năzdrăvan cu călărețul în șa survolează cu super viteză pădurea, dar la aterizare este lovit un copac. Lovitura trezește din somn pădurea și animalele ei, amenințându-i. Imaginile de planetă moartă a ținuturilor străbătute cu viteză astronomică, bestiarul parcă sunt dintr-un scenariu SF. Dar, ca în poveste, apare zâna salvatoare. Aceasta liniștește stihiile trezite, iar pe prinț și pe calul său îi trece dincolo în palat (***Palat de nuntă și cavou*** – Ion Barbu).

Moment de răscruce pentru prinț. El a ieșit din timp: *,,Petrecând vreme uitată/ Într-atâta frumusețe,/ Fața lui înnobilată/ Scânteia de tinerețe,/ semn că timpul măsura/ Îi găsise...și...dovadă/ Că-n râvnita aventură/ Îi fuse dat să șadă.*"

Ieșind din timp, craiul cade sub puterea uitării. Zâna cea mică îi va fi soție. Prințul este liber să colinde în lung și în lat ținutul edenic având o singură interdicție: să nu calce în *Valea Plângerii*. Ispita există. Plecat la vânătoare, act inițiatic, prințul aleargă după un iepure, simbol complex străvechi, și astfel încalcă porunca. Din acel moment uitarea începe să-și piardă din putere și *,,dorurile toate/ Dor de mamă, dor de tată" pun stăpânire pe feciorul de împărat. Acesta ,,se topește pe picioare" de dor. Cele trei zâne știind că ,,Nemurirea-i/ Visul viselor deșarte*" îl eliberează fiind lăsat să le părăsească.

Începe partea a doua a aventurii basmice. Prințul și calul său năzdrăvan străbat *,,ani lumină/ În făptura unei clipe*" în sens invers drumul = timpul parcurs. În locul ținuturilor lunare de altădată întâlnesc oameni, sate și orașe minunate, pământuri pline de roade. Gheonoaia, Scorpia cu lumile lor au devenit... basme. În timp ce străbate noile ținuturi și stă de vorbă cu oamenii, Feciorul de împărat îmbătrânește devenind un moșneag gârbovit și îngândurat. Cu ultimele puteri ajunge în mijlocul unor ruine ce-i amintesc de casă, de părinți, de un timp ce a trecut. Coborând *,,gârliciul vechi*" intră într-o *,,hrubă rece*" unde găsește *,,un tron (ladă) bătut de vreme*" pe care îl deschide. Ce găsește moșneagul înăuntru? *,,Înăuntru ... mai ... nimic .../ Doar o voce slăbănoagă,/ Năzuind către lumină,/ Răscoli vecia-ntreagă/ Și o viață făr' de vină:// «Bine ai venit, copile,/ Împreună cu norocu-ți,/ Că de nu, nu aveam zile,/ Prăpădindu-mă în locu-ți.»/ Și-atingându-l cu o mână,/ Moartea, fără să clipească,/ Îl mută, pumn de țărână,/ În țărâna strămoșească.*"

Nu cred că greșesc când afirm că, în structurarea rescrierii basmului, Adrian Erbiceanu urmează modelul lui Ion Barbu din Riga Crypto și lapona Enigel: ,,introducere" în poveste; povestea; ,,ieșirea" din poveste.

În cele patru octave ale ,,introducerii" remarcăm prezența vocabulelor, sintagmelor și a imaginilor care alunecă de la concret spre abstract pentru a configura câmpul semantic al timpului. Vectorul lor este ieșirea din timp. În schimb, în cele patru octave ale ,,ieșirii" din poveste mișcarea este inversă, de la abstract spre concret, vectorul fiind spre reintrarea în timpul profan.

Ca reușite ale rescrierii basmului mai punctăm: mânuirea cu naturalețe și profesionalism a tot ceea ce înseamnă versificație clasică; echilibrul strofic între momentele epice; conviețuirea pașnică a limbajului popular (cu irizări regional-arhaice) cu cel neologic.

Inspirat, poetul activează tâlcurile moral-filosofice latente ale basmului, referitoare la destin, ideal, curaj, demnitate, omenie, împlinire ș.a. După cum spuneam, toată meditația are ca centru gravitațional timpul. În termeni mitico-poetici este vorba de ieșirea din increat și reîntoarcerea în increat.

În meditațiile poetului și în expresia lor lingvistico-poetică adie ecouri eminesciene. Remarca nu este un reproș, dimpotrivă, o subliniere a influenței catalitice a poetului național. Afinitatea acestor ecouri cu cititorul ne scutește de exemplificări.

Citirea poemului prin grila psihanalizei analitice a lui C. G. Jung nu are rost s-o dezvolt aici și acum, deoarece frumusețea și sensurile (arhetip, inconștient colectiv etc.) versurilor sunt ușor de perceput de cititor.

Marea învățătură a poveștii despre Feciorul de împărat pornit în căutarea nemuririi, frumos învăluită în versuri, este următoarea: omul este ființă tragică. Povestea, așa cum o deapănă poetul Adrian Erbiceanu, ilustrează limpede și simplu

una din dimensiunile condiției tragice a ființei umane: dacă-ți depășești limita ești pedepsit, dacă nu ți-o depășești nu ești om (cf Gabriel Liiceanu, *Tragicul. O Fenomenologie a Limitei și Depășirii* , 1975, p. 41).

Povestea se repetă la nesfârșit, fiecare putând să-i fim protagonist: ,,*Punând capăt la poveste,/ Gândul, fremătând, ne duce/ Spre îndepărtări celeste,/ Unde altă stea străluce…/ Iar pe raza-i de lumină,/ Străjuind noaptea adâncă,/ Prințul mândru să revină,/ Trei zeițe-așteaptă încă!*" Și, mereu va exista cineva care să asculte povestea: ,,*Ceasul dat la jumătate/ De tăriile oculte,/ Suflul nopții îl abate/ Peste cei ce stau s-asculte*."

În noua înfățișare dată de Adrian Erbiceanu, basmul poate fi citit ca alegorie a dorului poetului plecat în lume după mamă și tată, după casă.

Nu pot încheia fără să remarc ţinuta elegantă a volumului şi excepţionalele ilustraţii realizate de artistul Adrian Popescu.

Ilustraţiile acestuia pe cât de apropiate sunt de pictura populară pe sticlă, pe atât de subtile sunt în simbolistica personajelor şi a culorilor.

Mi-a rămas pe retină ilustraţia de la pagina 31: pe ,,*cămaşa platoşă*" a Feciorului de împărat se desenează un M (**moartea=timpul?!**) şi ultima ilustraţie (pagina 73) care înfăţişează ,,tronul" împodobit cu rozete cu spiţe, peste care se apleacă gârbovit şi îngândurat un moşneag.

Revista *Spații culturale*, nr. 30 / 2013, pag. 52-53

Ștefan Dumitrescu

Adrian Erbiceanu - *Tinerețe fără bătrânețe*

În vara aceasta am trăit cu adevărat o întâlnire mirabilă cu textul cărții domnului Adrian Erbiceanu, ***Tinerețe fără bătrânețe*** (povestire în versuri după basmul ***Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte***, de Petre Ispirescu) și cu autorul cărții, un creator cu vocația și cu instinctul descifrării straturilor profunde ale subconștientului colectiv al poporului daco-român.

Cartea ne-a interesat de la început, fascinat fiind încă din adolescență de studiul, de misterul acestui basm, cunoscând valoarea filozofică și antropologică a acestei opere, ***Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte***, una din marile creații ale spiritualității dacoromâne.

Cum într-o primă cronică, un studiu de fapt, dedicat cărții, ne-am ocupat de dimensiunea filozofică, ontologică a ei, în această a doua parte a cronicii ne vom ocupa cu precădere de dimensiunea ei literară, plastică.

Este de mirare cum acest basm a interesat atât de puțin literatura română, filozofia și pe filozofii români. Noica observă că **Ideea relativității timpului** (ideea centrală a **Teoriei relativității**, formulată în limbaj matematic de Einstein) o găsim în poezia ***La steaua***, dar o găsim, lucru uimitor, și în basmul ***Tinerețe fără de bătrânețe și viață fără de moarte***, cules de Petre Ispirescu.

Într-o revistă literară susțineam prin anii '70 teoria că basmul acesta vine de la daci, și mai de departe, de la pelasgi, și că el conține informații de mare valoare pe care încă nu putem să le decriptăm.

La teatrul *Țăndărică*, prin anii '8o, s-a montat o dramatizare a acestui basm, dar accentul cădea pe teatralitatea, pe spectaculosul basmului, fără să fie și o încercare de a pătrunde în structura informațională a mitului, așa cum face domnul Erbiceanu, rescriind basmul, îmbrăcându-l în haina poeziei, dându-i un plus de farmec. Lucrul acesta, descifrarea basmului într-un text literar, a filozofiei lui, căci mitul „în vechime", „la început", cum spune Mircea Eliade, era concepția filozofică despre lume și viață a oamenilor, am încercat să-l facem noi scriind un Basm - scenariu de teatru pentru copii, intitulat ***Fir de viață***, în care încercam să le sugerăm micilor spectatori și această viziune, ținând bineînțeles cont de capacitatea lor de înțelegere și de asimilare.

Ei bine, lucrul acesta îl face, cum spuneam, în cartea dumnealui (***Tinerețe fără bătrânețe***, povestire în versuri după un basm de Petre Ispirescu) Adrian Erbiceanu, scriitor român stabilit în Canada.

Și nu întâmplător. Ipoteza noastră, deja enunțată, este că subconștientul autorului a rezonat, a avut acces, deschidere către adâncimile și orizontul mitului, iar norocul lui a fost că Domnul l-a dăruit cu talent literar, cu aptitudinea de a da substanță, plasticitate și culoare cuvântului, de a face versul să cânte și să vibreze.

La noi Eminescu, dar și alți scriitori, a avut în mod covârșitor această deschidere către abisurile mitologice ale culturii daco-române, de aici „dacismul" lui Eminescu, setea lui de a plonja în universul mitologic al traco-dacilor.

De altfel observăm și la Erbiceanu intuiția, dar și dorința expresă de a prinde în versuri clare acea „sămânță epistemologică", acea informație-esență legată de timp și de **Teoria relativității**.

Iată cât de limpede este Ideea, așa cum o exprimă domnul Erbiceanu, în strofa pusă, desigur nu întâmplător la sfârșitul poemului, ca o concluzie și ca o deschidere care să ducă mai departe demersul cognitiv: *„Vămuind căi neștiute, / Timpu-i hărăzit să fie / Pentru unii – cinci minute, / Pentru alții – veșnicie!”*

Poemul, căci este un poem de mari dimensiuni care transpune în versuri basmul ***Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte***, creează veridic atmosfera de vremuri străvechi, învăluite în cețuri și în noapte, cuprinzând totul într-o imagine perspectivală plină de mister, ca și cum lumea ar fi văzută de undeva de sus *: „Noaptea-nvălui pământul /Cu pas rar ca de felină: / Strecură prin streșini vântul, / Stinse urma de lumină / Și-n caznă diluviană, / Din cotloane abisale, / Ridică spre slăvi, vicleană, / Umbrele Măriei-Sale. // Cu glas doar pe jumătate / – Însă, fără cinci minute, – / Vechea toacă prinse-a bate / Ritmuri din vechimi născute*”...

Parcă ne-am afla la începuturile genezei, când apele se despart de uscat. Legea este, pe parcursul derulării poemului, factorul divin care desparte faptele bune de cele rele, lumina de întuneric... Suntem în străvechime, în mitologie, când ielele intervin în curgerea vieții. Impresionantă este capacitatea poetului de a plasticiza pictural imaginile, creația lor fiind susținută, însuflețită de ritmul sacadat al povestitorului mitic: *„Ca pe aripi de furtună, / Jocul Ielele și-l poartă: / Morților le cer arvună, / Viilor – scrisele-n soartă. / Fapte bune, fapte rele – / Cine poate a-nțelege/ De ce-i vai, de ce e jele,/ De ce legea nu e Lege?!*”...

Și abia după ce este pregătită scena cosmică și mitică și timpul nebulos, apar personajele principale ale basmului, **Femeia** și **Bărbatul, Adam** și **Eva**, **Împăratul** și **Împărăteasa**, de data aceasta în spațiul terestru, dar într-o țară îndepărtată, și pe un tărâm de vis, ferice: *„Zice-se c-a fost odată, / – Că de nu, nu s-ar mai zice – / Într-o țară-ndepărtată, /*

Pe-un tărâm de vis, ferice, / Tineri, doi. Și pe moșie / – Însorită, norocoasă – / Împărat, el fu să fie, / Iară ea Împărătească."

Timpul în scurgerea lui ameţitoare, ca în poemul Luceafărul, este tărâmul și este universul în care se petrece scurgerea anilor (și personaj principal al poemului, deși rămâne mereu în plan secund).

Timpul este cel care se interpătrunde și devine dușmanul Împăratului și al Împărătesei, căci trecerea lui este resimțită, odată ce se văd condamnați a trece în lumea de dincolo fără să lase nici un urmaș: „*Și au prins a curge anii / Ca nisipul printre dește.../ Numai că, sub zodii stranii, / Omul soarta-și împlinește! / Chibzuit-au cu măsură, / Tălmăcind scrisele-n carte... / Dar... n-a fost, în bătătură, / De copii să aive parte*."

Domnul Adrian Erbiceanu are aptitudinea versificației, care curge asemenea unui pârâiaș limpede, încărcat de sonurile dulci ale limbii române. Poetul este atent și redă detalii care sunt deschideri către nivelul semantic mai profund, și care au o semnificație mai mare decât ne-am închipui.

De aceea poemul nu este numai un basm versificat, ci o deschidere către profunzimea basmului. Prin detaliile pe care le iluminează, poetul trimite la înțelesuri mult mai adânci. Cum să interpretăm apariția Unchiașului, care în basmul românesc semnifică tradiția, înțelepciunea populară? Dar faptul că el nu este crezut de Împărat și de împărătească? Nu cumva personajul trimite la existența în neolitic, în timpul mitic, a unor Cunoscători, a unor Clarvăzători a căror știință descifra viitorul? Și de ce Unchiașul-clarvăzător nu este crezut de Împărat?

Un răspuns ar fi acesta, pentru că ei aparţin unor planuri, unor „timpuri" diferite. Iată cât de limpede ne spune lucrul acesta poetul: „*Totuși, cum în basm se-ntâmplă, / Un unchiaș dibaci la toate, / Proptind mâna grea la tâmplă, / Le-a prezis, cu*

pietate: / „Ce vă mână e-o dorință / Pentr-un prunc... Dar, din născare, / Va aduce suferință, / Bucurii și întristare!”

Cuprinși de bucuria că vor avea un prunc, Împăratul și Împărăteasa – așa este psihologia umană, (ei aparțin planului terestru, de aceea ei au altă psihologie, logica lor ține de nivelul uman, de jos,) – se pun fericiți pe benchetuit și răspândesc veste în toată lumea: „*Însă cine să asculte / De-un unchiaș, bătrân cât veacul, / Când dorințele oculte / Își găsiră-n fine leacul? / Și, cuprinși de veselie, / S-au întors să ducă veste / La întreaga-mpărăție / Și de-acolo... până peste.*”

Iată că vine și fericitul moment când Împărătească rămâne însărcinată, și când pruncul nu dă semne că vrea să se nască. Scena este antologică, refăcând atmosfera de basm a lumii, cu personaje de un comic plin de naturalețe țărănească. Parcă-i vedem în fața ochilor pe bătrânii sfetnici: „*Firul prins să se deșire / Fete-i rotunji mijlocul... / Vracii-n tainică unire / Au decis că e sorocul. // Dar văzând ei că băietul / Nu da semne să se nască, / Încheiară zaiafetul / De la Curtea-mpărătească, / Și, buluc, cu mic cu mare, / Forfotind în pragul porții / Se rugau fără-ncetare / Năzuind să schimbe sorții!*”

Marea reușită a autorului este că redă admirabil, într-un mod epic și teatral, scenele filmului (căci poemul poate fi privit ca un film învăluit în aburii legendei) pe care le colorează cu expresii vechi, neaoșe, caracteristice timpurilor medievale: „*Îți dăm ce-i mai bun pe lume: / Pe Sânziana, de soție; / Sfetnici drepți, să te îndrume, / Și întreaga-mpărăție, / Numai, naște-te, odată!... /Timpul nu-i făcut să ierte!*”... / *Pustiit, învinsul tată, / Prinse lacrimi să deșerte. // Vanități!... Dar când să-ncheie, / – Făr’a ști de poartă vină, – / Din adâncu-io idee / Fulgeră, stârnind lumină: „Taci, și îți promit să fie / Darul nostru scris în carte: / Tinerețe pe vecie, / Cum și viață fără moarte!*”

Nu poți să nu te amuzi citind strofele de mai sus, imaginându-ți-i pe sfetnici, întreaga Împărăție, care pe lângă pântecele Împărătesei se roagă de prinț să se nască.

Întrebarea este, de unde știau sfetnicii de Ideea aceasta, a tinereții fără de bătrânețe?

Cum de le-a venit în minte ideea aceasta? O știau pentru că o aveau în subconștientul lor, odată ce erau cu toții veniți din lumea de sus, și acum și-o reamintesc, (potrivit ***Teoriei reamintirii***, a lui Platon) dintr-o viață anterioară, din lumea ideilor, din care se pare că venim.

La auzul promisiunii făcute, de ,,tinerețe fără de bătrânețe", fiul acceptă să se nască. Spre deosebire de părinții lui, de sfetnici, de pământeni, care „au uitat" Ideea aceasta, Fiul vine cu ea, în lume.

Împăratul îi pune dascăli filozofi, iar copilul creștea ca în basme, cât alții în șapte ani. Și cu toate acestea, cu toată învățătura, cu toate promisiunile care i se fac și bunătățile acestei lumi care i se dau, între el și lumea terestră este o incompatibilitate care ține de esență lui. Pe el nu-l satisface Învățătura lumească. La el memoria „lumii de sus" este vie.

El este de fapt un „nemuritor" care ajuns în lumea aceasta, fiind amenințat de lumea trecătoare, stricabilă, în care trăiește, îmbolnăvită de moarte, vrea să se reîntoarcă în lumea de sus: *„Fiule, Făgăduiala-i / Geamănă cu Ghinionul! / Îs bătrân, mă-ncearcă boala! / Ție îți rămâne tronul! / Aprig încercat de soarte, / Vrui să-ți fac o bucurie, / Dar de viață fără moarte, / Nu e pământean să știe! // - De greșesc, tată, mă iartă: / Vorba ta îmi este lege, / Dar făgăduiala dată, / Nu-i putere s-o dezlege*"... În această cheie filozofică trebuie citit tot poemul de la început până la sfârșit, subsolul lui semantic fiind unul filozofic și antropologic. Se întâlnesc aici două calități ale autorului, comunicarea, empatia subconștientului lui cu memoria colectivă a poporului daco-român (pe care o conține basmul, așa cum ne-a venit el de la pelasgi și de la daci, povestit din gură în gură) și talentul lui de poet, căci poemul este unul bine construit, scris cu acribie, pictat cu iglița, cum

se spune, versurile au ritm și rimă, sunt sprintene, împănate cu arhaisme și cu expresii neaoșe care țin de frumusețea limbii române, de poeticul ei, ca la Creangă, (de poesis), de conținutul filozofic, de farmecul epicului, ca în strofele: *„Vânturile, defrânate, / Își dezlănțuiră jocul; / Prinși între fatalitate / Și noroc (bată-i norocul!) / Strânși în brațele ei hoațe, / Nu tu șansă de izbavă, / Nu tu fir, să se agațe! / Noaptea-i înghiți hulpavă. // Istoviți peste măsură, / Când se domoli furtuna, / Printre nori, pe cer văzură / Două luni, în loc de una. / Zise calul, dând s-adaste, / Cu copita în țărână: / - Pe tărâmurile aste, / Gheonoaia e stăpână.*"

Muzicalitatea versurilor, susținută de energia sprințară a ritmului (seamănă cu valurile unui pârâu jucând peste pietre) care se topește în grandoarea peisajului și în cosmologia spectaculoasă, constituite o dimensiune impresionantă a poemului.

Nu putem să nu subliniem bogăția de mijloace poetice, de la comparație și metaforă, la parabola cu semnificație filozofică și pedagogică. Ca și tușa caldă de acuarelă îmbinată cu grotescul întunecat, capabil să emoționeze și să înspăimânte.

Fabulosul vine să întregească și să aducă mai aproape de noi acea atmosferă mitică și terifiantă, pe care basmele noastre aproape că au pierdut-o : *„De prăpăd și fierbințeală / N-aveai loc să pui piciorul: /Aerul duhnea a smoală, / Însetat era izvorul... / - Făt-Frumos, în șa te ține:/ Scorpiei nu-i știu pereche – / Gheonoaia, pentru tine, /A fost floare la ureche ! // Și... abia, acestea... spuse – / Crunt, un urlet sparse crugul... / Singur, calul pricepuse / Care este vicleșugul: / Vărsând ură, foc și pară, / Zgripțuroaica cea bătrână, / Năzuind să-i țină-n gheară, / Călărea... pe vânt stăpână*".

Foarte impresionat, și bine redat, bine construit ca versificație și teatralitate este finalul basmului. Acel amestec de înțelepciune, de meditație asupra vieții și a morții, acea lumină a deșertăciunii care plutește peste lumea aceasta, mirosul de

putred şi de suferinţă mută, toate proiectate pe fondul albastru întunecat al timpului şi al universului sunt redate admirabil de poet: *„Revenit pe locu-n care / Scorpia-şi avea moşia, / Văzu sate-nfloritoare / Şi păduri umbrind câmpia, / Şi-ntrebându-i, ba pe unii, / Ba pe alţii, ce-s acestea, / Îl priveau miraţi, căci bunii / Din străbuni ştiau povestea... //„Mai alaltăieri pe-aice / Am trecut, deci nu se poate / Din nimic să se ridice / O asemenea cetate", / Le spunea, cuprins de teamă, / Când râdeau de cele zise, / Fără a băga de seamă / Părul, barba că-i albise*!"

Lecturând de mai multe ori basmul în versuri al domnului Adrian Erbiceanu, care cu fiecare nouă lectură îşi dezvăluie noi frumuseţi, îţi dai seama că realizarea lui este o reuşită şi că el îmbogăţeşte şi poezia şi cultura română.

Dar mai ales are meritul de a aduce în atenţia omului de cultură român valoarea spirituală şi filozofică a acestui basm pe care ni-l apropie şi pe care încearcă să-l ilumineze de sensurile lui.

Ar fi putut să eşueze pentru că recrearea celui mai important basm, a unei dintre cele mai mari creaţii a poporului daco-român (alături de ***Mioriţa*** şi de poemul ***Luceafărul*** al lui Mihai Eminescu, cu care dezbate teme comune, basmul acesta este una dintre marile creaţii ale culturii universale) şi îmbrăcarea lui în straiele versului, ale poeziei româneşti este un lucru foarte greu, şi cere multă gândire şi măiestrie. Nu s-a întâmplat lucrul acesta. Dimpotrivă, datorită talentului său, redării frumuseţii neaoşe a limbii române (poetul este un fin cunoscător al expresiilor vechi, pitoreşti, care dau suculenţă şi farmec limbii) basmul în versuri al dlui Erbiceanu este o operă care îşi cere drepturile ei în cultura română.

Revista *Spaţii culturale*, nr. 31 / 2013 –
Adrian Erbiceanu- Tinereţe fără bătrâneţe - Povestire în versuri după basmul ***Tinereţe fără bătrâneţe şi viaţă fără de moarte*** de Petre Ispirescu. (***P II – fragmente***)

Nicu Vintilă

,,A doua tinerețe a unui basm",
Adrian Erbiceanu - Tinerețe fără bătrânețe

În organizarea Consiliului Județean Dolj și a Bibliotecii Județene Aristia și Alexandru Aman din Craiova, în ziua de 14 iunie 2013 a avut loc o frumoasă festivitate de primire cu ocazia vizitei la Craiova a distinsului oaspete, poetul Adrian Erbiceanu, președinte al *Asociației Scriitorilor de Limba Română* din Québec – Canada.

Cu acest prilej, domnia sa a lansat cartea de poezie ***Tinerețe fără bătrânețe***, o transpunere în versuri meșteșugit alcătuite, a cunoscutului basm al lui Petre Ispirescu, carte apărută într-o prezentare grafică de excepție, la editura Anamarol din București, în anul 2013.

Sala Nicolae Romanescu a susnumitei biblioteci a fost neîncăpătoare pentru iubitorii de poezie din urbea olteană, majoritatea fiind alcătuită din tineri.

Au vorbit despre personalitatea autorului și despre cartea sa de poezie, cunoscute personalități ale scrisului și culturii naționale și locale dintre care amintim: dna Mihaela Albu, prof. univ. dr. la Facultatea de Litere din Craiova cu stagii la New York, în SUA și Canada, membră a *Uniunii Scriitorilor din România* și *a Asociației Carmina Balcanica* și redactor șef al revistei *Carmina Balcanica*, care a deschis seria de vorbitori. Dl Dan Anghelescu, prof. univ. dr. al Facultății de Litere din București, membru al *Uniunii Scriitorilor din România și al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România*, președinte al *Asociației Carmina Balcanica* și director al revistei *Carmina Balcanica*. Dna Gabriela Rusu Păsărin, prof. univ. dr. la

Facultatea de Litere din Craiova, redactor responsabil la *Radio Oltenia* din Craiova, care a realizat și un interviu radio, difuzat cu poetul Adrian Erbiceanu. Dna Maria Tronea, cunoscută profesoară și colaboratoare la mai multe reviste literare din Craiova. Prof. univ. dr. Nicu Vintilă – Sigibida, avocat, autor a numeroase cărți de literatură și de specialitate juridică, membru al *Ligii Scriitorilor Români*, al *Cenaclului Epigramiștilor Olteni* și al *Asociației Scriitorilor de Limba Română* din Québec, Canada.

Fiecare din cei care au conferențiat au avut frumoase cuvinte de apreciere față de arta poetică a autorului, în general, și despre ultima creație în versuri a basmului ***Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte*** al lui Petre Ispirescu, apreciind că pentru Craiova a fost un eveniment deosebit și o onoare să-l aibă ca oaspete pe un poet de talia lui Adrian Erbiceanu cunoscut atât în țară cât și în alte țări ale lumii.

În final, autorul a vorbit despre geneza acestei cărți, despre faptul că ideea l-a ținut într-un interes crescând încă din copilărie și că a considerat necesar să aducă în atenția cititorului faptul că acest basm nu este neapărat pentru copii, cum de altfel s-a considerat mulți ani, ci că este, de fapt, o creație cultă cu ascunse conotații ontologice și gnoseologice iar în unele pasaje interferând cu zona crepusculară, cu irealul pe care noi nu-l percepem, dar care există.

Toate aceste aspecte prezentate, și pe care oricare dintre cititori le poate descoperi lecturând scrierea lui Adrian Erbiceanu, au condus la aprecierea că se află în prezența unei creații literare de excepție.

Seria vorbitorilor a fost intercalată de două adolescente de la Școala nr. 12 care au interpretat muzică folk acompaniate la chitară iar moderatoarea acestei reuniuni a fost dna profesoară Adriana Răducan, de la același gimnaziu, căreia îi revine meritul organizării acestei reușite seri de poezie.

Voi încerca să fac o radiografiere a cărţii lui Adrian Erbiceanu, care a ridicat basmul lui Petre Ispirescu de la nivelul de creaţie orală, populară, folclorică, la nivelul de creaţie cultă. Deşi de formaţie cazonă, luând în consideraţie pregătirea sa de specialitate militară, precum şi viaţa petrecută în orfelinat în perioada copilăriei, versurile sale nu au asprimea la care ne-am fi putut aştepta ci au o sensibilitate şi o încărcătură epică profundă.

Întrebarea pe care trebuie s-o punem şi azi, pentru acei care stăruie în anume erori: scrierile lui Petre Ispirescu, basmele cel puţin, sunt oare folclor şi au valoare ca atare sau sunt scrieri literare?

Putem răspunde dinainte: Petre Ispirescu este în acelaşi timp şi prozator şi numai cititorul de mare rafinament artistic îl gustă cum se cuvine.

Un foarte merituos orientalist francez, Jean Boutiere, s-a străduit să descopere tipurile tuturor basmelor, luând ca punct de plecare clasificarea pe cicluri propusă de Lazăr Şăineanu, considerând că basmul lui Ispirescu este un tablou antropologic şi etnografic desăvârşit deoarece folclorul nu uzează de atâta culoare locală şi minuţiozitate realistică.

Toate aceste aspecte l-au determinat şi l-au inspirat pe Adrian Erbiceanu să recompună, în versuri, un basm care se deosebeşte profund de restul basmelor populare şi care se termină neobişnuit prin moartea eroului, în opoziţie cu triumful tradiţional al binelui asupra răului.

Pentru a pune în evidenţă printr-un procedeu nemaiîntâlnit până acum – versuri – elementul particular şi oral al basmului care dă viaţă unor scheme, Adrian Erbiceanu încearcă să ne demonstreze realismul basmului pe care îl ridică la stadiul de creaţie cultică, făcându-ne pe noi să înlocuim cuvântul schemă cu „simbol fantastic”.

Acest simbol creat de autorul versurilor cuprinde în sine o observaţie milenară, fiind dinainte constituit.

Lazăr Șăineanu a împărțit basmele pe cicluri și a clasificat ***Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte*** în ciclul faptelor excepționale, a faptelor fantastice.

Măiestria lui Adrian Erbiceanu constă în faptul că nu se abate de la șirul epic al basmului, păstrând intactă substanța sa, dar prezentată în formă cultă, în versuri, dă o cu totul altă conotație substratului fantastic al basmului, făcându-l credibil și inteligibil pentru oricine citește poemul.

În general, la basme întâlnim ideea stereotipiei narative, chiar ipoteza că un basm se alcătuiește din câteva situații – șabloane, un fel de elemente prefabricate, scutind pe narator de efortul invenției. Bineînțeles că șabloanele se desfășoară urmărind un țel final, cum s-ar zice, o idee morală.

În cazul de față, tema este atipică pentru basm, lupta nu se dă între forțele binelui și cele malefice, ci relevă dreptul înnăscut al omului la fericire și refuzul de a accepta o viață banală, mărginită între limitele umanului.

Formula general valabilă pentru a intra în lumea fantasticului este cea care începe cu „a fost odată ca niciodată” completată cu expresii care pun în situații nefirești realitățile umane, ale regnului animal sau vegetal.

Nici măcar Petre Ispirescu nu s-a putut abate de la această schemă deoarece ar fi scăzut mult din valoarea basmului său și de aceea folosește ca introducere: ,,*a fost odată ca niciodată, că de n-ar fi, nu s-ar povesti; de când făcea plopșorul pere și răchita micșunele; de când se băteau urșii în coade*”... etc.

Adrian Erbiceanu, folosind poezia cu tot ce ține de ea de la rimă la conținut, își începe basmul cu: ,,*Zice-se c-a fost odată, / - Că de nu, nu s-ar mai zice - / Într-o țară-ndepărtată, / Pe-un tărâm de vis, ferice, / Tineri, doi. Și pe moșie / - Însorită norocoasă / - Împărat el fu să fie, / Iară ea împărătească. ”*

Trecând de introducere, Petre Ispirescu ne conduce în obiectul basmului, punându-ne în temă că cei doi, împărat și

împărătească, deşi tineri, nu puteau avea copii, apelând la toate metodele, umblând şi pe la vraci sau filozofi, ca să caute la stele şi să le ghicească dacă vor avea sau nu urmaşi.

Adrian Erbiceanu descrie această stare de fapt prin versurile: *,,Şi au prins a curge anii / Ca nisipul printre deşte... / Numai că, sub zodii stranii, / Omul soarta-şi împlineşte! / Chibzuit-au cu măsură, / Tălmăcind scrisele-n carte... / Dar n-a fost în bătătură, / De copii să aive parte."*

În basm Ispirescu ne încunoştinţează, prin procedeul folcloric bine cunoscut, că cei doi au aflat despre existenţa în împărăţia lor a unui unchiaş dibaci pe care l-au consultat şi care i-a prevenit că vor putea avea copil dar nu vor avea parte de el fiind hărăzit să-şi caute singur adevărata lui fericire.

Prin procedeul poetic propriu, Erbiceanu redă episodul respectiv prin versurile: *,,Totuşi, cum în basm se-ntâmplă, / Un unchiaş dibaci la toate, / Proptind mâna grea la tâmplă, / Le-a prezis cu pietate: / „Ce vă mână e-o dorinţă, / Pentr-un prunc... Dar din născare, / Va aduce suferinţă, / Bucurii şi întristare!"*

Bucuroşi că vor avea un copil, împăratul şi împărăteasa au luat leacurile de la unchiaş şi s-au întors veseli la curte, urmând ca împărăteasa să poarte sarcina mult dorită până la vremea hărăzită, bucurie împărtăşită de tot norodul împărăţiei.

Episodul respectiv este narat de Adrian Erbiceanu astfel: *,,Însă cine să asculte, / De-un unchiaş, bătrân cât veacul, / Când dorinţele oculte, / Îşi găsiră-n fine leacul? / Şi cuprinşi de veselie, / S-au întors să ducă veste, / La întreaga-mpărăţie, / Şi de-acolo. până peste... // Vremea curge, cât e vreme... / Numai noi, săracii, parcă, / N-am avea de ce ne teme, / Când cu vreme ne încarcă... / Firul prins să se deşire, / Fete-i rotunji mijlocul. / Vracii-n tainică unire / Au decis că e sorocul."*

De aici spusele bătrânului vraci încep să se adeverească şi bucuria încercată, fără rezerve, de cei doi - împărat şi împărătească - tinde să capete umbre de amărăciune întrucât, deşi ajuns la sorocul de a se naşte, fiul de împărat se

împotrivește, forțându-l pe tatăl său să-i promită multe și neasemuite daruri, însă copilul nu acceptă nimic decât atunci când împăratul îi făgăduiește că-i va da *,,tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte*", lucru imposibil de realizat dar promis de Împărat ca o soluție salvatoare pentru a-l face pe fecior să vină în lumea pământeană, acolo unde va crește așa cum cresc toți feciorii de împărați, într-o zi cât alții în trei, ș.a.m.d.

Adrian Erbiceanu deșiră în continuare firul basmului: *,,Dar văzând ei că băietul / Nu da semne să se nască, / Încheiară zaiafetul / De la Curtea-mpărătească, / Și, buluc, cu mic cu mare, / Forfotind în pragul porții / Se rugau fără-ncetare / Năzuind să schimbe sorții! // ,,Îți dăm ce-i mai bun pe lume: / Pe Sânziana, de soție, / Sfetnici drepți să te îndrume, / Și întreaga-mpărăție, / Numai naște-te odată!...Timpul nu-i făcut să ierte! "... Pustiit, învinsul tată, / Prinse lacrimi să deșerte. // Vanități!.. Dar când să-ncheie, / - Făr`a ști de poartă vină,- / Din adâncu-i o idee / Fulgeră, stârnind lumină: / ,,Taci, și îți promit să fie / Darul nostru scris în carte: /Tinerețe pe vecie, / Cum și viață fără moarte!"*

De aici epopeea fiului de împărat începe să curgă cu tot arsenalul cunoscut din basm. Ajuns la vârsta de 15 ani pretinde de la tatăl său să-și țină făgăduiala. Cererea îi uluiește pe toți și deși i se explică faptul că această promisiune nu este posibil de îndeplinit, arătându-i-se că mai bine ar accepta să preia conducerea împărăției cu toate avantajele spirituale și materiale demne de un tânăr împărat, Fiul nu acceptă.

În cele din urmă, primind încuviințarea tatălui său, se pregătește de plecare în lumea largă, alegându-și, ca în basme, un cal năzdrăvan ce trăia retras și slăbănog, pe care îl hrănește cu orz fiert în lapte, nu cu jăratec cum se întâmplă în celelalte basme, iar ce se va întâmpla pe parcursul basmului ține de domeniul fantasticului. Calul năzdrăvan îi va fi sfetnic bun, îl

va ajuta să învingă toate obstacolele și să biruie ghionoaiele vrăjmașe.

Și Homer ne oferă exemple de asemenea cai în ***Iliada***, unde caii lui Ahile aveau astfel de daruri: *„Și caii lui Ahile care proroceau, Negreșit că au fost, de vreme ce-l trăgeau*."

Trebuie să avem în vedere chestiunea semnificației magice a calului la popoarele primitive unde, de obicei, calul lua un aspect mizerabil ca să se ascundă. În fond, calul năzdrăvan este, sub o latură, un aparat de zbor, și în ***O mie și una de nopți,*** un indian arată regelui Persiei un cal artificial ce zboară la atingerea unei manivele. Aparatul a trecut sub numele de *„el famoso caballo Clavileno*" în ***Don Quijotte*** al lui Cervantes și putem afirma că, atunci când e nevoie, calul năzdrăvan are două viteze: ca vântul și ca gândul.

Revenind la basmul lui Adrian Erbiceanu, pentru că am fi îndreptățiți să-l atribuim acestuia după ce l-a recreat în versuri, desfășurarea evenimentelor este descrisă astfel: *„Fiule, Făgăduiala-i / Geamănă cu Ghinionul! / Îs bătrân, mă-ncearcă boala! / Ție îți rămâne tronul! / Aprig încercat de soarte, / Vrui să-ți fac o bucurie, / Dar de viață fără moarte, / Nu e pământean să știe! //- De greșesc, tată, mă iartă: / Vorba ta îmi este lege, / Dar făgăduiala dată, / Nu-i putere s-o dezlege... / Când văzu cât e de dornic / Să-și împlinească visul, / Împăratul către Vornic, / Făcu semn să-i dea Zapisul. // -Ia copile!... Ia cu tine / Și-un cal brav și arme bune! / Că prin cele zări străine / Nu e loc de iertăciune! / Îndârjit plecă feciorul / Cal să-și afle pe măsură, / Tocmai bun de plinit dorul / Într-a vieții aventură. // Dându-i hergheliei roată / Nu găsi un cal în stare, / Prins de greabăn, tras de coadă, / Să rămână în picioare. / Istovit, decis să plece / Doar cu vântul în desagă, / Ochii lui, în hruba rece, / Se opriră pe-o mârțoagă. // Puteți crede toate-aceste! / Că-i minune, poate spuneți! / Răpciugosul din poveste, / Nu era ce presupuneți. / Renăscut (de cum zărise, / Cine-anume va să-l mâne), / Se propti în prag și zise: „Ce îmi poruncești, stăpâne?"*

Cu un asemenea tovarăș de drum, Făt-Frumos al nostru, purcede la împlinirea visului său, biruind, rând pe rând, toate obstacolele întâlnite, reușind să-și împlinească voia de a avea tinereţe fără bătrâneţe și viaţă fără de moarte.

Ar fi fost prea frumos ca basmul să se încheie aici, fără acel deznodământ specific poveștilor, când încercările vieţii duc la umbrirea fericirii eroului, așa cum se întâmplă și aici când Făt-Frumos ajunge în *Valea Plângerii* de unde îl cuprinde dorul de casă și este nevoit să renunţe la starea lui eternă de fericire numai și numai să se întoarcă pentru a-și vedea părinţii și împărăția. La fel ca la naștere, este rugat de soața sa și de cele două cumnate să nu se întoarcă acasă pentru că va pieri, pentru că va pierde ceea ce obținuse cu atâta greutate.

Hotărât cum îl știm, Făt-Frumos se întoarce pe același drum pe care pornise în căutarea tinereţii fără bătrâneţe. Dar nu mai întâlnește nimic cunoscut, ba chiar este luat în derâdere când întreabă de Gheonoaie, de Scorpie, și de părinţii săi. Ajuns acasă nu mai găsește decât ruine și într-un colţ subteran un cufăr pe care-l deschide și unde moartea, care era ea însăși aproape moartă, așteptându-l, îi dă o palmă și-l preface în ţărână spunându-i: ,,*Bine ai venit, că de mai întârziai, și eu mă prăpădeam.*”

Iată cum își încheie Erbiceanu basmul: ,,*Rătăcit printre ruine, / Stăruind să-și amintească / Zilele de viață pline / Și iubirea părintească, / După-o lungă căutare, / Regăsi din cele vrute, / Doar gârliciul vechi - intrare / Către pivnițele mute. // Dibuind, când într-o parte, / Când în alta, pe-ndelete, / Încurcat prin oale sparte / Și înscrisuri cu pecete, / Din rărunchi porni a geme / Un bătrân, ce se petrece, / Spre un tron bătut de vreme, / Într-un colţ de hrubă rece. // Ca o umbră, ce desfide / Îndoielile și frica, / Prinse tronul a-l deschide... / Înăuntru... mai... nimica... / Doar o voce slăbănoagă, / Năzuind către lumină, / Răscoli vecia-ntreagă / Și o viață făr`de vină: // ,,Bine ai venit,*

copile, / Împreună cu norocu-ți, / Că de nu, nu aveam zile, / Prăpădindu-mă în locu-ți". / Și-atingându-l cu o mână, / Moartea, fără să clipească, / Îl mută, pumn de țărână, / În țărâna strămoșească. //... Punând capăt la poveste, / Gândul, fremătând, ne duce / Spre îndepărtări celeste, / Unde altă stea străluce... / Iar pe raza-i de lumină, / Străjuind noaptea adâncă, / Prințul mândru să revină, / Trei zeițe-așteaptă încă! //... Ceasul, dat la jumătate / De tăriile oculte, / Suflul nopții îl abate / Peste cei ce stau s-asculte, / Urmei să nu-i lase urme / Și nici semn c-a fost odată" / Un flăcău născut să curme / O poveste-adevărată. // Ca pe aripi de furtună, / Jocul, Ielele și-l poartă, / Nelăsând a ști cum sună / Juruirea prinsă-n soartă / Și nicicum, de-i cu putință, / A pătrunde și-nțelege / De ce timpul e sentință / De la vulg până la rege... // Totuși, cum în basm sentâmplă,/ Un unchiaș bătrân cât Veacul,/ Bătând toaca vremii-n tâmplă, / Izvodește Zodiacul: / ,,Vămuind căi neștiute, / Timpu-i hărăzit să fie,/ Pentru unii - cinci minte, / Pentru alții - veșnicie!".

Meritul incontestabil al lui Adrian Erbiceanu constă în aranjarea versurilor ca un râu care curge şi te duce pe firul basmului, încântat de uşurinţa lecturării poveştii, făcându-te să nu întrerupi naraţiunea de teama să nu îţi scape ce urmează şi ce este mai interesant.

Talentul său poetic dă măsura poziţiei sale în lumea literară din ţară şi din Canada, lăsând literaturii române un basm cu totul şi cu totul inedit, deschizând drumuri pentru cei ce vor urma după el.

Realismul rezultat din cultivarea detaliului şi din punerea în evidenţă a unei individualităţi stilistice nu aparţine la Erbiceanu oralităţii sau scrisului în versuri, ci artei sale de scriitor, de poet.

Întâi, Erbiceanu fixează odată pentru totdeauna textul poetic, făcând imposibilă o altă ediţie improvizată.

Totul e așa de meticulos studiat într-o versiune definitivă, încât din acest punct de vedere, basmul a ieşit din circuitul folcloric şi a devenit opera lui Erbiceanu.

O schimbare oricât de mică a construcţiei dăunează întregului și n-am mai avea de a face cu un basm de Erbiceanu traductibil și legibil, oriunde și oricând.

Evident, o culoare personalizată „**a la Erbiceanu**" constă mai ales în acele manifestări etnografice, în care limbajul își are partea sa de originalitate, neglijabilă în oricare alt basm curat folcloric, ceea ce nu este cazul în opera cultă prezentă.

Conținutistic, povestea Fătului-Frumos, fiu de împărat, dornic să-și caute tinerețea veșnică și nemurirea, se petrece într-un spațiu geografic și sociologic convențional, având de-a face cu împărați, curteni, monștri, nimic particular, nimic care să aducă aminte de orânduirea noastră istorică, de peisajul nostru.

Basmul lui Erbiceanu converge spre un realism, în sensul limitat al cuvântului, și aceasta este latura prin care a început să devină cunoscut autorul care va deveni universal ca Perrault, ***Frații Grimm*** și Andersen. De ce nu?

Revista *Noul Literator*, nr. 13, decembrie 2013

Eva Halus

Adrian Erbiceanu și rețeta *„tinereții fără bătrânețe”*

După aproape 40 de ani, țin din nou în mână cartea ***Tinerețe fără bătrânețe***, încărcată de aceleași emoții, curiozitate și magie ca atunci când, copil fiind, citeam basmul în culegerea de povești întocmită de Petre Ispirescu.

Tinerețe fără bătrânețe, povestire rescrisă în versuri de Adrian Erbiceanu, are același efect asupra mea ca atunci când aveam 7 ani, însă, în plus, înseamnă mult mai mult, făcându-mă să simt, pe neașteptate, sensurile profunde ale rădăcinilor culturii românești dăltuite în plină modernitate.

Înnoirea acestui basm ne regăsește acum la vârsta adultă și responsabilă, putând, astfel, accepta cu surprindere să fim martori la această îmbinare fericită a trecutului cu prezentul. Limbajul, încărcat cu metafore și expresii caracteristice graiul popular al basmelor, se mlădie sub pana poetului, împletindu-se cum nu se poate mai bine cu expresiile și ideile filosofice ale timpului nostru.

Desigur, ne va lua timp pentru a putea pătrunde și percepe, în totalitatea lor, sensurile ticluite ale acestei neobișnuite povestiri, dacă vreodată se va putea ajunge până acolo, așa cum ne-a lăsat-o iscusitul culegător de basme Petre Ispirescu.

Scria Constantin Noica în ***Sentimentul românesc al ființei*** (Editura Humanitas, 1996): *„În fața basmului acestuia nu poți fi decât uimit. Este o atît de reușită cumpănire între extremi, în el, este apoi o atât de riguroasă afirmare ontologică -*

și cum se va vedea, o afirmare a ființei adevărate, nu a celei instituite într-o vană zonă de veșnicie - este, în sfârșit, o atât de fericită expresie, încît o clipă rămîi, în fața lui, ca în fața unui dar nesperat al culturii noastre folclorice adus umanității. ”

Lecturând cele spuse de Noica, trebuie să ai curaj, un mare curaj, să te aventurezi într-o rescriere a acestui basm ,,fără pereche”. Ținând îndeaproape firul povestirii originale, atât de aproape încât pare că se contopește cu el, Adrian Erbiceanu izbutește nu numai să rescrie basmul într-un poem a cărui muzicalitate curge fără de cusur, ci să-l și modeleze după perceptele filosofice moderne ale corelației dintre spațiu și timp. Oricât de surprinzătoare ar pare această afirmație, o privire mai atentă ne poate dezvălui (poate nu în totalitate) secretele acestei indubitabile metamorfoze.

Eroul nostru, supus unor probe inițiatice specifice basmelor de o asemenea anvergură, trebuie să treacă de pe o moșie pe alta, obligat fiind, de fiecare dată, să-și dovedească capacitatea de a se opune forțelor potrivnice, ca semn al maturității și al dorinței sale neclintite de aș atinge idealul. Erbiceanu, aproape imperceptibil, intuind că pentru a ajunge la destinația făgăduită, la acea iluzorie tinerețe fără bătrânețe, nu este suficient să treci doar niște simple praguri de moșie, ne poartă prin adâncimi stelare, pragurile sale fiind treceri către alte tărâmuri, către alte lumi.

Părăsind ținutul natal, Făt-Frumos și calul său năzdrăvan ajung, după trei zile și trei nopți, pe moșia unei Gheonoaie. Câmpia întinsă, plină de oase, pare a fi un capăt de lume, un alt tărâm sau cine știe ce altă inimaginabilă ,,dimensiune”.

Poetul, inițial, pentru a ne introduce în această lume sinistră, dezlănțuie o primă tornadă: ,,*Vânturile, defrânate, / Își dezlănțuiră jocul; / Prinși între fatalitate / Și noroc (bată-i norocul !) / Strânși în brațele ei hoațe,/ Nu tu șansă de izbavă, / Nu tu fir, să se agațe!, / Noaptea-i înghiți hulpavă."* Vorbim aici

de teleportare? Nu știm. Știm, doar, că locul regăsirii lor, după trecerea furtunii, nu mai avea nimic comun cu ceea ce cunoaștem noi*: ,, Istoviți peste măsură, / Când se domoli furtuna, / Printre nori, pe cer văzură / Două luni, în loc de una.*"

Spre deosebire de lumea Gheonoaiei, o lume rece și întunecată, cea a Scorpiei este cuprinsă parcă de focurile Gheenei. Vrăjmășia dintre cele două surori (căci surori erau!) e groaznică. Când Scorpia era necăjită, vărsa foc și smoală.

Descrierea peisajului, concisă și dramatică, capătă nuanțe de apocalips: ,,*De prăpăd și fierbințeală / N-aveai loc să pui piciorul: / Aerul duhnea a smoală, / Însetat era izvorul... / - „Făt-Frumos, în șa te ține: / Scorpiei nu-i știu pereche - / Gheonoaia, pentru tine, / A fost floare la ureche !*"

Și de această dată, ca și în cazul trecerii primei probe inițiatice, forțele naturii intervin, dezlănțuindu-se: ,,*Duși de vajnica urgie – / Gură sumbră ce absoarbe / Tot ce este urmă vie, / Pe întinsurile oarbe - / Se treziră „ca din vise",/ Când se domoli taifunul / Și văzură, pare-mi-se, / Sus pe cer, doi sori, nu unul*." Iată dar că tărâmul Scorpiei avea ,,*doi sori, nu unul*"!

Cu o mânuire minuțios calibrată, poetul ne dezvăluie secretul ,,moșiei", coroborând asocierea pământului ars cu existența celor doi sori și lăsându-ne să percepem, în același timp, că transferul eroului nostru s-a făcut, fără echivoc, printr-o: ,,*Gură sumbră ce absoarbe / Tot ce este urmă vie, / Pe întinsurile oarbe",* adică, nici mai mult, nici mai puțin, printr-un ,,wormhole" sau, pe românește zis, printr-o ,,*gaură de vierme*".

Dacă până aici relația spațiu-timp se lasă întrevăzută, intercalată printre metafore - cu scopul determinat de a stârni curiozitatea cititorului - călătoria feciorului de împărat, spre ultima și cea mai primejdioasă parte a inițierii sale, cade, vădit, sub incidența fenomenelor fizice ale relativității: ,,*Nici n-au pus bine piciorul, / Când... un gol... ca de genune / Le deschise viitorul / Spre-o nouă dimensiune: / Cer, cu fulgere-n risipă, /*

Despletea lumini de astre... / Ora se trăgea în clipă; / Clipa cumpănea dezastre. // Iar ei, prinși ca de-o vâltoare / Ce adună și dezbină, / – Două umbre călătoare / Pe o rază de lumină – / Lunecau prin tot frământul, / Neavând ce să mai spună. / Când atinseră pământul: / Nu, tu, soare... nu, tu, lună!...” Suntem, cum s-ar spune, la capătul lumilor, acolo unde se pare că însuși timpul se naște, fără a-și fi găsit încă măsurătoarea.

Figurile mitologice, Gheonoaia și Scorpia, învinse de forțele binelui, sunt contrabalansate de Zânele tărâmului ***Tinereții fără bătrânețe***, acolo unde Făt-Frumos, odată ajuns pare că și-a găsit fericirea. Însă pe acest tărâm se mai afla și o vale: *Valea Plângerii*!

Fără ea, credem noi, întreaga poveste nu și-ar mai fi găsit sensul. Și așa cum se întâmplă numai în povești, Fătul nostru, trecându-i hotarele, se regăsește pe sine: ,,*Vânturile despletite, / Se-mpliniră a-i reface / Gândurile toropite / De plăcerile rapace; / Iar din vise spulberate, / Deșteptă în el, deodată, / Dorurile lumii toate: / Dor de mamă, dor de tată*”.

Determinat să-si revadă cu orice chip casa părintească, Fat-Frumos refuză orice compromis, implicându-se în ultima și, de fapt, cea mai dramatică aventură a vieții sale. Drumul de întoarcere este descris fulgurant, într-o singură strofă, ca o întărire și confirmare a teoriei generale a relativității a lui Einstein, aplicate la acest basm: ,,*Și luându-și „ziua bună”, / Liberat ca de-o povară, / Om și roib – ca o furtună, / Pe a veacurilor scară! – / Dus de dorul ce domină / Visul dat să se-nfiripe, / Străbătu anii-lumină / În făptura unei clipe!...”*

Una dintre marile calități ale basmului rescris de Adrian Erbiceanu constă tocmai în reliefarea acestui fenomen, a modalității în care eroul, condus și sfătuit magistral de năzdrăvanul său companion înaripat, stăpânește dualitatea spațiu-timp.

Petre Ispirescu, preluând o versiune populară, auzită de la tatăl său cu aproape două secole în urmă, a făcut începutul, punând această unică poveste pe hârtie. Adrian Erbiceanu, contemporan nouă, o duce, magistral, mai departe.

Desigur că vom descoperi, odată cu citirea și recitirea cărții, și alte elemente surprinzătoare ale acestui basm care, prin măiestria cu care a fost versificat, readuce în actualitate unul dintre cele mai importante mituri ale literaturii noastre.

Într-un articol anterior, având la bază o carte de poeme traduse în limba franceză, intitulat ***La Fontaine de ce Siècle*** - ***fântâna vieții în viziunea poetului Adrian Erbiceanu***, afirmam: ,,*Dacă am fi să asociem o artă plastică poemelor lui Erbiceanu, aceasta ar fi, fără îndoială, sculptura, prin frecventele referiri la eternitate; referiri care propun diverse unghiuri și ipostaze à propos de timp și de scurgerea lui, exact ca și un sculptor care dăltuiește și produce forme și unghiuri care dau viață eternei marmure într-o formă umană*".

Cartea de față întărește afirmația. Și revenind la ***Tinerețe fără bătrânețe***, nu se poate să nu remarcăm, măcar în treacăt, aspectele filosofice ale basmului, trecute toate prin filosofia proprie a poetului.

Pe la început, printre strofele de introducere a basmului, dl. Erbiceanu scrie: ,,*Cu glas doar pe jumătate / - Însă fără cinci minute, - / Vechea toacă prinse-a bate / Ritmuri din vechimi născute.* "

Am să vă rog să rețineți versul: ,,***Însă fără cinci minute***", pentru că de aici, de unde începe poemul, și până la sfârșitul lui, timpul e cel care guvernează: ,,*Ceasul, dat la jumătate / De tăriile oculte, / Suflul nopții îl abate / Peste cei ce stau s-asculte, / Urmei să nu-i lase urme / Și nici semn ,,c-a fost odată" / Un flăcău născut să curme / O poveste-adevărată.*"

Dar, ajunși la acest punct, să vedem ce ne dezvăluie autorul: „*Vămuind căi neștiute, / Timpu-i hărăzit să fie / Pentru unii – cinci minute, / Pentru alții – veșnicie!*" Se pare că în

această ultimă strofă stă ascunsă, pentru noi toți, rețeta ,,tinereții fără bătrânețe".

Revista *Oglinda literară*, anul XII, nr. 144, dec. 2013

Nicolae Constantinescu

Basme de Crăciun. Și de alții... (2)

Sub pana lui Adrian Erbiceanu, basmul lui Ispirescu rămâne, până la un punct, basm în haina metrificată, iar efortul creatorului – căci este, neîndoielnic, un act de creație – constă în transpunerea cât mai fidelă a mesajului textului din proza în versuri. Iată prima „mișcare" din basmul ispirescian, în proză: „*A fost odată un împărat mare și o împărătească, amândoi tineri și frumoși, și voind să aibă copii, a făcut de mai multe ori tot ce trebuia să facă pentru aceasta; a îmblat pe la vraci și filosofi, ca să caute la stele și să le ghicească dacă or să facă copii, dar în zadar*".

Și transpunerea în versuri, de către poetul cult: „*Zice-se c-a fost odată / – Că de nu, nu s-ar mai zice – / Într-o țară-ndepărtată, / Pe-un tărâm de vis, ferice, / Tineri doi. Și pe moșie / – Însorită, norocoasă – / Împărat el fu să fie, / Iară ea Împărătească. // Și au prins a curge anii / Ca nisipul printre dește.../ Numai că sub zodii stranii / Omul soarta-și împlinește! / Chibzuit-au cu măsură,/ Tălmăcind scrisele-n carte.../ Dar n-a fost, în bătătură, / De copii să aive parte.* "

Nu este nevoie de o prea mare finețe exegetică pentru a observa diferențele dintre zicerea în proza a „*unchiașului sfătos*" și întoarcerea meșteșugită a vorbelor de către poetul cult. Criticul Ion Roșioru (1), prefațatorul volumului publicat de Adrian Erbiceanu la Editura Anamarol (2013), pune efortul de „rescriere" al acestuia sub semnul intertextualității, ceea ce, la rigoare, se poate chiar susține, și asociază procesul versificării cu alte tipuri de „rescriere" precum „abrevierea", „povestirea pe scurt", „rezumatul", „parodia", singura cu un

statut estetic definit fiind cea din urmă, celelalte având, totuși, doar calitatea de procedee didactice de învățare a literaturii.

Dar poetul nu se mărginește aici la simpla transpunere în versuri a unui text emblematic al literaturii populare românești, comparabil, în multe privințe, cu ***Miorița*** lui Alecsandri, ci dă demersului său și o dimensiune exegetică, varianta versificată a narațiunii ispiresciene fiind așezată „în ramă", patru strofe de câte opt versuri la început, ca prolog, și alte trei (patru) strofe la sfârșit, în chip de concluzie gravă la povestea prințului plecat în căutarea tinereții si vieții veșnice și reîntors în timp, la timp, pentru a-și împlini destinul omenesc, pentru ca Timpul, zice poetul Adrian Erbiceanu, „*e sentință / De la vulg până la rege*...", chiar dacă el e „*hărăzit să fie / Pentru unii – cinci minute, / Pentru alții – veșnicie!*"

Cu aceasta autorul poemului ***Tinerețe fără bătrânețe*** adaugă încă o fila la „dosarul" receptării basmului / mitului/ utopiei auzite de Petre Ispirescu de la tatăl său, „*șezător în București, mahalaua Udricani, între 1838-1844*", cu foarte puține variante populare (2) și despre care folcloriștii s-au pronunțat cu multă prudență.

Revista *Cultura*, nr. 52 / 2013

Constantin T. Ciubotaru

Despre o ,,poveste în versuri" și un basm numit *Tinerețe fără bătrânețe* semnat de Adrian Erbiceanu

Un om, după trei decenii de străinătăți, simte că nu se poate dezbrăca de haina sufletească românească, cu care, probabil, una dintre Ursitoare l-a înveșmântat. A simțit că a trecut în „Cealaltă parte a vieții", că l-au ajuns din urmă amintirile și că trăiește ciudata senzație că lui îi este menită „datoria" de a repovesti basmul adus nouă de Petre Ispirescu.

- Doamne, și-o fi zis, asta e culmea! Basmul acesta a fost scris și pentru mine, ca de altfel pentru toți cei care au plecat de acasă, și călare pe visul că undeva, în Lumea asta mare există o țară, un loc unde să găsească acea ***Tinerețe fără bătrânețe***, s-a oprit tocmai în Canada. În această țară, a Tinereții, se pare că anii nu se numără. Ei trec.

Și într-o bună zi, nu se știe de unde, l-a nimerit o săgeată, cea numită la noi a „dorului de acasă", a aducerii aminte de mamă și de tată, de copilărie și tinerețe, de acele zile când eram fericiți fără a fi știut asta! Lovitura asta ne obligă să ne privim în oglinda realității, iar mintea, cu voie sau fără voie, ne întoarce îndărăt!

Adrian Erbiceanu, mergând pe urmele eroului povestirii, povestire care se pare că nu l-a părăsit niciodată, a simțit că îl macină un dor, dorul de a se întoarce spre începuturi. Neputând face acest lucru în sensul propriu, s-a născut dorința de a repovesti basmul, dar altfel, așa cum îl simte!

Și-a retrăit propriul drum prin viață, tinerețea zbuciumată, visele - mai mult sau mai puțin împlinite - oamenii și locurile. Timpul ne marchează. Adrian Erbiceanu, omul, a înțeles că orice monedă are două fețe. Și cu **Timpul**, neiertător cum este, nu te poți juca. De aici și acea senzație românească că-l „*mănâncă degetele*". Nu de frică. Nici de entuziasm. S-au dus și „Zilele Babei" și multe nopți de priveghere. Și anii.

Noi credem că și-a spus: „*Voi rescrie basmul în felul meu, în limba de acasă, pe care am purtat-o totdeauna cu mine pe unde m-au dus pașii vieții*". Căci, recunoaște poetul în poeziile dumnealui că de multe s-a lepădat, dar de cuvântul moștenit, niciodată.

- Am senzația că e cea mai originală poveste a neamului meu, că este caierul din care voi toarce basmul, prilej de a mă întoarce în timp și spre locurile natale, reamintindu-mi de „*streșini și cotloane*", de clopote și toacă, păstrate în coarda destrunată a viorii mele sufletești, mi-am lăsat anii mei ce tineri, rămași doar în amintiri și versurile mele, de serile cu împărați și împărătese, fericiți sau triști, fiindcă aveau sau nu aveau „urmași pe bătătură".

Scrise în ***Cartea vremii*** și în basmele noastre au rămas și vracii și nunțile care țineau 99 de zile... Și acei Feți-Logofeți, care creșteau într-un an, cât ceilalți în șapte. Și... respectând legile basmului, autorul ne-a mai purtat odată prin minunata lume a poveștilor noastre, numai că de data aceasta a făcut-o în versuri, cu metafore uluitoare, născute poate și din dorul înstrăinatului de plaiurile lăsate undeva, în cealaltă parte a pământului, „pe celălalt tărâm"!

Calul și armele tatălui, probele prin care, asemenea lui Harap Alb, tânărul fecior de împărat se maturizează, capătă experiență și înțelepciunea celui care va conduce împărăția, toate acestea și multe altele sunt păstrate în această rescriere. Real și fantastic, tărâmuri cu alte vietăți și cu o vegetație

deosebită sau pustiuri, cu două Luni, în loc de una, cu doi Soare, cu balauri sau Scorpii și Ghionoaie, „*trup de șarpe, cap de broască, spaima spaimelor*”, întuneric sau lumină violetă, Zgripțuroaica decapitată, creaturi de basm pe care, după legile basmului feciorul le va învinge și supune. El trebuie să învingă, pentru că reprezintă binele!

Ispita și dragostea, Fericirea și din nou Ispita. Sau interdicția. Lângă țara unde lege este ***Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte*** se află și o *Vale a Plângerii*! Loc unde eroul basmului nostru ajunge nu din propria voință, ci fiindcă îi este menit și această „probă”. Ultima de care nu scapă nici un om... Motivația autorului este în consens cu cea a basmului: ,,*Unde-i lege, nu-i tocmeală*”. Lege a fost să greșească? Sau să suporte legea care domnește peste zisa *Vale a Plângerii*?

Feciorul de împărat simte că i se spulberă visele, retrăiește dureros sentimentul dorului de părinți, „*dor care de piept îl apucă*”, devenind „*dorul de ducă*”, numit metaforic prin „*Nemurirea, visul – viselor deșerte*”.

Impresionează modalitatea prin care autorul sugerează trecerea timpului, „*Vanitas vanitatum et omnia vanitas*”. Nu numai împărații ci și Scorpiile sau Ghionoaiele devin „povești”. Făt-Frumos îmbătrânește. Basmul, după cum e firesc, ia sfârșit.

Timpul, hărăzit pentru fiecare, ne măsoară pe toți. Dar dacă palatele și împărățiile se vor ruina, dacă oamenii vor deveni țărână, urmând legile firii, sigur este că această carte va dăinui peste veacuri, atât timp cât omul va naște copii, cărora să le citească povești...

Revista *Antipozi* Australia (306)
și ***Confluențe literare***, ediția nr. 1233, din mai 2014

Mihaela Ignat

Eveniment literar la Windsor – Prezentarea cărții poetului Adrian Erbiceanu, *Tinerețe fără bătrânețe*

În sala de festivități a Catedralei Ortodoxe *Sfântul Gheorghe* din Windsor a avut loc sâmbătă, 24 mai 2014, prezentarea cărții poetului Adrian Erbiceanu, ***Tinerețe fără bătrânețe*** - povestire în versuri după un basm de Petre Ispirescu, apărută la Editura Anamarol, București, 2013, cu o prefață scrisă de Ion Roșioru.

La invitația domnului Herman Victorov, poetul Adrian Erbiceanu, împreună cu soția, doamna Adela Erbiceanu, au petrecut o seară frumoasă în mijlocul românilor din orașul de pe malul râului Detroit. A fost un privilegiu, apreciat cum se cuvine, de cei prezenți la eveniment, de a-l asculta pe poet vorbind despre procesul rescrierii acestui basm, unic în literatura română și europeană, și recitând, în paralel cu prezentarea basmului, minunatele versuri ale poemului.

Au vorbit despre poet și opera lui doamna Mihaela Ignat, doamna Doina Popa, domnul Herman Victorov. Vorbitorii au evidențiat activitatea literară a poetului Adrian Erbiceanu, bogăția tematică a basmului popular, frumusețea rescrierii în versuri a basmului, importanța apariției acestui volum în literatura română.

După o carieră militară și filologică în țară, în 1979 Adrian Erbiceanu emigrează în Canada, împreună cu familia.

Prins în iureșul vieții, în munca de zi cu zi pentru câștigarea existenței, păstrează în stare latentă vocația și talentul poetic și plătește prinosul de muncă necesar împlinirii

personale - copiii sunt fiecare la casele lor și lucrurile sunt așezate în ordinea lor bună. În acel moment, scoate la iveală pasiunea pentru literatură, și mai ales poezie, care au fost o constantă în viața Domniei Sale.

Debutează în 2003 cu volumul de poezie ***Confesiuni pentru doua generații***, urmat de ***Divina Tragedie***, Editura Tribuna, Sibiu, 2004; ***De la Anna la Caiafa***, Editura Ardealul, Sibiu, 2007; ***La fontaine de ce siècle***, Editura ASLRQ, Montréal, 2009, poezii în limba franceză traduse de Constantin Frosin; ***Printre silabe***, Editura Singur, 2011.

Aflat la vârsta când mintea omenească este preocupată să reflecteze la marile probleme ale existenței, Adrian Erbiceanu își îndreaptă atenția asupra basmului, care l-a urmărit încă din copilărie, ***Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte***, publicat în 1862 de Petre Ispirescu, pe care-l rescrie în versuri.

Apreciat de Constantin Noica ca un *„dar nesperat al culturii noastre folclorice adus umanității*" și considerat de Lazăr Șăineanu unic în literatura folclorică europeană prin subiectul abordat și prin viziune, basmul ***Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte*** reprezintă o profundă meditație asupra temelor fundamentale ale vieții: condiția umană - Ce este omul? Care este rostul omului în lume? Destinul - această constrângere supranaturală pe care omul, în ciuda încercărilor sale disperate, nu o poate eluda, motiv filosofic în cultura greco-romană, mai ales in tragediile lui Eschil, Sofocle și Euripide - mitul lui Oedip - căutarea fericirii și a nemuririi - ce altceva este călătoria lui Făt-Frumos spre țara tinereții fără bătrânețe; poate omul fi fericit? Este fericirea tinerețea veșnică și nemurirea? - scurgerea implacabilă a timpului, moartea ca lege a firii.

Dând măsura talentului său, Adrian Erbiceanu rescrie basmul popular în versuri de o rară frumusețe și măiestrie, în care motivele epico-filosofice dobândesc o și mai mare profunzime.

Deși păstrează firul basmului, poetul îl personalizează, dându-i o puternică încărcătură emoțională, care-i sporește tragismul.

Este impresionant dramatismul creat de poet în descrierea drumului de întoarcere «acasă» și regăsirea ruinelor casei părintești. *„Ostenit de căi umblate / Într-un colț de văgăună / Zări fostele palate - / surpături sub clar de lună. / Prins de tremur, în tăcere, / Dus, lăsă să-i scape frâul: / Ieri din vânt prindea putere, / Astăzi, barba-i prindea brâul.”*

Pentru a reda cât mai fidel atmosfera basmului popular, poetul folosește expresii arhaice, dar și proverbe și zicători populare: *„Dar ulciorul gol nu merge/ De prea multe ori la apă”; „Și, precum se-adeverește / Că tocmeala migăloasă/ de la târg nu se-nrudește / Cu aceea de acasă”.*

În cuvinte emoționante, doamna profesoară, poetă și publicistă, Doina Popa a evidențiat alegoria „dorului” și a întoarcerii lui Făt-Frumos pe „moșia strămoșească”.

Poetul emigrează căutând o viață mai bună, dar poartă în el dorul de părinți și locurile natale. Extrapolând, noi, toți cei care-am ales calea emigrării, trăim în suflet cu acest dor.

Domnul Herman Victorov a arătat că prin complexitatea motivelor epico–filosofice și a temelor tratate, dar și prin frumusețea și profunzimea versurilor, poemul ***Tinerețe fără bătrânețe*** poate fi comparat cu marile creații populare și culte ale românilor: ***Miorița*** și ***Legenda Meșterului Manole, Nunta Zamfirei*** de George Coșbuc sau ***Călin, file din poveste*** de Mihai Eminescu.

În încheiere, părintele Gheorghe Săndulescu, parohul Catedralei Ortodoxe *Sfântul Gheorghe*, a mulțumit domnului Erbiceanu pentru vizita la Windsor și pentru darul minunat pe care ni l-a făcut scriind acest poem, domnului Herman Victorov pentru organizarea evenimentului și celor prezenți pentru participare.

Seara s-a prelungit într-o frumoasă ședătoare literară în care domnul Erbiceanu a citit versuri din creația proprie, iar domnul Victorov a recitat din Lermontov, Topîrceanu și Eminescu într-o atmosferă plăcută, încălzită de entuziasmul participanților și de un pahar de vin românesc. Cei prezenți au primit autografe din partea poetului.

Apariția acestei cărți este o sărbătoare în literatura română, un moment de referință pe care trebuie să ne socotim norocoși că-l trăim. Să o păstrăm în rafturile bibliotecilor noastre și să o transmitem mai departe copiilor noștri.

Așteptăm momentul în care poemul ***Tinerețe fără bătrânețe*** va fi introdus în manualele școlare și studiat de cei care învață limba și literatură română, oriunde s-ar afla - în România sau în diaspora românească.

Să prețuim cum se cuvine privilegiul de a lua parte la acest eveniment de excepție în literatura și cultura română și de a fi contemporani cu poetul Adrian Erbiceanu.

Revista *Observatorul*, Toronto, 16 iunie 2014

Doina Popa–Dexter

Michigan, *Tinerețe fără bătrânețe*

Ziua de 24 Mai 2014 rămâne înscrisă cu litere vii pe lunga listă de activități memorabile din calendarul cultural al Bisericii Ortodoxe Române *Sfântul Gheorghe* din Windsor, Ontario. Din nou, comunitatea de români de pe aceste meleaguri este martora inițiativei de suflet pe care domnul inginer Herman Victorov, personalitate marcantă desprinsă din ramura nobilă a seminției noastre naționale, ne-o oferă cu generozitatea și nonșalanța caracteristică din drag de drag față de valorile culturale remarcabile din cultura și spiritul nostru românesc.

La invitația domniei sale, sosește la Windsor familia Adrian Erbiceanu din Montreal.

Domnul Adrian Erbiceanu, profesor - scriitor, este Președintele *Asociației Scriitorilor de Limbă Română* din Quebec și semnatar a numeroase volume de proză și poezie dintre care se remarcă: ***Confesiuni pentru două generații***, Editura Tipotrib, Sibiu, 2003, ***Divina Tragedie***, Editura Tipotrib, Sibiu, 2004, ***De la Anna la Caiafa***, Editura Ardealul – Tg. Mureș, 2007, ***La Fontaine de ce siècle***, poeme, Editura ASLRQ, Montreal, 2009, ***Printre silabe***, Editura Singur, Târgoviște, 2011, ***Tinerețe fără bătrânețe*** - povestire în versuri după basmul lui Petre Ispirescu, Editura Anamarol – București, 2013.

Colaborează la diverse publicații din țară și peste hotare, este inclus în antologii și dicționare, prezent în site-uri de poezie online.

Adrian Erbiceanu, stabilit în Canada din anul 1979, rescrie în versuri basmul ***Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte*** aparținând lui Petre Ispirescu, scriitor care a trăit între anii 1830 - 1887. Basmul este unul dintre cele mai frumoase, încărcat cu o profundă filozofie folclorică, care l-a urmărit pe poet de-a lungul existenței sale.

Procedeul rescrierii unei opere literare de către un alt autor este o formă de intertextualitate, practicat atunci când limba tinde să devină mai accesibilă.

Eugen Lovinescu a transpus ***Odiseea***, din versuri în proză, Alexandru Marcu rescrie ***Divina Comedie***, Italo Calvino reactualizează intertextual poemul renascentist ***Orlando Furioso***, de Lodovico Ariosto. Acestea sunt doar câteva exemple de astfel de translații lingvistice.

Cartea apare la Editura Anamarol, București, în anul 2013, cu o prefață semnată de Ion Roșioru. Coperta și grafica interioară, foarte inspirate și atrăgătoare, aparțin graficianului Adrian Popescu.

Regăsim în cuprinsul cărții îndrăgitul basm al copilăriei noastre transpus în cele mai frumoase versuri, omagiu adus limbii române dar și fiilor și nepoților autorului, cărora le este dedicată cartea.

Mergând pe firul narativ, poetul esențializează basmul intr-o imagine modernă, directă, cu motive străvechi și mitologice, realizând un poem despre viață, sacrificiul uman, durere, moarte, luptă, dragoste, într-o continuă mirare privind scurgerea necruțătoare a timpului.

Doamna profesoară Mihaela Ignat a prezentat viața și activitatea poetului, apoi poemul, cucerind audiența prin modul profesional abordat. Împreună cu autorul a ales o manieră tandemică, prezentând basmul în cele două variante: proză și versuri. Prezentarea realizată de către cei doi interpreți talentați, ne-a dezvăluit momente de farmec

interpretativ, dar și de revenire în planul basmului copilăriei noastre.

Domnul Herman Victorov a vorbit despre poet și frumusețea poemului, recitând versuri simbolice în tonuri artistice, stârnind aplauze din partea publicului.

Invitații au pus întrebări la care scriitorul a răspuns cu sinceritate, dezvăluind auditoriului detalii privind translatarea basmului în versuri și motivele care l-au determinat să creeze unul din cele mai frumoase poeme românești.

S-a urmărit cu interes prezentarea firului narativ: nașterea prințului moștenitor dorit atât de mult de împărat și împărătească, predestinarea – ursirea acestuia de a se naște doar dacă va găsi împărăția tinereții fără bătrânețe și vieții fără de moarte, promisiunea împăratului, scurgerea timpului de la nașterea până la maturitatea tânărului care se pregătește să pornească spre împlinirea destinului, lupta împotriva răului, atingerea scopului și însoțirea lui cu fata cea mai mică.

Timpul își duce rostul – traiul veșnic tânăr – până când prințul intră pe tărâmul interzis și îl atinge dorul, acea coardă sensibilă cu trimitere la ramuri ancestrale.

Nu rezistă rugăminților soației și supus dorului alege calea de întoarcere spre plaiurile natale. Pe măsură ce se apropie de împărăție, e tot mai bătrân, locurile sunt schimbate, de nerecunoscut, iar în scaunul tronului îl așteaptă moartea necruțătoare.

Extrapolând, urmărim până la un punct firul destinului poetului însuși, sau al nostru, al tuturor celor ce ne-am părăsit țara natală. Împărtășim o chemare din adâncurile ființei noastre, din glasul pământului, al iubirii de neam și plaiuri strămoșești.

Se reiau elementele primordiale ale gândirii filozofice: viața, moartea, spațiul, timpul, momente cheie ale poemului.

Invocarea zodiacului, ca o predestinare în soarta omului, se desprinde din înțelepciunea populară: *„...Un unchiaș bătrân cât Veacul, /Bătând toaca vremii-n tâmplă, /Izvodește Zodiacul: /Vămuind căi neștiute, /Timpu-i hărăzit să fie /Pentru unii cinci minute, / Pentru alții, veșnicie*".

Ielele sunt prinse-n soartă chiar dacă nici ele nu lasă să se înțeleagă: *„De ce timpul e sentință / De la vulg până la rege*".

Timpul este acela care abate suflul nopții nelăsând urme *„c-ar fi fost odată un flăcău născut să curme o poveste-adevărată*"

Ritmul scurgerii inexorabile a timpului este relevant: *„Și au prins a curge anii / Ca nisipul printre dește..."/ „Vremea trece... să revină / Și... revine ca să treacă..." „Vremea curge, cât e vreme.../ Numai noi, săracii, parcă / N-am avea de ce ne teme / Când cu vreme ne încarcă..."*

În finalul întâlnirii, autorul a recitat din volumele sale de versuri. Părintele parohiei, George Săndulescu, a adus cuvinte de mulțumire poetului, organizatorilor, domnului Herman Victorov și doamnei profesoare Mihaela Ignat, tuturor celor care au dat curs invitației.

O agapă frățească oferită de domnul Victorov a reținut în mod plăcut participanții la discuții amiabile, schimb de opinii, impresii. Vinul din strugurii tămâioși de pe podgoriile românești a însoțit vorbele, dar și recitalul de versuri interpretate de domnul Victorov.

Ne-am despărțit cu impresii proaspete și de recunoștință pentru gazde și pentru gândul poetului Adrian Erbiceanu de a translata basmul nostru îndrăgit într-un poem de excepție, care strălucește prin ritmicitatea și muzicalitatea limbajului: duios, subtil, inteligent, subliniind dulceața graiului nostru românesc.

Alternativa online, rubrica: *O carte pe lună*

Carmen Doreal

Tinerețe fără bătrânețe – povestire în versuri după un basm de Petre Ispirescu - poem filozofic semnat de poetul Adrian Erbiceanu

George Călinescu afirma că ,,*basmul este oglindirea vieții în moduri fabuloase*.”

Fabulos este și poemul ***Tinerețe fără bătrânețe***, semnat de poetul Adrian Erbiceanu, în volumul cu același nume, apărut la Editura Anamarol, București.

,,...*Din adâncu-i o idee / Fulgeră, stârnind lumină: / „Taci, și îți promit să fie / Darul nostru scris în carte: / Tinerețe pe vecie, / Cum și viață fără moarte!"* (Adrian Erbiceanu).

Autorul ridică la eșalon înalt literar-filozofic două planuri interferente, miraculosul și narativul supranatural, preluate din basmul ispirescian cu același nume, singurul basm din literatura română, fără un ,,happy end”: ,,*Ceasul, dat la jumătate / De tăriile oculte,/ Suflul nopții îl abate / Peste cei ce stau s-asculte, / Urmei să nu-i lase urme / Și nici semn ,,c-a fost odată” / Un flăcău născut să curme / O poveste-adevărată.*”

Poetul știe să incite de la început gustul cititorului, aducând în atenție tentația umană de a descoperi piatra filozofală a nemuririi, a tinereții veșnice: ,,*Vremea curge, cât e vreme... / Numai noi, săracii, parcă / N-am avea de ce ne teme / Când cu vreme ne încarcă...*”

Tema universală raportată la condiția ființei umane, în căutarea paradisului pierdut, este testată fără răgaz de luptele date între bine și rău conjugate în versuri încărcate cu

rezonanțe misterioase și înțelesuri profunde: ,,*Duși de vajnica urgie – / Gură sumbră ce absoarbe / Tot ce este urmă vie, / Pe întinsurile oarbe – / Se trezire „ca din vise” / Când se domoli taifunul / Și văzură, pare-mi-se, /Sus pe cer, doi sori, nu unul. / Ca o forță ce desparte / Ce e rece, de fierbinte – / Verdele mijea departe; / Iarba arsă, înainte.* ”

Perisabilitatea destinului omenesc în fața timpului nemilos este confirmată de dimensiunea tragică a existenței umane, veșnicită prin această continuă devenire, de luptă supraomenească a personajului donquijotesc, Făt-Frumos, ce refuză să se resemneze în fața destinului irevocabil, vânând sublimul nemuririi în universuri fantastice: ,,*Nici n-au pus bine piciorul, / Când... un gol... ca de genune/ Le deschise viitorul / Spre-o nouă dimensiune: / Cer, cu fulgere-n risipă, / Despletea lumini de astre... / Ora se trăgea în clipă; / Clipa cumpănea dezastre. / Iar ei, prinși ca de-o vâltoare / Ce adună și dezbină, / – Două umbre călătoare /Pe o rază de lumină – / Lunecau prin tot frământul, / Neavând ce să mai spună./ Când atinseră pământul: / Nu, tu, soare... nu, tu, lună!* ”

Refuzând să abdice de la speranța promisă, chiar daca aceasta uneori poate fi înșelătoare, lecția poemului ***Tinerețe fără bătrânețe*** ritualizează nemurirea în destinul devenirii umane printr-o promisiune înșelătoare, făcută eroului, de regăsire a timpului pierdut, în schimbul sacrificiilor personale: ,,*Și cătându-și idealul, / Prin câmpiile deșarte, / În galop își mâna calul / Visând „viața făr’ de moarte*.”

Alternând persoana a treia cu întâia și a doua, autorul demonstrează aceeași măiestrie inițiată în metafore și simboluri cu grijă concepute, să secondeze armonia versurilor în curgerea lor liberă, muzicală.

Metamorfoze, purtătoare de acțiuni și valori simbolice, negociază regăsirea înșelătoare a paradisului pierdut de Fat-Frumos și a tinereții fără bătrânețe, într-o viață fără de moarte, în schimbul sacrificiilor făcute.

Renunțând la trăirea liniștită a clipelor prezente, cât și la confortul unei vieți obișnuite, condimentată cu sentimente și bucurii omenești, de iubire, familie, dor de pământ și de părinții dragi, sacrificate în numele unui destin înșelător, personajul principal luptă cu viața și capcanele ei, pe tărâmuri străine: ,,*Când se revărsară zorii, / Se porni din slăvi un vaier / Vălmășind în trombă norii, / Fulgerând - trăsnind prin aer... / În urgia hăbăucă, / Zarea stând s-o vămuiască, / Gheonoaia-n zbor... nălucă: / Trup de șarpe - cap de broască! / - Saltă iute-n șa, stăpâne, / Și lovește fără teamă, / Că de nu, nu-i ce rămâne, / Iar de e, cui vei da seamă? / Și se ridicară-n slavă... / Făt-Frumos – una cu spada – / Dârz și fără de zăbavă, / Se-avântă, scurtându-i coada*."

Confruntarea dintre bine și rău în acest periplu misterios al lui Făt-Frumos, demonstrează interpătrunderea fabulosului în tiparul poemului, preluând subiectul condiției umane raportată la erou și lupta lui, împotriva condiției perisabilității umane, în fața timpului neiertător: ,,*Deci, la drum, cei doi porniră, / Cal și călăreț... vii umbre / Pe drumeagul ce se-nșiră / Printre dealurile sumbre. / Și-ar fi mers ei cale lungă, / Tocind tălpile mândriei, / Dacă n-ar fi fost s-ajungă / La hotarele moșiei... /Vremea trece... să revină / Și... revine ca să treacă... / Din senin, fără pricină, / Vânturile, strânse-n clacă, / Hoinărind pe căi antice, / Împletiră lungi spirale, / Și-ncepură să ridice / Tot ce întâlneau în cale.* "

Preluând tiparul narativ al basmului popular, autorul reorganizează evenimentele stereotipe conform viziunii sale artistice și propriului său stil poetico-filozofic: ,,*Duși de vajnica urgie – / Gură sumbră ce absoarbe / Tot ce este urmă vie, / Pe întinsurile oarbe – / Se treziră „ca din vise", / Când se domoli taifunul / Și văzură, pare-mi-se, / Sus pe cer, doi sori, nu unul. / Ca o forță ce desparte / Ce e rece, de fierbinte – Verdele mijea departe; / Iarba arsă, înainte*."

Întrebările filozofice dezvăluiesc un întreg conflict, în care se testează limitele individului proporțional cu sacrificiile făcute eroic în drumul luptei cu viața pentru recuperarea valorilor ei de neîntrecut, precum iubirea, familia, pământul strămoșesc, idealuri transmise din tată în fiu, toate acestea laolaltă, adăugând poemului, semnificații profunde: ,,*Geaba prinseră tustrele / Gustul lacrimii amare, / Prefăcând în praf de stele / Zilele din călindare... / Că nimic nu-i dat să fie / Ca durerea ce te cheamă, / Mai presus de Veșnicie: / Dor de tată, dor de mamă! // Când văzură că nu-i cale / Să-l rețină cu de-a sila, / Soțioara – cuib de jale, / Împietrită – plânsu-și-l-a, / Că pe fruntea sa Pieirea / Sta înscrisă ca-ntr-o carte – / Semn lăsat că Nemurirea-i / Visul-viselor deșarte!...* ”

Acceptarea din start a supranaturalului, în cazul de față adaugă poemului un mister răsplătit cu restabilirea unui echilibru autentificat: ,,*Totuși, cum în basm se-ntâmplă, / Un unchiaș bătrân cât Veacul / Bătând toaca vremii-n tâmplă, / Izvodește Zodiacul /...,,Vămuind căi neștiute, /Timpu-i hărăzit să fie / Pentru unii – cinci minute, / Pentru alții – veșnicie!*”

Volumul elaborat poetic, dar si intens filozofic, semnat de Adrian Erbiceanu, autentifică certificatul de naștere al unui autor de succes, a cărui stea se înalță convingător, pe cerul istoriei literare!

Revista *Constelații Diamantine*, nr. 55, 2015

Ionuț Caragea
Șamanul timpului

Adrian Erbiceanu a așteptat pană la 62 de ani pentru a debuta editorial cu volumul de poeme ***Confesiuni pentru două generații*** (2003), urmat de ***Divina Tragedie*** (2004) și ***De la Anna la Caiafa*** (2007).

În iulie 2008 înființează *Asociația Scriitorilor de Limbă Romană din Quebec*, ocupându-se, în calitate de președinte, de destinul acestei asociații. Devine, totodată, director al editurii ASLRQ, contribuind prin antologiile ASLRQ (edițiile din 2009 și 2015) și prin celelalte apariții editoriale la promovarea literaturii române în provincia Québec. Cele mai recente dintre volumele sale de poeme sunt: ***La fontaine de ce siècle***, 2009; ***Printre silabe***, 2011; ***Tinerețe fără bătrânețe***, Ed. Anamarol, 2013; ***Însemnele nopții***, 2016.

În toate cărțile pe care le-a scris, Adrian Erbiceanu a rămas fidel versificației clasice, cu rimă și ritm, așa cum le șade bine unor poeți aflați la vârsta sedimentării ideatice și a investigației dincolo de banalitatea pe care o oferă palpabilul. Depărtarea de țară și vorbirea curentă a unei limbi străine (engleza) l-au izolat în sanctuarul poetic, dar nu l-au făcut să renunțe la ce este mai frumos și mai prețios din panoplia cuvintelor care i-au împodobit cămările inimii.

Poezia sa este ca un costum milităresc la patru ace, pe care l-a ținut zeci de ani la naftalina cuvintelor bacoviene, minulesciene, coșbuciene sau eminesciene, așteptând pentru a fi purtat pe drumurile marilor taine și în luptele inegale cu timpul.

O luptă inegală cu timpul este și ***volumul Tinerețe fără bătrânețe,*** o povestire în versuri după celebrul basm publicat de Petre Ispirescu, *Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte.*

Acest volum nu este numai o transpunere impecabilă în versuri clasice a cunoscutului basm, ci și o adaptare a lui la dramele și întâmplările care au marcat viața lui Adrian Erbiceanu. Despre rescriere, ca formă de intertextualitate, nu voi intra în detaliu, deoarece Ion Roșioru, autorul prefeței, face o excelentă analiză a acestui procedeu literar și dă și câteva exemple de opere literare în care a mai fost folosit (***Țiganiada*** lui Ion Budai Deleanu; transpunerea ***Odiseei***, din versuri în proză, de către Eugen Lovinescu, și a ***Divinei Comedii*** de către Alexandru Marcu).

Voi vorbi în special despre tragismul acestui basm în versuri, despre revolta omului împotriva destinului implacabil și căutarea paradisului pierdut.

Cu versurile sale melodioase, ce amintesc de Eminescu și cu minunatele cuvinte arhaice bine intarsiate în registrul liric, Adrian Erbiceanu reconstruiește paradisul basmului fără happy-end, dorind ca temelia acestui paradis să reziste în continuare. La limita dintre deznădejde și disperare, dintre strigăt și scâncet, autorul, precum un șaman al timpului, își face culcuș în pântecul clepsidrei, privind cum nisipul înalță piramida ineluctabilului: *„Și au prins a curge anii/ Ca nisipul printre dește.../ Numai că, sub zodii stranii,/ Omul soarta-și împlinește!*”

Timpul îl privește cu ochi de piatră pe feciorul de împărat (dar și pe autor), cerându-i dobândă pentru fiecare moment de admirație a frumuseții din tărâmul dorului și al tinereții fără bătrânețe: *„Totuși, cum în basm se-ntâmplă,/ Un unchiaș bătrân cât Veacul,/ Bătând toaca vremii-n tâmplă,/ Izvodește Zodiacul:/ Vămuind căi neștiute/ Timpu-i hărăzit să fie/ Pentru unii – cinci minute,/ Pentru alții – veșnicie!*”

Timpul îl privește cu ochi de piatră pe feciorul de împărat (dar și pe autor), cerându-i dobândă pentru fiecare moment de admirație a frumuseții din tărâmul dorului și al tinereții fără bătrânețe: *„Totuși, cum în basm se-ntâmplă,/ Un unchiaș bătrân cât Veacul,/ Bătând toaca vremii-n tâmplă,/ Izvodește Zodiacul:/ Vămuind căi neștiute/ Timpu-i hărăzit să fie/ Pentru unii – cinci minute,/ Pentru alții – veșnicie!*”

Interesant este și faptul că prin meditația asupra timpului și a depărtării, Adrian Erbiceanu ,,cosmografiază" nu numai universul ispirescian, ci și pe cel eminescian (*La steaua*), ceea ce demonstrează capacitatea poetului de a folosi metoda intertextualității cu sublimă eleganță, fără a se abate de la ideea de bază a basmului: *,,Punând capăt la poveste/ Gândul, fremătând, ne duce/ Spre îndepărtări celeste,/ Unde altă stea strălуce..."* De altfel, și teoria facerii universului din *Scrisoarea I* de Eminescu *(Pe când totul era lipsă de viață și voință,/ Când nu s-ascundea nimica, deși tot era ascuns.../ Când pătruns de sine însuși odihnea cel nepătruns./ Fu prăpastie? genune? Fu noian întins de apă?/ N-a fost lume priceputǎ și nici minte s-o priceapă...)* o găsim și în versurile lui Adrian Erbiceanu sub o altă formă, adaptată basmului ispirescian: *,,Nici n-au pus bine piciorul,/ Când... un gol... ca de genune/ Le deschise viitorul/ Spre-o nouă dimensiune:/ Cer, cu fulgere-n risipă,/ Despletea lumini de astre.../ Ora se trăgea din clipă;/ Clipa cumpănea dezastre*."

Iată, deci, un poet care nu doar translează un tip de discurs într-altul, ci și folosește fondul tragic al existenței sale și intertextualitatea pentru a ne face martorii periplului său lirico-transcendental.

Basmul publicat de Petre Ispirescu a fost o sursă bogată de inspirație pentru autor, un fel de obsesie la care acesta s-a întors pentru a-și recalibra armele cuvintelor, singurele cu care poate lupta împotriva uitării și trecerii timpului.

Gheorghe A. M. Ciobanu

Tinerețe fără bătrânețe - prefață la volumul *Adrian Erbiceanu, un bijutier al gândului profund*

La început, sau înaintea lui, a fost a fi care devine, prin om și pentru om, un a tot fi mereu astfel dar, zi de zi altfel. Sau, spus cu alte vorbe, o **Tinerețe fără Bătrânețe și fără de Moarte**. Deși Bioticul se desfășoară, cert pe Terra, după neiertătoarea Curbă a lui Gauss, Scara Vieții. Și totuși, peste tot, urarea La mulți ani și Fii tânăr, tot mereu. Un pas, până la titlul volumului de față ***Tinerețe fără Bătrânețe*** Editura Mușatinia, Roman, 2017, în care subtilul condeier Adrian Erbiceanu reia basmul, cu același titlu, din culegerea lui Ispirescu, pe care îl brodează prin orfevreria poetică a cuvântului.

Având o extensie universal-umană și posedând o deschidere largă, istorică și contemporană, poetizarea acestui mit-basm a fost aureolată de comentarii in rem deosebite (Cezarina Adamescu, Ion Roșioru, Ionel Popa, Ștefan Dumitrescu). Nouă ne rămâne, acum, încercarea de a deduce procesul de geneză și afirmare gravitațională a acestui deziderat, profund existențial, al unui Homo aeternophilus. Ființa umană, de la începuturi, s-a dorit *sine finis* și și-a transferat imposibilul, în lumea de alter a Demiurgismului. Marele pas, de la sapiens la creator. Considerăm ca izvoare *ab initio* - *Izvoare Existentice*, cotidiene, reale, verificabile. Instinctiva *Fuga de Moarte*, amânare, metamorfozare, socializare.

Viața fără moarte, nu se poate. Doar asimptotic. Ca o primă Geneză, Viața până la Moarte. Mai puțin certă este Viața de după Moarte.

Genezele Evolutive, consecințe ale viețuirii. Viața e sinonimă cu dinamica ei, de la posmagii muieți și până la înfrângerea de Duhurile rele de tornade, de Păduri stârnite de Văi ale Plângerii, la tot pasul, surprinse în Tinereţile lui Ispirescu – Erbiceanu.

O dinamică de prim zbor, de Feți-Frumoşi, la care se adaugă și forța, ca-n poveste, a cailor năzdrăvani. Cel de acum e-o călăuză atotștiutoare și el visând absența bătrâneții. Prea juvenilul Făt, duce cu el, de mii de ani, atributele ființei umane, care a supraviețuit, prin repetatele răspunsuri date naturii din jur și însușindu-și succesiv, energie interioară cu metabolism, devenire prin adaptare, uzură cu bătrâneţe și moarte, biotism infinit segmentat prin existare cu proliferare. *Primum vivere*. Dar pentru a ajunge până la așa, cât zbucium existențial... Și ce fragilă ipostază...

Prea pura fiinţare de la începuturi, numai ce fără a rămas un Basm. De azi pe mâine. Un alt a fi fărâmițat. Putea-va să mai fie o Tinereţe fără Bătrâneţe și o viață fără Moarte? Pe Terra, nicidecum. A fost odată, ca niciodată. *Sic tranzit... mutatio mundi.*

Genezele evadative. Nu ne raportăm decât la Casa noastră cosmică, în care, princeps este Homo ce, de multă vreme, a devenit mai mult decât un sapiens și demiurgus. El și creează, prin asta evadând spre inedit. Se trece, prin imaginație, dincolo de monovalența certitudinii, spre polimorfismul unui altceva. Le spunem evadări deoarece e-o fugă nemetabolică de scurt metraj imperativul biologic fiindu-ne, la toți, ca serial. Dar, evadările devin, de la un timp la altul, mai de altitudine.

Fiind independente, inedite, dau satisfacții nepereche de spiritualitate, fără a fi supuse la verificări.

În lumea certitudinii cotidiene, viziunea unei ***Tinerețe fără Bătrânețe*** i-a fost destinat un raft de bibliotecă și nu bisturiu. Istoric, evadărilor, li s-au dat câteva incinte.

Mitologia e una din ele. Olimpurile, cu toți zeii lor, erau fără moarte, juvenili, prea puternici. Cu chip de om sau fără, pe sub pământ, sub ape sau pe piscuri, la ei toate erau *ad libitum*. Și toți stăpânii lumii erau ei stăpâniți întâi. Două societăți aflate etajat. Dar pentru ei, mitologiile, la început aveau autoritate, organizare și legități, ca pentru ei. Doar numai că Olimpul era numai cu fără, iar ceilalți cu muritori, toate prin cu. Legende, basme, povestiri.

Apropiate de Mitologii, s-au impus Religiile, unde Olimpurile devin Ceruri, prefigurate după om, iar Ierarhiile absolutiste, s-apleacă înspre oameni. Nu-i timorare, ci întrajutorare. După chipul și întruchiparea Domnului. O Evadare *pro homo*. Se vorbește iarăși despre fără moarte, despre viața de după moarte, viața fără de sfârșit, ritualuri pe această temă. În basmul/poemul de față, nu se întâlnesc astfel de rezonanțe, deși tematica e la acasă. Fantasticul nereligios – zmei, zâne, timpuri și locuri de legendă, eroi extratelurici, sunt căutate în astfel de narațiuni și reciproca, și ele căutate de copii.

O pondere impresionantă, ca evadare de masă, o au Artele. Un spațiu cu un spectru foarte larg de cultură, cu o polarizare după toate gusturile de unde și oferta de Arte mulțumește pe toți. Plus libertatea de creație sau noncreație, e larg deschisă, de la haiku, la infinitul SF, ca o jumi-juma de S și F. De aceea, tema noastră este aici în vârful piramidei. Cu mențiunea că basmul clasic își are, totuși, o artă poetică riguroasă. Copiii nu vor semn de egalitate între fantasticul lui a fost odată cu acel de va fi o dată. Literatura și filmul cultivă tema unui fără cel mai mult.

De la Hamlet la Viața Lumii sau de la Mortua est la Hyperion - de la prea multe la prea multe, tematica e lângă

noi, fie ca o altă Alexandrie, fie ca actualul seller, mereu best. Curentele și pre și post, ca romantice, aproape strigă timpului să stea pe loc, deși protagoniștii sunt eroi cu morții la tinerețe. Se dau și sfaturi, cum e de făcut: Moartea din Tinerețe, e fără Bătrânețe, deci *Bonjur... la vie*.

Mai cu prudență, procedează Oscar Wilde în ***Dorian Gray*** sau spusele, deloc ca bocet, din cimitirele gen Săpânța. Bine că i-a mai strâns Bunul Dumnezeu. O variantă, mai la zi, a Cărții Morților sau a Îmbălsămării, ambele din Egiptul antic. Acolo unde ritualul morții devenise Răsărit de Veșnicie.

În basmul ispirescian, atât de măiestrit poetizat de Erbiceanu, se acordă fenomenului probabilistic, rol de *causa causorum*. E vorba de acea Vale a Plângerii care anticipează, sau repetă Răscrucea Haecatelor, neîndurătorul și întunecatul Styx, sau ca actualul Triunghiul Bermudelor. Și se mai vrea o viață fără moarte... S-a vrut, sau se mai vrea?

Poate că peste timpi, basmul, poemul comentat de noi, să aibă pe coperta unei îndepărtate ediții: Tinere, te știam mort de mult, fără să mai fi apucat și Bătrânețea! *O, Tempora*...

Pe **Miorița carpatică** o amintesc acum și nu la Mituri, gândind la aprecierea criticului european Leo Spitzer, cum că aceasta ar fi una dintre marile opere clasice ale literaturii universale. Și aici, Moartea e considerată o probabilitate - de-o fi să mor - personajul detașându-se de locul stânei spre a se contopi cu întregul cosmic și a-și continua viața, mult superioară ca până acum. Pentru el, sunt eterne, tinerețea și ființarea.

Ultimul popas, la Artele care au oprit devenirea în sine, deci nu vor avea vreodată Bătrânețe ci numai vechime: Arhitectura, Sculptura, Pictura. Basmul nostru fuge de ele, înainte sau înapoi, pe când ele sunt statice, nu au energie în ele spre a nega timpul. Aici, operează o altă viziune.

Finalic, încercăm să grafiem – abstract și nu concret – demersul unei deveniri, pornită în a fi și fără de oprire și fără senectute, sub forma unei foarte lungi spirale, (ani lumină) ce pleacă, asimptotic, segmentaric spre un zbor numai cu fără spirală care de la acel punct al Plângerii se-ntoarce, tot prin vechile opriri spre începuturi, în ipostaza unei senectuți mult avansate, spre a se contopi cu moartea biologică, precum în lumea noastră. Mai altfel spus, Curba lui Gauss pune un alt punct unei spirale cosmice.

Considerând acum și ilustrația interioară - semnată de Adrian Popescu - ele sugerează tematica din volum, constituind ce s-a avut în vedere să se transmită. Mii de ani lumină dus și întors, pe un fragment de copertă. Și s-a reușit. Cu un limbaj mai esențializat: grafică și cromatică.

O creativitate deosebită, depășită ad rem. Acum, măsura măiestriei, e aceea a capacității de simbolizare. La care, plasticianul volumului, fiind contemporan cu zborurile pe Lună, își afirmă harul și prin stilizare.

O reluare într-o lirică de basm, a unui mit străvechi și străuman, în care ne reîntâlnim cu un miraj al omenirii, al biosferei de oriunde, acela de a nu mai reveni la litosferă. De la miraj și basm, la un culegător de perle iar, de aici, la un bijutier al gândului profund la braț cu ucenicul... de nuanțe.

La toți, urări de fără văi cu lacrimi ci doar cu aripi multe, spre a gândi pe a fi și altfel.

Revista *Armonii Culturale*, Adjud, 24 august 2017

Remus Foltoș

Tinerețe fără bătrânețe

Omul între pământesc și imortalitate

Basmul prescurtat. Într-un tărâm dintr-o vreme fără de vreme, un Împărat și o Împărătească își doresc un prunc deși nu-l pot avea. A trece peste această imposibilitate se face doar printr-o promisiune a Împăratului că-i va da fiului său - tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte. Numai în urma acestei promisiuni fătul ia hotărârea să se nască.

Aflat sub o zodie a neobișnuitului, Făt-Frumos crește într-un an cât alții în șapte, parcă pregătindu-se pentru un destin de excepție. Căci, la vremea potrivită, la sorocul îndeplinirii promisiunii, atunci când Împăratul se declară neputincios, Făt-Frumos decide să caute singur ceea ce i-a fost promis. Înveșmântat în straiele tatălui său, purtând armele acestuia, și alegându-și pe cel mai răpciugos cal (căci cel mai năzdrăvan – excepția de la regulă e prezentă și în această alegere), Făt-Frumos se va înscrie în lupta pentru depășirea condiției existențiale firești.

Trecând prin lupte aproape insurmontabile cu factorii destinali (Gheonoaia, Scorpia), semnul sub care ființează apare din nou unul aparte. Astfel, ajutat de calul său, iarăși – simbol al unei mobilități speciale în ordinea temporală și spațială - el câștigă imortalitatea, ajungând într-un tărâm al zânelor (Paradisul) și căsătorindu-se cu cea mică dintre ele. Însă, printr-un accident – așa cum de altfel a și venit pe lume – Făt-Frumos depășește o limită prohibitorie (*Valea Plângerii*) și este secerat de ,,*dor de mamă, dor de tată*". Drept urmare se

întoarce din Eternitate iarăși sub Timp, confirmând parcă faptul că Ordinea poate fi eludată, dar numai pentru o perioadă scurtă. Se poate să existe un paralelism între Eternitate și Timp, căci eternitatea este varianta prescurtată a timpului, iar timpul este varianta dilatată a eternității (când se întoarce în timp, Făt-Frumos constată un decalaj temporal substanțial – trecuse foarte multă vreme în raport cu durata pe care el a petrecut-o în Paradis). Și se poate să existe, așadar, un scurt-circuit între cele două lumi. Dar Ordinea e ordine, și ,,comerțul" între cele două lumi este anihilat. Revenirea la firesc se soldează cu prefacerea lui Făt-Frumos într-un ,,*pumn de țărână*". Eternitatea este dislocată de către Timp; ***Tinerețea fără bătrânețe*** este dislocată de către Moarte.

Atmosfera de basm ne cucerește spontan cu o descriere a nopții - cel mai fecund motiv din care izvorăște misterul de totdeauna al existenței omenești.

Noaptea este prefigurată ca o ,,*stăpână*" peste Univers. Prezența ei, aproape concretă, se materializează abrupt prin sunetele de toacă. Însă acestea se pornesc nu la oră fixă, ci la oră ,,*fără cinci minute*" – semn că imperfecțiunea din lumea sublunară este nu numai recunoscută, dar și aducătoare de simptome nefaste în miezul intrigii din basm.

Căci noaptea este ,,*captată*" de povestitor sub numele de ,,*vicleană*". Inima însuși povestitorului, dar și a receptorului, la auzul toacei, prinde să bată ,,*în destrunare*". Căci în această lume imperfectă ,,*legea nu e Lege*", iar ,,*faptele bune sau rele*" nu au rostul lor propriu-zis, ci unul aleatoriu – și de aceea ,,cine poate a-nțelege?" atât rostul faptelor, cât și al legilor.

De fapt se deschide, cu această sentință, problema nesiguranței de pe terenul aspru al Ordinii lumești; faptul că poate exista excepție de la regula regăsită în Lege; faptul că oamenii nu au întotdeauna reperele necesare discriminării binelui de rău. Toate acestea neliniștesc lectorul și-l pregătesc pentru cea mai mare excepție de la regulă: năzuința către

nemurire, care este, de fapt, și tema centrală a poemului nostru. Iar faptul negativității ce însoțește această temă anticipează tragismul și non-happy-endul poveștii.

Până să cauți răspuns la această problemă (a nemuririi), ești depășit de un timp care nu stă pe loc. Gândind la Eternitate, te ajunge din urmă Timpul (neiertător): ,,*Tot cătând, din fapt de sară,/ Răspuns clar la întrebare,/ Negurile înhămară/ Stelele la Carul Mare*". Iar povestea care se naște din această căutare a Eternității e însăși povestea despre care facem vorbire, împreună cu autorul ei, și care își aruncă ,,*puntea*"... ,,*peste timp și peste lume*", tocmai pentru a găsi ,,*tâlcurile*".

Povestea se auto-fundează (,,*Zice-se c-a fost odată,/ – Că de nu, nu s-ar mai zice.*") tocmai pe veracitatea ei simbolică. Nu se vrea o poveste realistă, ci una care are un rost tocmai prin ceea ce ea însăși va vehicula cu titlu de tâlc. Iar legătura cu adevărata dificultate pe care o avem de surmontat în fața noastră, este plasarea poveștii undeva ,,*într-o țară-ndepărtată*". Este vorba despre o depărtare atât de mare, încât acest tărâm este sinonim cu ,,*visul*". Și depărtarea ne inspiră, nouă, oamenilor, o dorință și un dor – concrete – de a ,,atinge", de a ,,parcurge" distanța care separă, căci departele reprezintă pentru noi ceea ce nu avem, ceea ce visăm să avem.

Fericirea noastră nu poate fi decât proiectată undeva, la linia orizontului, căci n-o putem deține, sau, cel puțin, n-o putem deține pe de-a-ntregul. La ea putem, însă, visa. Și putem visa, cum spune autorul, ,,*ferice*". Departele tărâmului poveștii, unde stăpânesc Împăratul și Împărăteasa, va fi dublat de un alt departe: acela unde va cunoaște Făt-Frumos nemurirea, tinerețea fără de bătrânețe.

Așadar, actorii secundari ai basmului, Împăratul și Împărăteasa, atunci când își caută rostul și când – după cum ei bine știu – rostul lor este perpetuarea ,,*reușită*" sub forma unui

„destin împlinit” (urmașul), ei nu au parte de această împlinire, căci *„soarta”* este *„sub zodii stranii”*. Ei își doresc un fecior, dar nu-l pot avea.

Intriga poveștii este adusă de un – să-i spunem – *„ursitor”*: un *„unchiaș bătrân cât veacul”*, care pare să înțeleagă dintotdeauna rosturile oamenilor și ale lumii. Ceea ce acesta le ursește Împăratului și Împărătesei este că vor avea parte de un *„prunc”*, dar el le va aduce *„suferință/ Bucurii și întristare”*. Așadar el se va naște, însă el va deborda ordinea firească a destinului: căci el deține în sine o ambivalență neliniștitoare (va aduce și bucurie dar și întristare). Nefirescul este chiar zodia sub care acest Făt-Frumos va evolua în întreaga poveste: se va naște doar în urma unui legământ prin care i se făgăduia tinerețea fără bătrânețe și viața fără de moarte; va crește într-un an cât alții în șapte; va explora limitele umane inerente (întâlnirile cu Gheonoaia și Scorpia); va deveni imortal; și apoi se va întoarce la condiția de muritor. Iată un parcurs ce expune o situație de excepție.

Dar n-ar fi un lucru atât de neobișnuit ca acest Făt-Frumos să aibă un alt parcurs destinal, din moment ce, practic, se naște cu o preeminență ce frizează imposibilitatea. Nașterea lui este aproape un accident (filosofic vorbind), căci Ordinea naturală este încălcată. Promisiunea din momentul nașterii, anume că va căpăta nemurirea, este un act prin care Ordinea este eludată, violată, forțată, înșelată. Autorul spune că dorințele Împăratului și Împărătesei (de a avea un prunc) sunt – textual – *„oculte”*, iar ele se realizează ca o *„găsire a leacului”* (deci oarecum magic).

Apare presimțirea unei Eternități care ne împlinește rosturile noastre omenești – prin totalizarea unei existențe care nu se poate șterge de pe răbojul duratei din care facem parte: *„Vremea curge, cât e vreme.../ Numai noi, săracii, parcă/ N-am avea de ce ne teme/ Când cu vreme ne încarcă”*.

Această presimțire este fundalul pe care se proiectează imposibilitatea pruncului de a se naște. Împăratul promite pruncului aflat în sânul matern tot ceea ce el deține, fără precupețire: ,,*Numai, naște-te, odată!...*"

Ba chiar îl atenționează pe făt că: ,,*Timpul nu-i făcut să ierte*". Ca și cum ar avea intenția de a-l speria că nu se va mai putea naște dacă nu se va naște imediat, Împăratul, degeaba: este ,,*învins*", ,,*pustiit*" și ,,*prinse lacrimi să deșerte*".

Se subînțelege că pruncul este hotărât să nu se mai nască, este oarecum ,,*sigur pe sine*" – căci a intra în Lume înseamnă a intra tocmai în acel Timp ,,*care nu-i făcut să ierte*". Fătul preferă Eternitatea – adică tocmai ceea ce tatăl, într-un moment de inspirație, îi promite: ,,*Din adâncu-i o idee/ Fulgeră, stârnind lumină:/ „Taci, și îți promit să fie/ Darul nostru scris în carte:/ Tinerețe pe vecie,/ Cum și viață fără moarte!*"

Când tatăl înțelege că pruncul se va naște până la urmă, chiar în urma acestei promisiuni, el înțelege de fapt că a făcut un legământ cu Destinul (poate cu Dumnezeu însuși) – cu toate că va uita parțial acest lucru. De fapt a făcut un pact cu Eternitatea pentru a ,,insera" în ea o viață de om, parcă știind dinainte că, până la urmă, aceasta își va cere drepturile. Cum este firesc, Eternitatea, la timpul potrivit, îi va lua Împăratului acest dar pe care ea i l-a făcut.

Cu toate acestea, Făt-Frumos va recuza destinul ,,*scris în stele*" și se va întoarce – chiar dacă doar la niște ruine (ale Împărăției) și la niște morminte (ale părinților) - mânat de un mare ,,*dor de mamă, dor de tată*". Căci nimic nu este mai puternic decât acest dor – nici chiar ,,*privilegiile*" Eternității. Fericirea pământească pare să fie cu mult mai ,,*dulce*" și mai puternică decât orice experiență ,,*sideralĕ*". Chiar dacă Ordinea a fost pentru puțin timp dislocată, ea se va impune din nou, corectând tot ceea ce este nefiresc.

Omul nu se poate împlini cu adevărat decât în mijlocul acestei Ordini și la ,,comandamentele" ei.

Venind vremea să primească ceea ce i s-a promis, și considerând că n-ar fi tocmai imposibil să găsească ceea ce caută (nemurirea), Făt-Frumos se hotărăște să dobândească el însuși acel tărâm fericit. Numai că va întâmpina greutăți, așa cum este și firesc. Parabola luptelor lui Făt-Frumos cu Gheonoaia și Scorpia își are înțelesul în dificultatea atingerii idealului omenesc.

Iar atunci când aspirațiile și ,,dorul de ducă" își spun cuvântul – paradisul e aproape. Iar acesta, deși e aproape din punct de vedere aspirațional, el este foarte departe din punct de vedere real. Însă nu imposibil de atins. Ne este descris undeva la ,,capătul lumii", unde este ,,veșnic primăvară".

Imediat apar și alte determinații, de data aceasta mai abstracte: ,,*Nici n-au pus bine piciorul,/ Când... un gol... ca de genune/ Le deschise viitorul/ Spre-o nouă dimensiune:/ Cer, cu fulgere-n risipă,/ Despletea lumini de astre.../ Ora se trăgea în clipă;/ Clipa cumpănea dezastre*".

Dacă ora era cât clipa – înțelegem prezența ,,mediului" Eternității, dar, atunci când ,,*Clipa cumpănea dezastre",* înțelegem că ,,*locul*" Eternității este unul bine păzit și inaccesibil – așa cum de fapt și ni se prezintă sau ni se manifestă în orice experiență omenească posibilă. Locul Paradisului (respectiv al Eternității) este un loc unde însăși Viața este ,,*conservată*" de niște ,,*hotare*" care sunt și (de) ,,*strajă*", dar și ,,*sorginte*". Originea și paza Vieții sunt determinațiile care se mai adaugă, deci.

Pe lângă aceste determinații mai apar și altele, mai plastice, din nou: ,,*Dăltuit în mii de fețe,/ – Soare născător de soare –/ Un palat le da binețe/ Cu sclipiri îmbietoare*". Atât de răspândită, metafora luminii, dar și a Soarelui - pentru a localiza Paradisul - devine un fel de perpetuum mobile sau un fel de causa sui, căci ea se alimentează din sine, ea nu suferă de

maladia lanţului cauzalităţii, există undeva într-o exterioritate pe care o putem numi Infinit, dar pe care n-o putem cuprinde cu mintea. Inaccesibilitatea ia forma rudimentară sau ,,*populară*" a unui palat, unde vulgul nu are de obicei acces. ,,*Miile de feţe*" ale palatului reprezintă diversitatea infinită, poate chiar o formă de labirint paradisiac, în care perspectivele frumosului şi ale binelui – resimţite – sunt nesfârşite, şi tocmai de aceea atât de dezirabile.

Altă înfăţişare a Paradisului – şi cum putea să nu fie aşa?! – este ,,*eternul feminin*" reprezentat de cele trei zâne surori ce stăpânesc fericitul tărâm, unde Făt-Frumos ajunge şi unde, căsătorindu-se cu cea mică, gustă din negrăita tinereţe fără bătrâneţe.

Numai că, tot printr-un fel de accident, calitatea vieţii eterne a lui Făt-Frumos este viciată. Trecând hotarele Văii Plângerii, mânat astfel în timpul unei vânători (e vorba de vânătoarea unui iepure – simbol nu neapărat al fricii, în cazul de faţă, cât al grijii - element fundamental al vieţii omeneşti sublunare, element care nu poate fi prezent în existenţa paradisiacă), el va încălca un consemn despre care îl avertizaseră cele trei zâne.

Această experienţă a trecerii de hotarul Văii Plângerii îi deşteaptă lui Făt-Frumos ,,*Dorurile lumii toate:/ Dor de mamă, dor de tată*". Este evident că toate dorurile lumii izvorăsc – dacă stăm să ne gândim bine – din cele două fundamentale. Căci toată istoria noastră, ca oameni, este legată de imaginea faptelor, lucrurilor, năzuinţelor, speranţelor, evenimentelor, gândurilor sau amintirilor ce le au în mijlocul lor pe părinţii noştri.

Acest dor neţărmurit îl marchează subit pe Făt-Frumos şi îl va determina să părăsească Paradisul. Iar în momentul următor tinereţea lui este deteriorată şi pulverizată.

Făt-Frumos devine ,,*o suflare vlăguită*".

Faptul că există ceva mai puternic decât gustul Eternității și al Paradisului este de necrezut și pare de neacceptat. Cu toate acestea: *,,Că nimic nu-i dat să fie/ Ca durerea ce te cheamă,/ Mai presus de Veșnicie:/ Dor de tată, dor de mamă!"* Iar *,,Nemurirea-i/ Visul-viselor deșarte... "*

,,Sfidând Tăria", Făt-Frumos pleacă din Paradis cu promisiunea că *,,orice-ar face,/ De pe unde doru-l mână,/ Înapoi se va întoarce,/ Pe vecie să rămână*". Luându-și această promisiune, el anticipează de fapt că, întorcându-se sub Timp, părăsind Eternitatea, el se înscrie în cealaltă formă a Eternității: - și asta deoarece Timpul este forma *,,desfășurată*" a unei Clipe *,,instantanee*".

Între mișcare și repaos nu există decât o diferență de *,,modalitate de apariție*". Cele două feluri de existență, deși sunt paralele, ele există una ca variantă inversată a celeilalte. Clipa *,,condensează*" Devenirea, Devenirea *,,dezvoltă*" Clipa. Eternitatea este *,,prescurtarea*" Timpului, iar Timpul este *,,narațiunea*" Eternității.

Ajuns în lumea din care a plecat, Făt-Frumos constată că ceea ce lui i s-a părut o durată oarecare de timp, o durată pe care a petrecut-o în Paradis, în ceastălaltă lume, acea durată a echivalat cu o veșnicie. (Desigur, după cum este lesne de înțeles, avem condensată aici povestea einsteiniană a relativității duratei.)

Palatele părintești le găsește în ruină, iar el însuși îmbătrânește pe dată. Scormonind după vreo urmă a timpurilor de dinainte, ce altceva să găsească Făt-Frumos decât pe însăși moartea lui, ce, atingându-l, îl transformă într-un *,,pumn de țărână*".

Aici apare iarăși atoatestăpânitoarea noapte sub oblăduirea căreia *,,tăriile ocultе*" au dat *,,ceasul la jumătate*" – semn că timpul nu lasă să fie devoalată *,,juruirea prinsă-n soartă*".

fragment din volumul ***Mari idei în poezia lui Adrian Erbiceanu***, Ed. Fides, Iași, 2016

Ionel Bota

Tinerețe fără bătrânețe - Un basm versificat sau despre discursul arhaic-modern și noile orizonturi ale experienței culturale tradiționale

Tema basmului versificat începuse (cam demultișor poveste) să cadă în desuetudine.

Generațiile foarte tinere au fost, imediat după 1990, de-a dreptul copleșite de invazia de maculatură livrată ca povești, basme, snoave, intitulații care, doar ele din păcate, ar respecta o anumită tradiție. Altminteri, textele sunt „inovații" de-a dreptul obraznice, raportându-ne noi, conform principiilor și regulilor genului în culturile lumii, nu doar în etnologia și etnografia românilor, „băsmuiri" hilare, cu umplutură narativ-lirică iscată din ambiția deșartă a unor autorași să creadă că pot răsturna canoane și se pot impune ca „personalități" numai așezându-și numele pe coperta unei cărți. Ei, aș, tocmai în acest gen fie și conjuncturalul arată cum nu întotdeauna trebuie să spunem că istoria nu se repetă. Doar părțile așa-zicând revocabile precum decorul de epocă, tipologia personajelor, motivațiile și ținta acestor texte ar mai suporta „modificări".

Structural, basmologia stabilește parte din reguli și principii ca și cum o arhivă a memoriei identitare pentru fiecare din națiunile lumii evocă un descensus antropologic.

Dar omul e darul divin pe pământul atâtor edificatorii înfăptuiri divine. Palierele culturilor lumii, uneori atât de fragile, nu au depășit, totuși, forma colocvială și asta e bine,

important e ca în acest sector să păstrezi, să nu modifici, ba chiar să fugi ca dracul de tămâie atunci când ispitiri de modernizare îți dau ghes și te îmbie la niscai coafări și adaptări la te miri ce mode contemporane.

De pericolul unor astfel de tentații care, dacă nu ai prudențe înnăscute ori însușite prin educația culturală, te aduc la faza nefericitelor elucubrații, de falsă literatură și de întemeieri fals eseistice, știe bine a se feri Adrian Erbiceanu, atunci când versifică ***Tinerețe fără bătrânețe*** (București, Editura Anamarol, 2013, cu prefața atent elaborată a lui Ion Roșioru), forma, aici, fiind granița deschisă dar fondul fiind matricea învederând stăpânirea tuturor nuanțelor în așa fel încât ambiția originalității nu deranjează nici măcar cu un rictus de capricii canonul.

Subtitlul, ***Povestire în versuri după un basm de Petre Ispirescu***, justifică, așadar, efortul unei atari restaurări în complenta unei teme fundamentale din folclorul nostru, înțelegând noi acest original excurs imagologic pe care ni-l propune Adrian Erbiceanu.

Strategia autorului dă roadă bună și devine cu adevărat literatură ce asigură, cum ar spune comentatorul specializat, generare de sens, aglutinarea ireproșabilă de pasaje de recunoaștere a tiparelor arhetipale trimițându-ne la corpusul de variante ale basmului în folclorul nostru, și de fragmentarism asumat ca acoladă creativă-creatoare, în sensul corect estetic al termenului, recursul la aceste strategii pigmentând cu rețetar modern/ modernist/ modernizant narațiunea astfel versificată.

Vreau să spun, altfel, că autorul acesta se mișcă destul de eficient între discursurile arhaic-modern și evită destul de bine perspectiva integralei unui hybris.

Se pot da numeroase exemple: *„Filosofi din lumea largă/ Se tocmiră să-l învețe/ Ce să spună, cum să meargă/ Printre semeni, cu noblețe./ Iară, taica, împăratul,/ Nu-și mai încăpea*

în fire,/ Și-nțelept, vedea băiatul,/ Drept urmaș la moștenire.// Dar, de la o vreme, prinse,/ Frământat de gânduri sumbre,/ S-ardă „foc pe vetre stinse”/ Aruncând în juru-i umbre,/ Între rugi pierdut… când, iată: *Surd – când întâlni unchiașul –/ Auzi o voce: „Tată,/ I-a sosit Ursitei Ceasul!”; „Dar ulciorul gol nu merge/ De prea multe ori la apă!/ Fulger, care-n cale șterge/Orice urmă de hârtoapă,/ De pe cal, țintind șerpoaica,/ Cu săgeți porni să plouă,/ De rămase Zgripțuroaica,/ Din trei capete, cu două.// Sângerând, înspăimântată,/ Când văzu că Fătu’-nstrună/ Arcul, iar cu o săgeată,/ Un alt cap să îi răpună,/ Scorpia porni a plânge,/ Precum soră-sa, pe glie,/ Și-i dădu înscris, cu sânge,/ Oaspete că-i… pe moșie*.”

Sunt foarte rare secvențele unor exagerări dar ele nu sunt doar ușor reperabile ci și reparabile, simple coroziuni ale smalțului arhaic. Or, arhaitatea nu e neglijată, nici măcar ignorată iar efectele, interșanjabile, se pot distinge separat.

E un text, așadar, conjugând inserțiile arhaității temei și construcțiile algoritmului impregnat cu tehnici și prosodii ale momentului actual, acela indicând stadiul, dinamicele, evoluțiile liricii de la noi. Dincolo de calupuri narative în versuri, ne aflăm într-un interstițiu de retorică (în sensul corect al termenului) a basmului tradițional. Fără convertiri exagerate ale textului-matrice, autorul recurge la funcția de sugestie poetică limpezită într-un rodaj al unor devoalări de originalitate și mai clară atunci când asistăm și putem citi asemenea dezvoltări ale temei într-o manieră proprie.

Amprenta personală, foarte bine însoțită de ilustrațiile interioare ale lui Adrian Popescu, realizator al copertei, de altfel, este chiar perspectivarea acestei narațiuni, etapizarea ei, ca să folosim un termen ruginit deja de atâta rodare a sa.

Colocvialul și procesiunea poveștii la nivelul implicațiilor simbolice arată și o adâncime a propriilor explorări, autorul

evocând o supratemă, relevantă și ea, vraja lumii pierdute, grădina din vis.

Asimilările temei acesteia, fie și numai în sinteza lui Andrei Oișteanu, ca să recurgem la un exemplu al abordărilor științei etnoistorice dar cu deosebire ale etnografiei, etnologiei și folclorului, nu știm în ce măsură l-au inspirat pe Adrian Erbiceanu.

Dar insolita exegeză în versuri, literatură pură în anvergura incitantei re-povestiri, trebuie nu doar salutată dar și încurajată prin promovarea acestui op.

Experiența aceluiași autor în spațiul cultural oferă și ea argumente și sporesc încrederea noastră că poemul ***Tinerețe fără bătrânețe*** reușește să rămână o temă recurentă glisând între elegia timpului și tragedia ființei umane de a resimți tectonicele paradigmei fatalului ca jaloane hermeneutice și marcând, cu fiecare generație intelectuală, noi orizonturi ale experienței culturale.

Revista online *Alchemia*, 28 iulie 2018

Cezarina Adamescu

O minunare continuă: Studiu asupra unei capodopere

Cândva, odinioară, am citit o carte încântătoare scrisă de Charles și Mary Lamb, ***Povestiri după piesele lui Shakespeare.***

Era un fel de transcriere în proză, sub formă de basme, a principalelor piese shakespeariene. Așa am început să-l înțeleg, să-l caut și să-l aprofundez pe marele Will. Prin povești respectând toate legile basmului. Era, pentru vârsta mea de atunci, cea mai bună modalitate de a-l înțelege. Mai târziu, văzând majoritatea pieselor, aveam deja în minte povestea, personajele, atmosfera, ceea ce-mi sporea curiozitatea de a afla dacă se potrivesc cu imaginea mea de atunci.

De altfel, și poemul ***Luceafărul***, expresia geniului eminescian, a fost inspirat dintr-un basm: „*Poemul Luceafărul are ca punct de plecare un basm românesc, Fata în gradina de aur, cules de călătorul german Richard Kunisch, basm pe care Eminescu l-a versificat într-o prima versiune, chiar sub acest titlu. Apoi, trecându-l printr-o serie de alte variante, marele poet l-a filtrat, restructurându-l mereu și dându-i sensuri noi, până ce a devenit Luceafărul*”. (*cf. wikipedia*).

Un alt râvnitor la clipa veșnică este ***Faust*** care-și vinde sufletul pentru întoarcerea la tinerețe, temă oarecum apropiată de cea a basmului cules de Petre Ispirescu.

Oricum, basmul în general are multe elemente poetice transpuse epic. Această dimensiune poematică este subliniată de Adrian Erbiceanu în transpunerea basmului ***Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte***, apărut pe hârtie cu un

secol și jumătate în urmă, după ce a circulat oral, cine știe câte veacuri. Însuși titlul este filozofico-poetic.

Dar mai poate însemna ceva: proiectarea unei iluzii a omului de a deveni nemuritor. Pedalând pe aceste concepte fundamentale, Naștere și Moarte (intrare în lume, ieșire din lume) basmul este o strălucită meditație filozofică asupra existenței umane.

Adrian Erbiceanu a întreprins un asemenea demers, de transpunere în vers a unui basm cules de Petre Ispirescu, unul din cele mai populare basme românești, expresia genului popular, pentru a-l face mai ușor accesibil, a-i descifra toate sensurile, a-i sublinia mesajul, într-un cuvânt, a-l esențializa și readuce în actualitate, dând strălucire scrierii printr-o limbă de o acuratețe fără cusur.

Canoanele prozodiei clasice încadrează această frumoasă poveste, ca pe un tablou minunat într-o ramă de aur. Rezultatul este o nouă reușită a genului care s-a bucurat de o foarte bună primire din partea cititorilor de toate vârstele, o foarte bună apreciere pe care criticii zilei au acordat-o acestei scrieri inedite și foarte gustate de public.

Și dacă basmul în sine, cules de tipograful Petre Ispirescu și publicat în 1862 în ziarul *Țăranul român*, apoi în 1882 în volumul ***Legende sau Basmele românilor adunate din gura poporului*** de Petre Ispirescu, volum prefațat de însuși Vasile Alecsandri, care și el a scris legende și basme, a întrunit toate datele unei capodopere, rescrierea lui versificată acum de Adrian Erbiceanu, nu e mai puțin apreciată.

Această întreprindere, foarte îndrăzneață, a necesitat însă, multe strădanii și o muncă asiduă de a aduna în vers, ceea ce vocea poporului a purtat sute de ani, din gură în gură, ca pildă de înțelepciune a neamului, ca aspirație spre dăinuire eternă, ca expresie a sufletului românesc și a frumuseții limbii populare, încărcată de înțelepciune, de pilde, proverbe și zicători.

Forța de expresie a poeziei este biruitoare, ea cucerește prin muzicalitate, prin expresivitate, prin mulțimea de nuanțe la care se pretează, prin culoare și imagistică.

Dacă adăugăm și desenul de pe copertă și ilustrațiile policrome din interior, realizate artistic de mâna lui Adrian Popescu, avem imaginea unei cărți pe care orice om și-ar dori să o aibă în casă.

Ca și ***Micul Prinț*** al lui Antoine de Saint-Exupéry, cartea se adresează tuturor vârstelor pentru că fiecare va găsi în ea un strop de înțelepciune care să-i limpezească mintea și să-i picure în suflet dulceața Cuvântului de poveste și a atmosferei feerice în care pot intra, doar cu un gest.

Toate categoriile filozofiei se întrunesc aici: **Timpul, Spațiul, Viața, Moartea, Adevărul** ș.a.

Dimensiunea relativă a Timpului este subliniată în mai multe rânduri. El este când condensat, când dilatat, în funcție de cum îl percep protagoniștii, dar și mulțimea de rând.

Întreaga poveste, fie că este epică, fie lirică este aventura existențială a omului născut, purtător al păcatului primordial săvârșit de protopărinții noștri, după care, omului i s-au pus anumite interdicții: să trăiască doar un anumit număr de ani, să-i fie permise un număr limitat de acțiuni. Pierderea acestui bun prețios, cum e timpul, va fi, îndeobște, sancționată.

De fapt, timpul tinereții fără bătrânețe și al vieții fără de moarte este cel edenic, de dinainte de căderea omului.

Fiecare ne naștem cu amintirea Paradisului, cu acel timp ferice, hiperboreic, fără minute și fără secunde, la care vom reveni doar după ce vom păși în eternitate.

Prin zidul impenetrabil pe care îl trage moartea în cele din urmă, dă adevărata dimensiune a vieții pe care o și definește. Acest tandem e obligatoriu să rămână de nedezlipit, una fără cealaltă negăsindu-și dimensiunile.

Într-un fel este și drama lui Hyperion care, din nemurirea lui, vrea să coboare în lume pentru a trăi, alături de *„preafrumoasa fată”*, cel puțin *„o oră de iubire”*. Cererea tânărului Luceafăr este respinsă de Demiurg și el se întoarce în lumea lui *„nemuritor și rece”*.

Fie că e o prelucrare de folclor, fie a unei creații clasice, cu autor, transcrierea unui text și transpunerea lui în actualitate, îmbrăcat în haină nouă, este o lucrare de sine stătătoare care merită atenție, nu numai pentru că reamintește de textul original, dar poate scoate în evidență nuanțe nebănuite, sporindu-i valoarea și readucându-l sub ochii privitorului. E un experiment, o provocare și societatea actuală se nutrește din ce în ce mai mult cu provocări.

Fenomene cosmice extraordinare specifice basmului, apar adeseori, încărcate de simboluri: două luni pe cer, doi sori în loc de unul ș.a.

În general, Adrian Erbiceanu respectă firul narativ, dar adaugă, ca un plus de frumusețe, propria imaginație și reflecție în desfășurarea poemului.

De reținut: cartea este dedicată *„fiilor și nepoților mei, și, nu în cele din urmă, limbii române”*. Un gest salutar de reverență limbii materne a cărei dulceață a simțit-o, o dată cu laptele mamei și pe care nu a uitat-o, dimpotrivă, cu fiecare carte, o îmbogățește cu sufletul său delicat și de a cărei acuratețe are întotdeauna maximă preocupare.

...Cu darul său de povestitor neîntrecut, cu umorul molipsitor și cu iscusința de a introduce în poem elemente specifice fabulosului, Adrian Erbiceanu a reușit o inedită lucrare poetico-filozofică, pornind de la o poveste arhicunoscută, dar prăfuită în rafturile bibliotecilor lumii.

Deschiderea către universalitate este evidentă. Dar tot el, autorul, vine cu răspunsul la așteptările noastre, clarificând lucrurile: *„Să ne fie cu iertare!.../ Basmul altcum stă s-ateste!/ Rogu-vă, aveți răbdare,/ Că-nainte mult mai este!”*

O dată făcute aceste precizări, își continuă nestingherit, firul poveștii. Toate acestea dau un farmec deosebit basmului știut și te fac să-l citești și să-l recitești pentru a nu știu câta oară.

...Criticul literar Ion Roșioru, racordat la puternica rezonanță a acestei neobișnuite transcrieri literare, conchide în prefața volumului: *„Sub pana măiastră a lui Adrian Erbiceanu, arhicunoscutul basm popular auzit cu aproape două veacuri în urmă de bucureșteanul Petre Ispirescu, a devenit, puternic personalizat, un poem tragic, mustind de cele mai neașteptate tâlcuri, despre destin, conflict între generații, revoltă împotriva condiției umane, ideal, rost al individului pe lume, căutarea a paradisului pierdut, sacrificiu uman, durere, precum la daci, de a nu fi nemuritor ca zeii, testare a limitelor insului în încleștarea cu forțele stihinice ale naturii, pace, solidaritate, curmare a războaielor, omenie, comunicare, dragoste, singurătatea și tristețea omului într-un univers cel mai adesea ostil și alienant, confruntare a binelui cu răul, evadare din increat și întoarcere în el după un periplu existențial misterios, dureros și spectaculos și, cu precădere, o meditație asupra timpului care nu iartă*."

O astfel de realizare poetică este unică. Ea este o izbândă a creației de gen, nu numai ca poveste, dar și ca pildă de înțelepciune ce îmbogățește tezaurul spiritual al românilor, indiferent în ce colț al lumii s-ar afla.

reproducere din volumul **Adrian Erbiceanu** -
În căutarea tinereții fără bătrânețe, Ed. Anamarol,
București, 2016

Ștefan Buzărnescu

Basmul – o constantă a spațiului spiritual românesc

Atrași puternic de forța gravitațională a globalizării și exersând mimetismul unor modele culturale exogene, aproape că am uitat de propriile resurse identitare și tot mai mulți dintre noi se arată predispuși la compromisuri greu calificabile, atunci când vine vorba de reconstrucția mentalului nostru colectiv la cotele contemporaneității.

Un nedefinit tropism, indus de vectorii mass-media, orientează privirile și opțiunile evoluției către modernizarea cu orice preț, îndemnul celor care recomandă preluarea, doar selectivă, în mentalul colectiv autohton numai a *„conservelor culturale* (Abraham Moles)", compatibile cu calibrul axiologic endogen, fiind etichetați ca suferinzi de *„deficit democratic*", de tradiționalism sau, pur și simplu de diverse nostalgii, inerțiale în egală măsură atât pentru paneuropenizare, cât și pentru globalizare!

Pe aceste coordonate, chiar și în oferta noastră culturală a-nceput să se manifeste o regretabilă supradimensionare a titlurilor din alte spații culturale din țări cu un avans tehnologic indiscutabil... cu efecte devastatoare asupra identității spirituale a tinerei generații.

Astfel, traducerea poveștilor și a basmelor din alte spații literare, se pretinde a fi un semn de... emancipare, de dialog cultural, sau de deschidere către universalitate, când, în realitate este vorba de un înduioșător bovarism...

...Inserarea în ofertele educative ale copiilor noștri, cu precădere a basmelor și poveștilor din literatura universală, nu poate crea decât niște apatrizi... Iată pericolul cel mare pe care prezentul eveniment editorial generat de inițiativa unui mare Senior al Cercetării Sociale - mă refer aici la celălalt coordonator al colecției *Biblioteca de Sociologie* - îl poate, dacă nu eradica, cel puțin îl aduce în prim-planul controverselor centrate (mai mult din rațiuni financiare!) pe regândirea structurii conținutului ofertelor educative destinate tinerei generații, în care manualele alternative produc efecte încă nestudiate la adevăratele lor dimensiuni.

Să fim foarte clari: nu pledăm, pentru o autarhie a ofertelor culturale, deoarece ar fi un nonsens să facem așa ceva în epoca internetului.

Pledoaria noastră este alta: anume, prioritatea trebuie să fie ridicarea identității culturale a copilului român pe temelia axiologică a basmelor autohtone, populate de aceiași nemuritori eroi ai Umanității: **Binele, Adevărul, Dreptatea** și **Curajul**; aceasta este o prioritate de grad zero!

În aria acestui imperativ se-nscrie evenimentul editorial semnat de poetul Adrian Erbiceanu prin publicarea variantei versificate a basmului *Tinerețe fără bătrânețe*, o carte care se adresează tinerilor... de toate vârstele. Talentatul poet, care stăpânește ireproșabil prozodia, cu mijloacele literaturii a reușit nu doar recuperarea memoriei narative a basmului românesc, ci a reușit și să dinamiteze stereotipurile asociate pragurilor dintre generații prin îndemnul de a ne reinventa chiar dincolo de vârsta adultă, punând între paranteze solicitările integrative generate, la nivel comunitar, de vremuirile care ne însoțesc în biografia clipelor din proximitatea noastră existențială.

Cu referire la specificul fazei actuale a dezvoltării societății umane, conceptul de societate a civilizației tehnologice a fost avansat ca ipostază actuală a Omenirii.

Dar, întrucât în civilizația tehnologică experimentul este un fel de zeitate păgână, există riscul ca Omul însuși, să devină un experiment printre altele... Pentru a nu deveni niște simple experimente, trebuie să ne întoarcem la origini și să ne reasumăm condiția umană din zona inocenței, punând între paranteze maculările tuturor episoadelor care ne-nsoțesc călătoria noastră prin timp, segment cronologic pe care noi, toți, îl numim viață, chiar dacă numai unii reușesc să-l scrie cu V mare.

În succintele noastre însemnări, însă, nu la tehnologie ne vom referi, ci ne focalizăm asupra recursului la resursele identitare ale românității și românismului, în sinergie cu decizia editorului prezentei cărți care poate fi considerată un adevărat manifest, împotriva riscului de poluare a eforturilor de menținere a basmelor românești între paginile așa-ziselor manuale alternative, tot mai frecvent invadate de povești și basme care provin din culturi mai mult sau mai puțin exotice.

...Dacă recursul la marii exegeți ai basmului românesc este de competența filologilor, în demersul nostru sociologic nu ne putem, totuși, reprima ,,ispita" invocării autorității epistemice a Marelui George Călinescu care preciza că în construcția epică a basmului ,,eroii himerici" vehiculează, în fond, aspirațiile ,,umanității canonice", ceea ce înseamnă că basmele nu sunt simple structuri narative de natură pur teoretică, ci sunt purtătoare de simboluri cu foarte consistentă combustie educativă.

Astfel, dacă pe componenta narativă, Greuceanu, Făt-Frumos sau Prâslea cel Voinic, după repetate înfruntări cu adversități asimetric mai mari decât presupusele lor puteri, inițiale, ies învingători, pe componenta educativă ne formăm convingerea că nimic nu este imposibil dacă dorim să ne

realizăm un obiectiv oricât de ambițios ar fi obiectivul în speță; munca perseverentă surmontează greutățile, iar consecvența în efort transformă limitele, chiar severe, în simple provocări. Dimensiunea educativă este implicită oricărui basm, deoarece conflictualitatea basmului relevă specificul mentalului colectiv atât în basmele populare, cât și în basmele culte.

Binele generic, iese triumfător din ambuscadele răului generic... dar nu în sensul tehnic și gestionabil în aria relației de la cauză la efect, ci într-un sens general-uman în care și imprevizibilul și erorile și chiar înfrângerile efemere își găsesc locul, dar tot cu valențe educative.

Astfel, când Eroul a ignorat avertizările Unuia născut mai devreme (tatăl, Împăratul etc.), lipsa de experiență și-a spus cuvântul: au apărut, ca din senin, tocmai acele împrejurări asupra cărora i se atrăsese atenția că trebuie să le evite.

De exemplu, nesocotirea avertismentului ,,să nu te încrezi în omul necunoscut" sau ,,să te ferești de omul spân", îl determină pe Erou să-și consume o mare parte din energia pe care ar fi putut să o etaleze pentru alte, posibile, performanțe. Chiar Cenușăreasa, ne determină să sperăm că onestitatea muncii noastre, indiferent cât de anonimă ar fi ea, poate aduce nesperate daruri, transformând disperarea în oportunitate de viață nobilă: iată un vector educativ imposibil de eludat la orice lectură, fie ea mai superficială sau mai aprofundată a basmului Cenușăresei.

...În bijuteria literară realizată de poetul Adrian Erbiceanu, Făt Frumos pare să fi străbătut Istoria pentru a ne convinge că imposibilul nu există și că nici nu este un cuvânt românesc...

...În finalul acestor succinte rânduri, cu trimitere exclusivă la copiii care au nevoie de modele, dar referindu-ne și la unii adulți care clamează lipsa de performanță a vremurilor noastre, readuc în actualitate o replică, antologică, a scriitorului român Camil Petrescu adresată celor care invocau

o relativă mediocritate a vremii lor: *„Nu Omul e mediocru, ci scopul. Dați-i un scop înalt și-l veți smulge din mediocritate!*".

Dacă am uitat acest adevăr, mai avem o șansă: să ne întoarcem la basmele inocenței noastre pentru a reînvăța ce este Caracterul, Dreptatea, Adevărul, Binele și Curajul surmontării nedreptăților prin transformarea eșecurilor prezente, în victorii viitoare.

> Excerpte din articolul introductiv la basmul versificat ***Tinerețe fără bătrânețe***, inclus în volumul ***Sociologie și economie spirituală***, de prof. univ. dr. Emilian M. Dobrescu și Edith Mihaela Dobrescu, Biblioteca de sociologie, Ed. Sigma, București, 2017, pag. 36-54

Adrian Munteanu
Sonetele timpului copt

Când, într-un târziu, m-am hotărât să scriu poezie și m-am întrebat către ce stil și manieră ar fi indicat să mă îndrept, m-am oprit la ,,bătrânul" sonet, înțelegând că se potrivește cel mai bine structurii mele interioare. Din acel moment am pornit neabătut pe traseul melodic care intuiam că nu poate fi întrecut de nici o altă specie poetică.

Mărturisesc că am luat această decizie și dintr-un motiv care ține de un anume orgoliu pozitiv. Nu mi-a plăcut niciodată să mă calc pe bombeuri cu prea mulți confrați.

În privința versului alb, sunt mii de încercări, peste măsură de multe, mai mult sau mai puțin reușite, dar toate ducându-mă la senzația că pășim pe același drum, chiar dacă stilistic și chiar tematic vorbind, diferențele sunt practic inepuizabile.

În privința sonetului, mai puțini sunt ,,curajoșii" (ca să preiau formula lui Marin Mincu), care găsesc în adâncurile lor, în egală măsură, și armonie, și simț al accentelor și ritm și auz absolut. Pe un asemenea teren te miști mai în voie, simți că ai aer și nu te mai chinuie senzația de claustrofobie literară.

Când mai apare câte un sonetist, nu e grav deloc. Terenul este încă nedesțelenit, aerul e încă respirabil, bucuria lecturii se menține.

De aceea îl salut pe Adrian Erbiceanu care, la vârsta maturității depline, s-a hotărât să scoată primul său volum de sonete. Nu este o decizie de ultimă oră decât în privința adunării materialului sonetistic într-un volum, pentru că sonetele aparțin diferitelor perioade de creație ale autorului

care a intuit, la răstimpuri, că fără emoția specifică mișcării armonioase și ritmice a sonetului nu se prea poate vorbi de poezie. Oricum, fără sonet, poezia nu este deplină.

Ceea ce urmăresc întotdeauna mai întâi, chiar dacă este numai elementul de suprafață, învelișul grafic și acustic, este încadrarea strictă în tiparele formei fixe. Vreau să văd dacă autorul are auzul format, dacă nu are devieri metrice de la un vers la altul, dacă accentele cad echilibrat, dacă ritmul e fluent, dacă rimele sunt corecte, dacă nu chiar inovatoare.

Fără aceste prime date, de suprafață, nu poți încadra pe cineva în categoria sonetiștilor, pentru că poticnelile fac demersul inegal și chiar supărător, iar efortul ,,creatorului" o curată pierdere de vreme.

Din fericire, din acest prim punct de vedere, Adrian Erbiceanu știe ce este acela sonet, îi înțelege și îi urmează melopeea, transformând structura verbală într-o apă curgătoare, cu sunet lin, fără străfulgerările și inegalitățile cascadelor. Unele devieri minore, inerente în decursul elaborării, a reușit să le corecteze din mers, iar întregul nu mai are fisuri.

Partea mai grea, însă, vine abia de acum încolo, pentru că intrăm în ființa autorului, în capacitatea lui de a se individualiza printr-un inventar stilistic și imagistic propriu, pentru că descoperim la ce adâncimi poate ajunge, ce relaționări cu ungherele mentalului, emoționalului și vieții socio-morale poate construi, cât de autentic este limbajul, cât de profunde sunt lecturile asimilate, cât de proaspete, personale, convingătoare îi sunt asocierile și metaforele.

Sonetele scrise de Adrian Erbiceanu la intervale diferite, uneori de zeci de ani, le poți identifica chiar fără să cunoști perioada în care au fost create. Și aceasta pentru că o altă convingere pe care o am este că valoarea adevărată a sonetului, profunzimea lui, o poți obține numai după o viețuire personală

îndelungată, doar la maturitatea vârstei, deci a experienței, de viață și de scriitură.

Sonetele de început ale lui Adrian Erbiceanu privesc lumea la modul general, cu vibrații ale propriei ființe într-un univers al cărui contur se recunoaște a fi influențat de lecturile timpurii, cu o anume notă de răceală și neimplicare.

Mai apoi, ori de câte ori se reîntoarce la sonet, Erbiceanu adaugă ceva din acumulările livrești și de viețuire de pe parcurs.

Cu timpul două sunt palierele pe care autorul le explorează cu asiduitate.

Primul dintre ele este o filozofie a sinelui ce își caută locul în lume. Nu este lipsit de originalitate acest demers. În ***„Alergare continuă*** are conștiința vieții ca *„un ghem care singur se deznoadă*”, iar în ***Aceleași vânturi*** intervine cu versul expresiv și cuprinzător *„cu cât mă-nalț, cu-atâta mă afund*”.

Continuând pe aceeași linie a versului semnificativ, extrag din sonetul ***Între gânduri*** formula *„Dorm visele pe praguri efemere*”. Dintre toate, poate că versul care are cel mai încărcat, adânc și tensionat conținut, unul de unde ar putea începe căutarea de sine, înțelegerea rosturilor sale devoalate în formule poetice subtile este versul descoperit în sonetul ***Cabală***, unde omul se recunoaște pe sine într-o mișcare continuă, tensionată, anarhică, destabilizatoare, dar și ordonată în același timp. Iată versul: *„Cădeam prin mine-n mine să m-ascund*”.

A doua grupare tematică bine reprezentată în volumul lui Adrian Erbiceanu nu putea lipsi dintr-un volum de sonete. Și aceasta pentru că este vorba de tema primordială a poeziei universale, identificabilă cu poezia însăși, cu atât mai mult în cazul sonetului care este cea mai armonioasă dintre speciile poetice.

Vorbim de iubire ca sentiment general omenesc. Idila la Adrian Erbiceanu cheamă uneori *„spre lumi necunoscute”*, alteori are reverberații de conflict sau provine dintr-o amintire care păstrează nuanța efemerului.

Ceea ce este de remarcat în acest segment tematic și îl individualizează pe Adrian Erbiceanu este că poezia sa de dragoste nu merge spre senzualitate, ci spre cerebralizarea relației, spre o privire detașată asupra unor stări ce s-au consumat și le poți doar ordona și înțelege curgerea.

Este, așadar, o continuare a filozofării prin elemente sensibile. Astfel putem vorbi de o unitate a întregului volum, cu diferențieri de stare și de trăire sensibilă evidente care pot să creeze complexitatea întregului.

Un sonetist adevărat nu poate omite că partea cea mai importantă, conclusivă, finalizatoare și cu nuanță deseori aforistică este finalul sonetului, acolo unde se desfac sau se încheagă firele nevăzute ale șerpuirilor imagistice.

Adrian Erbiceanu știe acest lucru și în destule locuri finalul sonetelor sale este remarcabil prin concizia expresivă.

Iată câteva exemple: *„Dar toate râurile curg spre mare/ Și Marea nu e niciodată plină”*. (***Dar toate râurile***); *„Tăcerea doare... spre a ști că ești”. (**Neliniști**); „Iubirea noastră - templu-n năruire/Robită unor legi universale,/Stă surghiunită-n cartea de citire”. (**Mă-ntorc în timp**); „Iar când furtunile s-or prăbuși rapace/Doar noi, prin noi, vom ști să ținem piept”. (**Nu-i piatră să nu fie răsturnată**).*

Poetul vine și cu un fel de ars poetica, prin demnitatea intelectuală specifică sonetului. Formula poate fi privită și ca mărturisire de creație în întregul poeziei lui Adrian Erbiceanu. După timpul care inexorabil a trecut peste ființa creatorului, el vede sonetul, această recâștigare târzie a rosturilor sale de viață și de creație, ca pe modalitatea ideală de a te reculege sau de a te răzbuna pe *„timpul copt”*.

Dacă încercăm o caracterizare a sonetelor lui Adrian Erbiceanu în ansamblul lor, ar fi sintagma ,,simplitate de efect". Poetul nu caută să-și demonstreze abilitatea stilistică, ci să determine o curgere firească, expresivă și lipsită de angoase existențiale de nebiruit ale trăirii pe care o supune atenției unui public nu neapărat specializat, ci, mai degrabă, cât mai divers cu putință. Unui public care are nevoie de poezie.

Prefață la vol. ***Însemnele nopții*** –
sonete de Adrian Erbiceanu

Ion Roșioru

Fascinația sonetului

Născut în 1941, poetul Adrian Erbiceanu, membru fondator al *Asociației Scriitorilor de Limba Română din Quebec* (ASLRQ), a semnat până în prezent următoarele cărți: ***Confesiuni pentru două generații*** (2003), ***Divina Tragedie*** (2004), ***De la Ana la Caiafa*** (2007), ***La fontaine du siècle*** (2009), ***Printre silabe*** (2011), ***Tinerețe fără bătrânețe*** (2013) și ***Însemnele nopții*** (2016), în această recentă apariție editorială (la Anamarol), autorul căruia toți exegeții care s-au aplecat asupra scrierilor sale i-au evidențiat propensiunea pentru stilul clasicizant adunându-și sonetele elaborate de-a lungul anilor de creație.

Cartea în discuție se bucură de prefața pertinentă și avizată a poetului Adrian Munteanu, unul din cei mai redutabili și mai productivi sonetiști români contemporani.

Prefațatorul distinge în această carte de factură clasicizantă prin excelență, întrucât sonetul a fost și rămâne regele incontestabil al poeziei cu formă fixă, două paliere tematice explorate cu dezinvoltură și virtuozitate și anume: o filozofie a sinelui ce își caută locul în lume și, respectiv, dragostea *„ca sentiment general omenesc”*, neomițând să specifice că *„poezia sa de dragoste nu merge spre senzualitate, ci spre cerebralizarea relației, spre o privire detașată asupra unor stări ce s-au consumat și le poți doar ordona și înțelege curgerea*”. (p.5)

Dintre cele două tipuri de sonet, adică provensal și englezesc, Adrian Erbiceanu optează pentru cel dintâi,

structurat, după cum bine se știe, în două catrene și două terțete.

Citind cândva o carte de cronici literare de întâmpinare a lui Ion Șiugariu, apărute postum prin grija soției sale, am fost frapat de predilecția pe care o aveau pentru scrierea de sonete poeții mobilizați pe front unde mulți dintre ei au și căzut la datorie și am făcut o legătură între rigoarea vieții lor cazone și cea a speciei poetice care reclamă deopotrivă disciplină a gândurilor și virtuozitate formală.

Mă gândesc acum că nici poetul Adrian Erbiceanu nu-i străin de această paradigmă, el absolvind, înainte de Facultatea de filologie din București, un liceu militar și apoi, Școala de ofițeri din Pitești.

Poetul vede scrierea de sonete ca pe o modalitate de izbăvire prin creație și meditație filozofică, faptul în sine atârnând puternic în favoarea sa la judecata de dincolo de apele Styxului (**Sonetul**). Dorința lui de comuniune și de identificare cu natura, ca și cu celălalt, e imensă, staticul oglindindu-se în dinamic, precum salcia pletoasă de pe malul unei ape curgătoare în undele neodihnite ale acesteia: *„Surprinsă, pari atât de bucuroasă/ Că apa-n mantii reci, diamantine,/ A izbutit în mendre să te prindă/ Scăldându-te în ea... și ea în tine...// Privind din umbră salcia pletoasă/ Ce nu aș da să știu că-ți sunt oglindă*”. (***Din umbră***).

Arta sa poetică o constituie un sonet dedicat lui George Bacovia pe care îl consideră un precursor a cărui companie literară ilustră îl onorează: *„De mult eu ți-am citit durerea/ Transcrisă-n versuri funerare./ Uimirile - în destrămare -/ Erau și viața și averea.// În Parc, în Gări și-n Abatoare,/ Cutreierând, iscai puterea/ de-a stăpâni, trudit, tăcerea/ Dusă-n eroare de eroare.// Punând drept acrobați „actorii”,/ Pe socluri, în complicitate,/ Cu plumb pe ceruri iluzorii,//Le-ai încrustat să*

zacă toate/ Încarcerate-n Purgatorii.../ Ieri nu, dar azi îți dau dreptate!" (***Ars poetica***)

În discursul poetic al lui Adrian Erbiceanu există o tânjire perpetuă după acea fericire care să declanșeze implorarea clipei faustice să se blocheze în atemporal (***Când te-am văzut***). Predomină evanescența, trecerea de la cald la rece și invers, de la lumină la tenebrele potențatoare de mister, de la indiferență la implicarea afectivă în viața partenerei de cuplu, de la vis la trezie, de la tăcere la cântec ș.a.m.d.

Insațietatea iubirii îl fascinează prin mereul ei nestăvilit prilejuitor de revelații superbe: „*Mai fulgeră, sub timp, o întrebare,/ - Pe care mintea cearcă s-o rețină -/ Încercănată-adânc în sanctuare/ De întuneric căutând lumină...// Dar toate râurile curg spre mare,/ Și Marea nu e niciodată plină*". (***Dar toate râurile***)

În numeroase versuri, poetul își conturează îndreptarul moral și existențial pe care să se angajeze bărbățește, cu înțelepciune și neabătută îndârjire: „*Pe unde treci, să nu te încovoi!/ E dreptul tău să schimbi ce nu-ți convine./ Iar dacă lumii îi declari război,/ Declară-i, dacă vrei să-i fie bine!/ Viața-i în față. Ceasul înapoi/ Chiar dacă-l dai, timpul din viață vine*". (***Pe unde treci***)

Nu o singură dată, poetul visează paroxistic la contopirea spirituală cu ființa iubită pe care o urmează precum umbra scăldată în lumină, membrii binomului erotic arzând de tot precum două „*îngemănate lumânări de ceară*". (***Sunt umbra ta***)

Puseuri proustiene îi irump uneori în amintire. O floare presată într-o carte devine mărturia unei iubiri care „*demult s-a stins în drum*", cum ar spune Eminescu, și care se perpetuează tocmai prin acest mic semn în care s-a nemurit clipa frumoasă de altădată: „*Iubirea noastră - templu-n năruire,/ Robită unor legi universale,/ Stă surghiunită-n cartea de citire*". (***Mă-ntorc în timp***)

Elogiul adus, prin urmare, aducerilor-aminte e oricând binevenit pentru efectul lor terapeutic. Repovestirea fostelor iubiri, fie ele și pasagere, le conferă nemurire mântuitoare: *„Iubirile veneau - ca apa morii,/Pe zbaturi când se năruie fierbinte-/Transfiguratoare de istorii,//Repovestite, fără de cuvinte./Ce epitaf la clipele de glorii!/Dacă mai poți să ți le-aduci aminte*". (***Amintirile***)

Același rol salvator îl pot juca și visele ca retrăiri misterioase a tot ceea ce a fost frumos, avântat și înălțător: *„Ce forțe mă strunesc, și-a câta oară -/Ca umbra prelungită peste vreme,/Gândul mocnit se zbate să te cheme?.//Dar te-am visat pe drumul lung de seară,/Plutind pe-o unduire singulară,/Și nu mai am, de-acum, de ce mă t*eme..." (***Gând mocnit***)

Sau: *„Sub talpa umbrei mele rătăcită,/ Uitarea însăși lunecă-n uitare:/Iar clipa - ca o pasăre rănită - // C-un tremur lung de ultimă suflare, / Aprinde-n vis un muc de lumânare,/ Ca pe-un imberb ducându-mă-n ispită...*" (***Umbra clipei,*** *variantă*)

Netrăirea până la capăt a visului poate fi de-a dreptul dramatică în ordinea unei rupturi relaționale: *„Din visul frânt, nestrăbătut,/ Pe veci făcut să-mi fie nadă.../ De-atuncea nu te-am mai văzut!*" (***Pe urma ta***)

Tâlcuirile de vise nu sunt nici ele întotdeauna de bun augur într-un timp care nu mai are răbdare armonizatoare: *„De când alerg pe drumul ăsta lung,/ Neodihnit, prin vise tâlcuite,/ Străin, tot bat la porți zăgăzuite,/ Dar îndoiala n-am cum s-o alung.// Pocalu-i gol, izvoarele coclite,/ Ochiul, în sine, drămuie prelung;/ Neînțelesul n-am cum să-l străpung/ Și Valea-i năruită-ntre ispite...// Nu-s purgatorii gândurile aste!/ În cine să mă-ncred și cui să spun/ Pierdut că sunt în lumea de contraste?// Aș vrea să mă-nțeleg și să m-adun,/ Dar timpul n-are vrere să m-adaste,/ Iar eu nu vreau cuiva să mă supun!*" (***Alergare continuă***)

Plonjarea în vis se asociază cu cea în misterele firii primordiale izvorând din Cuvântul atot și atoatezămislitor: *„M-aștern la drum cu vrerea de-a străbate/ Prin Taina grea, ca printr-u vechi descânt,/ Prin lumile în mine sigilate...// Dar nu e cer deasupra-mi, nici pământ;/ Doar umbra se întinde peste toate,/ Și e Cuvântul pus peste cuvânt!*" (***Doar umbra***)

Revolta împotriva condiției umane nu se lasă însă prea mult așteptată și poetul își gospodărește cu patos eul său chiar și atunci când, prin forța legilor implacabile ale firii, nu prea mai e nimic de făcut și de îndreptat pe făgașul cel bun. Drumul de pe urmă mai poate fi, cel mult, amânat: *„Spre ce tărâmuri mi-e tocmit luntrașul,/ Săltând din val în val, neostoit,/ Când cere și nu vreau să-i dau răvașul// Ce mi s-a-ncredințat când am pornit?/ E loc: dar barca lui nu mi-e sălașul/ Și nu mă las de nimeni jecmănit*". (***Spre ce tărâmuri***)

Imaginația poetului nu cunoaște limite când e să elaboreze scene din călătoria cosmică a sufletului de îndată ce se va desprins de trupul său efemer de lut și care i-a folosit doar de temniță vremelnică: *„Plutesc prin gând ca-ntre vecii de apă:/ Deasupra-mi cerul gol și legământul/ De-a nu lăsa pustiu să bată vântul/ Prin visul nostru gata să înceapă.// Văd jos din bezna grea mijind pământul/ Și pe pământ o umbră care sapă/ Fără să știe că săpând se-ngroapă, / C-așa îi e sortit deznodământul.// Cu-atâtea amintiri desperecheate,/ Ce bat insidioase din aripe,/ Mă poartă zborul prin eternitate...// Și-n mine prinde să se înfiripe / - Cât înainte tot pe-atât în spate -/ Eternitatea fiecărei clipe*". (***Plutesc***)

Mesajul mai multor sonete ale lui Adrian Erbiceanu este unul optimist, poetul fiind încrezător în destinul său în lupta cu intemperiile existențiale de tot felul și mai ales cu Timpul care nu iartă pe nimeni niciodată: *„Iar când furtunile s-or prăbuși rapace,/ Doar noi, prin noi, vom ști să ținem piept*". (***Nu-i piatră să nu fie răsturnată*** - *variantă*)

Poetul acceptă că s-a născut damnat la trudă sisifică, dar, cu toate acestea, caută neîncetat în propriul eu forța de-a nu se resemna și de-a capitula: *„Osânda-i parcă fără de popas./ Înlănțuit, necunoscându-mi vina,/ Mi-adun puterea câtă mi-a rămas,// Către speranță-nsuflețind lumina/ Izvorului ce-n vise prinde glas.../ Și doar așa îmi regăsesc hodina!”* (***Mă rup din somn***)

Așa că se angajează, prin urmare, în fața propriei conștiințe să nu abdice ușor, eventual nicicând și nicicum, de la aventura sa spirituală de ordin inițiatic: *„Învăluit în lumea mea de vise,/ Un nou Aeneas rătăcind pe mare,/ Furtună sunt de căi zămislitoare/ Izbind în toate porțile închise.// Dar cui ce-i pasă dacă am crezare?/ Sunt și-n Itaca drumuri interzise,/ Ce mă petrec prin legile nescrise,/Cum vis în vis, pe-un fir în destrămare.// Că rătăcesc de-o viață pe o urmă -/ Inegalabil trasă pe cadran,/ De Adevărul care-n mine scurmă...// Și mă visez. Și-n visul meu profan/ Mă clatin suspendat. Dacă se curmă,/ Charon mă trece apa... pe un ban...”* (***Și mă visez***)

Orice șovăire pe acest traseu al deveniri eroice încrâncenate poate fi fatală, fiecare ființă avându-și trenul său unic glorios pe care e bine să nu-l piardă: *„Nu ezita! Că vremea când te cheamă,/ Ascunde-n ea chemări cât pentru zece;/ Găsești ce cauți, vamă vrei, ai vamă/ Dar ce-i fierbinte azi mâine e rece*”. (***Timp și destin***)

Și, în niciun caz, nu trebuie creat deloc prilejul de a fi blestemați de cei ce vin pentru că nu le-am defrișat ori bătătorit o traiectorie existențială exemplară: *„N-au să ne ierte pe vecii urmașii,/ De nu ne-om potrivi cu grijă pașii/ Pe scara timpului - testamentară*” (*idem*, p.74).

Raportul dintre forma și conținutul sonetului e una armonioasă în cazul lui Adrian Erbiceanu, poet fascinat de sonet. Maestrul prefațator al cărții a surprins foarte exact acest raport elegant și echilibrat: *„Poetul nu caută să-și demonstreze*

abilitatea stilistică, ci să determine o curgere firească, expresivă și lipsită de angoase existențiale de nebiruit ale trăirii pe care o supune atenției unui public nu neapărat specializat, ci mai degrabă, cât mai divers cu putință. Un public care are nevoie de poezie".

Revista ***Bucureștiul literar și artistic***, nr.7 / 2016

Ștefan Dumitrescu
Însemnele nopții

Există cărți pe care le-ai ține ca pe un buchet de flori în glastră, ca să le miroși, ca să le pipăi, ca să le privești pentru că îți încântă ochiul și sufletul, ca să le citești poemele iar și iar, și cu fiecare lectură să vezi că poemul deschide o falie către straturile profunde, filozofice ale logosului.

O carte pe care o iubești pentru limpezimea și claritatea ei de cristal, dar și pentru povestea de dragoste, de viață, de moarte pe care o conține în substanța ei.

O asemenea carte de poezie este volumul domnului Adrian Erbiceanu, român stabilit în Canada, unde a pus, împreună cu scriitorul Ionuț Caragea, bazele unei reviste de cultură românești on-line și ale *Asociației Scriitorilor de Limbă Română* (ASLRQ), intitulat ***Însemnele nopții***, apărut la editura Anamarol, condusă de minunatul editor care este doamna Elena Rodica Lupu, într-un format grafic foarte frumos.

Am lecturat volumul de sonete ca să-l recenzez, mărturisim, dar după prima lectură am simțit nevoia unei a doua lecturi, apoi pentru bucuria sufletului am păstrat cartea pe noptieră ca să citesc din ea când am timp liber.

După ce l-am cunoscut pe poetul Adrian Erbiceanu citindu-i volumul în care reinterpreta, în versuri, basmul ***Tinerețe fără de bătrânețe și viață fără de moarte,*** am trăit o stare de comunicare și empatie profundă cu dânsul.

O carte importantă în poezia românească modernă, o carte care va rămâne, pentru că dă expresie proiecțiilor

profunde ale subconștientului și ale mitului românesc, dar și pentru că este scrisă cu un talent extraordinar.

Pe lângă dimensiunea filozofică a cărții, plină de izvoare care mustesc din adânc, nu am putut să nu admir talentul de versificator al poetului Adrian Erbiceanu. Eminescu și Coșbuc în secolul al XIX-lea, Arghezi și Păunescu în secolul XX au avut la noi acest instinct al rimei, care sună ca surata de dinaintea ei, dar vine și surprinzător, cu un plus de irizări semantice, care pot răsturna viziunea întregii strofe.

Ei bine, dl Adrian Erbiceanu a fost hărăzit de Domnul cu acest instinct al rimei și al versului, cu acea știință a zidarului care pune la sfârșit de rând cărămida cea mai bună, cea mai frumoasă, care poate să dea strălucire și sens întregii strofe și întregului poem.

Iată cât de frumos potrivește poetul Adrian Erbiceanu cuvintele în acest Sonet: *„ Risipitor ca tot ce stă sub soare, / Ni-e tihna tot mai prinsă în arsură, / Un zbor de ne-ncetată aventură, / Un vis în vis; o tainică chemare. // De câte ori, încinși de-alergătură, / Ne revoltăm, cuprinși de-nfiorare, / La văzul bărcii – prag către uitare – / C-un ban, zălog, ca ultimă procură, // Zadarnic invocăm străvechea Lege, / Anume ziduită în cofrete, / Să n-o mai poată nimeni s-o dezlege. // Dar când simțim chemarea de „pecete”, / E timpul copt de a ne reculege / Și de-a ne răzbuna scriind Sonete!*” (***Sonetul***, pag. 7-8)

Însemnele nopții este o carte de sonete, sonetul fiind piatra de încercare pentru poeții dăruiți de Domnul cu har dar și cu arta bijutierului care se învață în ani, și care cere ucenicie riguroasă. Au dreptate criticii care spun că dacă vrem să știm valoarea unui poet și dacă va rămâne sau nu în literatură trebuie să-l vedem în poezia clasică, în rigoarea și știința construirii poemului clasic. Cu atât mai mult adevărul acesta este valabil în cazul sonetului, care cere pe lângă fiorul poetic, și setea de perfecțiune, răbdarea bijutierului care șlefuiește piatra până când devine bijuterie.

Sonetul citit mai sus deschide volumul ***Însemnele nopții***, și așa cum vedem este cel ce îl pregătește pe lector despre viitoarea aventură a lecturii, a întâlnirii cu poetul, vorbindu-i despre vremea care vine când odată cu apropierea senectuții: „*Risipitori, ca tot ce stă sub soare, / Ni-e tihna tot mai prinsă în arsură, / Un zbor de ne-ncetată aventură, / Un vis în vis; o tainică chemare*".

Pe lângă muzicalitatea poemului dată de ritm, dar și de substanța și culoarea cuvintelor nu putem să nu sesizăm adâncimea filozofică a observație, suntem risipitori pe lumea aceasta ca tot ce stă sub soare și, deși este vremea tihnei, trăim înlăuntrul unei ,,arderi", când spiritul, deși ar trebui să se odihnească, simte în el chemarea zborului (către unde? către absolut, către eternitate) ca apoi ideea versului să coboare brusc în motivul epico-filozofic, întâlnit la marii scriitori, prin care încercăm să înțelegem viața, care nu este decât un vis în interiorul altui vis mai mare, nesfârșit, în care trăim cu toții cei care ne naștem pe acest pământ.

Și gândul te duce mai departe, mai adânc, întrebarea care vine acum născută de mintea noastră neostoită, oare nu cumva visul acesta mai mare în care trăiește viața noastră ce este un vis, este visul lui Dumnezeu?

Ajunși în această zariște luminoasă dar și misterioasă simți cum poemul a căpătat pe nesimțite o profunzime care te tulbură.

Vedem astfel cum dl Adrian Erbiceanu este și un poet talentat dar și un poet cu deschideri către misterul adânc al vieții. Lucrul acesta ni-l spune și mai bine cea de a doua strofă a Sonetului, în care este vorba de luntrea lui Charon, care ne trece Styxul, prag către uitare – „*C-un ban, zălog, ca ultimă procură*".

Vedem așadar cum sonetul devine unul filozofic, în care poetul vorbește de vechea Lege menită să n-o mai poată

nimeni s-o dezlege, dar și de acel moment al ,,*coacerii minții și sufletului nostru*", acum către senectute, când spiritul a trecut de pragurile de sus ale evoluției lui.

Acum este momentul să răspundem chemării de ,,*pecete*", e timpul copt al reculegerii, al limpezirii sevelor și tânjirilor din noi, când suntem pregătiți și deschiși „*răzbunării*". Cuvântul acesta este cheia sonetului, și în contextul versului el capătă o alte conotație decât banala răzbunare, el capătă un sens superior, de dăruire, de înălțare.

Nu putem să nu observăm cuvântul frumos, pe care noi nu l-am mai auzit, „ziduim" cu care poetul îmbogățește familia de cuvinte care pleacă de la verbul a zidi... Nu este istoria o ziduire care crește cărămidă cu cărămidă, an cu an, secol cu secol, nu este viața o continuă zidire dar și ziduire a faptelor noastre într-o ființă vie, nu este lumea o zidire dar și o ziduire, integrare într-un zid, din ființele care am existat și existăm?

Frumoasă interpretare am spune, dacă nu am ști că cel care ne-a îmbiat și ne-a deschis porțile pentru a pătrunde în profunzimea înțelesurilor sonetului a fost chiar poetul, autorul lui.

Așa sunt toate sonetele cărții, frumoase, perfecte, cu linii șlefuite de chihlimbar, surprinzătoare, profunde, construite din viraje în profunzimi nebănuit și de zboruri ale gândului în slăvile spiritului. Ca acest poem: „*Când te-am văzut urcai pe scări spirale / Ținându-te cu mâinile amândouă. / Un vânt sufla-n tangaje triviale / Făcându-mi vechea pestilență, nouă.// C-un simț arid, avid cerșeam să plouă, / Conturul ud – abisuri sculpturale / Clipa s-o facă, despicată-n două,/ Să-nțelenească-n lumi atemporale. // Stârneai un vânt cu tonuri de furtună, / Predominant adus la exaltare / De muta, implacabila chemare // La baza scării, gânduri când se-adună, / Privirea ta căzu, inoportună: / La ce te-aștepți? Nimic nu-i nou sub soare!*"

Am admirat tot un poem frumos, construit din linii subțiri și calde, învăluite în culori gingașe pline de nostalgia vieții, în

care este vorba tot despre ființa noastră și despre viața pe care o urcăm în scări spirale, ținându-ne cu mâinile amândouă de viață, de speranța zilei de mâine, de setea noastră de a trăi.

Cu sufletul uscat de pustietatea vieții cerșim ploaia plină de hrană și de prospețime, dorim conturul ud al viselor noastre. Și când ajungem în piscul scării și privim la baza ei ce vedem? Că nimic nu-i nou sub soare...

Frumoasă viziune, parabolă și definiție a vieții. Așa este, căutăm și ne căutăm toată viața, alergăm de la o zare la alte trecând prin tot felul de încercări și pericole, chinuiți de aspirații și vise, căutăm și nu știm ce căutăm (poate ne căutăm pe noi, poate îl căutăm pe Dumnezeu!) și la sfârșitul vieții constatăm că nu-i nimic nou sub soare.

Au spus-o și Shakespeare și Eminescu în ***Glossa***, dar nu putem să nu observăm că acest adevăr dl Adrian Erbiceanu ni-l spune frumos și altfel, ni-l spune îmbrăcându-l în frumusețea de cleștar a Sonetului.

Sonetele poetului Erbiceanu ne spun folosind în loc de propoziții construcțiile superbe, fine, armonioase și muzicale ale Sonetului, povestea frumoasă și tristă, și melancolică a trecerii omului prin această lume, ne vorbesc despre elanurile minții și ale sufletului, despre volutele căutării, ale aventurii spirtului uman în această *Vale a Plângerii*, despre oboseli și despre euforii astrale, despre vremea ajungerii la capăt și a meditației, ca-n acest poem bijuterie:

Motto: *„Cu ochi de somn aș reciti o carte”.* Constanța Buzea - *„Curg toamnele cum vinu-n oale sparte, / Cu izul lor de fum înăbușit... / Antecedent de nedestăinuit / În ascensiunea care ne împarte. // Cad zilele prin ele încleștate, / Victime într-un plan prestabilit, / Dovadă clară că ne-am* zălogit */ Și că plutim în contiguitate. // Visând miraculoase , noi puteri, / Ne ținem strâns, cu mâna, să ne ardă, /Prin reflectări, dorințele de ieri./ Și rătăciți în golul ce-l croim, / Ne-nvăluie lumina revanșardă, /*

Punând un punct la cartea ce-o citim". (***Reflecție târzie***, p. 102-103)

Viața văzută ca o carte pe care o citim când ajungem în piscul aventurii spiritului în lume. Viața văzut ca vis. Viața văzută ca zbor, ca plutire, ca alunecare, ca rătăcire, ca prăbușire în gol. Frumoasă este meditația asupra vieții, frumoasă și plină de melancolie și de dor este povestea vieții și a ființei umane rătăcită în lumea acesta, pe care ne-o spune atât de frumos poetul Adrian Erbiceanu în superba lui carte de sonete, ***Însemnele nopții.***

După lectura cărții suntem parcă mai puri, mai profunzi, mai iubitori de poezie și de acea muzică înaltă a firii! Prin această carte de poeme dl Adrian Erbiceanu nu își îmbogățește numai opera, de acum o operă de valoare în poezia românească, dar îmbogățește însuși **Sonetul românesc**, ocupându-și un loc meritat în rândul celor mai buni sonetiști români.

Nu putem să încheiem fără să lăudăm încântați ilustrațiile coperților și ilustrațiile interioare ale volumului care comunică în modul cel mai fertil cu sonetele, ilustrații semnate de artista plastică Raluca Pilat. Și nu putem să încheiem fără să-l felicităm pe autor și pe toți cei care au contribuit la nașterea acestei cărți în poezia românească.

Revista ***Constelații diamantine***, nr.7 (71), iulie 2016

Mioara Băluță

Cădeam prin mine-n mine să m-ascund

Vineri, 3.06.2016, sub auspiciile *Revistei 13 Plus*, în sala pusă la dispoziție de Filiala USR din Bacău, a avut loc lansarea volumului de sonete al poetului Adrian Erbiceanu, ***Însemnele nopții.***

Adrian Erbiceanu locuiește în Quebec din 1973, este membru fondator al *Asociației Scriitorilor de Limbă Română din Quebec* – Canada și aș mai adăuga eu, un bun ambasador al poeziei și al limbii române din Canada.

De autorul ***Însemnelor nopții*** mă leagă, de câțiva ani, o prietenie bazată pe considerente literar-poetice și ca atare, am întâmpinat cu bucurie ideea lansării de la Bacău, asumându-mi demersurile necesare pentru ca acest eveniment să se întâmple.

Prin anii 2009-2010 eram în plină copilărie a poeziei mele. Cu alte cuvinte, îmi trăiam succesul cu naivitatea specifică oricărui scriitor de prin mediul on-line.

Întâlnirea virtuală (și cred eu, accidentală) a domnului Adrian Erbiceanu cu poezia mea, l-a determinat pe acesta să vină cu unele recomandări care m-au făcut să-mi văd poezia în altă lumină. Încurajările discrete, pe fondul unei ulterioare îmbunătățiri a tehnicii abordate de mine în poezie, dublate de eleganța exprimării dumnealui, m-au determinat să intru în competiție cu mine.

Aș vrea să amintesc sprijinul oferit în organizarea evenimentului de domnul Dumitru Brăneanu – din partea USR, Filiala Bacău, Asociației Prima Treaptă din Craiova, Clinicii *Gauss* din Bacău și nu în ultimul rând, domnului Radu

Cârneci care, învăluit de o elegantă discreție, și-a făcut simțită prezența prin „apele” cuminți ale Bacăului.

Glumind, aș spune că ziua s-a dovedit a fi în ton cu cromatica poeziei bacoviene: cerul plumburiu, mersul grăbit al trecătorilor, ploaia torențială care transformat strada într-un râu, pantofii în bărci iar umbrelele în abstracte sisteme de salvare.

Nimic, însă, nu a stat în calea iubitorilor de poezie.

S-a vorbit despre autenticitatea și curajul abordării versului clasic (Viorel Savin), despre aspectul spiritual al sonetelor (Daniel Nicolescu), despre temele abordate de autor în ***Însemnele nopții*** (Petre Isachi).

Prezența eseistului Gheorghe A.M. Ciobanu, venit din Roman împreună cu doamna Emilia Țuțuianu, vicepreședinte al Societății Culturale *George Radu Melidon*, a surprins în mod plăcut publicul.

Sonetul trebuie să fie înalt ca Mont Blancul și în interior ca o catedrală, a spus domnul Ciobanu, șarmant și obiectiv totodată, dovedind o fină cunoaștere a poeziei lui Adrian Erbiceanu, argumentând valoarea literară a volumelor apărute în ultimii ani sub semnătura autorului: ***Divina tragedie*** (satiră politică), ***Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte*** (basm popular rescris în versuri), ***De la Ana la Caiafa*** (poezii).

În partea a doua a evenimentului, atmosfera a fost animată chiar de poetul Adrian Erbiceanu care a recitat câteva poezii și a răspuns întrebărilor venite din public.

La dialog au luat parte, printre alții: Anton Petrovschi Bacopiatra, Ioan Cozma, Cornel Galben, Ștefan Dincescu, Cristina Ștefan, Valentina Becart Bișog, Daniel Florin Dincă.

După cele două zile petrecute în preajma poetului poposit în Bacău, o să-mi permit să vă fac martori la o discuție purtată de cineva cu Adrian Erbiceanu, care, fiind întrebat pe cine mai are în România, acesta a răspuns: „*am câțiva morți îngropați aici*”.

Iar eu adaug... cu poezia alături toate vor rămâne vii, în gând cu T.S. Eliot care a scris undeva că *„poezia rămâne cea mai patriotică artă”* și am înțeles prin asta că oriunde și oricât de sus ai fi, câteodată ți se face dor de pământul unde cei câțiva morți așteaptă.

Și atunci îți iei cu tine poezia. Și pleci...

Revista ***Literaturitate***, Bacău, 4 iunie 2016

Emilia Țuțuianu

Poetul Adrian Erbiceanu și *Însemnele nopții*

Sunt câțiva ani de când l-am cunoscut pe poetul Adrian Erbiceanu, printr-un dialog cultural fructuos în paginile revistei *Melidonium* și în cadrul ASLRQ, unde Domnia Sa este președinte al acestei asociații, iar prezența mea la lansarea cărții ***Însemnele nopții*** de la Bacău din 3 iunie a fost ca un evantai divin peste stihiile dezlănțuite ale naturii.

Această lansare a volumului de sonete a fost un eveniment literar pregătit minuțios de poeta Mioara Băluță împreună cu *Revista de cultură 13 PLUS* în cadrul USR, Filiala Bacău.

Despre volumul ***Însemnele nopții*** și despre activitatea poetului Adrian Erbiceanu au vorbit: dramaturgul Viorel Savin, scriitorul Daniel Nicolescu, criticul literar Petre Isachi și ca invitat special, eseistul Gheorghe A.M. Ciobanu de la Roman.

În cadrul intervențiilor, mărturisirilor și dialogurilor ce au avut loc s-au evidențiat: Ioan Cozma, Adrian Dincescu, Cristina Ștefan, Valentina Becart Bișog, Daniel Florin Dincă, Cornel Galben.

Adrian Erbiceanu este un poet cu o operă densă și plină de interogații cu privire la destinul omului, la starea societății românești actuale, un poet ce căută răspuns la întrebările existențiale, când copleșit de doruri și lirism când povestindu-ne basme încărcate de simboluri.

Adrian Erbiceanu este un temeinic ambasador al culturii românești în lume, preocupări pornite din iubirea Domniei sale pentru tot ce înseamnă românism: origine, istorie, civilizație, cultură și limbă română, care armonizează cu

sufletul său generos și iubitor de normalitate, armonie și lumină.

Poetul Adrian Erbiceanu atinge cu mâinile inimii imensitatea universului, a cosmosului, în căutarea luminii, numai această lumină îi ține trează speranța și visul. Poezia sa are misiunea sfântă de a smulge totul destinului și de a da nemurire celui care o scrie.

Dacă ar fi să pornesc de la maxima lui Buffon, cum că stilul este expresia individualității, aș spune că ceea ce îl caracterizează pe Adrian Erbiceanu, ceea ce i se potrivește cel mai bine structurii sale interioare, este **sonetul**.

Este cunoscut faptul că valoarea adevărată a sonetului, profunzimea lui se poate obține numai la maturitatea vârstei, după o experiență de viață și de scriitură.

Prezent în paginile revistei *Melidonium* din Roman, ne-a onorat cu creațiile sale literare, cu atât mai mult cu cât domnia sa are o legătură de suflet cu orașul mușatin, primii șapte ani ai vieții petrecându-i la bunicii materni, în Roman.

Adrian Erbiceanu, un poet consistent care ne onorează cu distinsa-i personalitate, dialogul cultural inițiat prin revista *Melidonium*, reușind astfel o punte de legătură între vocile culturale românești, oriunde s-ar afla pe mapamond.

Prezența domniei sale acasă, este un eveniment emoționant făcându-ne părtași la ***Însemnele nopții***.

Discret și așa cum îmi place să-l definesc, un om special, Adrian Erbiceanu vibrează altfel când dorul îl aduce printre noi.

Felicitări poetului trăitor în țara frunzei de arțar, care prin apariția acestui volum de sonete adaugă o piatră nestemată poeziei românești contemporane.

Revista ***Melidonium***: lansare de carte, iunie 7, 2016, Bacău

Daniel Corbu

Adrian Erbiceanu sau poezia ca devenire metafizică și miracol salvator

Unul dintre poeții de o cuceritoare autenticitate și sinceritate a trăirii din diaspora românească, un mare și adevărat poet de limbă română este, fără îndoială, Adrian Erbiceanu. El îmbogățește astfel prețioasa panoplie a valorilor noastre lirice de dincolo de granițele geografice ale României, începând cu Tristan Tzara și B. Fundoianu (Franța), Paul Celan și Alexandru Lungu (Germania), Ștefan Baciu (Honolulu), până la cei de azi, Miron Kiropol, Matei Vișniec și mulți alții.

Emigrat în Canada, părăsind lagărul comunist în 1979, Adrian Erbiceanu (n. 1941), român cu adânci rădăcini în Moldova (bunicii dinspre mamă, unde și-a petrecut copilăria, erau din Roman), cu studii militare și filologice, și-a urmat vocația oferită de celestul har al poeziei.

Deși scrie versuri de la treisprezece ani și publică în mai multe reviste din România, debutul editorial se petrece mult după stabilirea poetului la Montreal, în 2003, cu volumul ***Confesiuni pentru două generații – 101 poeme***, căruia i-au urmat ***Divina Tragedie*** (2004), ***De la Anna la Caiafa*** (2007), ***Fântâna veacului/ La fontaine de ce siècle*** (2009), ***Printre silabe*** (2011), ***Tinerețe fără bătrânețe – povestire în versuri*** după un basm de Petre Ispirescu (2013), ***Însemnele nopții-sonete*** (2016). De remarcat faptul că deși trăiește de aproape patruzeci de ani departe de țară, Adrian Erbiceanu scrie într-o impecabilă limbă românească.

Volumul de față, la care ne vom referi, intitulat semnificativ ***Trepte***, apare la Editura *Princeps Multimedia* din Iași, fiind o acribioasă antologie de autor, cu totul și cu totul edificatoare pentru identitatea poetului.

Trebuie spus de la început că nu percep acest titlu ca pe trepte ale devenirii, pentru că Adrian Erbiceanu, apostol al rostirii lirice și al lucrului îndelung în creuzetele laboratorului său alchimic, a debutat ca poet perfect format, stăpân pe mijloacele construcției poemului, îl percep ca actant al treptelor devenirii metafizice. În acest sens, ni-i dat să-l așezăm pe Adrian Erbiceanu în linia metafizică a poeziei românești, o linie de aur începută cu Eminescu și continuată cu Bacovia, Magda Isanos, Labiș, Cezar Ivănescu și alți câțiva reprezentanți ai generației lirice șaizeciste.

Poet neoromantic *ni peur ni reproche*, toată poezia lui Adrian Erbiceanu stă sub semnul unui orizont al schimbării, al transfigurării, al drumului spre lumină, acolo unde armonia e la ea acasă. Gesticulația declamativă, fandările, repetițiile, solemnitățile ritualice dau forță și dinamism textului liric. Poezia-i este mireasa (și oricând mireasma) metafizică. În poeme solid construite, eul proteic susține cu o plenitudine magnetizantă actul poetic, această sinteză magică între logos și melos.

Prin tot ceea ce scrie, poetul pare a accentua ideea lui Mallarmé, după care rostul poeziei este de *„a da un sens mai pur cuvintelor tribului*”.

Temele poeziei lui Adrian Erbiceanu sunt cele mari: **Iubirea, Visul, Amintirea, Extazul, Trecerea, Moartea, Cuvântul civilizator**.

Într-o profesiune de credință, intitulată ***Curriculum vitae,*** spune poetul: *„Intrați în spațiul care se dilată,/ pe un culoar profund, învârtejit/ pe-o scară printre vise spiralată,/ pe care ne-nvârtim la nesfârșit,// ne confesăm – umilă jucărie –/ ca*

martori ai supremului secret/ ce ne împinge spre zădărnicie,/ pierduți între plăcere și regret; [...] fugim de șansa unică de-a crede/ că un sfârșit e doar un început,/ învăluiți în teama ce precede/ descinderea pe-un țărm necunoscut."

Într-o lume adânc pozitivistă, cu tarele morale răsturnate, unde omul, trăitor într-o sufocantă postmodernitate, e în căutarea drumurilor salvatoare, poezia lui Adrian Erbiceanu e un înalt îndemn la visare și trăire estetică.

Ea preamărește nașterea, miracol absolut, înalță copilăria pe piedestalul unui timp paradisiac și oferă drept formulă salvatoare visul. ***Visul/Visarea***, cu dublă utilitate: în primul rând ca evadare din real, în al doilea rând, dar deloc secundar, ca scenariu al căutării eului profund.

În acest sens, poetul se află într-o ***Alergare continuă***: *,,De când alerg pe drumul ăsta lung,/ Neodihnit, prin vise tâlcuite,/ Străin, tot bat la porți zăgăzuite,/ Dar îndoiala n-am cum s-o alung.// Pocalu-i gol, izvoarele coclite.../ Ochiul, în sine, drămuie prelung;/ Neînțelesul n-am cum să-l străpung/ Și Valea-i năruită-ntre ispite...*"

Dar ce poate face poetul în fața realului agresiv, dominat de tehnicism și de mercantilism, în care e vizibil spectacolul decadenței? Iată: *,,Neliniștit, mă-nvălui în tăcere,/ (Aripa-i frântă, gându-i auster!)/ Să prind eternul – veșnic efemer,/ În lumea străjuită de mistere.*"(***Neliniști***)

Sau: *,,În cine să mă-ncred și cui să spun/ Pierdut că sunt în lumea de contraste?"*

Și: *,,Rătăcitoare-n golul furibund/ Mă amăgește clipa solitară."* Și încă, pe aceeași stare: *,,Ca focul sacru te retragi în tine,/ Să-ți redescoperi rostul, iminentul,/ Scris – încifrat, ascuns pe firmamentul/ Ce licărește între rău și bine...//Trecutu-i mort! Mâine-i un vis! Prezentul..."* Ceea ce știe cu claritate poetul e că *,,doar umbra se întinde peste toate/ Și e cuvântul pus peste cuvânt!*"

Cam jumătate din cuprinsul volumului ***Trepte*** e ocupat de sonete. Perfecțiunea construcției adoptate (cele mai multe în stil petrarchian), prospețimea ideilor, dinamica poveștii fiecăruia, mă fac să-l așez pe Adrian Erbiceanu în rândul sonetiștilor români din prima linie, cea întemeiată de Eminescu, Mihai Codreanu, Voiculescu.

Sonete precum ***Doar umbra, Cabală, Insomnii, Mă-ntorc în timp, Nu-i piatră să nu fie răsturnată, La poarta înserării, Timp și destin*** pot figura în orice antologie a sonetului din lume. Voi cita doar excelentul sonet ***Cabală***: *„Mă răsuceam prin lumea siderală,/ Pe patul ancestral de muribund,/ Ca într-o vrajă neagră, colosală,/ Bizară, pradă unui vis profund.// Priveam de sus oglinda virtuală –/ Proiecție a unui gând fecund/ Care-ntre două lumi cu fața pală/ Mă ridica trăgându-mă la fund.// O liniște adânc - transcendentală,/ Odihnitoare-n plinul ei rotund,/ Mă-nvăluia, luându-mă în poală,// Cerându-mi cu tăcere să-i răspund./ Și în tăcerea lumii abisală/ Cădeam prin mine-n mine să m-ascund.”*

Aflat parcă pe o scenă încărcată cu misterul lumii, lui Adrian Erbiceanu i se potrivește zisa lui Hypolite Taine, după care *„un grand poete c'est un corridor où le vent passe*”.

La urma urmei, viața unui poet este dimensiunea poeziei sale. Cititorul e cel care apreciază câtă frumusețe și armonie produce un text liric pentru a ține lumea în echilibru.

Dar poetul știe că *„toate râurile curg în mare/ și marea nu e niciodată plină*”.

Lectorul avizat își va da seama că Adrian Erbiceanu nu e numai un mare constructor și șlefuitor de text liric, stăpân deplin pe mijloacele sale, dar și că în spatele poemelor sale se ascunde o asiduă pregătire filosofică.

Multe dintre poemele cărții sunt profunde meditații asupra lumii, câteva dintre ele în tonul scrisorilor eminesciene.

Citățm în acest sens ***De prin antice coclauri***: *,,De prin antice coclauri, ridicați cu osteneală,/ Scoatem lumii adormite carapacea de sineală,/ Val prin val trecând, cum vremea, dintr-un veac, într-o clipită,/ Nu mai lasă nici o urmă de durere sau ispită. // Prinși în clește de un ornic ce se strânge și destinde,/ Sprijinim Nemărginirea, făr' a ști a o cuprinde,/ Vis dând graiului și firii, vanitoși să tragem dâre/ Peste treptele uitării - lung urcuș... spre coborâre.// De genunchi atârnă greul, tot mai greu să îl suporte, /- Ca durerile, din faceri, adunate în cohorte, -/ Când ajunși la poarta vieții, ea ne-nstrună și înhamă/ De la Binecuvântare la Chemarea de-a da samă.// Și când ce-a rămas din toate, ne e peste a-nțelege,/ Prorocirile din veacuri, încâlcite și betege,/ Răscolite, dau să ardă pe colinele bătrâne.../ ,,Toate-s praf...", spunea poetul... Numai dragostea rămâne!*"

Adrian Erbiceanu ne oferă în cartea de poeme ***Trepte*** un univers poetic original, atrăgător prin fastul ideatic și prin prospețimea imageriei.

Viziunile neoromantice și originalele sublimări ale cotidianului în meditație lirică beneficiază de o dicție clară a ideilor și de un cuceritor rafinament.

Considerăm apariția volumului ***Trepte*** un eveniment editorial de excepție în peisajul liric românesc.

Prefață la volumul ***Trepte – 100 de poeme***

Carmen Doreal

Adrian Erbiceanu, un poet bidimensional pe scara celor 100 de trepte ale creației sale post-romantice

Noua carte de poezie a domnului Adrian Erbiceanu, intitulată ***Trepte - 100 de poeme***, este o antologie de autor, prefațată de poetul Daniel Corbu, și publicată la Iași de Editura *Princeps Multimedia*.

Adrian Erbiceanu este un autor erudit, cultivat, face parte din categoria celor inspirați; poet post-romantic, profund filozof, se exprimă într-o limbă literară imaculată, extrem de muzicală.

Știe să ajungă la sufletul majorității; îl asculți cu plăcere, îl citești cu plăcere și te pătrunzi de miezul poeziei lui cu plăcere. Domnia sa este un autor bidimensional, această bidimensiune fiind accentuată de magnetismul personal al poetului.

Adrian Erbiceanu este capabil să păstreze la un anumit nivel starea de frumos, de care avem nevoie fiecare ca de aer.

Scrie o poezie de contemplație de un magnetism tulburător; descărcarea de energie pare totală, poezia te prinde în mrejele ei și ca un afrodiziac, nu îți mai dă nici o șansă de scăpare. Sufletul, cauză și efect, se deschide spre lume, purificându-se. Sinceritatea și adevărul sunt elemente ale spiritului primordial cu ajutorul cărora autorul își plămădește poezia.

Aura creatorului autentic ține de miracol, ține de providență. Adrian Erbiceanu are darul să creeze lumi, are darul să ne captiveze, să ne învăluiască asemeni unui magician, în minunea frumoasă, a cuvântului.

În mijlocul unei lumi în care nu există înțeles și nici măcar nu știm dacă lumea are un sens, în înțelesul global al cuvântului, poezia lui Adrian Erbiceanu este de fapt o pledoarie continuă a căutării de adevăr și de sens, dat vieții.

Profunzimea exacerbată, în căutarea de sine, caracteristica personalității autorului, amprentează fiecare vers, precum în poemul ***Trepte***: *„Trecutul - vagi insinuări de fapte/ Inadvertent trasate pe hârtie,/ De-o mână care a crezut că scrie/ În plină zi, ca să le șteargă-n noapte –/... / C-o mână șterge scriptura pe tablete, / Cu alta-ncerci să o refaci, de teamă, /Că n-o să știe nimeni cum te cheamă, / Nici în cuvinte cu adâncă sete/ De adevăr tăcerea ți-o destramă.// Ca focul sacru te retragi în tine,/ Să-ți redescoperi rostul, iminentul,/ Scris – încifrat, ascuns pe firmamentul/ Ce licărește între rău și bine...// Trecutu-i mort!/ Mâine-i un vis! Prezentul...”*

Glasul venit din adâncul sufletului poetului, ca un strigăt de ajutor, este important tocmai prin relevarea faptului că ceea ce căutăm și ceea ce găsim, până la urmă, în lumea aceasta, rămâne fără de răspuns, precum în sonetul ***Insomnii***: *,,Același vis îl văd în repetare/ Ca dorul când la brișcă se înhamă./ Abandonat, încerc, prin divizare,/ Somnul să-l fac să-mi ieie iarăși vamă.// Ce relaxare stigmatizatoare,/ Ce infamie care se recheamă/ Cu întreruperi ademenitoare/ Reîncepute pe aceeași gamă!// Mi-e gândul ca o mare nărăvită,/ O dinamită cu-n fitil ce arde/ Pe drumul care duce spre ispită...// Și dacă nu mă știu între brancarde,/ E doar lumina, ce, nețărmurită, /Mă tot adună și mă tot împarte. ”*

Părerea mea este că tot ceea ce spune autorul despre căutarea de sine este confirmată de mai toți gânditorii și poeții lumii, de aceea i se potrivește perfect observația cunoscutului autor al faimosului ***Jurnal de la Păltiniș*** distinsul filosof Gabriel Liiceanu *,,vedeți enorm și simțiți monstruos!”,* confirmată și de esența cuprinsă în substratul sonetului ***Nu-i piatră să nu fie răsturnată***: *,,Nu-i piatră să nu fie răsturnată,/*

Nu-i val nedestrămat de câte-un mal!/ Scăpată din palatu-i de cristal, / Urgia nu se lasă-n zăbălată.// Lihnite umbre bat în piedestal/ De zdruncină, bucată cu bucată,/ Tot ce-a rămas în noi. Însângerată,/ O Mare ne înghite. Glacial!// E amăgirea, amplă și vorace: / Când dreptu-i strâmb,/ strâmbul răsare drept,/ Și n-ai de unde ști de se preface/ Sau de-i așa, ca scris e în precept...// Iar când furtunile s-or prăbuși rapace,/ Doar noi, prin noi,/ vom ști să ținem piept!"

Atunci când ne căutăm pe noi înșine, în scopul fiecărei căutări se ascunde și nevoia de iubire, de comuniune cu ceilalți, nevoia de a ne face înțeleși și de a-l înțelege la rândul nostru pe celălalt, așa cum frumos o exprimă poetul în acest mișcător poem de dragoste, ***De ce nu vii acum***: *,,Era frumos ca-ntr-un adânc de vară/ Ce-și lăsa valul de întunecime Crepuscular,/ premergător de-o seară/ Scăldata-n unduiri de prospețime.// Treceai pe-aripi de vânt, spectaculară,/ Prin gânduri ilicite și sublime,/ Imagine de-abis, tentaculară,/ Sortita să m-atragă-n adâncime.// Pe căi de foc alunecai fluida / – Ca pasu-ți moale pe un câmp virgin/ – Atât de temătoare și candidă/ Încât te-ncorporasem în destin.// Închis în stadiul meu de crisalidă/ Voiam dar nu știam să te rețin.../ Prin noaptea fluturând efemeridă,/ De ce nu vii acum când știu să vin?*"

Adrian Erbiceanu este un autor torențial, un recitator desăvârșit, îl asculți cu plăcere dar îl și citești captivat și îl recitești, în intimitate până te pătrunzi de miezul poeziei lui. Amprentată de o intensă viață interioară, cu un fel de a trai și de a simți profund, creația lui definește o filozofie de viață, personală, din perspectiva unui gânditor postromantic, ce oscilează și acum în întrebarea a ceea ce ar fi putut să fie și nu a fost...

Să citățm poezia ***Era pe vremea***: *,,Plutea deasupra noastră cer albastru/ Ca mările pe care le adun/ Călătorind cu fiecare astru/ Seara pe urma gândului nebun.// Era pe vremea când*

scriam poeme/ La povestirea frunzelor pe vânt/ Ori cârmuind a gândului trireme/ Uitând sub noi că exista pământ.// Din gând aterizam direct pe stele/ – Câte o stea de fiecare vers/ Fidel transcris cu semne infidele/ unindu-ne-n același Univers...// Era pe vremea când scriam poeme,/ Călătorind pe fiecare astru,/ Nepricepând că înfloream sub Vreme/ Risipa noastră – un ocean albastru."

Adrian Erbiceanu e un autor special, care împinge actul creației, plin de emoție și speranță, până la totala desprindere de sine!

Viața poeziei este atât de importantă pentru poet, încât conștientizează faptul că ea este minunea ce-și extrage puterea tocmai din adâncul sufletului lui, îmbrăcându-l cu frumos și mister și dăruindu-l luminii, mai departe: ,,*Treceai prin gândul meu tăcut / Sperând că nimeni n-o să vadă./ Se-ntunecase brusc pe stradă./ Erai aici. Eram pierdut.// Pe-același drum bătătorit,/ (Voind să-i trag ferestrei storul/ Când zace de durere dorul,) /Melodramatic, m-am trezit.// Te auzeam dar n-aveai glas./ Eram, cum între vis si veghe,/ Strâns fedeleș de-o veche zeghe,/ Mișcării ca să-i dau răgaz.// Erai povestea mea pe-atunci!/ Acuma cine să-mi dezlege/ Ce înțeles ne va alege / Și cum... din asprele Porunci?// Balans – în doi – pe-același gând,/ Frigul uitării ne petrec / Călindu-ne în focul rece/ Al întrebării... Până când?*"

Suspendată între timp și eternitate, poezia lui Adrian Erbiceanu ne deschide o cale de cunoaștere unificatoare, lăsând în urmă acel întuneric cald din interiorul sufletului, pe care Lucian Blaga îl numea ***Corola de minuni a lumii***.

Un exemplu minunat de perfecțiune filosofică, conceptuală și formă lirică muzicală fiind cu desăvârșire sonetul ***Cabală***: ,,*Mă răsuceam prin lumea siderală,/ Pe patul ancestral de muribund,/ Ca într-o vrajă neagră, colosală,/ Bizară, pradă unui vis profund.// Priveam de sus oglinda virtuală –/ Proiecție a unui gând fecund/ Care-ntre doua lumi cu*

fața pală/ Mă ridica trăgându-mă la fund.// O liniște adânc - transcendentală,/ Odihnitoare-n plinul ei rotund,/ Mă-nvăluia, luându-mă în poală,// Cerându-mi cu tăcere să-i răspund./ Și în tăcerea lumii abisală/ Cădeam prin mine-n mine să m-ascund."

Căutând să înțeleagă miracolul lumii în care trăim, și pe el însuși - o picătură din ea - autorul posedă o anumita proprietate a temerilor exprimate în poezia ce, beneficiind de tradiție, împarte lumea în fragmente și o analizează; se folosește de legile perspectivei pe care le exploatează în mod uluitor cu un fel de iubire și de nostalgie totodată pentru formele fixe, precum în poemul ***De prin antice coclauri***: *„De prin antice coclauri,/ ridicați cu osteneală,/ Scoatem lumii adormite carapacea de sineală,/ Val prin val trecând, cum vremea, dintr-un veac, într-o clipită,/ Nu mai lasă nici o urmă de durere sau ispită.// Prinși în clește de un ornic ce se strânge și destinde, /Sprijinim Nemărginirea, făr' a ști a o cuprinde,/ Vis dând graiului și firii, vanitoși să tragem dâre/ Peste treptele uitării - lung urcuș... spre coborâre.// De genunchi atârna greul, tot mai greu să îl suporte,/ - Ca durerile, din faceri, adunate în cohorte,-/ Când ajunși la poarta vieții,/ ea ne-nstrună și înhamă/ De la Binecuvântare la Chemarea de-a da samă.// Și când ce-a rămas din toate,/ ne e peste a-nțelege,/ Prorocirile din veacuri, încâlcite și betege,/ Răscolite, dau să ardă pe colinele bătrâne.../ „Toate-s praf... ",* spunea poetul... *„Numai dragostea rămâne!"*

Construit ca un monolog interior, tocmai pentru a putea da glas și deopotrivă, coerență, polifoniei lăuntrice, în mare parte creația autorului se vrea o retrospectivă a vieții și sensului ei, dar nu căutată în zonele triviale, ci în cele înalte ale biografiei spirituale, acolo unde inima bate interogând, cu întrebări fundamentele, ca în poemul ***Agonie***: *„Ni-i tropotul mărunt, șoapta modestă – / Subliminal mesaj de început,/ Născut dintr-o durere ce atestă/ Deșertăciunea timpului*

pierdut.// Cu fiecare clipă mai aproape,/ Cu fiecare pas tot mai afund,/ Alunecam, ca umbrele pe ape,/ Spre larguri ce ne prind și ne ascund.// Desperecheați, purtați de-o întrebare/ Mereu împinsă către infinit,/ Ne căutam, visându-ne cărare,/ Cu-aceleași doruri greu de împlinit./ Și doar atunci când așteptam hodina/ – Epistolară trecere pe-un scut –/ Agonizăm că nu găsim lumina / Promisă, întru noi, la început…"

Se știe că romanticii încercau să se impregneze de întregul cosmos, cel exterior dar și cel interior, al visului, al viziunii, al onirismului într-un fel ce are foarte mare încredere în putea minții omului, de a se extinde până la limitele universului.

Postromanticii au preluat această atitudine filozofico-literară de la ei și de aceea aș include o bună parte din poezia lui Adrian Erbiceanu în această categorie. Exemplu acest minunat poem, eseu de dragoste ***Ce taină***: *„Ce taină ești, ca pentru-ntâia oară/ Toți heruvimii-n sufletul altar/ Cântând deschis-au raiurile-n mine?.../ Tu nu mi-ai dăruit un gest măcar!.// Ce vis clipește-n ochii tăi?/ Și cine povestea mea o știe pe de rost?/ Ascuns în mine, ca-ntre vis și veghe,/ Inima îți ridica adăpost,// Povestea ta, povestea mea, sub vreme,/ Să-nchidă-n ele sensul echivoc/ Al întâlnirii flăcărilor noastre-n/ Aceeași clipă și același loc.// Dar heruvimii tac!... și se întâmplă/ Că tot mai rar ceasornicul din piept/ Naște lumina visului pe tâmplă... / Și nu știu cum, și cât, și ce aștept…*"

Răspunsul îmbracă veșmântul unei ironii dulci-amare, a unui nerăspuns , ceea ce face hiperluciditatea propriului destin un pic mai suportabilă. Un excelent exemplu ar fi poezia ***Dar toate râurile***: *„Păstrez, adânc în mine, o trăire,/ Un basm ce începea cu -„A fost odată,/ Pe țărmuri de nespusă fericire, /Un împărat și-o prea-frumoasă fată...”/ Ce vrăji se împleteau, ce plăsmuire/ Mă îndemna s-o cred adevărată,/ Când în privirea ei citeam Pieire -/ Un Început și un Sfârșit deodată?!.../ Mai fulgera, sub timp, o Întrebare,/– Pe care mintea cearcă s-o rețină –/ Încarcerată-adânc în sanctuare/ De întuneric, căutând*

lumină.../ Dar toate râurile curg spre mare,/ Și Marea nu e niciodată plină!"

Am citit aceasta carte minunată cu multă bucurie!

Așezată într-o formă perfectă în pagină, pe lângă viguroasa stăpânire a meșteșugului formei fixe, poezia domnului Adrian Erbiceanu e plină de patos, reușește să te pătrundă cu esența criptată a sufletului poetului, încât simți nevoia s-o recitești de mai multe ori!

Textele sunt crâncene, de o frumusețe sumbră, descărcarea de energie pare totală, poezia lui Adrian Erbiceanu te prinde în mrejele ei, precum un afrodiziac.

Sufletul autorului se deschide, știind să lase fluxul liric să evolueze firesc, sinceritatea ne impresionează, starea de frumos reușește să ne păstreze la un nivel constant între realitate și vis și, în același timp, să îl poziționeze pe autor în rândul scriitorilor notabili.

,,Unul dintre poeții de o cuceritoare autenticitate și sinceritate a trăirii din diaspora românească, un mare și adevărat poet de limbă română", precum admirabil, semnalează, în introducerea cărții, superbul și îndrăgitul poet ieșean, Daniel Corbu, din care, în continuare, citez: *,,Temele poeziei lui Adrian Erbiceanu, sunt cele mari: Iubirea, Visul, Amintirea, Extazul, Trecerea, Moartea, Cuvântul civilizator. Într-o profesiune de credință, intitulată Curriculum vitae, spune poetul: ,,Intrați în spațiul care se dilată,/ pe un culoar profund, învârtejit/ pe-o scară printre vise spiralată,/ pe care ne-nvârtim la nesfârșit,// ne confesăm – umilă jucărie –/ ca martori ai supremului secret/ ce ne împinge spre zădărnicie,/ pierduți între plăcere și regret; [...] fugim de șansa unică de-a crede/ că un sfârșit e doar un început,/ învăluiți în teama ce precede/ descinderea pe-un țărm necunoscut;"...*

Perfecțiunea construcției adoptate (cele mai multe în stil petrarchian), prospețimea ideilor, dinamica poveștii fiecăruia,

mă fac să-l așez pe Adrian Erbiceanu în rândul sonetiștilor români din prima linie, cea întemeiată de Eminescu, Mihai Codreanu, Voiculescu.

Sonete precum: ***Doar umbra, Cabala, Insomnii, Mă-ntorc în timp, Nu-i piatră să nu fie răsturnată, La poarta înserării, Timp și destin*** *„pot figura în orice antologie a sonetului din lume*", semnalează tot Daniel Corbu. Iată excelentul poem ***Timp și destin***: *„Ca-n Eminescu, vremea vine, trece.../ Privind în urmă, te-mpletești în teamă/ Ca-n fața piramidelor aztece,/ Furat – vrăjit de vasta panoramă.../// Nu ezita! că vremea, când te cheamă,/ Ascunde-n ea cărări cât pentru zece;/ Găsești ce cauți, vamă vrei, ai vamă/ Dar ce-i fierbinte azi mâine e rece.// Toți nașii lumii își găsiră nașii./ Timpul născut e timp menit să piară/ Pe soclul lui de piatră solitară.// N-au să ne ierte pe vecii urmașii,/ De nu ne-om potrivi cu grijă pașii/ Pe scara timpului - testamentară./ ”*

Prezentată epic, în trepte lirice, (probabil din dorința autorului de a cuprinde cât mai multe dintre etapele vieții și creației sale literare), enciclopedismul acestei minunate antologii este de netrecut cu vederea.

Fără ea, imaginea autorului ar rămâne incompletă și noi nu am avea bucuria de a-l însoți, pagină cu pagină, pe cele 100 de poeme, lăsându-ne furați de fluxul liric, muzical al celor peste cincizeci de sonete, o glosă și a celorlalte zeci de frumoase poeme, scrise în cea mai dulce limbă eminesciană și dăruite nouă de Adrian Erbiceanu, un mare poet, menit să ne aducă Romania mai aproape, aici, la Montreal!

Revista ***Feed Back***, nr. 5-6, Iași, 2019

Nicolae Dina
O viață între zbucium și contemplare

Având-și originea la curtea regală spaniolă a sfârșitului de secol XIV și reprezentată strălucit în literatura română de Mihai Eminescu, glosa este specia lirică presupunând caracter gnomic și/sau filosofic, din moment ce meditația poetului se face remarcată în enunțuri cu aspect aforistic, sentențios, surprinzând adevăruri general valabile și evidențiind efemeritatea omului și a iluziilor sale, în contrast cu eternitatea timpului.

Toate aceste trăsături apar și în ***Același veac, același leat*** (*Glossă*), creație aparținând poetului româno-canadian Adrian Erbiceanu, unul dintre foarte puținii creatori (dacă nu chiar singurul) care s-au încumetat să abordeze acest tip de poezie cu formă fixă după superba scriere eminesciană.

Conform structurii clasice a speciei, și creația lui Adrian Erbiceanu are zece octete (să nu uităm simbolistica cifrei „opt", ca număr al desăvârșirii, al concordanței în corespondența contrariilor), în strofa nucleu fiind exprimate, aforistic, câteva adevăruri general valabile constatate în timpul existenței umane marcate de trecerea timpului și întărite în strofa a zecea, reluare a celei dintâi în ordine inversă.

Strofa nucleu sau mottoul sugerează principalele teme ale creației, cum ar fi timpul în trecerea sa ireversibilă „*Cât timpul risipit în van/ [...] /Șterge răbojul an cu an*" și atitudinea „*din inocență și răsfăț*" în fața vieții, zădărnicia existenței umane văzute ca un „*frunziș destrămat*", pe care nu-l trece nimeni cu vederea și nici nu învață nimic din el, autoironia evidențiind

un om detașat de întâmplările vieții de zi cu zi ori abordându-le tale quale.

Viața este plină de vicisitudini: *„Sub greutăți mă încovoi/ Văzând cum toate cad în lut”* și oricât s-a străduit, poetul nu a reușit să-și împlinească idealurile: *„Spre țărmuri greu de cucerit/ Mă poartă încă-același dor”, fiindcă „din câte mis-au dat-luat,/ fără vreo urmă de succes”*, nu a realizat nimic, toate au fost doar o *„iluzie cu chip uman”*, acest lucru aflându-se sub semnul destinului, astfel că acela căruia nu i-a fost dat să se ridice la înălțimea absolutului devine *„rătăcit”* în propriul sine când *„cu umbra, viața o măsor/ rotindu-mă prin zodiac/ precum un bidiviu sub hăț”*.

Nici la vârsta senectuții: *„Spre toamnă brațele se-ntind/ Ca niște ramuri de copac”*, poetul nu reușește să-și lumineze nedumerirea, să-și explice capcanele întâlnite în întreaga sa existență, cele care i-au împiedicat realizarea visurilor: *„În mine vin și se petrec/ Furtuni după furtuni, mereu,/ - Alergătură și eșec - / Dezlănțuiri în apogeu,/ Edificat cercând s-ajung”*.

De aceea, dezamăgirile care l-au marcat îl fac să se retragă în sine: *„Că răscolit, cu dinadins,/ În mine însumi m-am retras”,* conștient că numai cunoașterea de sine și ataraxia sunt singurele lucruri care îl ajută să învingă timpul necruțător: *„Dând clipei sufletul-obol/ Să se destăinuie, profan,/ Când rătăcit, din gol în gol, /Șterge răbojul, an de an”*.

Retras în propriul sine, poetul trăiește acut sentimente duale încercând să disocieze binele de rău *„Întorc o vorbă și găsesc/Mocnind în ea, un adevăr/ [...] / Dar nu-l rostesc, ci îl ascund,/ Când în ce-i rău, când în ce-i bun...”*, încercând ca *„glasul tainic”* din sufletul său să-i diferențieze atitudinea *„între ce-i nou și ce-i etern”*, nereușind să se desprindă de trecerea inexorabilă a timpului și de consecințele sale amare: *„Dar eu, în mine rătăcit,/ Cu umbra viața o măsor,/ [...] / Încât zadarnic mă prefac/ Din inocență sau răsfăț”*.

Prin reluarea, în final, a strofei motto, dar în ordinea inversă a versurilor, poetul amplifică sentimentele sale, iar caracterul sentențios al enunțurilor fundamentează experiențele existențiale, preferând armonizarea și echilibrarea trăirilor, tot ce gândește și întreprinde, respingând prozaismul lumii materiale, întrucât spiritul său tinde spre absolut, întreaga glosă dând măsura harului înnăscut al unui poet ale cărui talent și măiestrie artistică se manifestă cu asupra de măsură în întreaga sa operă.

Adrian Erbiceanu: ***Același veac, același leat*** (*Glossă*)
vol. ***Trepte***, pag. 105-108

II.

Adrian Erbiceanu

despre scrierile altor creatori

Adrian Erbiceanu și scriitorul Radu Cârneci cu ocazia lansării cărții *Însemnele nopții* - sonete", Librăria M. Eminescu, București, 27 mai, 2016

Scriitoarea Doina Uricariu și Adrian Erbiceanu

Adrian Erbiceanu, făcând prezentarea volumului *Convorbiri cu personalități românești din Montréal - 2016*, între autoarele volumului, doamnele Veronica Balaj (dreapta) și Eva Halus (stânga), membre ale Asociației Scriitorilor de Limbă Română din Québec (ASLRQ),

Lansarea cărții *Tinerețe fără bătrânețe,* Craiova, 2013

Magia poeziei
Dudi Tăimănescu Bălăiță

Citesc și recitesc versurile răsărite magic, prin mijlocirea tehnologiei moderne, pe ecranul real al unei lumi virtuale, versuri ce freamătă de viață, versuri ce unduiesc și se mlădie, versuri ce ard și se revoltă.

Dudi Tăimănescu Bălăiță! Cine este Dudi?

Dragostea și Marea. Dramă eternă. Descătușare de forțe care, meșteșugit împletite, ne poartă, vibrând de emoție, dincolo de tot ce pare să fie natural.

Marea - element terian, atemporal și rece; Dragostea – manifestare clocotitoare, fierbinte și efemeră a spiritului uman... Două elemente care n-ar trebui să aibă ceva în comun, se înfrățesc aici într-un joc regizat cu măiestrie: *„De-ai ști cât te iubesc, calea mi-ai ține! //...Te-aș aduna din ramuri de cuvinte, / din risipite-mpetălări iacinte, / din cioburi răvășite și rebele, / din praful scuturat în zori de stele, / din crustacee zdrumicate-n valuri / și toată spuma dunelor din maluri.*" (***Dar cum să știi?***)

Dragostea n-are vârstă; dragostea nu cunoaște limite; ea este acceptată – atât timp cât poate exista, măcar ca o singularitate, într-un univers inaccesibil – ca dătătoare de speranță. Rațiunea se subordonează instinctului: *„Gândind că e-o-ncercare ticluită / mereu hrănesc aripi de amăgiri / credinței că pe oricare orbită-s / și paralele fără despărțiri.*" (***Paralele fără despărțiri***)

Iubirea ideală, cu toate contorsionările ei, o acaparează pe autoare, vibrând-o la treceri spirituale alternante, derulând continuu puternice imagini afective: *„Străine lacrimi mă ardeau prelinse / când sfărâmându-mă sub tălpi – uitarea / te-ndepărta*

pălind prin neguri ninse...// Fugeau cu tine brazii și cărarea / și... m-am trezit cu brațele întinse." (***Parcă era,...ba nu era***...)

Amurguri nu este o carte scrisă pentru a fi scrisă, o însăilare de versuri ocazionale, un tertip căutat pentru a stârni admirația pe față a unora și bârfa, inerentă, pe la spate, a altora; ea este o confesiune sentimentală la cel mai înalt grad posibil.

Limbajul, fericit ales, fără decorații inutile, dă versurilor o fluiditate remarcabilă. Imaginile, prin excelență feminine, farmecă ochiul și delectează mintea.

Dragostea nu este ceva cu care te poți juca. Odată prinsă în mrejele ei, lumea, văzută prin prisma versurilor autoarei, pare să-și piardă sensurile. Totul devine o așteptare: „*Chircită ghem – îmi fac un cuib pe scară, / iar primprejur aștern țol de frunziș. // De-o fi cumva s-apari așa-ntr-o doară, / sunt candelă grijind prin rămuriș*." (***De-o fi s-apari***")

Vremea, atâta câtă e, atâta cât ne este dată, nu se supune nici uneia dintre legile închipuite de noi. Bucuria, tristețea – fațete inseparabile ale aceleași entități – nu-și găsesc locul în codicil; ele fac parte din lumea noastră interioară, o lume ferită de lumina zilei ca de teama unui cataclism.

Monologul pe care îl purtăm cu noi înșine îl percepem ca pe o salvare, ca pe o necesitate imperioasă de-a ne păstra întregul.

Ironia, plasată strategic, accentuează drama: „*Iubeai..., iubeam... Cuvinte însăilate / amirosind furtuni copleșitoare / cu jurăminte de fidelitate / păstrate – foc și scrum prin calendare. // Azi te-aș iubi c-o tonă de carate / dar n-am cu ce s-aprind o lumânare...*" (***Azi te-aș iubi***...)

Poetă, indiscutabil ingenios sentimentală, Dudi Tăimănescu urcă poezia, odată cu ea, pe treptele întregului eșafodaj: de la prima până la ultima iubire. Florile le-a lăsat pe drum, pentru alții!

Trandafirii, doar trandafirii îi mai amintesc – așa cum dorm risipiți pe plajă, bătuți de vânturi și spălați de apele sărate ale mării – de dorurile unui sfârșit de vară.

Viziunea Toamnei o cutremură; Natura devine un simplu cadru; Marea – un moft; Dragostea, numai ea nu vrea să se lase înșelată: „*Un licurici adus din întâmplare, /fragil cât e secunda-ai licărit, / ca să dispari la prima sărutare / a jocului cu briza, răzlețit. // Mă îngrozesc tenebrele-n strâmtoare, / dar tot cutez să caut un chibrit…*” (***Tot cutez***)

Cine ar crede că acesta este un volum de debut?! Maturitatea cu care este tratată poezia, iscusința cu care autoarea știe să-și transcrie biografia, făcându-ne părtași la această peregrinare – atât de veche și, totuși, atât de nouă – trădează, indiscutabil, o mână exersată, un exercițiu îndelungat, un simț înnăscut al ritmului și rimei.

Poezia este posedantă. Odată intrat pe făgașul ei, nu mai există scăpare: „*Mă arcuiesc creangă cu fruct de rime/ spre raftul unde toamnele m-au vrut / cu drumurile noi printr-o mulțime / de-atâtea alte căi ce-am străbătut*.” (***Îmi zbat nedumerirea***)

Cine este Dudi Tăimănescu? Nu știu! Știu numai că, de undeva, de departe, o toamnă feerică își deschide, plină de grație, evantaiul. Din luminile și umbrele ei se încropește, miraculos, o poartă, o poartă dincolo de care se întrevăd culorile renăscute ale primăverii; o primăvară a pământului – o primăvară a poeziei!

Prefață la vol. ***Amurguri,*** de **Dudi Tăimănescu Bălăiță**, Editura Anamarol, București, 2007 și revista *Ecoul*, An II , nr. 25/2008

Poetul care s-a născut pe Google
Ionuț Caragea

Ionuț Caragea s-a născut pe Google. O spune el, o spun și alții. Dacă ar fi să extrapolăm, prin absurd, judecata de mai sus, am găsi că aproape toți poeții din generațiile mai noi s-au născut cam în aceeași manieră. Matricea însă diferă.

În cazul lui Ionuț, ea s-a produs printr-un cutremur, un ***Delirium tremens*** (ajuns volum), aproape apocaliptic, cu care a cules aplauze și a stârnit controverse.

Având de partea lui avantajul confruntării directe a modului de viață nord-american cu incertitudinea sufletească, cu golul exacerbat de ruperea de rădăcinile ancestrale, poezia lui, scrisă aproape pe nerăsuflate, se edifică.

La baza ei, mai bine decât au încercat mulți s-o spună, stă ***Singurătatea***: *„o să-mi adun singurătatea din jur / într-o lacrimă / și am s-o plâng peste lume” (**Omul cu o singură lacrimă***). Poetul simte nevoia singurătății. O deplânge, dar, în același timp, o caută. Este propriul său *„modus vivendi*”. Singurătatea este mai rea decât Foamea. Pentru foame, cel puțin, există un leac: *„trag cu dinții de-o coajă uscată de pâine / tot ce-a mai rămas din pâinea mea / cea de toate zilele*” (***Trag cu dinții de-o coajă uscată de pâine***), dar pentru singurătate...

Urc într-un bloc, până la etajul 22, undeva pe Queen Mary, în centrul Montréalului. Mă întâmpină Ionuț, cu înfățișarea sa atletică, în cel mai pur stil spartan.

Apartamentul nu îl dezminte. Simplu și eficient. De sus, de acolo de pe unde vântul își deznoadă cimpoaiele, totul pare

„dwarfed”. Este exact de ceea ce are el nevoie. De aici, privind la căsuțele rătăcite printre troienele de afară, el este stăpânul, stăpânul-poet al întregului cartier Snowdon. Și așa ni se și destăinuie: *„viața este un muzeu cu oameni de ceară / care fug speriați de umbre / topindu-se*”. (***Obiecte ascuțite***)

Percepția lumii, atrofiată de distanțe, se estompează. Tragicul, transfigurat și trecut din lumea realului în cea a imaginarului, prinde aripi. De aici până la poezie nu mai este decât un pas. Gravitatea tonului, folosirea cu precădere a versului liber, fără a oblitera complet regulile prozodiei clasice, îl avantajează.

L-am ascultat recitându-și versurile. Le recită așa cum le scrie, măsurând parcă spațiile dintre cuvânt și efect...

Când am reintrat în lumea reală, aburul poeziei, în pofida viscolului de afară, mai plutea încă peste tot și toate.

Ținuta poemelor, cu toată înfățișarea lor presupus macabră, nu admite destituția: *„am și-o inimă ce bate, bate-ntruna ca o toacă / am și-un înger și un demon îndemnându-mă la joacă*” (***Nu sunt singur***).

Printr-o simplă translație, îngerul și demonul (leit-motiv eminescian) pot deveni una și aceeași alcătuire, o mască umană cu două fațete: binele și rău; dragostea și ura. Nimic mai uman decât asta.

Mai acum vreo doi ani, într-un scurt comentariu lăsat la subsolul unui eseu scris cu adresă directă, pe unul din siturile noastre de poezie, am scris: *„...de la un site la altul, de la o poezie la alta, mesajul transmis de el devine tot mai clar, tot mai adânc, tot mai puternic, făcut anume, parcă, să ni se întipărească în minte. Poeziile lui se distanțează de tot ce este simplă maculatură, de acea făcătură zilnică, trasă ca la șapirograf, care inundă astăzi literatura. El nu are profesori, el nu imită pe nimeni, el nu se încadrează în nici un curent literar. Versurile lui sunt puternice pentru că vin din viață. Viața lui, viața noastră. Cu rimă sau fără, contestate sau nu, ele sunt*

făcute să rămână. Și cine știe? poate că un nou curent literar este pe cale să se întrevadă la orizont.

***Ionuț Caragea s-a născut pe Google**, dar nu îi este sortit să moară pe el. Ferestrele pe care le-a deschis pur și simplu din greșeală au să-l poarte, fără nici o tăgadă, spre tipografii*"...

Nu aveam, pe atunci, de unde să știu că profeția mea o să capete viață atât de repede. Ionuț Caragea se află astăzi la cea de a patra carte publicată.

Vorbeam mai sus despre singurătate, și Ionuț Caragea știe bine ce înseamnă asta, dar probabil ceea ce nu știe el este că singurătatea lui este singurătatea alergătorului de cursă lungă.

Postfață la vol. ***Omul din cutia neagră***
de **Ionuț Caragea**, Editura Fides, Iași, 2007

Scânteieri în oglinzi
Lia Ruse

Poezia Liei Ruse, si mă refer la volumele: ***Freamăt de mai în colorit de toamnă, Aerul din preajmă, Picturi sonore, Lumi străvezii, Sculpturi în aripa timpului, Lumini suave, La poarta unui anotimp, Desprinderi, Clipe sprijinite-n gânduri, Scânteieri în oglinzi***, urmează, aidoma unei umbre fidele, drumul parcurs de autoare.

Al. Th. Ionescu, lectorul volumului de debut al autoarei, ***Freamăt de mai în colorit de toamnă***, prinde si dezvăluie, într-o notă finală, caracteristicele creației autoarei: „*Lia Ruse este o poetă a cărei sensibilitate discretă conjugă în mod fericit un evantai tematic generos ca formule când tradiționale, când îndrăzneț temperate. Iubirea, satul, contemplarea cerului, nostalgia copilăriei sunt sursele din care prima carte a poetei își trage fiorul...*”

Și poeta, credincioasă acestor surse de inspirație, nu se dezminte. Născută în comuna Teiu, județul Argeș, liniștea patriarhală, explozia vegetației, puritatea aerului, nopțile feerice o marchează, ne mai lăsându-i nici o altă șansă.

Chiar dacă soarta a purtat-o la mii de kilometri de locul de baștină, trăirile interioare, nealterate de timp sau distanță, se reașează proaspete în versuri: „*Sub arcadele timpului /M-am strecurat.../Și am atins lumina /Ajutată de tăcere*” (***Pătrundere***); „*Auzeam șarpe de aer /Cum pe pajiște tânjea / Lumina întreaga noapte /focul din privirea mea*” (***Idilă***); „*Răsunau în umbră pașii /Într-o-ndoială a firii... / Cădeau liniști*

speriate / În fântânile privirii..." (***Sângera un nor încins*** – vol.: ***Freamăt de mai în colorit de toamnă***).

Decorul rustic, în poezia Liei Ruse, este preponderent. Întoarcerea la natură, mascată uneori de metafore așezate discret, este neîndoielnică.

Dacă ar fi a ne conduce după titluri, ca în cazul multor poeme din volumul ***Desprinderi***, cu siguranță că n-am da greș: ***Cireșul, Plopul, Vara, Ceasuri de octombrie*** sunt numai câteva.

Împletirea armonioasă a elementelor naturii cu diferitele stări de prospectare interioară, de căutări mai mult sau mai puțin febrile, toate trecute prin prisma experienței, nu îi sunt străine.

Titluri ca ***Dansul inimii, Clipe îngândurate, Desprindere, Frământare***, toate culese din aceeași plachetă, se recomandă de la sine. Emoția lirică, așa ascunsă cum pare sub vălul pudorii, se transmite cu ușurință cititorului.

Cu fiecare poezie, perceperea trecerii inexorabile a timpului se amplifică: „*Neliniștită, lunecă luna / În sunetele sufletului ceas*" (***Zbucium***); „*Doină dulce, vis de foc / Amintirile se coc / Pe locul norocului, / Timpului, sorocului*" (***Clocot***); „*Vine noiembrie / Tristeți s-așeze / Pe trăinicie / Si pe zile ploi, / Să-ntunece / Mult mai devreme / Si anotimpul / si timpul din noi.*" (***Alean***); „*Dorul si iubirea / Vibrează-mpreună / Ziua le desparte / Noaptea le adună*" (***Dor si iubire*** – vol.: ***Desprinderi***).

Din 1994, anul apariției primei sale cărți ***Freamăt de mai în colorit de toamnă*** și până la ***Scânteieri în oglinzi***, volum de versuri apărut în toamna anului 2009 sub egida Editurii *Asociației Scriitorilor de Limbă Română din Québec* (ASLRQ), autoarea izbutește să mențină cu rigurozitate și să amplifice materia primă cu care s-a așternut la drum.

Fire meditativă, Lia Ruse merge pe linia trasată de înaintașele ei. Ecouri, îndepărtate de altfel, din poezia Veronicăi Micle, Elenei Farago și a Otiliei Cazimir, se resimt dacă-i urmărim cu atenție parcursul. Teama de necunoscut, conjugată cu o resemnare tacită, nu creează tensiuni.

Versurile ei se așează lin, întreținute de acea chemare tainică, de acea euforie a regăsirii de sine, a reimplantării în solul atât de fertil al poeziei.

În acest sens, volumul ***Clipe sprijinite-n gânduri*** este edificator: *„Ne căutăm în timp, / În suflet si-n cuvânt / prin clipe ce-și șoptesc / Cu stelele mărunte / Când gându-i călăuză / Pe spițele cărunte / ce-aprind lumini în rugă / Și trec ușor în cânt” (**Zbucium**); „ Ca un templu-nvie / Văzduhul incert / În raiul iubirii / Aș vrea să mă pierd” (**Lied**); „Se citea în stele așteptarea... / Înviase-un gând de altădat’ / Ce-ascundea un timp rămas din vară, / Cu un chip de suflet agățat”. (**Timp rămas**)*

Și poate mai mult decât atât, cu aerul că ni se destăinuie, fără a ridica însă velința de pe căpriorii ei, implică șerpii ca martori la un ritual suprarealist, dar, pe de altă parte, atât de uman: *„Pe raza bucuriei / Ca o plecare-n nuntă / Cu fantezii în aer, / În luminiș de foi / Iubirea se răsfață!... / O întruchipare-nfruntă / Rodesc, în iarbă, șerpii / Pe așternuturi moi!*” (***Dansul șerpilor***)

Autoarea privește natura ca pe o carte, ca pe o deschidere spirituală spre marile momente ale împlinirii si trecerii noastre: *„Secunda curge, / Mai aprinsă, / Pe vremea umbrită / De-afară / Și-ngenunchează / Taina în noi / Deși părem / Statui de ceară*”. (***Statui de ceară*** – vol.: ***Lumi străvezii***)

Manierismul îi este străin poetei. Simplitatea exprimării, trecerea cu ușurință de la un vers alb la unul cu rimă, fără a lăsa ideea să sufere, o avantajează.

Poezia, ca si muzica, se poate îngâna, se poate interpreta. Între cele două arte există, indiscutabil, un raport de coordonare. Cu surprinzătoare rezonante eminesciene, o strofă

din poezia ***Aburi triști***, (vol.: ***Scânteieri în oglinzi***), este perfect interpretabilă: „*Înțepeniți și palizi / Păream niște statui / Nu mai știam ce facem / Nu mai știam ce spui...*”

Și în fine, confesiune indirectă, sau nu, volumul ***Scânteieri în oglinzi*** își merită titlul. Motivul atât de binecunoscut al oglinzii, cu reflectările ei insidioase - taler ce își etalează, nonșalant, fațetele - ne poartă implacabil către transcendental: „*De la un timp / Vesmintele realității / Mă strâng, / Tăcerile plâng / În cuvinte, / Sculptându-și tristețea / Pe geamuri aburite / de aduceri aminte*” (***De la un timp***) sau „*Toamna se-arată ca o chitară / Și-n nostalgie lasă uimire / Spre gândul în care / A intrat o amintire. / Umbra prinsă-n poeme / Peste vreme / Toamnă vrea s-o cheme. / Ca o mică flamă / Roșie sau galbenă / Dansând în coborâre lină / Tandră întristare-i / Frunză de vară străină.*” (***Frunză străină***).

Ca să conchidă, parcă, autoarea, în poezia ***Fior*** scrie: „*Ne vom opri sfioși, nebuni, copii / În tandrele îmbrățișări târzii*”.

Lia Ruse - ***Scânteieri în oglinzi***,
Editura ASLRQ, Montréal, 2009;
Observatorul, Toronto, 3/12/2010

Lacrima interioară – Elegii
Traian Gărduș

Lumea din jurul nostru este într-o continuă efervescență, într-o continuă evoluție. Odată cu ea, concepția noastră despre artă, în general, și despre poezie, în special, încearcă să se acomodeze noului. Conștiința lirică, afectată de transformările radicale, se poate adapta, remodelându-se, sau poate continua să privească lumea prin prisma percepțiilor anterioare, ca rod al unei experiențe îndelung acumulate.

Traian Gărduș preferă să rămână pe această din urmă linie, să recheme trecutul ca martor și să ne încânte cu ludicul elegiilor sale.

Pentru cei care îl cunosc, ***Lacrima interioară*** poate să apară ca ceva complet neobișnuit. Epigramist, fabulist și parodist cunoscut, etalarea, pe neașteptate, o unei poezii cu vibrații multiple, combinată cu subtilități sarcastice, surprinde: *„Mereu am sentimentul foarte straniu, / Că am un chiriaș trăsnit în trup, / De fapt, stăpân pe inimă și craniu – / Și-mi vine greu de EL ca să mă rup…”* (***Îngerul negru***)

Autor al volumelor ***Poemele Afroditei – 101 rondeluri de amor*** și ***Caleidoscop Epigramatic*** (Editura Zodia Fecioarei, Pitești, 1996 și, respectiv, 2000), Traian Gărduș face să pară ca și cum noua sa carte ar fi scrisă de cu totul o altă mână.

Într-o postfață la unul dintre volumele sale anterioare, prof. dr. Tatiana Vișescu scrie: *„Bijuterii de gând și de inimă, poeziile domnului Traian Gărduș reinvestesc lumea, pe noi înșine cu inefabil și arome, cu vibrație de aripă de libelulă ce nu-și întrerupe zborul în neființă, la crepuscul, limpezindu-se din*

catifeaua nopții ca niște nostalgice și perpetue sclipiri smaraldice de aștri neîngenunchiați de vreme”.

Cu ***Lacrima interioară***, autorul vine să întregească peisajul: *„Mă pierd ades în vremuri de demult, / Cu hanuri vechi, chebab din gras batal, / Și-un cântec lin, antonpannesc, ascult, / În ora plânsă-n clopot de aramă; / Plutesc pe aștri – timpul sideral – / Și mai presus, mi-e dor de tine, mamă!”* (***Sonet patriarhal***)

Clasic, prin formație, poetul încearcă, dezinvolt, să unească cultura trecutului – cu tendințele ei spre echilibru și simetrie – cu cerințele divergente ale timpurilor moderne.

Adept al formelor fixe, specii literare care cer eforturi considerabile, el izbutește să creeze un spectacol uman, generând emoții estetice de calitate, ca o contrapondere la superficialitatea poeziei promovate cu atâta asiduitate astăzi.

Trecerea de la rondel la sonet – considerând rolul educației în formarea și afirmarea poetului s-a făcut cu ușurință. Ambianța culturală a jucat un rol aparte.

Cunoscut de celebrități literare ale anilor ’60-70 și apreciat pentru fibra sa ironică, nu ne miră faptul că unele dintre elegiile sale sunt dedicate și acestora.

Nume ca Gheorghe Pituț, Florin Pucă, Mircea Micu, Anghel Dumbrăveanu, George Țărnea, Grigore Vieru, Tudor George-Ahoe, Victor Felea sunt numai câteva dintre cele pe care le menționăm.

Ce poate fi mai ilustrativ decât acest fragment?: *„Oh, casa-aceea albă, de-acum joasă,/ Așteaptă-acolo Mama cu mult dor, / Cu pâine caldă și cu Vin pe masă... / Mai iese pân’ afară, în pridvor, / Rugându-se îndelungate ore: / - Adu-mi-l, Doamne,- acasă, pe Grigore!”* (***Toamna peste Prut,*** *lui Grigore Vieru*)

Plecând de la un mediu cultural bine determinat, înclinat să deconspire ecourile parnasiene care îl domină, dedicațiile sale se extind către obârșie: Homer, Ovidiu, Shakespeare,

Byron, Goga, Blaga, Pillat, Bacovia, Mateiu I. Caragiale. Cultura extensivă, interferența, de-a lungul anilor, cu reprezentanți recunoscuți ai culturii noastre, au acționat ca un autentic catalizator în formarea concepției sale despre poezie.

El simte nevoia de a se destăinui: *„Trecură șir de ani, nu stau să-i număr, / Când am deprins bucoavna de mătasă, / A sfintei Cărți, umblând cu traista pe-umăr, /Școlar bătrân, pe-alei cu teii teferi, / Plutind etern în lumea Ta aleasă, / Cu îngeri blonzi, madone și luceferi.*" (***Hyperion domnind, lui Eminescu***)

Sonetele, lung elaborate, au naturalețe și curios pentru un asemenea tip de poezie, au prospețime. În cazul nostru, formația sa ca epigramist, în loc să constituie o piedică, îl avantajează. Poezia sa, catapultată de capacitatea de a mânui cuvintele, se detașează cu ușurință de anacronism.

Cu reminiscențe, parcă, minulesciene, pana sa cade ironic: *„Și viscol negru-mi plânge la ferești; / Tu cum o duci și oare cum trăiești, / Străvechea mea iubire din Pitești?*" (***Ovidiană***)

Ca un joc dintre realitate și ficțiune, autorul evocă fapte autentice, dându-le cu umor o tentă epigramatică: *„Ah, sucul viei cât e de spumat! / De-aceea rog pe medicul curant / Să ierte cum că nu-i respect dieta, / Dar toamna-aceasta vrerea ne destramă, / Și-i mai trădez, din când în când, rețeta, / Cândva, prescrisă tot aici...la cramă!*" (***Sonet autumnal***)

Personajul liric se identifică cu autorul. Tendințele lui hedoniste sunt vizibile in ciuda încercărilor de disimulare. Convulsiile sunt excluse. Totul curge armonic, sugestiv, suculent, ca o poveste spusă în șoapte, seara, lângă gura sobei.

Actul poetic își urmează, trasat de o mână sigură, drumul ascendent. Textele capătă, din loc în loc, aspectul unei incantații, a unor fulgurații de natură divină: *„Vin îngerii în straie de azur, / Ningând peste o dulce Bucovină, / E un fior în toate, primprejur; / Oh, maică Preacurată, vin să jur / Că simt*

Mirifica Lumină-lină / Strălucinând homerica retină." (***Sonet arhetipal,*** *lui BartolomeuValeriu Anania*)

Lexicul, în pofida utilizării cu predilecție a unor nuanțe arhaice, dă un aer aparte, de autenticitate, elegiilor. La urma-urmei, autorul nu este un protestatar; noțiunea de „cronicar" i s-ar potrivi mai bine.

Mircea Bârsilă, în finalul cuvântului introductiv al volumului, sintetizează: *„Perspectiva elegiacă și, respectiv, plăcuta patină a tematicii nu sunt lipsite de o autentică febrilitate lirică și nici de necesara doză de modernitate ce constă, între altele, în alianța dintre rostirea cu vibrații arhaizante și aluzii livrești sau cele „puțin ironice", „puțin fanteziste", „puțin rebele" și, pe de altă parte, în reînnoirea unor ecouri (uitate) ale poeziei neoclasice și chiar ale celei (ușor) decadente* (...)"

Dar, așa cum afirmă poetul: *„Visez avid cuvântul albăstriu, / coborâtor din paginile sfinte, / Magia sa o recunosc, o știu, / Cum știu că-n lume toate-s trecătoare; / (Pălesc regate, ram de laur moare) – / Un adevăr nicicând nu se dezminte: / Etern e doar un templu de cuvinte.*"

Marele Will, maestrul renascentist al sonetului, s-ar fi simțit în apele lui citind poemele volumului de față.

Tonul cu adevărat elegiac, cu atingeri umoristice, se regăsește cu ușurință în poemul ***Plecare, regăsire***: *„Și-atuncea, când departe am să fiu / De freamătul deșertăciunii vieții, / Ne-om regăsi, cândva, într-un târziu, / Peregrinând prin codrii, cu poeții, / Și iar ne vom topi într-un sărut,/ Și Tu și Eu, ca amfore de lut.*"

Poezia, loc de întâlnire cu absolutul
Jumătate umbră, jumătate cuvânt –100 poeme
Valentina Becart

Scria Ion Biberi în binecunoscuta sa lucrare ***Poezia***, mod de existență: ,,*Omul nu se așază singur în fața universului numai pentru a stabili raporturi cu nevăzutul și taina; singurătatea nu e decît un moment de reculegere și reînvigorare, din epopeea spiritului*", şi tot el, în capitolul final, ***Poet și poezie***, face următoarea afirmație: ,,*Este un fapt, aflat, pentru noi, în afara îndoielii, că poetul are o complexiune, care îl diferențiază hotărît de restul oamenilor*".

Valentina Becart, aflată, cu ***Jumătate umbră, Jumătate cuvânt***...", la cel de al 15-lea volum personal, se încadrează, fără discuție în afirmațiile de mai sus.

Atunci când credeam că, ajunsă la capătul unor frământări contradictorii, poeta se va îndrepta către noi surse de inspirație, impulsul generat de vechile constrângeri și remușcări se revarsă în cascadă, amplificându-se.

Poemele, pe cât par de simple, pe atât sunt de complicate. Nu ne surprinde fluiditatea textului ci ușurința transfigurării dintr-o ipostază în alta, chiar dacă planurile se repetă.

Tematica poemelor pleacă de la o constantă - iubirea cu iluziile și deziluziile ei: ,,*Adesea, când lumânările se sting, / fantomatice stihii / se văd mărșăluind /la ușile zăvorâte, / la ferestrele unde visele mor, / într-o lacrimă...*" (***Din rădăcina străbună***)

Treptele imagisticii au sens dublu; te urcă și te coboară. Forma lor lăuntrică se asociază stării sufletești; și cu cât

pătrunzi mai adânc în lectură, cu atât ai impresia că devii parte al aceluiași întreg.

La urma-urmei, experiența prin care trecem, citind cartea, este umană. Sentimentele exteriorizate, desfășurate de-a lungul aceste călătorii, reflectă un proces afectiv extrem de intens. E ca și cum, din când în când, ai sufla în tăciuni spre a reînvigora flacăra: ,,*Noaptea, târziu, las / sufletul liber, / și caii, /și gândul... / și nu mai vreau să știu / de se întorc (când se întorc);/de s-ar pierde în cea mai / visată, / neîmblânzită furtună. / (ce noapte ar fi, ce alergare nebună!*" (***Noaptea, târziu***...)

Realul, paradoxal, se află la timpul trecut. Prezentul contează numai atât timp cât dă aripi viziunilor retrospective. Te afli, parcă, într-o mașină a timpului, uitându-te transfigurat la tot ceea ce se desfășoară în față, fără a fi însă capabil să nu-ți întorci capul, contemplând trecutul.

În poezia ***Dezleagă-mă de timp*** formele corporale își pierd esența, prefigurând o contopire peremptorie cu natura: ,,*Dezleagă-mă de timp și lasă-mă să curg / ca o notă cristalină / în sufletul tău uriaș, / neștiutor de moarte, / de plânsul domolit în lumină. / Îți las nădejdea mea de fiecare zi, / să modelezi din ea, adevărul unui timp / ce nu va cunoaște / temnița și noaptea nesfârșită a pământului*."

Poemele, fie ele părți ale unui întreg (***Din jurnalul unei zile***), fie lăsate să pară independente, se interpătrund, înșiruindu-se ca mărgelele pe o ață. Amintirile sunt, sau par a fi prea vii pentru a se ascunde după perdelele obscurității.

Franchețea reprezentării lor nu lasă nici un dubiu. Dintre ficțiune și realitate, realitatea este cea care are câștig de cauză: ,,*Când zorii își vor spăla trupul în roua florilor /abia trezite din vis, / când lumina lor se va strecura în primele / adevăruri netrunchiate, /eu voi fi călătorul pribeag, într-un gând nenăscut, / rămas să contemple iarba crescută pe un mormânt / fără*

umbră și iubiri răsfățându-se... / în albul așternut al vremii." (***Ca o seară de jertfă***)

Daniel Corbu, în prefața volumului, ne dezvăluie una dintre fețetele indivizibile ale întregului: ,,*Cititorul avizat va remarca fina țesătură a poemului, chiar și atunci când tema e una a revoltei față de realul agresiv sau fortuna labilis, unde-și face prezența timpul devastator al ființei*."

Caracteristic sensibilității feminine, autoarea folosește registrul artistic la notele sale înalte. Arcușul face vioara să freamăte: ,,*Așteaptă-mă la capăt de-ntrebare, /cum ramurile spre rodire / se grăbesc, /să mă-nuntesc cu iarba din răzoare / și versuri albe, lunii să-i șoptesc. / Adună-mă dintre cuvinte, /seara, / când toate stelele ies la fereşti.*" (***Adună-mă dintre cuvinte***)

Poezia, în genere, ar trebui să fie considerată ca un miracol. Traversând spațiile, ea devine un bun universal. Scrisă spontan sau îndelung gândită, ea ne este sprijin și confrate.

O purtăm cu noi oriunde și oricând. La ce altceva m-aș putea gândi, citind poemele Valentinei Becart?

Revista ***Confluențe literare***, nr. 2851, 21/10/18

Zbor de cuvinte - Poeme
Eugen Enea Caraghiaur

Cuvântul, această asocierea a unui sens și a unui complex sonor, atunci când este folosit cu iscusință, poate să producă reverberații, să răscolească, prin semnificațiile și valorile sale multiple, sufletul cititorului, să trezească și să reactiveze amintiri de mult marginalizate.

Este exact ceea ce simțim atunci când ne apucăm să citim ***Zbor de cuvinte***, ultima carte de versuri a scriitorului Eugen Enea Caraghiaur.

Prin natura lui, cuvântul sfătuiește, cuvântul îndrumă, cuvântul învață și toate aceste caracteristici ale cuvântului vin normal către noi, ca un corolar al unei experiențe de o viață.

Aflat la cea de a șaizecea apariție editorială, autorul s-a întors din țară după un turneu în care lansarea ultimelor sale două cărți s-au suprapus, providențial, peste anul în care autorul a împlinit 90 de primăveri.

Scriitorul Mihai Maxim, participant la acest eveniment literar, ne informează: *„Liga Culturală pentru Unitatea Românilor de Pretutindeni l-a sărbătorit, cu ocazia împlinirii venerabilei vârste de 90 de ani, pe unul din cei treisprezece milioane de români răspândiți de soartă și de vicisitudinile istoriei pe meridianele globului. Neobișnuită este personalitatea sărbătoritului.*

Eugen Enea Caraghiaur, român stabilit de aproape șase decenii în Canada, este un reprezentant de marcă al spiritualității românești peste hotare, militant pentru menținerea conștiinței naționale a românilor aflați departe de

țară, un mare patriot, un prolific și talentat scriitor, care și-a pus pana și inima în slujba românității".

Ca un rezultat al implicării directe sau sufletești a autorului în mai toate evenimentele vremii, scrierile sale, extrem de variate, sunt adevărate lecții de istorie. Iar cu acest volum, neconvențional, de poeme, combativitatea atinge cote înalte: *„La-ncrucișare de vremi / La istovire de ani / Între ponoase și-ntre vulcani / piticul maestru este un bard / nici gălăgios dar nici prea bavard. / Este un fluviu total nevăzut / Din care bea apă tot ce-i văzut. / Trec caravanele de tuaregi. / Se-opresc la oaze vedenii și regi. / Tot picul de apă închis în pământ / piticul îl ține sub jurământ. / Caii luminii ies la pășune / Sub ochii timizi ai prietenei lune. / Piticul cel mare din crugul astral / Cerne în lume urgii magistral / În cânt de ghitare sau de caval. / Dar melodia se schimbă abrupt / Când reapare drumul cel scurt / Cu viață dulce, trai din belșug, / Scăpate-n mirare dintr-un belciug. / Pe calea asta neînțeleasă / Cu logica prinsă ca într-o plasă / Omul se-nvârte în al său joc / prins în destinul fără noroc."* (***Piticul***)

Încărcătura poetică se amplifică cu fiecare pagină, cu fiecare poezie. Evenimentele par file desprinse din viața poetului. Este greu, este foarte greu să te desprinzi de gândurile tale, de trecutul tău, să pui trotil la baza trecutului și să-l faci să explodeze. Profesorul dr. Victor Crăciun, în postfața volumului, cu referire la evenimentele care au dus la tragica rupere a Basarabiei de țara mamă, scrie: *„Din păcate, dezastrul celui de-Al Doilea Război Mondial s-a încheiat cu pierderea acestei părți a României, întărind drama colectivă a românilor basarabeni și schimbând astfel și destinul individual al lui Eugen Caraghiaur*".

În 1942, Eugen Caraghiaur devine voluntar la Cotul Donului. Decizia, punct de cotitură în tot ceea ce avea să urmeze, semn de marcă în evoluția sa spirituală, este prinsă magistral: *„M-am înscris ca voluntar, / Fără semne nici amnar.*

/ Donul se vedea acum / Prin cilindrul unui tun. // Un strigoi s-a invitat / În Palatu-mi de soldat. / Am ajuns și consilier / Gol de bani dar plin de fier." (***Poveste***)

Poezia, cu preponderență în acest ultim volum, devine, natural, o extraversiune a gândirii sale, o scoatere la lumină a tot ceea ce îl frământă, o încercare de reliefare a neconcordanței dintre aspirațiile lumii actuale și evoluția ei către autodistrugere: *,,Mâna stângă pe credință / Mâna dreaptă pe pumnal / Am trecut prin suferință / Viitorul-ducipal. // Pe pământ scânteie dogma / Politrucii ard pe rug. / Cei mai noi își umplă punga / Cu creițarii ce îi sug...*" sau: *,,Din poveștile nescrise / Din prezentul temerar / Las tenebrele prescrise / De un medic mercenar. / Pe claviere din pianuri / Clapele bat mai departe. / A ajuns și printre ramuri / Zgomotul părerii moarte.*" (***Cântec nestelar***)

Capacitatea sa spirituală, nealterată de vreme, reflectă, prin scrierile sale, o viață puțin obișnuită, un caracter contestatar extrem de puternic, o personalitate, care fiind un produs al plaiurile românești, este în același timp un port-parol pentru omenire: *,,Se întreabă-n cer străbunii / De umblăm pe struna strunei / că gealații, căpcăunii, / Au făcut zeci de păcate / Printre legi civilizate. / Să fugim spre ce speranță / Călărind pe cai docili / Cu femeile pe umeri / Și copiii din iubiri? / Ard orașele uscate. / Flori rămas-au în pustiu. / Ciuma neagră se abate / Peste mort și peste viu*." (***Ceață***)

Cine are urechi, să audă! Și pentru toate acestea, nu ne rămâne decât să-i mulțumim autorului pentru efortul pe care l-a făcut, pentru contribuția pe care o aduce promovării limbii și literaturii române; să-i urăm mulți ani de viață și multe noi succese literare!

Eugen Enea Caraghiaur - ***Zbor de cuvinte – Poeme***
Liga Culturală pentru Unitatea Românilor de Pretutindeni și Editura Semne, 2013; Revista **Cetatea lui Bucur**, 25/03/2014

Războiul Titanilor
Miruna Tarcău

Poetul poeților, Homer, ne-a lăsat moștenire două opere de artă cu care a traversat istoria, legându-ne pentru totdeauna de începuturile ei. Achilles și Hector, Menelaous și Paris sunt nume pe care le învățăm de mici și pe care le păstrăm în noi sperând că odată și odată vom putea să ne ridicăm la înălțimea isteției și curajului lor. Helena, ,,*cea mai frumoasă dintre muritoare*", soția lui Menelaus, căzută victimă propriei sale frumuseți, este răpită de Paris, fiul regelui Priam.

Răpirea Helenei a constituit motivul unui război de zece ani și a pus Troia pe harta istoriei lumii. File de epopee, file de mitologie. Cu distrugerea Troiei s-a închis un capitol și s-au deschis altele...

Cu ***Alegerea lui Selenae***, îmbrățișând fabulosul, Miruna Tarcău, autoarea romanului polițist ***Insula Diavolului***, revine în forță, la numai un an, pe scena literaturii de limbă franceză din Canada.

Ca prim volum din saga fantastică ***Războiul Titanilor***, volum publicat în noiembrie 2007 la cunoscuta editură Christian Feuillette din Montréal, Alegerea lui Selenae ne transportă cu nonșalanță, pe aripile alegoriei, spre acele timpuri îndepărtate pe care nici mintea nu mai poate parcă să le priceapă.

Selenae, fosta regină a amazoanelor - la douăzeci de ani după terminarea celui mai disputat război din antichitatea greacă, cel pentru cucerirea cetății Troia - se profilează, în

pofida a tot ceea ce pare să fie, ca exponentul nedorit al unei păci insuportabile și prea mult prelungite.

Autoarea, făcând abstracție de acțiunea desfășurată pe tărâmuri istorice, ne introduce într-o lume fantastică în care eroismul și curajul devin valori esențiale în timp ce rațiunea, forța menită să conducă, pare că s-a pierdut în apele noroioase ale Styxului.

Intriga, narată din punctul de vedere al personajului principal, implică cititorul, obligându-l să se simtă ca făcând parte din întreaga desfășurare a evenimentelor. Selenae nu e, și nici nu vedem cum ar putea fi, un personaj pozitiv. Egoistă, nemiloasă, preocupată numai de rezolvarea, cu ajutorul armelor, a propriei odisee, ea se conturează ca o forță ce pare că vrea să debalanseze tot ceea ce ar trebui să se înțeleagă prin cuvântul umanitate.

În contrast, parcă reflectată dintr-o oglindă magică, sora ei geamănă, Eaneles (numele, însuși, fiind o inversiune!), salvează de la defăimare specia umană, implicându-se trup și suflet, atunci când situația o cere, neezitând să se ridice împotriva propriului ei tată în războiul ce amenința supraviețuirea dimensiunilor. Pe aceeași linie, sacrificiile dezinteresate pe care le face pentru a-și regăsi sora, sunt cu atât mai mult de apreciat cu cât Selenae nu dă dovadă de nici cea mai simplă afecțiune pentru ea.

Rolul lui Eaneles în acest prim volum este secundar, dar, chiar dacă nu i s-a rezervat acel grad de egalitate, de contrapunere, la care ne-am fi așteptat, ea trebuie să fie văzută ca fiind speranța de care umanitatea are atâta nevoie, ca o inspirație pentru reevaluarea și reactivarea visurilor și idealurilor tinereții.

Privind din această perspectivă nu ne mai este greu să înțelegem - chiar dacă o considerăm egoistă - atitudinea lui Selenae, atunci când sora sa o anunță că este gata să-și pună

viața în pericol și să traverseze dimensiunile pentru a se opune celui mai redutabil invadator, tatălui lor, Hel.

,,Doar tu ai puterea de a-l alunga pe Hel de acolo de unde se pregătește să-și construiască un imperiu! Doboară-l pe dușmanul nostru cu lama pe care a forjat-o el însuși! Îți cer asta în numele Titanilor și al meu. Dacă ești suficient de puternică să te folosești de arma lui Hel vei putea traversa și poarta care te va duce până la el. Bate-te ca să devii o Titanidă! Câștigă-ți locul printre cei mai mari acolo sus, în Eden, unde nu sunt nici zori, nici amurg!"

La care războinica răspunde cu voce arzătoare: *,,Îmi cereți să părăsesc Grecia spre locuri necunoscute unde ar trebui să mă bat împotriva propriului meu tată? Și să mă aliez unor forțe necunoscute cărora nu le cunosc nici motivele, nici scopul pentru care luptă împotriva familiei mele?*"

Selenae, războinică, gata să se asocieze ideii prezentate de sora ei, se vede confruntată pe neașteptate, cu o situație necunoscută și contradictorie: împotriva cărei tabere trebuie să lupte? Pentru a lua această decizie care constituie, de fapt, firul călăuzitor de-a lungul desfășurării întregii acțiuni a primului volum, ea se angajează în traversarea spațiului. În ciuda avertismentelor surorii sale Eaneles, a Titanilor și a reprezentanților diferitelor popoare din *Dimensiunea a patra*, ea persista în ideea de a-l întâlni pe Hel înainte de a se hotărî de partea cui va fi.

Egoismul ei prevalează. Deși pare să dea dreptate tuturor celorlalți, acceptând caracterizarea făcută la adresa lui Hel și la ce s-ar putea aștepta din partea lui, ea vrea să afle răspunsul la o întrebare care o chinuie de peste douăzeci de ani: de ce a încercat Hel s-o omoare în timpul asediului cetății Troia? Este ezitarea ei sinceră sau este un simplu pretext?

Dacă titlul cărții nu se referă neapărat la rezolvarea acestei incertitudini, partea a doua complică situația: străpunsă de sabia lui Hel, eroina supraviețuiește. Este ea nemuritoare?

Voiajul în Dimensiunea a patra devine astfel, o încercare de a dezlega şarada sufletelor celor care se îndreptau către o dimensiune superioară, cu atât mai mult cu cât sosirea lui Hel dezechilibrase spaţiul.

,,Erebe îi va apărea curând în splendoarea sa dezolantă şi atunci războinica va fi confruntată cu cea mai dură dintre încercări, mai teribilă decât războiul sau moartea : ea va ajunge la limitele condiţiei umane, neatinsă vreodată de un muritor, la ideea de sfârşit, de destin. Şi aceste gânduri par să o macine viguros, ca un acid".

Ajunsă în timpul peregrinărilor ei în Grecia, Selenae doreşte să afle răspuns la întrebările care o bântuie. Pentru aceasta ea trebui să coboare în împărăţia lui Hades. Pactul pe care i-l propune zeul poartă o pecete teribilă: în schimbul aflării răspunsului, ea trebuie să ia viaţa unei persoane aleasă de Hades. Va fi ea capabilă să comită un asemenea sacrificiu pentru a şti doar dacă e sau nu nemuritoare? Şi în cazul în care va accepta înţelegerea şi i se va dezvălui numele victimei, va avea ea forţa să meargă până la capăt chiar dacă e vorba de o persoană dragă?

Aşa ni se dezvăluie personajul principal în acest prim volum. Va evolua Selenae? Îşi va regăsi ea echilibrul? Cine ştie ?! Iată cum descrie autoarea, prin optica a două dintre personajele sale, realitatea existenţei dimensiunilor:

,,Eos îi întinde un măr.

- Uită-te la acest fruct şi descrie-mi-l!

Vigilentă, războinica prinde mărul în mâna stângă - continuând să ţină mâna dreaptă pe mânerul sabiei - şi întoarce mărul în palmă cu degetele sale lungi...

- E roşu, dur şi rotund, concluzionează Selenae ca o evidenţă incontestabilă.

- Ţi se pare coaja ca un singur strat, simplu şi fără nici o perforaţie ?

- Da.

- Bine. Acum imaginează-ți o plajă văzută de departe. La fel ca suprafața mărului ea pare solidă, netedă și dintr-un singur strat. Și totuși dacă te apropii, vezi că e formată dintr-o infinitate de granule de nisip, prea mici ca să se remarce de la distanță. Pentru noi, anumite lucruri sunt neglijabile și uneori atât de mici că nici nu le putem vedea. Imaginează-ți suprafața mărului ca o plajă căreia nu-i poți vedea granulele de nisip, nici spațiile dintre ele. Simțurile te înșeală. Ei bine, lumea este ca acest măr.... La fel ca mărul e alcătuită din straturi din ce în ce mai mici și între ele este vidul.

Viața este posibilă numai pe aceste straturi unde cei ce le locuiesc sunt sau prea mari sau prea mici ca să se întâlnească și nu au cunoștință unii de existența celorlalți. În plus sunt separați de neant.

Titanii trăiesc pe stratul exterior și cel mai mare: Prima dimensiune.

Tu, Selenae... ai trăit până acum în Dimensiunea a doua, aceea a Olimpienilor. Sub aceasta urmează alte lumi, alte dimensiuni. Și toate sunt separate de un vid ca de la Pământ la Soare, de aceea e aproape imposibil ca cineva să traverseze vidul de la o dimensiune la alta și să rămână în viață."

Douăzeci de ani i-au trebuit celebrului erou grec Odysseus, după căderea Troiei, să rătăcească pe mările lumii, pentru a putea să-și regăsească familia.

Și când toate păreau că s-au liniștit, cu ***Alegerea lui Selenae***, fantezia creatoare a Mirunei Tarcău ne poartă, inexorabil, mai departe.

Vol. I - ***Alegerea lui Selenae***;
Cetatea Culturală, Cluj-Napoca, nr.3(75), 2008
(Traducerea excerptelor din franceză: Viorica Tarcău)

Între pictură și poezie
Carmen Doreal

Toți pictorii, îmi permit să afirm, sunt poeți. Procesele de exteriorizare, aproape metafizice, care prind contur pe albul pânzei, acea chintesență a gândirii și frământărilor artistului, nu sunt cu nimic mai prejos de eforturile poetului. Aceeași armonie, aceeași plăcere de a pătrunde dincolo de imagini, guvernează cele două arte.

Carmen Doreal, numele artistic al poetei Carmen Țuculescu Poenaru, vine să confirme cele afirmate mai sus.

Cunoscută, cu precădere în cercurile artiștilor plastici din Québec, datorită participării cu tablouri la diferite vernisaje, Carmen Doreal se întoarce, cu simplitate și eleganță, la prima ei dragoste, poezia: *„tu nu îmi poți / atinge cuvintele / trebuie doar să înveți / cum să îmi citești sufletul.”* (***Tu nu îmi poți atinge cuvintele***)

Descărcarea de energie pare a fi totală. La fel ca pictura, poezia te prinde în mrejele ei și ca un afrodiziac nu-ți mai dă nici o șansă de scăpare. În acest context, cuvintele devin de prisos. Sufletul – cauză și efect – se deschide spre lume, purificându-se.

Aflată la cel de al treilea volum de poezie, după debutul din anul 1999 cu ***Vernisajul iubirii*** și după apariția editorială, în 2010, a volumului bilingv ***Poeme în culori / Poèmes en couleurs***, poeta ne întărește credința că poezia reprezintă pentru ea o necesitate, o refulare a stării sufletești prin care trece și care, prezumtiv, o apasă implacabil: *„oglinda are două fețe / îmi tatuează fericirea cu tine // tu ești dansatorul de*

moment / eu sunt dansul ce te conține." (***Oglinda are două fețe***)

Cu alte cuvinte, în raport de unghiul sub care privim ,,*tabloul*" – tabloul vieții – și lăsând deoparte ,,*mitul oglinzii*", cu toate interpretările sale mai mult sau mai puțin magice, ne regăsim pe treapta comunicării directe a stărilor noastre sufletești.

Totul pare un joc, o întoarcere la copilărie, o dedublare a personalității dar, după cum ne este transmis mesajul, îl percepem incorporat în cu totul alte conotații, mult mai adânci și mult mai cuprinzătoare.

Fără a renunța la procedeele artistice folosite în volumul de debut, urcând însă, exponențial, pe scara unei poezii senzuale, dar, în același timp, sinceră, autoarea beneficiază de o deschidere extrovertă, caracteristică maturității: ,,*nu știu să te iubesc nu știu / vei fi amendat / cu pasiuni de ocazie / la care contribui eu / o zână albă / intrată în memorie / prin ușa din față / precum / în pictograma unui tablou / imposibil de uitat / nu știu să te iubesc / nu știu.*" (***Pictogramă***)

Această sinceritate, închipuită sau reală, stă la baza alcătuirii întregului volum. Ca într-un ,,*joc de-a vacanța*", ,,*ca o continuare / între Yin și Yang*", autoarea găsește subterfugiul necesar conectării dintre zi și noapte, dintre lumină și întuneric, ca un joc de irizări spectaculare pe pânza vremii: ,,*iubire / încrezătoare în fărădelegi / revărsată chemare / suprapusă în carte / am rătăcit desculță / între noapte și zi / pe aceleași mișcătoare / poteci / între viață și moarte.*" (***Schimbare***)

Permițându-mi o întoarcere la fraza de deschidere a acestei prezentări, vin cu o precizare: Nu toți poeții, în schimb, sunt pictori; dar printre acei puțini care pot fi încadrați în această dublă ipostază, se află și autoarea noastră.

Imaginile stârnite de punctele cheie, dominante, ale poeziei sale, par atât de veridice încât, în simplitatea lor, refuză să se șteargă din memorie.

Cu o meșteșugită răsucire de condei, și cu coada ochiului vizând, încă, șevaletul, Carmen Doreal pendulează între cele două arte: ,,*privesc / ultimul țărm / al cuvintelor.*" (***Refugiu***) Dincolo de ele, se subînțelege, se așterne împlinirea. Nimic mai simplu și mai elocvent.

Trăim în Timp. El este ,,*maestrul*" care dirijează orchestra universală și, implicit, subordonează existența noastră scurgerii sale inexorabile. Vrem, nu vrem, legați ca de o vrăjitorie de acest cordon ombilical omnipotent, în imposibilitate de a ne dezlipi de el, trebuie să i ne supunem.

Și totuși există momente în care, în viziunea autoarei, timpul s-ar părea că și-a rătăcit clepsidra: ,,*noaptea / își pregătea deconturile / pentru îndrăgostiți // sângele / era lacom / adulmecând carnea / două magme fierbinți // la cumpăna timpului, sigilam veșnicia / statui de lumină / crucificate.*" (***Caraiman***)

O imagine de relief și o scurtcircuitare între polii celor două arte, par a fi resurse suficiente pentru a face timpul, cel puțin pentru un moment, să-și piardă sensul.

Scria Ion Biberi, în cunoscuta lucrare de sinteză ,,*Poezia, mod de existență*": ,,*Poezia este expresia directă a sensibilității umane*".

Este normal, deci, să concludem că pentru a se exercita ea are nevoie de acel stimul interior, de acea transformare psihică consecutivă unei trăiri emotive, indiferent care ar fi originea ei. Sinceritatea și adevărul, atribute ale spiritelor înalte, sunt elementele primordiale cu ajutorul cărora se plămădește poezia: ,,*dacă ați alergat / peste covorul ierbii / să vă întâlniți iubirea / la ceas târziu când luna / își agăța oglinda / de-un colț*

de cer /și cocheta / cu stelele din râu / nu ați greșit ați fost în casa mea" (***Casa mea***)

Carmen Doreal scrie așa cum pictează. Pentru ea poezia nu este numai o formă de comunicare ci și una de identificare. Precum își conturează portretul, fără nici o încercare de supralicitare, fără nici o tendință de a se prezenta lumii altfel de cum este, tot așa își ,,desenează" poeziile. Pentru ea, timpul biologic este atât de important încât expresiile, vizând realul, cad cu o francheță dezarmantă: ,,*de aceea mă agăț / disperată în gând / de aceleași jurăminte / risipite în vânt /de aceea mai sper / să nu vezi / să nu știi / câtă noapte e în mine / câte vise târzii*" (***Doar nopților***)

Poezia ei, prozodic, se sprijină pe folosirea cu precădere a ritmului pentru evidențierea cât mai veridică a intensității trăirii momentului. Dar după cum se poate observa, din când în când, ca un adaos plăcut urechii, ca o presimțire că o floare mai are nevoie și de culoare, autoarea folosește rima: ,,*să nu mă strigi din noapte înapoi / e prea târziu să-ți spun că te iubesc / chemată de-arabescuri de lumină / această dimineață doar amână / iluzii ce în noi încremenesc*" (***Risipit drum invers***)

Actul poetic nu este o simplă întâmplare. Nevoia de a te exterioriza, de a încerca să găsești răspunsuri la întrebările care te frământă, să faci o lume întreagă părtașă la zbaterea ta sufletească, este ca și reprezentarea pe o pânză, un act de cultură. Nu ne rămâne decât să-i mulțumim autoarei pentru ocazia oferită.

Întâlnire fără argumente, Ed. Fides, Iași, 2013;
Revista ***Cetatea lui Bucur***, nr. 62, 10/ 04/ 2014

Zgârieturi pe fața oglinzii
Flavia Cosma

Civilizația modernă, ori cât ar părea ea de ascetă, nu se poate dispensa de poezie. Descoperirile din toate domeniile științei, folosirea celor mai noi tehnologii în scopul ameliorării și îmbogățirii noastre materiale și spirituale, nu pot înlocui acea hrană sufletească, acea frământare continuă, acea încercare de a ne defini pe noi înșine, așa cum o poate face poezia.

Intensitatea unei trăiri este formula magică, elementul absolut necesar declanșării stării poetice, și poeta Flavia Cosma, prin volumul de poeme ***Zgârieturi pe fața oglinzii***, nu face decât să confirme regula. Procesul de elaborare poetică diferă de la poet la poet, rezultatul decantării trăirilor interioare depinzând de talentul și individualitatea fiecăruia.

În cazul nostru, autoarea ne ia prin surprindere, sintetizând încă de la primele versuri întregul carusel al evenimentelor la care ne ia, nolens-volens, părtași la destăinuirile sale: ,,*Dedic aceste rânduri celor care / Atrași de neființă / Coboară treptele vremii / Deprinzând în cădere / Tainele zborului.*" (***Dedicație***)

Și ce zbor! Purtați pe aripile poeziei unei personalități aparte, scrutătoare a unor adevăruri axiomatice, autoarea ne pune, indiscutabil, în fața unei dileme prevestitoare de furtuni: ,,*Oglindă, oglinjoară, / Spune-mi tu adevărul gol-goluț... "* (***Zgârieturi pe fața oglinzii***)

Dar ,,adevărul" se pare că se lasă așteptat. Începutul, însă, a fost deja făcut. Din acest moment, poezia devine o necesitate; ea poate să fie spontană și copleșitoare, o lamentație sau o

privire tandră, o manifestare târzie a unei trăiri emoționale sau declanșatoare a unui cavalcade care să te lase fără suflare.

Periplul prin care vom trece, secondând timonierul, se dezvăluie, fulgurant, la sfârșitul unei extrem de simple strofe a unei poezii intitulate la fel de simplu ***Gesturi***: *„Să ud florile, / Să hrănesc pisica, / Să mă spăl pe față, pe mâini, / Să mă pieptăn - mai ales să mă pieptăn, / Să duc gunoiul afară, / Să curăț zăpada din fața casei // Înainte de-a păși în gol.”*

Valoarea cunoașterii de sine, introspecția, ca element al legăturii cu realitățile lumii exterioare, constituie esența a ceea ce putem denumi revelație. Pentru că totul trebuie să înceapă de undeva, Flavia Cosma ne ia de mână, deconspirând cu tandrețe fața ascunsă a adevărului: *„Lasă-mă să-mi imaginez că toate / Sunt în sfârșit la locul lor, / Că pe tăciunii aprinși / Pâinea se coace în tăcerea cuptorului / Și că jumătatea-pereche ce ți-a fost hărăzită / Te-așteaptă / La masă.”* (***Primăvară timpurie***)

Dar acest început, pe parcursul aprofundării lecturii, se dovedește a fi iluzoriu. El este, fără tăgadă, o mască în spatele căreia se produc descărcări de energii nebănuite.

Aspectele realității cotidiene, întrevăzute ca o proiecție - cu cât mai de sus, cu atât mai veridice - săltând de la un etaj la altul pe cele 9 trepte apocaliptice, capătă o coloratură de Infern dantesc: *„Am rămas doar eu / Să orbecăi prin încăperile mari, / Cu țipetele mute fixate pe retină / Cu șoareci-îngeri-fantome dând buzna în șiruri lungi, indiene, / Din cotloanele minții, / Împresurându-mă / Zi după zi / Dar mai ales noaptea / In visele din care tu / Ai plecat luându-l cu tine și pe el.”* (***Cutia cu șoareci***)

Urmărind cu atenție fenomenul evolutiv al gândirii autoarei în procesul mărturisirii, aproape inocente, a golului sufletesc, a suferinței care, tacit, o macină, nu ne mai surprinde deschiderea către metafizică, încercarea de a corela, până la un

anumit punct, cele două extreme ale existenței noastre, viața și moartea.

Poetul este, prin definiție, un clarvăzător. El poate să vadă și să perceapă lucruri pe care un cititor neavizat nici nu le-ar băga în seamă. Pentru poet, verdele nu este o simplă culoare, roca nu este o simplă piatră, cuvântul nu este o înșiruire de sunete. Pentru autoarea volumului ***Zgârieturi pe fața oglinzii*** cuvântul se vrea: ,,*O vorbă care să nu semene cu altele, / Măcar o singură vorbă / In stare să deschidă fereastra înspre / Caldarâmul fierbinte*." (***Etajul I***)

Universul lăuntric al autoarei, torturat de întrebări la care nu găsește răspuns, preschimbă formele amăgitoare ale închipuirilor în adevăruri revelatoare, într-o expunere indubitabilă a dedesubturilor realității cotidiene, treaptă cu treaptă, etaj cu etaj, până acolo unde, ne mai având pe ce să se sprijine, începe să perceapă sensul conceptului universal: ,,*Drumul cel mai scurt înspre eliberare / Este să cobor treptele celor nouă etaje /Una câte una*." (***Etajul IX***)

Ajunsă la destinația pe care noi am putea s-o interpretăm ca fiind punctul terminus, autoarea nu se eliberează cu ușurință de hainele vitregiilor vremii, nu ne transportă, așa cum ne-am fi așteptat, pe un pământ al unui alt început.

Cu poemele încărcate încă de presimțiri, ea încearcă să ating, tangențial, transcendentalul: ,,*Sub soarele blând / Moartea se îmbracă în veșminte de aur / Dându-mi târcoale /Pentru a câta oară?*" (***Calea spre neființă***)

Poemele cărții, chiar dacă la o primă vedere par simple, ascund în ele mărturii ale unor idei îndelung frământate. Cristalizarea sentimentelor nu se poate face dintr-odată. Poeta simte lucrul acesta și nu întâmplător versurile capătă, către final, nuanțe vădit interogative: ,,*Tu ești plecat / Pe firele elastice / Ale vieții tale complicate. // Câteodată mă întreb / Ce*

se va întâmpla / Dacă urmându-ți pilda / Voi pleca și eu." (***Frigul pietrelor***)

„A fi sau a nu fi?" ne întrebăm noi.

Ajunsă la acest punct, autoarea găsește răspunsul potrivit. Candoarea confesiunii este fascinantă: *„Stăm așa, ghemuiți unu-ntr-altul / Respirând cu greutate, / Numărând fiecare secundă ce trece, fiecare minut, / Ca pe o nouă victorie.*" (***Revenire***)

Cu alte cuvinte, alegerea a fost făcută! Împletind țesătura fină a gândurilor, eliberată de suferință, decepție și resemnare, într-o revelație a regăsirii de sine, poeta ni se destăinuie:

„De-acum înainte / Când îți vei citi propriile gânduri / Mă vei găsi pretutindeni / Acasă." (***Acasă***).

Revista ***Vatra Veche*** - 11, 2014, pag 36-37

Amurg solitar
Valentina Becart

Lirismul, ca manifestare reală a unei susceptibilități extroverte, este, prin definiție, exaltarea de a simți sau de a exprima sentimentele.

Scria Ibrăileanu: ,,*Lirismul, după unii, dă măsura frumuseții în orice gen literar*". Ne vine în minte, cu ușurință, acest lucru, aventurându-ne în ultimă apariție editorială a Valentinei Becart, ***Amurg solitar***.

Consecventă propriei sale concepții despre viață, cu presentimentul implacabilității scurgerii timpului, autoarea transformă introspecțiile - inerente umilei noastre ființe - în neașteptate capete de acuzare.

Revolta ei, sinuoasă de altfel, se ridică ca o necesitate a debarasării de tot ceea ce o frământă. Căutările, neliniștea (ca presentiment al furtunii care va să vie,) regretele, ca și necesitatea eliberării de tot acest bagaj aparent inutil, dar atât de necesar, se interpătrund, nelăsând loc echivocului.

Erosul, eclipsat de toate aceste frământări, se regăsește cu greu: ,, *Să nu mai vorbim / de iubire...(cu urmarea firească) și sufletul s-a închis în pietre / așteptând un alt răsărit /cu mult mai înalt / și mult mai străin de cuvinte...*" (***Străini de cuvinte***)

Austeritatea tonalității, voind parcă să denote o retragere în propria ei carapace, nu este decât o simplă perdea de fum. Dincolo de ea, sinceritatea și căldura sufletească reinițiază dialogul: ,,*Eu te citesc undeva, / dincolo de vorbe, / de ușa zăvorâtă / unde sufletul îngână / „simfonia viselor pierdute*"... (***În fiecare ticăit***)

Imaginarul și realitatea, în poezia Valentinei Becart, fac casă bună. Dacă frământările ei interioare sunt dezarmante: ,,*Din toate câte-au fost, / n-au mai rămas decât / cuvintele*" (***Ca o amiază îndrăgostită***), în schimb ceea ce simte, reînvigorând miracolul iubirii, se revarsă ca o apă atinsă de aripile blânde ale zefirului: ,,*Mai scrie-mi / la ora când orice clipă / devine un semn de întrebare…*" (***Mai scrie-mi…***)

Balansând între cele două caracteristici, autoarea, ca o nouă Ariadnă, traversează coridoarele întortocheate ale labirintului vieții, deșirând firul: ,,*dragostea ne cheamă*: / „*veniți!*" / (…) *de mâine, veți fi doar umili / cerșetori, / într-o armură de frunze, / într-un viciu / al clepsidrelor sparte*." (***Ce toamnă e-n lume, iubite***)

Chemarea este profetică: dincolo de iubire tot ce ne așteaptă e neantul. Desigur, remușcările mai sunt încă treze, dar dragostea, fie ea cât de târzie, merită să fie invocată: ,,*Așteaptă-mă la capăt de-ntrebare / cum ramurile spre rodire / se grăbesc / să mă-nuntesc cu iarba din răzoare… "* (***Adună-mă dintre cuvinte***)

Și chiar dacă: ,,*azi / cuvintele mi-au cumpărat / tăcerea…*" (***Toamne răstignite-n cer…***), poeta trece dincolo de cuvinte, abandonând interdicțiile, spre a se îngemăna cu timpul: ,,*Eu te citesc în povara / secundelor / ce zac îngemănate / în aceeași așteptare târzie…*" (***Povara secundelor***)

Actul poetic solicită o concentrare deosebită, o ieșire din comun. Gradul de sensibilitate al poetului, capacitatea sa de a face să reverbereze trăirile, condiționează expresivitatea și fluiditatea poeziei. Itinerariul pe care îl parcurge poeta, și la care ne face părtași, este acel al deconspirării gândurilor sale intime, din adâncurile din care ,,*amintirile ard*", în drumul ei către eliberare și renaștere.

Despărțirile sunt grele. Pe undeva există, totuși, posibilitatea reconcilierii: ,,*Eu vin din umbra așteptărilor / cu*

ochii plini de soare / și nesomn; / tu vii din depărtări, străin / de toate…” (***E ora…***)

Poeta percepe, dincolo de limitele conștiinței, că există ,,*acel ceva*”, acel miracol care, odată și odată, trebuie să se împlinească: ,,*Renaște-mă un nou poem, / o altă lacrimă, / străin de somnul vechilor tărâmuri, / să curg ca o cascadă / printre gânduri, / și-n blânda rostuire a noilor limanuri / să fiu o șoaptă înflorită – în ochiul / de lumină.*” (***Renaște-mă***)

Și nu ne rămâne decât să îi dăm dreptate.

Confluențe literare, nr. 1934, 17/04/2016

*Arcada Timpul*ui
Lia Ruse

Poezia, prin sine, este, sau trebuie să fie, o mărturie a existenței umane, o reflectare a trecerii noastre prin timp. Ruptă de viață, ea nu poate să se autosusțină. Fiind rezultatul unui act sau al unui sentiment trăit, ea ajunge la cititor sub forma unei sedimentări structurale, dar nu sub o formă brută, ne elaborată, ci trecută prin filtrul capacității de sintetizare a autorului.

Rezultatul, așa cum apare el așternut pe hârtie, devine o atestare a unicității experienței noastre de viață, o evidențiere a interconectării noastre cu natura, o punte care, trecând peste vârste, ne leagă de trecut și de viitor, puternic însă ancorat în prezent, o adevărată *„arcadă a timpului*".

Poate de aici și titlul ultimului volum de poezii al scriitoarei Lia Ruse. Spune autoarea: *„Știu că am simțit / Cuvântul zburând, / Avea aripi turburătoare / Invizibile în zare, / Absorbeau cântătoare / Silabele rămase în vânt*". (***Cuvântul***)

Credincioasă spiritului ei, atât de atașată de meleagurile natale, poeta reface, din nou și din nou, călătoria lungă și anevoioasă a întoarcerii în timp, a evocării spațiului ancestral, a reconectării cu natura. Oscilând între zugrăvirea peisajelor și transcrierea manifestărilor afective, acestea din urmă ușor obturate de voalul decenței, poeta reușește să creeze un echilibru necesar și, în același timp, emotiv.

Detaliile sunt importante. Ca o pictură, de care cu cât te apropii, cu atât descoperi mai multe, poezia Liei Ruse trebuie privită îndeaproape: *„Licurici grav / Ceasul curge din clipă în clipă, / Timpu-i bolnav, / Aerul se zbate-ntr-o aripă. / Tăcerea*

se frânge, / Umbrele mocnesc în sânge. / Tu duci deziluzia / Ca pe un ghimpe / Înfipt în miezul inimii. / Dorul aleargă prin artere / Ca o părere: / Porțile iubirii s-au închis / Pentru acel vis, / De mine ucis." (***Acel vis***)

La o privire mai atentă, și în acest volum, ca și în celelalte două apariții anterioare: ***Scânteieri în oglinzi*** și ***Reflectări***, amândouă apărute sub egida editurii ASLRQ, autoarea rămâne credincioasă crezului ei poetic. Structura poeziei sale sau - mai bine zis - înlănțuirea elementelor esențiale, rămâne aproape neschimbată. Poeta își plămădește poemele plecând de la aceleași simțăminte care au stat, constant, la baza inspirației și creației sale artistice.

Pluralitatea, constrânsă în chingile actului poetic, face loc singularității: *„Scutur vise peste clipe / Umbrele să le supun / Stau în liniștile nopții / Sub o creangă de alun //...// Vraja stelelor aruncă / Înspre mine cu năluci / Suflet plin de amintire / Încotro vrei să apuci?!"* (***Sărut***)

Natura, cu succesiunea ei ciclică, își are locul bine definit în această „*arcadă a timpului*", dar, mai mult decât în volumele anterioare, toamna și mai ales iarna, capătă statură de simbol. Pentru autoare, iarna devine mai mult decât un motiv de inspirație, mai mult decât o prelungire a unor stări meditative, ea poartă acea încărcătură emoțională care o face pe poetă să declare aproape euforic: „*Se sfâșie în umbre noaptea. / Sar pulberi de omăt prin aerul amar / Un chip de Zeu cu vifor în spinare / Se scutură în gerul lui Gerar*". (***Gerar***)

Am spus nu prea demult, mai precis cu ocazia lansării volumului de poeme ***Reflectări***, că „*poeta ne poartă de pe tărâmurile copilăriei, pline de contemplare și nostalgie, de puritate și căldură, până la cele ale înzăpezitei țări adoptive*".

Nici că se putea mai bine...

Imaginarul și realul sunt două fațete ale aceleiași monezi.

Împletite cu dibăcie ele transfigurează imaginile, unificându-le. Vectorul care unește cele două fațete poartă un nume simplu: **Cuvântul**.

Prin el, și cu el, atunci când consideră necesar, autoarea iese din lumea fanteziei, a egocentrismului, devenind combativă. Iată de ce nu ne miră atitudinea poetei, atunci când surprinsă de incapacitatea unora de a percepe însemnătatea cuvântului, folosește sarcasmul: „*Silabele, triumfuri învechite, / Țepoase se desfac din lanț de vers / Și-ncep anosta proză s-o recite, // Tot poticnindu-se, ca-n gropi, din mers. / Împiedicate, rimele sucite / Fac poezia un adaos șters*”. (***Silabele***)

Poezia a fost din totdeauna o expresie a vieții. Prin poezia sa, poeta Lia Ruse ne face părtași la frământările sale lăuntrice, frământări pe care le asimilăm ca și cum ar fi ale noastre.

Revista ***Observatorul,*** Toronto, 07/06/2011

Bugeac Străbun
Eugen Enea Caraghiaur

Nu cred că există cineva, stabilit de mai mult timp în comunitatea noastră, care să nu fi auzit de personalitatea celui pe care încerc să îl prezint în momentul de față.

Eugen Enea Caraghiaur are, prin aportul pe care l-a adus, un rol aparte, o statură aparte, printre membrii comunității românești.

Pe coperta a patra a ultimului său volum pe poezii, cel pe care îl prezentăm astăzi, atât de sugestiv intitulat ***Bugeac Străbun***, se află, punctată, o foarte succintă notă informativă despre autor, din care ne permitem să spicuim: *„autor al unui număr de (peste, n.n) 50 de titluri (poezie, eseu, economie politică, istorie, roman, apărute în Canada, Italia, România, Moldova membru al Uniunii Scriitorilor din România; membru al Uniunii Scriitorilor din Moldova; deținător al Medaliei de Aur Mihai Eminescu (1997) decernată la Chișinău de Liga Culturală pentru Unitatea Românilor de Pretutindeni și de Uniunea Scriitorilor din Moldova."*

Aș adăuga că scriitorul Eugen Enea Caraghiaur este membru fondator al *Asociației Canadiene a Scriitorilor Români* și membru în *Comitetul Executiv al Asociației Scriitorilor de Limbă Română din Québec*.

Palmaresul, dacă ar fi să notăm numai activitatea sa literară, lăsând deoparte realizările multiple de pe tărâmul civic, este impresionant.

Și dacă activitatea sa literară este umbrită de cea de pe plan politic cât și de cea de pe plan uman, totul trebuie privit

numai prin prisma dezinteresului său total față de o notorietate zgomotoasă, neesențială, lăsând cititorii, atâți cât au avut ocazia să ia contact cu scrierile sale, să decidă.

Ca o dovadă, și ca o curiozitate, în același timp, se pare că astăzi este pentru prima oară când poetul face o lansare de carte în fața publicului din Montreal.

De la prima sa plachetă de versuri, Poeme de Canada, și până la volumul cel mai recent, ***Bugeac Străbun***, publicat în anul 2007, la Editura Semne din Craiova, au trecut 30 de ani, ani în care, statornic, cu îndărătnicie, poetul a consemnat amintiri, evenimente, simțăminte.

Dintre toate, și peste toate, dorul, dragostea sa nemărginită pentru țara pe care, la mare necaz a trebuit s-o părăsească spre a-și salva viața, este preponderent: *„Mi-e dor de pământul de Nistru udat, / De oameni, de mândre sprâncene, / De holdele de pe Bugeacul uscat / Ce-și legănă grâul alene. // Mi-e dor de poporul cel blând și-asuprit, / Ce-n chingi de trădare se zbate. / Și inima-mi plânge, mă simt copleșit / De ceruri, de zodii, de toate. // Mi-e dor de clopotnița de la Chițcani / Și plânsetul ei de vecernii. / Mi-e dor de Tighina, de-ai mei Căușani, / De paști, de miresme, de denii. // Mi-e dor de ciobanii cu fluier de brad, / De cântec, de nopți sânziene, / De oile noastre, de urda cu cheag, / Toloacele verzi comrățene... // Mi-e dor de pământul cel rupt și de nai / Și gândul îmi zboară spre tine. / Doresc să te văd, să te simt și să tai / Greoaiele lanțuri haine...”* (***Mi-e dor***, p.19)

Spună-se orice s-ar spune, că poezia sa folosește șabloane uzitate, că ea ar aparține unui semănătorism târziu, că nu se încadrează în așa numitul postmodernism, un singur lucru prevalează, dragostea curată, nealterată de nici o vicisitudine, pentru Bugeacul său străbun, acel ținut de stepă, brăzdat de văi, uscat de vânturi, dar care este colțul său de rai, al său și al poporului pe care l-a lăsat în urmă.

Fiorul artistic, acea forţă subtilă, imponderabilă, catalizează gândurile creatorului, făcându-l să transforme un fapt comun, banal, printr-un simplu artificiu, intr-unul ieşit din comun: *„Un trandafir sălbatic / Primit-am de Crăciun. / Cu multe roze fine / Dar sufletul de scrum / Trecut-a iarna lungă. / Ieşit-au flori pe câmp. / În casă,trandafirul, / Tânjea ca-ntr-un mormânt. / Ehei! Să-l scot afară, / Sub soarele senin, / Să-i fie traiul dulce / Sub cerul cristalin. / Să-l ude ploaia sfântă / În zilele de mai, / Să-i spele ochii roua / Şi genele din rai. / Iar păsările noastre / Să-i soarbă din culori / Când frunza tresări-va / Sub norii trecători. // De-atunci adoarme-n toamnă / Frumosul trandafir / Din nou să înflorească / Din visul unui chin…”* (***Trandafir de pe cetate***, p. 84)

Acel „Ehei!”, interjecţie cu valoare de simbol, catapultează poezia, salvând-o de anonimat, punându-ne în faţa unei şarade ce urmează să fie dezlegată de cititor. De aicea, de la trandafirul convenţional şi până la transcrierea în cuvinte simple, dar pline de tâlc, a unor judecăţi bazate pe o experienţă de-o viaţă, nu mai este decât un pas.

Ni se destăinuie poetul: *„Mai curgem toţi /Prin gând, prin suflet / Pe-acelaşi drum, / Spre-acelaşi scrum / Înspre cetatea fără fum. / Prin muncă-ncet ne împlinim / Pictând uşor cu vorbe fine / Dureri şi patimi clandestine / Sau bucurii din când în când / În sânul gloatelor de rând./ Sunt singur, singur, / Singurel, / Dar nu-i departe raiul meu. / Singurătatea e un mit / De când mușcăm / Din măr oprit!”* (***Mit***, p. 101)

Claritatea versurilor, remarcabile prin simplitate dă poeziei sale acea uşurinţă, acea tendinţă de a le reciti şi recita.

Şi ca întotdeauna, şi în acest volum, poetul nu uită să ne reamintească, din nou şi din nou, că dacă cu trupul se află pe acest tărâm binecuvântat, sufletul său a rămas, neîntinat, agăţat de *„Bugeacul străbun”*: *„Când pleci / Închide-ţi obloanele / Ochilor:/ Să nu treacă amintirile, / Când pleci / Păstrează-ţi*

parfumul / Zilelor fericite: / Drumul revenirii / Îl vei găsi mai ușor. // Când pleci / Lasă-ți dorul / Să-ți cânte / Din fluierul doinelor./ Cei rămași te vor înțelege.// Când pleci /Strânge-n plămâni / Vântul dealurilor / Și boarea limanului: / Odată, te vei reîntoarce." (***Când pleci***, p. 116)

Prezentare ținută cu ocazia lansării
volumului ***Bugeac străbun***, pe data de 25.04.2009

La răscruce de drumuri
Ben Todică

Pe Ben Todică, omul, nu mi-a fost dat să-l întâlnesc. Pe Ben Todică, scriitorul, l-am întâlnit, mai acum câteva zile, Între două lumi.

Și cum nimic nu mai pare astăzi ciudat, lumile lui sunt lumile milioanelor de suflete răspândite pe meridianele globului, repetând, implacabil, experiența sa.

Indiferent de motivul expatrierii, indiferent de limba pe care, de voie sau de nevoie, o folosești cu precădere, ori de câte ori auzi sunetele limbii atât de cunoscute ție, inima îți tresaltă și prin fața ochilor îți trec imagini a căror putere evocatoare nu își găsește nicăieri echivalența.

La urma-urmei, limba maternă nu este aceea pe care o vorbești, ci aceea în care suferi.

Scriitor, editor, artist independent, ,,specializat" și în multe alte profesii necesitare, Ben Todică ne introduce în fizionomia globe-trotter-ului cu ușurință și predispoziție.

Dar numai până la un punct!

Omul modern, mai mult ca oricând, călătorește. Cu trenul, cu vaporul sau cu mașina, în mână cu aparatul de luat vederi și cu ochii pe fereastră, se minunează de toate, căutând insolitul. Autorul nostru, fără pretenția de a face din peregrinajul său o poveste senzațională, își caută identitatea.

Amatorii de călătorie, dacă se mai întâmplă să aibă și ceva talent, își așternimpresiile pe hârtie, transformându-le, dacă buzunarul le permite, în cărți, cărți pline de imagini bucolice, iluzorii și impersonale.

Ben Todică nu călătorește! El încearcă să se elibereze de povara oscilării între două lumi: lumea în care trăiește și de care nu știe cum să se despartă, și cea a unei tinereți exaltate, îndepărtate, căreia îi aparține sufletește, dar de la care, dacă va încerca să bată la poarta ei, nu știe la ce se o să se aștepte.

Travaliul său reiterează traseul imigrantului. Trăirile sale, așternute cu simplitate, vin să întărească credința că ori pe unde îți rătăcesc pașii, ,,*chemarea străbunilor*" este mai puternică decât oricare altă încercare de naturalizare artificială.

Încercând să se autodefinească, monologhează, nonșalant, pe marginea importanței menținerii, ca pe o torță vie, a limbii materne. Afirmă autorul: ,,*Emoțional, spiritual, osmotic s-au trezit în mine simțăminte de legătură cu un neam și o origine comună, veche, milenară*".

Și conchide: ,,*Această trăire vreau s-o împărtășesc prin promovarea graiului și a obiceiului părinților noștri pentru că o găsesc tămăduitoare și pentru că dăruie experiența revelației*".

Am subliniat cuvântul revelație pentru că între el și identitate există o legătură primordială, indisolubilă.

Pentru Ben Todică, cuvintele, supuse acestei concordanțe, capătă importanță de simbol. Ele îl răscolesc, dându-i energia necesară menținerii drumului pe care și l-a ales. De aici și necesitatea destăinuirii a ceea ce îl frământă: ,,*Cum poți avea acces la o națiune? Elimină-i cultura! Cum poți îngenunchea un popor? Ia-i identitatea!* "

Cheia pătrunderii misterelor, toate pornite de la acel ,,*La început a fost cuvântul*", stă în puterea noastră de a o găsi și utiliza cu folos spre binele semenilor noștri.

Părerea scriitorului, lăsând la o parte aspectul inițial-mistic, pare a fi un corolar, o chintesență a gândirii sale: ,,*Puterea povestirii, a poeziei și a cântecului este puterea artei, este puterea culturii, este esența tradiției*".

La mii de kilometri de țară, autorul, nedezmințindu-se, rămâne un mesager al cuvântului românesc. Ne revine nouă, cititorilor, de a-i urma îndemnul și de a păstra moștenirea intactă.

Ben Todică, Ambasador onorific al românismului,
volum aniversar, Editura Mușatinia, 2012, pag. 45-46

Sălbăticiuni și umbre
Flavia Cosma

Cu ***Sălbăticiuni și umbre***, mai mult decât în oricare alt volum anterior, poeta Flavia Cosma îmbină unicitatea stării sale sufletești, trecută prin cote aparent imprevizibile, cu spontaneitatea transcrierii ei în versuri. Dând frâu liber imaginației, poeta unește visul cu realitatea cu o asemenea forță încât, parcă, de undeva, de Sus, simțim cum ne privește ochiul eternității.

Într-un comentariu anterior, făcut pe marginea volumului ***Zgârieturi pe fața oglinzii***, am scris: *,,Ajunsă la destinația pe care noi am putea s-o interpretăm ca fiind punctul terminus, autoarea nu se eliberează cu ușurință de hainele vitregiilor vremii, nu ne transportă, așa cum ne-am fi așteptat, pe un pământ al unui alt început. Cu poemele încărcate încă de presimțiri, ea încearcă să ating, tangențial, transcendentalul: ,,Sub soarele blând / Moartea se îmbracă în veșminte de aur / Dându-mi târcoale /Pentru a câta oară?*" (***Calea spre neființă***)

În volumul de față, atât cât ne lasă să înțelegem, se pare nu numai că a încercat, dar că era și foarte aproape să-l atingă: *,,De frigul morții ziua se răcește, / Norii cu pumnii strânși mă apasă pe piept, / Pe drumul cenușiu orbecăi fără țel, / Florile toate, albinele, păsările, / Fug care-ncotro speriate. / Rămâne râsul fără trup, isteric, / Străbătând încăperile mari, / Urcând trepte înalte, coborând / Lovindu-mă în trecere cu răsuflarea-i usturătoare, / Invadând ungherele inim*ii." (***Calea iubirii***)

Autoare a numeroase volume de poezie, este normal ca poeta să se simtă în largul ei atunci când decide să-și aștearnă, spre descătușare, pe o simplă foaie de hârtie, sentimentele.

Numai că, în cazul de față, neliniștea care o cuprinde, tragismul interpretării evenimentelor, modalitatea de transferare a unei experiențe unice de viață, depășesc raporturile de exprimare cu care ne obișnuise.

Conștientă de efemeritatea existenței noastre, Flavia Cosma dă poeziei sale acel aspect de *,,prezent gnomic*", acea încărcătură de maxime și sentințe, necesară introducerii în universul ei poetic: *,,Căutăm înfrigurați ceva ce va reține / Acest prezent nealterat / În veșnicie. / Brațul tău mă strânge cu putere la piept / Mâna pe care strălucește alt inel / Îmi tremură pe față. / Soarele sălbatic ne încuie dulce / În capcane rotunde. // Oprește-te! Strigă mulțimea / Urmărindu-mi din depărtare / Zborul vertiginos înspre hăuri*." (***Dragoste în miezul zilei***)

Neliniștea, ca și tensiunea exacerbată des suferință, aduc realitatea, prin extensie, la limita imaginarului. Aproape că nu știi ce să crezi. Nu poți să te desprinzi de ea, dar nici nu poți accepta, cu ușurință, absurditatea suferinței fizice.

Legile universale sunt fără echivoc. Noi, acele *,,mușunoaie de furnici*", după expresia eminesciană, nu avem altceva de făcut decât să ne supunem lor.

În poezia ***Pe un pat de spital***, ca un refuz de a accepta cu ușurință inevitabilul, poeta îmbrățișează speranța: *,,Visez cu ochii deschiși la pâinea aurie din cuptor / La scrisorile încă nescrise, la doruri, / La omul acela care mi-a uitat adresa și nu știe unde să mă mai caute / Sau nu vrea, sau nu poate*."

Prin tot ceea ce scrie, autoarea ni se confesează, dându-ne a înțelege că vitalitatea de care dă dovadă nu face casă bună cu echilibrul static, anacronic al lucrurilor.

Dar legile sunt legi! Și atunci, măcar pentru satisfacerea propriei sale credințe, se folosește de un subterfugiu: *,,Cum toate poverile duc mai devreme / Sau mai târziu în neființă, / Singura reușită, singurul mare succes / În viață / Este să păcălim timpul.*" (***Răspunsuri***)

Pentru Flavia Cosma, a *„păcăli timpul”* înseamnă a scrie, chiar dacă spațiul o constrânge, anesteziindu-i simțurile.

Traversarea lungului travaliu o face cu luciditate, convinsă fiind că totul este într-o continuă mișcare și devenire: *„Toți așteaptă sorocul, ziua în care altcineva / Va lăsa lumina să pătrundă-n odăi, / Va curăța pereții coșcoviți, / Va înfrâna vegetația dementă / Va înlocui durerea veche, uscată, cu alta / Amară și dulce. / Noi locatari vor mătura trecutul / Cu gestul îndrăzneț, nesocotit, / Menit să oprească zborul păsărilor / În migrația lor ireversibilă.”* (***Neliniști***)

Poezia, după opinia lui Ion Biberi, *„înseamnă stabilirea de punți de legătură între subconștientul uman și vibrațiile armonice ale faptelor din afară”*. Este exact ceea ce face și simte poeta. Relația dintre gândire și subconștient, în cazul de față, intră într-o vibrație care transcende capacitatea normală de percepere. Încărcătura emoțională, ajunsă la acest punct, își iese din matcă: *„În livezile visate / Unde strugurii atârnă / În șiruri ordonate, / Vocea rațiunii / Vestește sfârșitul.”* (***Vocea rațiunii***)

Tonul sobru, incisiv, poartă cu el o greutate aparte, augmentând capacitatea de comprehensiune. Fiorul de care suntem pătrunși se leagă direct de mesajul transmis de *„vocea rațiunii”*.

Dar numai până la un punct! Modalitatea prin care autoarea schimbă ordinea firească vine pe neașteptate: *„Cuprinsă de-o teamă străină / Mă zvârcolesc în întuneric / Ascultând păsările somnambule / Cum bat darabana cu ciocul în piatra balconului. // Încet, încet, / Simt că mă vindec.”* (***Teamă străină***)

Acest *„simt că mă vindec”*, această reîntoarcere la acceptarea a ceea ce suntem - ca element opus renunțării - reflectă puterea de necontestat a autosugestiei, a revenirii la normal, la abandonarea balansului impredictibil dintre cele două lumi, cea reală și cea transcendentală.

Și pentru a ne da de înțeles că lumea reală și-a reintrat în drepturi, cu bunele și cu relele ei, poeta ni se destăinuie: ,,*La ora deșteptării îngerilor / Corpul se lasă greu la pământ, / Copleșit de fantome vrăjmașe / Ce-l vizitează fără oprire. / Îndemnându-l să săvârșească / Nemaiîntâlnite, / Dulci păcate.*" (***Statuile durerii***)

Lirică prin excelență, manipulând cu dexteritate simbolurile, pentru Flavia Cosma, întoarsă la masa de lucru, întreaga odisee devine o sursă de inspirație.

Și ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat, ca și cum totul nu ar fi fost decât un vis, poeta continuă, netulburată, să scrie, păstrând pentru sine secretul: ,,*Întâmplarea face ca până la urmă / Misterul să le învăluie pe toate / Cu vălu-i transparent, unduitor. // Amestecate, ele devin / Nespus de frumoase, ca ceața.*" (***În largul mării***)

Și ca o axiomă, într-o altă poezie, autoarea conchide: ,,*Așa-i toamna / Unora le dă / Altora le cere*." (***Flori de toamnă***)

Revista ***Vatra veche***, anul VII, nr. 10, oct. 2015

Patria în care se întoarce un Poet
Ionuț Cragea

Atunci când mi-am deschis calculatorul, într-o seară, cu vreo șapte ani în urmă, fără voie m-am trezit cu mâna protejându-mi ficatul: *„...Vezicula biliară îmi explodează / În fabrica de spume amare, / Călăreț spațial mă pierd / În galopuri de anorexie mintală...*"

Durerea, alunecând ca pe un fir invizibil, mi se transfera și mie. Așa am ajuns să-l cunosc pe autorul poemului ***Delirium Tremens***, poem care avea să dea, ceva mai târziu, titlul volumului cu care Ionuț Caragea își începea peregrinajul în lumea literară, și așa a început o colaborare care a culminat cu fondarea *Asociației Scriitorilor de Limbă Română din Québec* (ASLRQ).

Am stat de vorbă cu el, la telefon sau tête-à-tête, de nenumărate ori; împreună am sprijinit și coordonat editări și lansări de cărți, am participat la festivaluri internaționale de poezie și totuși, fiind întrebat dacă îl cunosc pe Ionuț Caragea, n-aș ști ce să vă răspund. A fost și rămâne pentru mine o enigmă. Ca poet și prozator, autor de aforisme, science-fiction și eseuri, toate scrise pe parcursul ultimilor șase ani, surprizele pe care ni le pregătește, pentru unii poate de neimaginat, nu se vor lăsa prea mult așteptate.

Cu numai un an în urmă, în ultimul său volum de poeme ***Suflet zilier***, declara categoric: *„acesta e poetul aflat în agonie, / cu mâinile rigide, de zei exonerat, / ce-nchide testamentul pe foaia de hârtie: / atât a fost să fie, atâta v-a lăsat.*" (***Testament***)

Cu ***Rugă ultimului poem*** testamentul se rescrie. Găsim în el durere și înălțare, incertitudini și dorințe, ură și dragoste.

Orânduiala firească a lucrurilor, prinsă în degringolada transformărilor succesive, refuză să-şi reia matca. Ca oameni - şi poetul este şi el un om! - destinul ne urmăreşte implacabil. El poate fi o fatalitate sau o menire.

Autorul balansează printre cele două extremităţi, la o înălţime ameţitoare, cu dexteritatea unui echilibrist. Sentimentele sale, eliberate, ni se aşază la vedere - cu cât mai în faţă, cu atât mai bine! - spre a ne lua ochii şi contorsiona mintea. Sinceritatea lui este debordantă. Deschiderea către în afară este, mai mult ca sigur, cheia succesului.

Două sunt, cu predilecţie, temele majore ale transfigurărilor sale poetice şi amândouă apar, inseparabil zugrăvite, în acelaşi poem: ,,*...stau în casă şi scriu despre goana acelor de ceasornic / privind vecinul cum îşi plimbă câinele / sau femeia pe stradă / cu aceeaşi fală cu aceeaşi dorinţă de control / din păcate foamea mă-ndeamnă să muşc din prezent / acest sandviş cu singurătate între două felii de timp...*" (***Regii nimicurilor***)

Foamea poate fi acea senzaţie naturală, absolut necesară supravieţuirii sau, prin transfigurare, dorinţa nestăvilită, cerebrală, de-a asimila necunoscutul.

Knut Hamsun, în romanul ***Foamea***, se foloseşte de abstinenţă ca de o forţă a stimulării creatoare. Cu cât o foloseşte mai mult, cu atât degradarea sa fizică se accelerează.

Şi Ionuţ Caragea percepe foamea ca pe un rău necesar, un autodafe în care autorul este, în acelaşi timp, condamnatul şi executorul: ,,*...trag cu dinţii de-o coajă uscată de pâine / tot ce-a mai rămas din pâinea mea / cea de toate zilele*" (vol.: ***Omul din cutia neagră***), dar cu o mare diferenţă: părţii fizice nu i se mai dă aceeaşi importanţă. Conştient, poetul o înlocuieşte, subtil, cu sora sa geamănă: singurătatea: ,,*o să-mi adun singurătatea din jur / într-o lacrimă / şi am s-o plâng peste lume...*" (vol. ibidem, poemul ***Omul cu o singură lacrimă***)

Dacă pentru Schopenhauer *„singurătatea e soarta spiritelor superioare”,* pentru autorul nostru ea devine un modus vivendi. Se revoltă împotriva ei, dar nu poate trăi fără ea*: „...am nevoie de singurătate ca de aer / să fiu printre voi și să nu mă vedeți / să mă simțiți și să nu mă prindeți... ”* (***Singurătate în apnee***)

Asemenea unui schimnic, retras în chilia lui, poetul îmbrățișează meditația, răscolește adâncurile și așterne pe hârtie adevăruri cu încărcătura unei experiențe de viață care desfide vârsta: *„...i-am spus să nu vorbească cu gura plină / să aibă răbdare să caute esența lucrurilor să guste viața / ca pe un vin vechi preschimbat din apa tuturor / suferințelor...*” (***Rugă ultimului poem***)

Canalele de comunicare ale poetului sunt larg deschise către toate sursele de inspirație și redirecționate cu o neașteptată francheță către publicul cititor. De unde, de altfel, ar fi fost posibilă apariția editorială a peste 20 de volume într-un timp istoric atât de scurt?

Combinarea temelor sale majore cu înstrăinarea fizică, cu îndepărtarea dureroasă de elementul de origine, îi dă autorului capacitatea de a-și dezvălui temerile și angoasele, frustrările și speranțele, cu o înlesnire de invidiat: *„Vi s-au încurcat mințile, cu tot felul de himere, / dar nu-i nimic!, mâine îmi vine în vizită o rudă întunecată - / știe, ea, un leac pentru boala ta: / cui pe cui se scoate, nu? /Și mutenia pe mutenie...*” (***Protestul umbrei***)

Nimic sadic, nimic lugubru, nimic șocant; doar inima sa sinceră oferită ca ofrandă cititorului!

„Din jale s-a întrupat Electra” afirma Eugene O'Neill.

În cazul lui Ionuț Caragea, Electra se lăsa așteptată.

Singurătatea, cu tendința ei narcisistă, părea că îi acaparează, pas cu pas, sufletul: *„...orice tristețe are o consolare amară / oglinzile nu mor niciodată / își schimbă stăpânul la fiecare privire / doar eu stau ca un câine în fața unui străin / adulmecând osul...*” (***Adulmecând osul***)

Întrebarea se punea firesc: Până când? Momentul adevărului nu mai era departe: ,,*...am ucis animalul din mine / îndrăznesc să scriu despre primul arbore / plantat în paradis / îmi cresc muguri / pe șira spinării*" (***Muguri***)

Și mugurii începeau să dea roade. Electra se afla la orizont! Cortina putea să cadă cu spectaculozitate: ,,*...acum pot să trăiesc tăcerea singurătatea / și întunericul / fără să-mi fie frică...*" (***Ar trebui să fiu fericit***)

Afirmam, mai acum vreo șase ani, într-un scurt comentariu, că poezia lui Ionuț Caragea este o realitate pe care nu poți să te faci că n-o vezi; iar într-o postfață, a uneia dintre cărțile sale, că singurătatea lui este singurătatea alergătorului de cursă lungă. ,,*O cursă cu finiș amăgitor la fiecare durere*", după cum mărturisea autorul în poemul ***Ah, viață...*** din volumul ***Absența a ceea ce suntem***.

De data aceasta, voind să se contrazică și să deșire, cu pieptul dezgolit, toate iluziile argonautice, alergătorul face un salt peste ocean și ,,aterizează" în patria sa, destăinuindu-ni-se: ,,*patria în care mă întorc / este femeia pe care o iubesc*". (***Patria în care mă întorc***)

Prefață la volumul ***Patria la care mă întorc***
de Ionuț Cragea, Editura Fides, 2012

Persistența Destinului
Convorbire cu Domnul Adrian Erbiceanu*
Eva Halus

Adrian Erbiceanu, născut la 6 ianuarie 1941, în București, a absolvit Liceul Militar *Dimitrie Cantemir* din Breaza, în 1959, apoi Școala Militară de Ofițeri din Pitești, în 1962.

Însă pasiunea sa pentru literatură l-a determinat să schimbe dramatic drumurile vieții sale. Astfel, devine student la Facultatea de Filologie a Institutului Pedagogic din București, specialitatea Limba și literatura română, unde și-a încheiat studiile în 1970.

În anul 1979 Adrian Erbiceanu emigrează împreună cu familia în Canada.

El este o personalitate binecunoscută la Montréal prin poezia sa și ca Președinte al Asociației Scriitorilor de Limbă Română din Québec (ASLRQ) și director al editurii acestei asociații. Jovial, curtenitor, ține discursuri în limba română și limba engleză demne de un orator roman al cărui caracter este format prin disciplină militară, dar care disciplină este asociată, în mod surprinzător, cu o sensibilitate și un simț poetic aparte. Domnul Erbiceanu privește întotdeauna interlocutorul drept în față; nimic nu i se poate ascunde acestui fin observator...Vom vedea ce l-a determinat pe dânsul să își schimbe cariera militară în favoarea luptelor lăuntrice din care se naște poezia și vom încerca să intrăm pe teritoriul creațiilor sale literare care îi poartă semnătura.

Eva Halus: *Ce v-a determinat să schimbați cariera militară pentru o carieră literară?*

Adrian Erbiceanu: Cariera militară a fost pentru mine o alternativă și în același timp, o necesitate. În general, nu obișnuiesc să vorbesc despre mine, indiferent de mediul în care mă aflu. N-o fac din pudoare, ci pur și simplu pentru faptul că nu mi place să amestec viața privată cu cea publică.

Totuși, pentru a vă lăsa să înțelegeți ceea ce am afirmat mai înainte, trebuie să fac câteva destăinuiri.

Orfan de tată, de la o vârstă foarte fragedă, mi-am petrecut primii ani de viață la bunicii mei din partea mamei, în localitatea Roman.

În 1947, la vârsta de 6 ani, m-am întors la București. Mama, trebuind să lucreze și neavând nici un alt sprijin, s-a văzut nevoită să mă interneze într-un cămin de copii.

În 1951, după câteva transferuri, căminul a fost instalat definitiv într-o așa zisă ,,casă boierească", pe strada Gen. Eremia Grigorescu.

Aici s-a produs contactul meu cu literatura. Căminul avea o bibliotecă ce se întindea pe un perete întreg. Chiar dacă fuseseră făcute epurări, așa după cum am fost lăsat să înțeleg, biblioteca era, încă, o adevărată comoară. S-a întâmplat ca directoarea să observe că îmi place să citesc și la numai un an de la mutarea în noul sediu, mai cu voie, mai fără voie, m-am trezit numit bibliotecarul căminului.

Acum, încercați să vă imaginați ce a însemnat să am acces direct și nelimitat la vrafurile de cărți.

Aș putea zice că perioada aceea și-a lăsat amprenta pe întreaga mea formație.

Și totuși, de ce a însemnat cariera militară, pentru mine, o alternativă și o necesitate?

La terminarea școlii elementare conducerea căminului îndruma copiii către școli profesionale. Era alegerea cea mai simplă, examenele de admitere erau mai puțin severe, iar masa și cazarea, în caz de reușită, erau asigurate. Pentru liceu, așa după cum de altfel mi-o doream, nu aveam posibilitățile materiale necesare.

De aici, liceul militar, ca ,,alternativă" și implicit ,,necesitate". Dar, pentru a nu fi înțeles greșit, atunci când mă refer la ,,necesitate", nu mă refer numai la mijloacele de existență, ci și la faptul că, educat într-un mediu foarte apropiat de cel cazon, (după cei șapte ani petrecuți în Căminul de copii,) am considerat că îmbrățișând cariera militară nu făceam altceva decât să continui ceea ce de fapt începusem.

Cât privește predilecția către literatură, chiar dacă s-ar putea să pară incompatibilă cu ceea ce a urmat, cu activitatea desfășurată ca militar activ, comandant de subunități de tancuri, a rămas o constantă care m-a urmărit pe tot parcursul vieții.

Condițiile subiective care m-au determinat să fac ,,schimbarea carierei" sunt, însă, mult prea complexe pentru a da curs istorisirii lor în acest scurt interviu.

Eva Halus: *Din 1979 ați emigrat în Canada. Cum au fost începuturile pe pământul nord american?*

Adrian Erbiceanu: Bănuiesc că întrebarea îşi are rostul ei dar, în condițiile de astăzi, când milioane de cetăţeni români s-au văzut, şi încă se mai văd nevoiți, pentru varii considerații, să-şi părăsească căminele, s-ar putea să pară puțin cam desuetă.

Întorcându-mă, în schimb, în timp, sosirea pe pământul nord american a fost ca un duș rece. Nu este ușor să-ți părăsești căminul, rudele, prietenii și s-o iei de la capăt.

În plus, necesitatea de a avea așa zisa ,,experiență canadiană", expresie care la vremea aceea m-a făcut să zâmbesc, s-a dovedit a fi adevărată. Ieșit de sub auspiciile unui stat totalitar, fără cea mai simplă idee de ceea ce înseamnă să stai pe propriile tale picioare, adaptarea n-a fost deloc ușoară.

Dacă m-aș învrednici să aștern pe hârtie toate prin câte am trecut, cred că am putea vorbi de o lucrare destul de voluminoasă.

Pe scurt, experiența mea este asemănătoare cu aceea a multor emigranți dar, în același timp, este unică.

Cred că fiecare emigrant are propria sa experiență de viață. Este totuși nevoie, aici, de un adagio: activitățile pe care le-am desfășurat în primele două decenii pe pământul canadian, indiferent de natura lor, n-au avut nimic de a face cu literatura. Necesitatea de conservare, de supraviețuire, de împlinire a familiei, au stat pe primul plan.

Eva Halus: *Și totuși, după cum se vede, vicisitudinile vieții n-au putut să vă separe de literatură. În anul 2003 ați publicat la Editura Tribuna din Sibiu volumul de poeme intitulat* ***Confesiuni pentru două generații****. Despre care generații este vorba?*

Adrian Erbiceanu: Titlul unei cărți, indiferent de categoria literară de care aparține, trebuie să fie simplu și în același timp atotcuprinzător. Cu cât mai simplu, cu atât mai bine! În cazul de față, întrebarea deschide posibilitatea unor răspunsuri multiple.

Cred că dacă aș menționa titlurile celor trei capitole: ***Jocul de a stelele, Regăsirea lui Narcis*** și ***Viitorul în trecut***, v-aș face să credeți că răspunsul este simplu.

Dar se pare că nu este chiar așa. În volum și-au găsit locul poezii mai vechi și poezii mai noi.

Când am plecat din țară, și mă refer la o perioadă în care trebuia să te încadrezi, cu ceea ce luai, într-o listă bine definită, n-am putut să mă încarc cu prea multe, dar pentru câteva cărți tot am găsit loc. Am avut grijă ca printre ele să fie și acelea pe care întâmplându-se să aibă mai multe spații libere le folosisem, în peregrinările mele militare, ca hârtie de scris.

Așa s-a făcut că am putut recupera o parte din poeziile pe care le scrisesem și pe care, la întocmirea volumului, le-am făcut loc în primele două capitole. Am menționat, încă de la început, că posibilitățile de interpretare sunt multiple.

Mă refeream la faptul că până la data apariției volumului, îmi petrecusem prima jumătate a vieții în România și cea de-a doua în Canada, sau, ca să încerc să fiu mai corect politic, că am apucat o generație ,,pre" și alta ,,post revoluționară". Las cititorul să decidă.

În *Postfața* volumului, domnul Emil David, directorul general, la acea vreme, a Editurii Tribuna, a ținut să menționeze: ,,*Cum îmi place să cred că ni se destăinuie Poetul? A ales, din motive pe care inima sa le știe cel mai bine, să-și distileze trăirile și experiențele într-o triadă exemplară a existenței umane, într-o triadă profund omenească în care, de 101 ori, își mărturisește prea plinul fericirii sau nefericirii sale*."

Eva Halus: *La numai un an după apariția ,,Confesiunilor" ați publicat, la aceeași editură, poemul epic* ***Divina Tragedie****. Poemul, dacă nu mă înșel, este o ficțiune scrisă pe fondul schimbărilor petrecute în România de la 1989 încoace. Ce ne puteți spune despre această carte?*

Adrian Erbiceanu: Am vizitat România de mai multe ori după evenimentele petrecute în 1989. Starea precară în care am găsit că se afla țara, cu ocazia primei mele vizite făcute în 1991, m-a lăsat fără cuvinte. Înțelegeam că schimbările sociale, de o asemenea amplitudine, cereau sacrificii, dar, din păcate, ceea

ce vedeam era o prăbușire aproape totală a valorilor cunoscute. Totul părea că o ia la vale, că o barieră insurmontabilă s-a așezat de-a curmezișul evoluției întregii țării. Vizitele ulterioare, în pofida micilor semne de revenire la normal, n-au făcut decât să-mi confirme cele deja afirmate.

Într-un articol publicat la o revistă din Montréal, profesoara Doina Hanganu Bumbăcescu, generalizând, a descris în felul următor poemul: ,,*...Divina Tragedie este o radiografie a lumii politice românești contemporane, un tablou al moralității în care trăim. Este o creație îndelung gândită, cu viziune panoramică, urmărind nu efemerul, ci perenitatea. Lucid și matur, cu experiențe de viață cruciale, Adrian Erbiceanu realizează în „Divina Tragedie" un adevărat rechizitoriu emițând judecăți cu valoare universală. Imaginând o călătorie într-un spațiu tenebros, poetul nostru este creator de atmosferă. El demonstrează înțelegerea unei întregi epoci istorice ale cărei prelungiri le simțim încă și astăzi*."

În toamna anului 2011, între 29 septembrie - 2 octombrie, la București, la Palatul Parlamentului, exact locul vizat de mine, a avut loc Forumul Românilor de Pretutindeni. Ca participant, în cea de a treia zi, după mai multe insistențe, mi s-a dat cuvântul. După mine, după câte am înțeles, urma închiderea. Mi s-a spus că am la dispoziție 2 minute. Două minute! Ce puteam să spun în două minute?!

S-a întâmplat să am la mine un exemplar din ***Divina Tragedie***.

L-am deschis la pagina la care se încheia poemul și am citit: ,,*Singur, cu cine să țin sfat? Cu cine?!... / Prin noaptea ce dădea să se dezică, / Fără de glas, cu gândul la coline, // Mă scuturam de vremuri și de frică: / Doamne, nu vezi, din neagra ignoranță, / Un neam, precum un val, că se ridică? // Dacă-i vânjos și plin de cutezanță, / De ce-i menit să umble prin istorii, / Flămând și gol și fără de speranță? // Cu câte-o ocnă, zilnic, în*

toți porii, / Pe muche cât o să-l mai țină ora? / Sătul de atâtea sfaturi iluzorii, // Nu-i oare Timpul copt, să-și joace Hora?... ” Atât! Și m-am încadrat în timp.

Ce aș mai dori să adaug? Poate, doar, că am întâmpinat destule dificultăți până când am văzut cartea tipărită. Ea trebuia să apară, așa după cum îmi planificasem și după cum era trecut în Contract, cam cu vreo trei luni înainte de alegerile parlamentare și prezidențiale din 2004.

Și asta se pare că deranja! Așa că acest volum a apărut cu numai câteva zile înainte de evenimentele menționate.

Dar totul e bine, când se termină cu bine! Pentru cei interesați, cartea poate fi citită pe internet. Dacă nu greșesc, regretatul scriitor și critic literar Artur Silvestri a postat-o pe site-ul ,,Biblioteca on line”.

Eva Halus: *Începând cu cel de al treilea volum publicat, **De la Anna la Caiafa**, în poezia dvs. încep să se întrevadă întrebările și răspunsurile despre viață, dragoste, moarte, eternitate, prin profunzimea tratării acestor teme. Dvs. sunteți unul dintre poeții contemporani care au surprins cel mai bine coexistența angelicului și inefabilului în viața obișnuită, de la Eminescu încoace. Zbuciumul materiei transpus în versuri și odihna gândului în marmură, etc. În cadența ritmată a versurilor întrevedem o forță demiurgică, ce compune și descompune elementele vieții, iar poetul înregistrează aceste transformări, prin gama largă de sentimente care-l însuflețesc. Există o filozofie proprie a vieții, evident, din care oferiți cititorilor mici poțiuni, prin fiecare poezie. Care ar fi influențele asupra creației dvs. literare? (Filozofi, poeți, nuveliști...) Și care este filozofia dvs.?*

Adrian Erbiceanu: Ajuns la o anumită vârstă, nu neapărat foarte avansată, începi să te uiți în urmă, întrebându-te: de

unde vii, ce-ai făcut, ce te așteaptă. Și pentru asta nu trebuie să fii filozof.

Cred că fiecare om își pune, ajuns pe o anumită treaptă a vieții, asemenea întrebări.

Unii, mai devreme, alții, mai târziu. Nu discutăm despre cine știe ce năzuințe irealizabile sau interpretări mistice.

Știm de la început că orice am încerca să facem, până la urmă tot acolo ajungem. Întrebarea pe care ne-o punem este, însă, de ce?!

Și de aici, întreaga degringoladă de sub întrebări. În raport de educația fiecăruia, de experiențele de viață acumulate, de mediul social în care ne ducem existența și ne căutăm rostul, este normal ca fiecare să aibă o anumită percepție asupra vieții. De aici diferențele, dar și asemănările, care apar atunci când încercăm să ne așternem gândurile pe hârtie. Volumul de poeme ***De la Anna la Caiafa***, volum apărut sub egida Editurii Ardealul, din Târgu Mureș, în 2007, stă sub umbra considerentelor de mai sus.

Și, ca și primul volum menționat în acest interviu, e împărțit în trei capitole: ***La poarta înserării, Perdelele nopții*** și ***Printre silabe***. Titlurile, de data asta, au direcție.

Profesorul univ. dr. Ioan Mariș, titularul Catedrei de Limbă și literatură română, Facultatea de Litere și Arte, Universitatea *Lucian Blaga* Sibiu, în prefața volumului, sesizând cu acuratețe acest lucru, conchide: ,,*Cât privește titlul, el ni se dezvăluie abia odată cu parcurgerea întregului volum. Această metaforă mai mult revelatorie decât plasticizantă ne introduce în odiseea dramatică a omului modern. Odisee care e o lungă și continuă căutare / alergare de la Anna la Caiafa.*" Și pentru că l-ați menționat pe Eminescu, nu pot decât să afirm că toți am ucenicit la școala lui.

Eva Halus: *În 2013, prin apariția povestirii în versuri* ***Tinerețe fără bătrânețe****, după un basm de Petre Ispirescu, apărută la Editura Anamarol din București, ați deschis un nou drum poeziei contemporane românești.* ***Tinerețe fără bătrânețe*** *este un basm foarte vechi, cules de Petre Ispirescu și rescris de dvs. în versuri, într-o manieră modernă în care ați sugerat că personajele poveștii n-au fost supuse timpului, așa cum îl trăim noi muritorii de rând. Astfel, puterile miraculoase atribuite în vechime unor personaje de povești, imprimate în memoria colectivă orală a satului românesc, au găsit prin dvs. o interpretare ultra modernă.*

În ***Tinerețe fără bătrânețe*** *ați arătat că timpul se poate comprima și extinde la fel de ușor; că timpul este până la urmă o percepție subiectivă și că personajele au călătorit cu viteza luminii, ajungând pe o altă planetă, dintr-o altă dimensiune. Citez: ,,Iar ei, prinși într-o vâltoare / Ce adună și dezbină / Două umbre călătoare / Pe o rază de lumină / Lunecau prin tot frământul, / Neavând ce să mai spună... / Când atinseră pământul: / Nu, tu, soare... nu, tu, lună!" Ce ne-ați putea povesti despre concepția acestei cărți?*

Adrian Erbiceanu: Basmul ***Tinerețe fără bătrânețe*** a fost publicat pentru prima oară de Petre Ispirescu în ***Țăranul român***, no. 11 din 1862. Interesant este faptul că el ține să menționeze, la sfârșitul basmului: ,,*Povestit de tata, șezător în București, mahal. Udricani, între 1838-1844*."

Petre Ispirescu, cu alte cuvinte, nu se declară autorul ci doar cel care a preluat basmul și l-a făcut cunoscut lumii. Această declarație este uluitoare. Deci el l-a auzit de la tatăl lui, iar tatăl lui, dacă îmi permiteți să presupun, de la tatăl lui... și tot așa până când se pierde în negura vremilor. Și atunci, cine este de fapt autorul acestui basm unic în literatura lumii? Incontestabil, Poporul român!

Lucrurile acestea nu le știam la vremea la care am citit basmul. Nu le-am știut nici mult timp după aceea. Dar basmul, basmul acesta, m-a urmărit tot timpul!

Ceva era diferit decât tot ce citisem. Nu faptul că basmul nu are un ,,happy end", așa cum de altfel se obișnuiește, ci faptul că eroul nostru desfide **Timpul**. Atunci când, ajuns la capătul călătoriei sale, găsind ceea ce căuta, după ce petrecu, *,,vreme uitată, fără a prinde de veste, fiindcă rămăsese tot atât de tânăr, ca și când venise…*", Făt-Frumos decide să se întoarcă, măcar pentru o singură dată, spre aș mai vedea părinții. Răspunsul primit nu lasă loc nici unei alte interpretări: *,,Nu ne părăsi, iubitule; părinții tăi nu mai trăiesc de sute de ani…*" Și astea au fost spuse cu mult înainte ca Albert Einstein să fi descoperit ***Teoria Relativității***.

N-am știut, cam până pe la jumătatea anului 2010, că eu am să mă apuc să rescriu basmul în versuri. Dar, când am simțit impulsul de a o face, mi-am dat seama că nu mai există cale de întoarcere. În aproximativ două luni, cu întreruperi, am scris șaizeci de strofe. După care a urmat o pauză de aproape doi ani. În ultimele luni ale anului 2012 m-am simțit reconectat la basm. Se vântura zvonul că pe 24 decembrie va fi sfârșitul lumii. Cum putea să se sfârșească lumea și basmul să rămână neterminat? Așa că (glumesc!) în ziua fatidică am pus punctul la ultima strofă.

Scriitorul și criticul literar Ion Roșioru, referindu-se la acest basm versificat, în articolul ,,Rescrierea o formă de intertextualitate" (articol ajuns și prefață a cărții,) afirmă: *,,Sub pana măiastră a lui Adrian Erbiceanu, arhicunoscutul basm popular auzit cu aproape două veacuri în urmă de bucureșteanul Petre Ispirescu, a devenit, puternic personalizat, un poem tragic, mustind de cele mai neașteptate tâlcuri, despre destin, conflict între generații, revoltă împotriva condiției umane, ideal, rost al individului pe lume, căutarea a paradisului pierdut, sacrificiu*

uman, durere, precum la daci, de a nu fi nemuritor ca zeii, testare a limitelor insului în încleștarea cu forțele stihinice ale naturii, pace, solidaritate, curmare a războaielor, omenie, comunicare, dragoste, singurătatea și tristețea omului într-un univers cel mai adesea ostil și alienant, confruntare a binelui cu răul, evadare din increat și întoarcere în el după un periplu existențial misterios, dureros și spectaculos și, cu precădere, o meditație asupra timpului care nu iartă. "

Lansarea oficială a avut loc pe data de 27 mai 2013, la Biblioteca Metropolitană București. Prezentarea cărții a fost făcută de scriitorul Emil Lungeanu. Printre participanți, cunoscutul scriitor și critic literar Ion Dodu Bălan, prof. dr. Mihai Miron, Ordinul Ziariștilor, Geo Stroe - Președintele Academiei Dacoromâne, iar prin telefon, tocmai din localitatea Bran, scriitorul Corneliu Leu; ca să dau numai câteva nume.

Alte două lansări au avut loc la Suceava și Craiova, sub coordonarea scriitoarei Angela Furtună și respectiv, a prof. univ. dr. Mihaela Albu. La Craiova, o surpriză extrem de plăcută a fost prezența profesorului univ. dr. Dan Anghelescu, care a ținut să se deplaseze de la București pentru a mă întâlni. La Montréal cartea a fost prezentată pe data de 31 august, cu ocazia sărbătoririi Zilei Limbii Române.

Eva Halus: *Poezia dvs. este inclusă în diverse antologii, ca de exemplu: Voices of contemporary Românian poets, apărută la Sedan Publishing House, de la Cluj, în 2007, Antologia ASLRQ 2009 și 2015, Antologia Revistei Singur 2010, Antologia Simbioze Lirice, de la Editura Anamarol, 2013 etc. De asemenea, poezia dvs. a fost pusă sub lupa multor scriitori și critici literari din România, ca de exemplu: Eduard Huidan, Mihai Miron, Ioana Narcisa Crețu, Ion Roșioru, George l. Nimigeanu, Elena Buică, Virgil Borcan, Victor Liviu Stoleru, George Coandă, Valeria Manta Tăicuțu, Constantin Butunoi, Constantin Frosin, Marius Chelaru, Ioan Lilă, Constantin P. Popescu, Ionuț Caragea,*

Ștefan Dumitrescu, Mihai Marcu, Nicu Vintilă, Ion Mariș, Ionel Popa, Constantin T. Ciubotaru. Ne-ați putea spune care este poziția dvs. față de poezia contemporană română?

Adrian Erbiceanu: Despre poezie, luată ca un tot, mi-am mai exprimat punctul meu de vedere atunci când am spus: ,,*Poezia aparține poetului, dar, din momentul publicării ei, ea devine un bun al întregii colectivități*", tot așa cum și: ,,*...dincolo de o simplă exteriorizare de sentimente, poetul, prin ceea ce scrie, încearcă să se contopească cu lumea în care trăiește*". Poetul trebuie să și asume responsabilitatea pentru tot ceea ce scrie și nu trebuie să uite că ,,*verba volant, scripta manent*". Cuvântul scris trebuie cernut cu grijă înainte de a-l lăsa să circule liber pe toate căile internetului.

Nu aparțin nici unui grup literar din cele catalogate de istoriografi, așa că nu am nici rețineri și nici preferințe.

Spun, doar, că se scrie extrem de mult și nu în puține cazuri, destul de prost. Accesul atât de facil de răspândire a ideilor prin intermediul internetului și, implicit, de ajungere a mesajelor la un număr impresionant de cititori, favorizează, din păcate, mediocritatea și de ce să n o spunem, impostura.

Nu generalizez, dar cele afirmate ar trebui să dea multora de gândit. În același timp, nu mi vine să cred că i poate fi cuiva de folos o simplă proză, fracturată și dezlânată, intitulată ,,poezie". Necunoscând regulile care guvernează prozodia, nu se pot scrie poezii viabile, iar criticii literari, răspunzătorii promovării talentelor, ar trebui să-și ia treaba mult mai în serios.

Eva Halus: *În 2008 ați înființat Asociația Scriitorilor de Limbă Română din Québec (ASLRQ), care numără în prezent 64 de membri activi din Canada și din România, și editura cu același nume. Ce ne puteți spune despre activitatea ASLRQ?*

Adrian Erbiceanu: Am înființat *Asociația Scriitorilor de Limbă Română din Québec* în colaborare cu scriitorul Ionuț

Caragea. Factorul determinant a fost necesitatea imperioasă de sprijinire a literaturii de calitate, a promovării și perpetuării limbii române în spațiul francofon.

În același scop am înființat și Editura ASLRQ. Trecând peste greutățile inerente începutului, până la data actuală au fost publicate, sub egida editurii, 15 cărți. În 2009 și 2015 am scos de sub tipar două antologii.

Toți membrii asociației s-au regăsit în paginile lor. Activitățile desfășurate de a lungul anilor, atât de către noi cât și în colaborare cu alte asociații și organizații românești din zonă, au fost multiple și binevenite. Anul acesta a fost activată și Revista ASLRQ on line. Pentru o cât mai completă informare asupra activităților desfășurate de noi, site-ul asociației, www.aslrq.ro, vă stă la dispoziție.

Eva Halus: *Care este noua carte pe care o pregătiți cititorilor dvs.? Când și unde va apare?*

Adrian Erbiceanu: Dați-mi voie să am și eu secrete.

Eva Halus: *În încheiere, vă rog să adresați câteva cuvinte tinerilor scriitori de limbă română de pretutindeni*.

Adrian Erbiceanu: Poezia, pentru a fi durabilă, trebuie să fie reală. Improvizațiile de moment, fără a avea suportul unor stări emoționale, sau fără a fi rezultatul unor acte trăite, deci lipsite de fundament, vor stârni poate câteva zâmbete și... se vor opri acolo. Poezia cere muncă. Cine înțelege acest lucru are cititorul de partea sa.

Tinerilor scriitori, sincere urări de succes!

*Interviu extras din cartea ***Convorbiri cu personalități românești din Montréal***
Autori: **Veronica Balaj** și **Eva Halus**, Editura ASLRQ, Montréal, 2016.

Cuprins

Emilia Țuțuianu – *Prefață: Adrian Erbiceanu, condei al poeziei românești contemporane*..... **3**
Iulia-Anamaria Salagor: *În oglinda poetului - Interviu cu Adrian Erbiceanu*..... **6**
Biografie-bibliografie Adrian Erbiceanu..... **14**

I. Cronici literare
Despre poeziile lui Adrian Erbiceanu.....**19**

Emil David – *Postfață: Confesiuni pentru două generații*..... **21**
Eduard Huidan - *,,Porțile" lui Adrian Erbiceanu*....**24**
Mihai Miron - *Proiecții pe hârtie*.....**26**
Adrian Firica - *Poetul ca o carte fără coperți*.....**28**
Mircea Gheorghe: *Tinerețea poeziei*.....**30**
Ion Vlăduțu - *Confesiuni – Din poezia exilului românesc*..... **33**
Dan Popescu - *Cuvânt înainte la Divina Tragedie*..**36**
George L. Nimigeanu - *Surpriza cu numele Adrian Erbiceanu*.....**38**
Adrian Popescu - *Divina Tragedie – o epopee poetică cu virtuți nebănuite*.....**40**
Ion Roșioru - *Divina tragedie*..... **42**
Bogdan Geană - *„Divina tragedie" sau Adrian Erbiceanu, alchimistul de sub gluga alegoriei*.....**45**
Doina Hanganu-Bumbăcescu - *Divina Tragedie o tragedie contemporană*..... **48**
Remus Foltoș - *Divina tragedie. Sibilinic, nostradamic, surprinzător*.....**50**

Cezarina Adamescu - *Sensuri și interpretări în poemul epopeic Divina Tragedie*..... **53**
Emil David -*Postfață la volumul Divina Tragedie*... **57**
Ioan Mariș - *Poet al tainei*..... **59**
Virgil Borcan - *Cumpăna din ochiul furtunii*..... **65**
Valeria Manta Tăicuțu - *Oglinda ascunsă-n adânc*..... **68**
D. C. Manolescu: ECCE HOMO..... **73**
Victor Stoleru - Adrian Erbiceanu – *De la Anna la Caiafa*..... **77**
Mircea Gheorghe - *Confirmarea unei identități*.... **80**
Ion Roșioru - *De la Anna la Caiafa*..... **84**
Traian Gărduș - *Contemporan și clasic*..... **89**
Ionel Popa - *Mesaj poetic din C*anada..... **92**
Ioana-Narcisa Crețu - *Adrian Erbiceanu – De la Anna la Caiafa*..... **97**
Ionuț Caragea - *„De la Anna la Caiafa" de Adrian Erbiceanu*..... **101**
Cezarina Adamescu - *Cuvânt peste cuvânt – Lumina umbrei*..... **104**
Remus Foltoș - *De la Anna la Caiafa: Jaloane printre mari idei*..... **109**
Constantin Frosin - *En guise de préface – Adrian Erbiceanu „La fontaine de ce siècle" – poèmes* **114**
Adrian Erbiceanu - Fântâna acestui secol - poezii... **118**
Ioan Lilă - *Planeta unui poet de mare surpriză*..... **123**
Maria Prochipiuc - *O carte desenată pe tâmpla timpului*..... **130**
Eva Halus - *Fântâna vieții în viziunea poetului Adrian Erbiceanu*..... **133**
George Coandă - *Adrian Erbiceanu – un poet printre silabe jubilatorii*..... **137**
Elena Buică - *Adrian Erbiceanu – Printre silabe*..... **139**

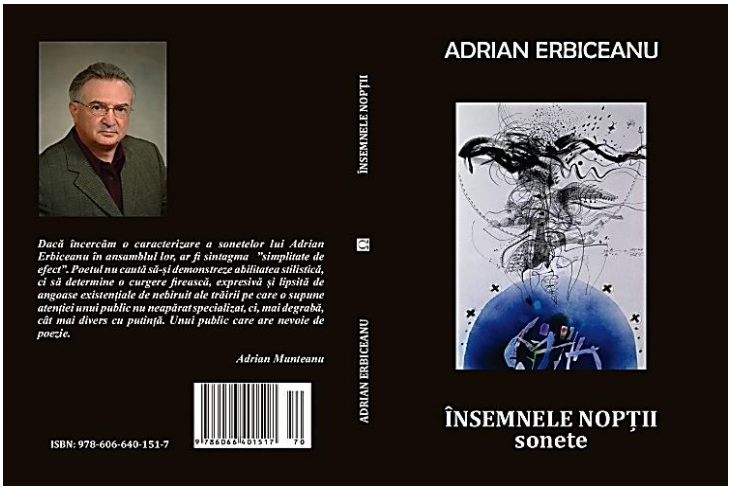
Cezarina Adamescu - *Mistuit de focul sacru – poet în căutarea luminii*..... **143**
Ortansa Tudor - *Adrian Erbiceanu – Printre silabe*..... **146**
Constantin P. Popescu - *Printre silabe*..... **149**
Remus Foltoș - *Printre silabe – Intruziuni contemplative în panoplia unui lirism special*..... **151**
Ion Roșioru - *Rescrierea – o formă de intertextualitate*..... **157**
Elena Buică - *O meditație profundă despre viață și moarte*..... **164**
Mihai Miron - *Tinerețe fără bătrânețe*..... **168**
Ștefan Dumitrescu - *Un mare poet român, dl. Adrian Erbiceanu, se întoarce acasă, în literatura română (P I)*..... **171**
Ionel Popa - *Un poem ontologic*..... **176**
Ștefan Dumitrescu - *A. Erbiceanu – Tinerețe fără bătrânețe, povestire în versuri... (P II)*..... **181**
Nicu Vintilă - *A doua tinerețe a unui basm*..... **189**
Eva Halus - *A. Erbiceanu și rețeta „tinereții fără bătrânețe”*..... **199**
Nicola Constantinescu - *Basme de Crăciun*..... **205**
Constantin T. Ciubotaru - *Despre „o poveste în versuri” și un basm numit „Tinerețe fără bătrânețe”* **207**
Mihaela Ignat - *Eveniment literar la Windsor*..... **210**
Doina Popa-Dexter – *Tinerețe fără bătrânețe*..... **214**
Carmen Doreal - *Tinerețe fără bătrânețe – poem filozofic semnat de poetul Adrian Erbiceanu*..... **218**
Ionuț Caragea - *Șamanul timpului*..... **222**
Gheorghe A.M. Ciobanu - *Tinerețe fără bătrânețe*..... **225**
Remus Foltoș - *Tinerețe fără bătrânețe. Omul între pământesc și imortalitate*..... **230**

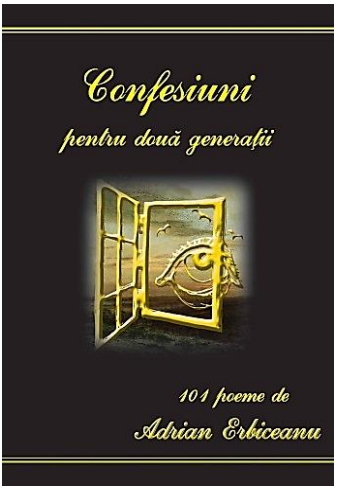
Ionel Bota - *Tinerețe fără bătrânețe*..... **238**
Cezarina Adamescu - *O minunare continuă: Studiu asupra unei capodopere*..... **242**
Ștefan Buzărnescu – *Basmul - o constantă a spațiului românesc*..... **247**
Adrian Munteanu - *Sonetele timpului* copt..... **252**
Ion Roșioru - *Fascinația sonetului*..... **257**
Ștefan Dumitrescu - *Însemnele nopții*..... **264**
Mioara Băluță - *Cădeam prin mine-n mine să m-ascund*..... **270**
Emilia Țuțuianu - *Poetul Adrian Erbiceanu și „însemnele nopții”*..... **273**
Daniel Corbu - *Adrian Erbiceanu sau poezia ca devenire metafizică și miracol salvator*..... **275**
Carmen Doreal - *Adrian Erbiceanu, un poet bidimensional*..... **280**
Nicolae Dina - *Între zbucium și contemplare*..... **288**

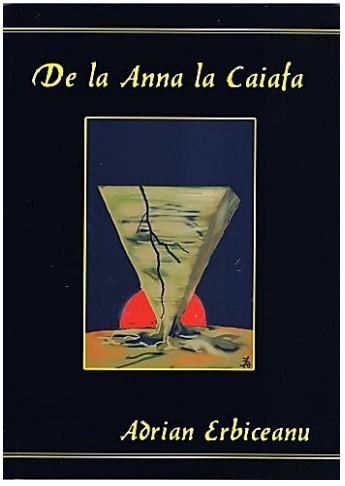
II. Adrian Erbiceanu despre scrierile altor creatori

Magia poeziei: Prefață la vol. Amurguri - **Dudi Tăimănescu Bălăiță** **293**
Poetul care s-a născut pe Google - Postfață la vol. Omul din cutia neagră - **Ionuț Caragea**..... **296**
Scânteieri în oglinzi - *„Scânteieri în oglinzi”* - **Lia Ruse**..... **299**
Lacrima, Elegii – **Traian Gărduș**..... **303**
Poezia, loc de întâlnire cu absolutul - Jumătate umbră, jumătate cuvânt - **Valentina Becart**..... **307**
Zbor de cuvinte, Poeme - **Eugen Enea Caraghiaur**..**310**
Războiul Titanilor - **Miruna Tarcău** **313**
Între pictură și poezie - „Întâlnire fără argumente” **Carmen Doreal**..... **318**

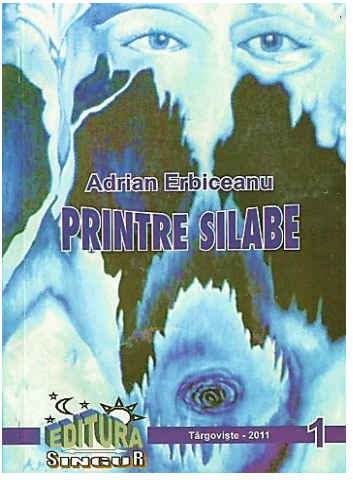
Zgârieturi pe fața oglinzii - **Flavia Cosma**..... **322**
Amurg solitar - **Valentina Becart**..... **326**
Arcada timpului - **Lia Ruse**..... **329**
Bugeac străbun - **Eugen Enea Caraghiaur**..... **332**
La răscruce de drumuri - **Ben Todică**..... **336**
Sălbăticiuni și umbre - **Flavia Cosma**..... **339**
Patria în care se întoarce un poet Prefață la vol.
„Patria la care mă întorc” - **Ionuț Caragea**..... **343**
Persistența destinului - **Eva Halus**: *Convorbire cu*
Adrian Erbiceanu..... **347**

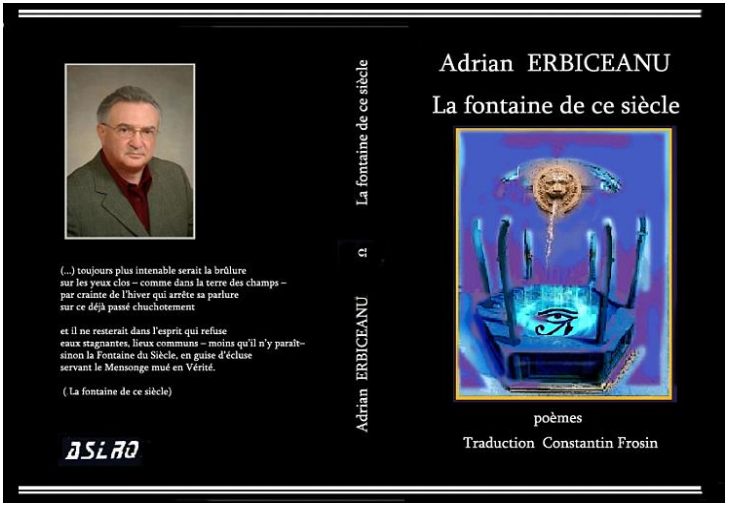

ADRIAN ERBICEANU
ÎNSEMNELE NOPȚII
ADRIAN ERBICEANU
Dacă încercăm o caracterizare a sonetelor lui Adrian Erbiceanu în ansamblul lor, ar fi sintagma "simplitate de efect". Poetul nu caută să-şi demonstreze abilitatea stilistică, ci să determine o curgere firească, expresivă şi lipsită de angoase existenţiale de nebiruit ale trăirii pe care o supune atenţiei unui public nu neapărat specializat, ci, mai degrabă, cât mai divers cu putinţă. Unui public care are nevoie de poezie.
Adrian Munteanu
ISBN: 978-606-640-151-7
ÎNSEMNELE NOPȚII
sonete

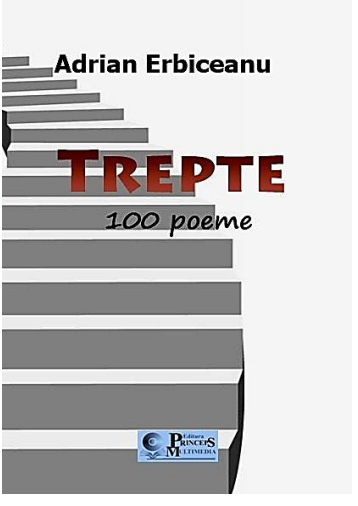

Confesiuni
pentru două generaţii
101 poeme de
Adrian Erbiceanu

De la Anna la Caiafa
Adrian Erbiceanu

ADRIAN ERBICEANU
DIVINA TRAGEDIE

Adrian Erbiceanu
PRINTRE SILABE
EDITURA
Singur
Târgoviște - 2011

Adrian ERBICEANU
La fontaine de ce siècle
(...) toujours plus intenable serait la brûlure
sur les yeux clos – comme dans la terre des champs –
par crainte de l'hiver qui arrête sa parlure
sur ce déjà passé chuchotement
et il ne resterait dans l'esprit qui refuse
eaux stagnantes, lieux communs – moins qu'il n'y paraît–
sinon la Fontaine du Siècle, en guise d'écluse
servant le Mensonge mué en Vérité.
(La fontaine de ce siècle)
ASLRO
Adrian ERBICEANU La fontaine de ce siècle
Adrian ERBICEANU
La fontaine de ce siècle
poèmes
Traduction Constantin Frosin

Adrian Erbiceanu
TREPTE
100 poeme

Spusu-s-a:
„Vămuind căi nestiute,
Timpu-i hărăzit să fie
Pentru unii - cinci minute,
Pentru alții - veșnicie!"
(adrian erbiceanu)

ISBN: 978-606-640-049-7

EDITURA ANAMAROL

Adrian Erbiceanu ✦ Tinerețe fără bătrânețe

ADRIAN ERBICEANU

TINEREȚE FĂRĂ BĂTRÂNEȚE

Povestire în versuri
după un basm de Petre Ispirescu

ROMANIAN CULTURAL INSTITUTE NEW YORK

Comunitatea Moldovenilor din Quebec · Asociația Culturală Română · ASLIQ

ZIUA LIMBII ROMÂNE

ÎNTÂLNIRI DE SUFLET LA MONTREAL

31 august 2013
Sala mare, 6767 Côte-des-Neiges,
Ora 11h00.
Intrarea liberă

INVITAT SPECIAL:
CONSTANTIN CHIRIAC, directorul Teatrului Național "Radu Stanca" din Sibiu, Președintele Festivalului Internațional de Teatru, Sibiu, România
Recital: "Speranța. Dialog Eminescu-Creangă"

PROGRAM:

ALA MÂNDĂCANU.
Prezentare: Ziua Limbii Române. Scurt istoric.

ADRIAN ERBICEANU, poet,
președintele Asociației Scriitorilor de Limbă Română din Québec
Lansare de carte.
Poemul în versuri "Tinerețe fără bătrânețe"

VITALIE REUȚCHI, naist
piese pentru nai și orchestră

MARIUS FINCA,
Prezentare: "Limba română - Limba europeană primordială"

INVITAȚI DE ONOARE:
DAN GHIȚESCU, scriitor, Montréal, membru al Uniunii Scriitorilor din România
ANCA SÎRGHIE, dr.conf.univ. Sibiu

1 septembrie 2013

13h30. Constantin Chiriac. Recital poezie religioasă. Metanie ție, părinte! (Biserica Sf.Ilie Tesviteanul, 5055-Rue Jofre, H1K 2T7)
16h30. Neformal despre cultură. Constantin Chiriac în dialog cu membrii comunității românești din Montréal.

Asociația Română din Canada · Comunitatea Moldovenilor din Quebec · Comunitatea Românilor din Montarege · Asociația Culturală Română · Junimea Română Montreal

Asociația Oamenilor de Afaceri Români

Parteneri media: ACCENT TV · TVRO · FATIMA ROMANESTI · ZIGZAG ROMAN-CANADIAN

SHOPPING CITY SUCEAVA · Alexandria · SUCEAVA CITEȘTE · Culturești.ro

LANSARE DE CARTE

TINEREȚE FĂRĂ BĂTRÂNEȚE

Povestire în versuri după un basm de Petre Ispirescu

de **ADRIAN ERBICEANU**

Președintele Asociației Scriitorilor de limbă română din Quebec

Prezintă

ANGELA FURTUNĂ

30 mai - ora 17.00
City Gallery - Shopping City Suceava

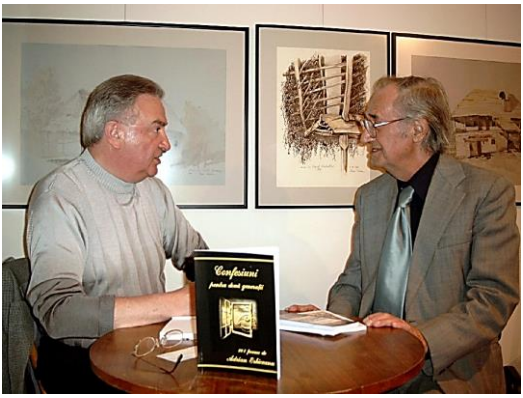

MINICONCERT DE MUZICĂ CLASICĂ ȘI FOLK SUSȚINUT DE ELEVI DE LA COLEGIUL DE ARTĂ "CIPRIAN PORUMBESCU" SUCEAVA

Manifestare în cadrul **"ZILELE COPILĂRIEI 2013"**

Parteneri

Radio Europa Liberă · Radio Romania Actualități · Radio Romania Cultural · Monitorul · clemenți MEDIA · Obiectiv · Crai Nou · Informația · Adevărul Liber · BBC · Antena 1 · evenimentul · rfi · radio AS · www.newsme.ro

Brașov, 2003 – Adrian Erbiceanu dând autografe

Adrian Erbiceanu și graficianul Adrian Popescu, București, mai 2013

Adrian și Adela Erbiceanu împreună cu domnul Victor Socaciu, Consul General al României la Montréal, 02.03.2017,

Adrian și Adela Erbiceanu, întâlnire cu actrița Maia Morgenstern, Montréal, 15.12. 2013

Foto grup cu ocazia lansării vol. de poeme *Trepte,* Montréal, 2019

În dialog cu criticul literar Ion Dodu Bălan cu ocazia lansării cărții *Tinerețe fără bătrânețe*, București, 2013

În discuție cu gr.br. prof. univ. dr. Nicolae Uscoi, decanul ATF și prof. univ. dr. Corvin Lupu, Sibiu, 2004

Întâlnire cu acad. Eugen Simion - 12.06.2013

Întâlnire cu dna Zvetlana Preoteasa, director general al Instit. Eudoxiu Hurmuzachi, București, iunie 2013

Între scriitorii Valeria Manta Tăicuțu și Daniel Drăgan cu ocazia lansării cărții *De la Anna la Caiafa*, Brașov, 2007

Întâlnire cu Ministrul de Externe al României, Theodor Baconschi, Ottawa, 24.03.2011

Office of the Prime Minister | Cabinet du Premier ministre

Întâlnirea cu Primul Ministru al Canadei, Onorabilul Stephen Harper. În dreapta fotografiei, Ana Maria Surugiu, jurnalistă

La încheierea unui spectacol, compozitorul Eugen Doga primind o carte de la Adrian Erbiceanu, Ottawa, aug. 2015

Primarul oraşului Ottawa, dl Jim Watson, primind o carte de la Adrian Erbiceanu, dec. 2012.

P.M. Adrian Năstase primind cartea *Confesiuni pentru două generații*, Sibiu 2003

Lansare carte - *Divina Tragedie*, Sibiu, 2004

Scriitorul Gheorghe A.M. Ciobanu, Adrian Erbiceanu, editor Emilia Țuțuianu – Lansare de carte *Însemnele nopții*, Bacău, 3 iunie 2016

În dreapta, poetul Ioan Horea- cu ocazia lansării vol. de sonete *Însemnele nopții*, București, 2016

Limba română Poezia sufletului meu Volum aniversar

ADRIAN ERBICEANU

Ne strângem seară după seară,
Ca la o clacă, la taifas,
Să prindem clipa solitară
Din timpul care ne-a rămas.

Se ţin secundele de mână
Să nu se piardă-n jocul lor
Prin pătimita săptămână,
De timpul greu, vămuitor,

Ce schimbă săptămâna-n lună,
Şi luna o preface an
Drept găzduire şi arvună
Pe tot ce-am risipit în van.

Dar cum nu-i nimeni să-nţeleagă
Că anii, rânduiţi, în zeci,
Se-ntoarnă, să se reculeagă,
Pe tăinuitele poteci,

Înfăşuraţi în văl de şoapte
Ne îndreptăm, fără a şti,
Spre-o zi ce este veşnic noapte
Şi-o noapte ce-i de-a pururi zi.

Adrian Erbiceanu

ISBN 978-606-8203-96-6

editura muşatinia